

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง
ที่ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

พระมหาสุนทร จตุรพิชิตสุภาพ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2555

The Political Culture Changing of Thai People of Karen Ancestry in Kaen Makrut

Sub-District, Ban Rai District, Uthai Thani Province

PhraMaha Sunthorn Jaturapitsupap

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Political Science in Politics and Government

School of Political Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2012

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง
ที่ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี
ชื่อและนามสกุล พระมหาสุนทร จตุรพิศสุภาพ
แขนงวิชา การเมืองการปกครอง
สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. ศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์
2. รองศาสตราจารย์ ดร. เสนีย์ คำสุข

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2556

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

กรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. เสนีย์ คำสุข)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ประสบผลสำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก ศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, รองศาสตราจารย์ ดร. เสนีย์ คำสุข อาจารย์ที่ปรึกษาได้ให้แนวคิดในการวิจัย คำแนะนำในประเด็นต่าง ๆ และกำลังใจในการดำเนินการวิจัยตั้งแต่เริ่มลงมือกระทำจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ขอขอบคุณในความกรุณาโดยเฉพาะ ศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ ที่เป็นกำลังใจมาโดยตลอดในการทำวิจัยจนสำเร็จลุล่วง ขอขอบคุณ นายอ้วน คลองวะ กำนันตำบล แก่นมะกรูด นายวิชัยโพ่ คลองวะ อดีตกำนันตำบลแก่นมะกรูด นายบุญช่วย น้ำพุ ผู้ใหญ่บ้านหมู่สาม ตำบลแก่นมะกรูด และนางสาววิไลวรรณ อังคสุวรรณศิริ ที่ได้อนุเคราะห์ในด้านการจัดพิมพ์และผู้ทรงคุณวุฒิอีก 11 ท่าน (ดังปรากฏรายนามในภาคผนวก ข) ที่ได้กรุณาสละเวลา ให้ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่าทางการศึกษา ผู้วิจัยขอถวายเป็นเครื่องบูชาแก่พระรัตนตรัย มารดา บิดา ครูอาจารย์ ผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์และหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยฉบับนี้จะสะท้อนปัญหาทางด้านวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวกะเหรี่ยงในหลาย ๆ ด้าน และเป็นแนวทางในการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม สังคมและการเมือง ของชาวกะเหรี่ยงสืบต่อไป

พระมหาสุนทร จตุรพิชสุภาพ

มีนาคม 2556

ชื่อวิทยานิพนธ์ การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง
ที่ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

ผู้วิจัย พระมหาสุนทร จตุรพิชิตสุภาพ รหัสนักศึกษา 2508000045 **ปริญญา** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมือง
การปกครอง) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) ศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ (2) รองศาสตราจารย์ ดร. เสนีย์
คำสุข **ปีการศึกษา** 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการเมืองของ
ชาวกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี (2) ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมือง
ของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี กับการเมืองในระบอบ
ประชาธิปไตย

การวิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกแบบเจาะจง และ
การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม โดยกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย กลุ่มผู้นำของตำบลแก่นมะกรูดทุกกลุ่ม ได้แก่
กำนัน อธิบดีกำนัน ผู้ใหญ่บ้านทั้ง 4 หมู่บ้าน จำนวน 4 คน ครูที่เป็นชาวกะเหรี่ยง 2 คน พระภิกษุสงฆ์ที่เป็น
ชาวกะเหรี่ยง 2 รูป ปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 1 คน ผู้นำชุมชนตำบลแก่นมะกรูด จำนวน 3 คน และชาวบ้านทั่วไป
จำนวน 2 คน รวมทั้งหมด 14 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ส่วนการสังเกตการณ์
แบบมีส่วนร่วม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า (1) วัฒนธรรมทางการเมืองของชาวกะเหรี่ยงจากการมีวัฒนธรรมชอบเป็นผู้ตาม
ไม่มีความคิดริเริ่มในการพัฒนาการเมือง หลังจากที่ระบบราชการเข้ามาทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองของ
กะเหรี่ยงได้เปลี่ยนไป โดยการได้รับความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ทำให้ชาว
กะเหรี่ยงตำบลแก่นมะกรูดมีความเข้าใจด้านการเมือง การเลือกตั้ง และสิทธิของตนในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง
ส่งผลให้มีการพัฒนาการเมืองมีส่วนของชุมชน (2) กะเหรี่ยงตำบลแก่นมะกรูด ได้ยึดแนวทางของประชาธิปไตย
โดยใช้เสียงข้างมากตัดสินกรณีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยมีการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อพิจารณาตัดสินโดย
ใช้เสียงข้างมากและกะเหรี่ยงตำบลแก่นมะกรูดมีส่วนร่วมในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในการเลือกตั้งทั้ง
ระดับท้องถิ่นและระดับชาติ และมีตัวแทนได้รับการเลือกตั้งเข้าไปเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่น
มะกรูด

คำสำคัญ การเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมทางการเมือง ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด
จังหวัดอุทัยธานี

Thesis title: The Political Culture Changing of Thai People of Karen Ancestry in Kaen Makrut Sub-District, Ban Rai District, Uthai Thani Province

Researcher: PhraMaha Sunthorn Jaturapitsupap ; **ID:** 2508000045; **Degree:** Master of Political Science (Politics and Government); **Thesis advisors:** (1) Dr. Thirapat Serirangsan, Professor; (2) Dr. Senee Comsook, Associate Professor; **Academic year:** 2012

Abstract

The objectives of this research were to study (1) changes in the political culture of Karen people in Kaen Makrut Sub-District, Ban Rai District, Uthai Thani; and (2) the relationship between the political culture of Thai people of Karen Ancestry in Kaen Makrut Sub- District, Ban Rai District, Uthai Thani, and politics in the democratic system.

This was a qualitative research based on participatory observation and interviews with a group of 14 key informants, chosen through purposive sampling, consisting of: 4 elected leaders of Kaen Makrut Sub-District (the present or former village chiefs [*kamnan*] or village headmen [*pooyaiban*] of the 4 villages), 2 teachers of Karen ancestry, 2 Buddhist monks of Karen ancestry, a local wise person, 3 community leaders, and 2 local residents. Data were collected using an interview form and analyzed using descriptive analysis.

The results showed that (1) Originally, the political culture of the Karen was to be followers, with no innovative ideas about developing politics. This political culture changed after the Thai bureaucratic system came into their villages. They learned about local and national elections and gained an understanding of politics, elections, and their rights to participate in politics. This caused the level of participation of the communities to rise. (2) The Karen of Kaen Makrut Sub-District used the democratic concept of majority vote in making decisions in their communities. They set up committees to decide on various matters and accept the decision of the majority. They participate in democratic government by participating in local and national elections. A representative of the community was elected to serve on the Kaen Makrut Tambol Administrative Organization Council.

Keywords: Changes, Political culture, Thai people of Karen ancestry, Kaen Makrut Sub-District, Uthai Thani Province

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
โจทย์วิจัย	3
นิยามศัพท์	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
แนวความคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	6
แนวความคิดวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย	6
แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	10
แนวความคิดเกี่ยวกับรัฐชาติ และชนกลุ่มน้อยกับชนกลุ่มใหญ่	12
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงในประเทศไทย	27
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
การวิเคราะห์ข้อมูล	45
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันของชาวกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด และผลกระทบของระบบการเมืองการปกครองไทย ที่เข้ามามีบทบาทกับความเป็นอยู่ของกะเหรี่ยงตำบลแก่นมะกรูด	81

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ส่วนที่ 2 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด	85
ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเมืองกับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการเมือง ของกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด	87
ส่วนที่ 4 แนวทางการส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการเมือง ของกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด	100
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	104
สรุปการวิจัย	104
อภิปรายผล	106
ข้อเสนอแนะ	110
บรรณานุกรม	114
ภาคผนวก	117
ก คำถามสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง	118
ข รายชื่อกลุ่มตัวอย่างที่สัมภาษณ์	120
ค คำสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างโดยละเอียด	122
ประวัติผู้วิจัย	149

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political participation) ของประชาชนเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและถือเป็นวิกฤตประการหนึ่งที่สังคมการเมืองของประเทศที่กำลังพัฒนาได้เผชิญอยู่ในขณะนี้ โดยทั่วไปแล้ว ระบบการเมืองสมัยใหม่ต่างก็ยึดถือเอาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ ที่จริงแล้วในประเด็นเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมืองมีการถกเถียงกันมาก ทั้งในแง่ที่ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น หากมีมากเกินไปก็มิใช่ว่าจะเป็นผลดีเสมอไป และสังคมที่ทันสมัยและยึดการปกครองแบบประชาธิปไตยแบบตะวันตก ก็มีได้หมายความว่าประชาชนทั้งหมดจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากๆ และโดยธรรมชาติแล้วเราจะเห็นว่าประชาชนจำนวนมากที่พอใจจะเป็นผู้ดูแลทางการเมืองมากกว่าจะเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรง อาจมีจำนวนไม่น้อยที่ไม่เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่ศักยภาพหรือความคิดที่ว่าคนมีสิทธิที่สามารถจะมีส่วนร่วมทางการเมืองได้เต็มที่เป็นสิ่งสำคัญในสังคมที่ต้องการประชาธิปไตย (นรนิติ เศรษฐบุตร 2541 : 893)

ในกรณีของชนกลุ่มน้อยเป็นกลุ่มคนในสังคมที่มักเข้าไปมีอำนาจหรือมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศค่อนข้างจำกัด ปัจจัยที่สร้างปัญหาคือเชื้อชาติ ซึ่งมีลักษณะทางชีวภาพแตกต่างไปจากชนกลุ่มใหญ่ ซึ่งลักษณะการเกิดของชนกลุ่มน้อยแบ่งออกเป็น 5 รูปแบบ คือ แบ่งโดยวัฒนธรรม ลักษณะทางภูมิศาสตร์ การผนวกดินแดน การย้ายถิ่น และการตกเป็นอาณานิคม ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้มีความแตกต่างจากชนกลุ่มใหญ่ของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นทางชีวภาพ วัฒนธรรม เศรษฐกิจสังคมและทางการเมือง อำนาจทางการเมืองของชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย โดยเฉพาะชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงนับเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีขนาดใหญ่ในประเทศไทยกลุ่มหนึ่ง ที่สามารถมีบทบาทในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดและเสนอความต้องการของกลุ่มได้อย่างเสรี ในขณะที่ความมีเสรีในการใช้อำนาจของกลุ่มยังมีข้อจำกัดอีกมากมายที่จะต้องทำการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางแก้ไขในอนาคต

ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง (Karen) เป็นกลุ่มชนชาวเขาที่มีมากที่สุดในประเทศไทย จากการสำรวจของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

เมื่อพ.ศ. 2545 จำนวน 1,912 หมู่บ้าน กลุ่มบ้าน 87,628 หลังคาเรือน 95,088 ครอบครัวและจำนวนประชากร 437,131 คน ของประชากรทั้งหมดประเทศไทย (ขจัดภัย บรูซพัตน์ 2548 : 13)

ในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี อำเภอบ้านไร่ มีกะเหรี่ยงอาศัยอยู่ 2 ตำบล คือ ตำบลคอกควาย และตำบลแก่นมะกรูด เป็นกลุ่มกะเหรี่ยงโปว์ หรือใช้เรียกอีกชื่อหนึ่ง คือ “ปะกาเกอญอ” กะเหรี่ยงกลุ่มนี้แต่เดิมอาศัยอยู่ในลำขาแข้ง มานับร้อยปี ใน พ.ศ. 2517 เขตลำห้วยขาแข้งซึ่งเป็นป่าใหญ่ของประเทศ ทางรัฐบาลได้ประกาศเป็นแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า กะเหรี่ยงกลุ่มนี้จึงต้องออกจากพื้นที่แนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคือห้วยขาแข้ง และกระจัดกระจายไปอยู่ในที่ๆทางรัฐบาลได้จัดพื้นที่อาศัยใหม่ให้อยู่ บางกลุ่มได้ย้ายไปอยู่ บ้านไกรเกรียง อำเภอสรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี และอีกกลุ่มหนึ่งได้ย้ายมาอยู่ที่ อำเภอบ้านไร่ ตำบลบ้านไร่ ตำบลคอกควายและตำบลแก่นมะกรูด จังหวัดอุทัยธานี ใน พ.ศ. 2518

กะเหรี่ยง กลุ่มตำบลแก่นมะกรูด ก็เหมือนกะเหรี่ยงโปว์ทั่วไป มีรูปแบบและวัฒนธรรมเหมือนกันทั้งประเทศ ไม่ว่าจะอยู่ในแถบภาคเหนือหรือภาคกลาง คงรูปแบบของวัฒนธรรมและการปกครองเหมือนกันหมด คือจะมีการเคารพในตัวผู้นำ โดยเฉพาะผู้นำนั้นแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ผู้นำทางการ (Formal leader) ได้แก่กลุ่มผู้นำ ที่ได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมาย บ้านเมืองให้เป็นตัวแทนของชุมชน ในการประสานงานกับทางราชการและทำหน้าที่ปกครองชุมชนในนามของราชการอีกส่วนหนึ่งด้วยในที่นี้ คือ กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ชุมชนกะเหรี่ยงตำบลแก่นมะกรูดเป็นหมู่บ้านทางการตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ มาหลายชั่วคน คู่กันเคยและยอมรับเชื่อฟังอำนาจทางการปกครองของกำนันและผู้ใหญ่บ้านและถือหัวหน้าหมู่บ้านโดยปริยาย อำนาจสูงสุดระดับชุมชนในการตัดสินใจพิพาทเป็นอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน

2. ผู้นำทางสังคม (Lay leader or Informal leader) ได้แก่ผู้นำทางศาสนาหรือผู้นำตามคติความเชื่อของชาวกะเหรี่ยง ชาวกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูดมีความเคารพนับถือในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างยิ่ง และควบคู่ไปกับการนับถือผีบรรพบุรุษของชาวกะเหรี่ยง

ชาวกะเหรี่ยงที่มีความศรัทธาในพระพุทธศาสนาจะให้ความเคารพอย่างสูงต่อพระสงฆ์ และมีประเพณีทำบุญตักบาตรและสร้างกุศลตามแนวทางของพระพุทธศาสนา เช่นเดียวกับวัฒนธรรมประเพณีของชาวพุทธโดยทั่วไป เด็กผู้ชายชาวกะเหรี่ยงทุกคนจะต้องมาอยู่วัดในสมัยเด็กๆ เด็กผู้หญิงชาวกะเหรี่ยงก็เหมือนกัน คือ ต้องมานุ่งขาวห่มขาวตอนโรงเรียนปิดภาคเรียนผู้ชายเมื่ออายุครบ 20 ปีจะบวชอย่างน้อย 1 พรรษา ทุกคนและในวันพระ 8 ค่ำและ 15 ค่ำถือเป็นวันหยุดของชาวกะเหรี่ยง ชาวกะเหรี่ยงทุกคนจะต้องเข้าวัดเพื่อทำบุญและฟังธรรมพร้อมทั้งพัฒนาวัด อิทธิพลนี้ได้รับมาจากชาวมอญโบราณ มานับพันปีแล้ว

การทำวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี จึงน่าจะเป็นองค์ความรู้ในทางวิชาการที่จะนำไปศึกษาทางด้านวัฒนธรรมทางการเมืองหรือ วัฒนธรรมในด้านอื่นๆ ของชนกลุ่มน้อยหรือแม้กระทั่งประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงกลุ่มอื่นๆ ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาดังนี้

- 2.1 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี
- 2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี กับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยในเรื่องดังกล่าวนี้ ประกอบด้วย

- 3.1 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองที่เอื้ออำนวยต่อระบอบประชาธิปไตย
- 3.2 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับรัฐ-ชาติ และชนกลุ่มน้อย

4. ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตการวิจัยในเรื่องนี้ ประกอบด้วย

4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่และประชากรวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่ที่จะทำการศึกษาวิจัยในพื้นที่ ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ซึ่งประกอบด้วย 4 หมู่บ้าน ได้แก่หมู่ที่ 1 อีทรายใหม่ มี 55 ครัวเรือน , หมู่ที่ 2 บ้านคลองเสลา มี 75 ครัวเรือน, หมู่ที่ 3 บ้านใหม่ มี 135 ครัวเรือน , หมู่ที่ 4 บ้านอีมาด อีทราย มี 200 ครัวเรือน รวมประชากรวิจัย ประมาณ 465 ครัวเรือนหรือประมาณ 3,000-4,000 คน

ด้านกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาวิจัยได้แก่ ผู้นำชุมชน เช่น กำนัน อธิบดีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทั้ง 4 หมู่บ้าน รวม 5 คน ครูชาวกะเหรี่ยง 2 คน ปราชญ์ชาวบ้าน 1 คน พระภิกษุชาว กะเหรี่ยง 2 รูป และราษฎรทั่วไปอีก 2 คน รวมทั้งหมด 12 คน

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาจะเป็นการศึกษาวิจัยการเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมทางการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยของชาวเขาเชื้อชาติกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

ในงานวิจัยดังกล่าวนี้ มีศัพท์เฉพาะที่จะต้องอธิบายความหมายไว้ ดังต่อไปนี้

5.1 แก่นมะกรูด หมายถึง ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

5.2 ห้วยขาแข้ง หมายถึง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อยู่ในอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ทางองค์การยูเนสโก ได้ประกาศเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ

5.3 ชาวกะเหรี่ยง หมายถึง ชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงที่ได้สัญชาติไทย ในตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

5.4 วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง หลักปฏิบัติทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยที่ชาวกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด ยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทำให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ในพื้นที่ ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

6.2 ทำให้ทราบถึงปัจจัย ความสัมพันธ์ ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี กับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยของไทย

6.3 ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริม และพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวกะเหรี่ยง ในพื้นที่ ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ตามแนวทางระบอบประชาธิปไตย

6.4 ทำให้ทราบถึงปัจจัย ความสัมพันธ์ส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจปัจจัยทางการเมือง และวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ที่มีผลกระทบต่อกะเหรี่ยงในพื้นที่ ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

6.5 ผลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นองค์ความรู้และแนวทางในการศึกษาหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ในเขตพื้นที่ ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี และชาวเขาเผ่าอื่นๆในพื้นที่ประเทศไทย เพื่อให้เป็นแนวทางปฏิบัติให้เป็นไปแนวทางเดียวกัน กับชนกลุ่มใหญ่ของประเทศไทย

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในพื้นที่ ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาติดตามเฝ้าดูการเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง พฤติกรรมของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด และจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับชนกลุ่มน้อยในประเทศไทยโดยเฉพาะชนกลุ่มน้อยชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงไปว่ เพื่อที่จะเชื่อมโยงแนวความคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และแนวความคิดเกี่ยวกับรัฐชาติ และชนกลุ่มน้อยกับชนกลุ่มใหญ่ โดยมีแนวความคิด ในการวิจัย และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

1. แนวความคิดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่
  - 1.1 แนวความคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง ในระบบประชาธิปไตย
  - 1.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
  - 1.3 แนวความคิดเกี่ยวกับ รัฐชาติ และชนกลุ่มน้อยกับชนกลุ่มใหญ่
2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงในประเทศไทย

1. แนวความคิดที่เกี่ยวข้อง

1.1 แนวความคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย

1.1.1 ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมือง

ในแต่ละสังคมการเมือง ประชาชนในสังคมการเมืองนั้น ๆ ย่อมมีวัฒนธรรมทางการเมืองอันมีลักษณะเฉพาะของตน วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนมีความสำคัญต่อเสถียรภาพของระบบการเมือง เราอาจจำแนกองค์ประกอบของวัฒนธรรมทางการเมืองได้ คือ ทศนคติ ความเชื่อ และค่านิยมของบุคคล / กลุ่มบุคคล ที่ต่อการเมืองและระบบการเมือง

ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นส่วนหนึ่งหรือเป็นระบบย่อยของระบบวัฒนธรรมทางสังคม การที่วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นส่วนหนึ่ง

หรือระบบย่อยของระบบวัฒนธรรมทางสังคมจึงส่งผลให้วัฒนธรรมทางการเมืองมีความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเมืองของสังคมการเมืองนั้น ๆ

วัฒนธรรมทางการเมือง เป็นแบบแผนของทัศนคติ และความเชื่อของบุคคลที่มี ต่อระบบการเมือง และส่วนต่าง ๆ ของระบบการเมือง รวมทั้งพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล โดยจำแนกออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ ความโน้มเอียงในการรับรู้ หมายถึง ความรู้และความเข้าใจ รวมทั้งความเชื่อที่มีต่อวัตถุประสงค์ และระบบการเมือง ความโน้มเอียงในความรู้สึกผูกพัน หมายถึง ความรู้สึกถึงความผูกพันต่อวัตถุประสงค์และระบบการเมือง และความโน้มเอียงในเชิงประเมินคุณค่า หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินคุณค่าเพื่อตัดสินใจและแสดงความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมและปรากฏการณ์ทางการเมือง (Almond อ้างถึงใน วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน 2547: 7)

วัฒนธรรมทางการเมือง เป็นเรื่องของทัศนคติ ความเชื่อ และสภาวะแห่งจิตใจที่มีส่วนส่งเสริมให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการแสดงพฤติกรรมทางการเมือง และควบคุมให้บุคคลยอมรับกติกาในสังคม ทั้งนี้วัฒนธรรมทางการเมืองจะกำหนดพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลอีกด้วย (Lucian Pye & Sidney Verba, อ้างถึงใน วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน 2547: 7)

วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมของสังคม โดยเฉพาะ จะเกี่ยวกับการเมืองและการปกครอง วัฒนธรรมทางการเมืองมีส่วนประกอบ ค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติ รวมทั้งการให้ความสนับสนุนทั่วไปจากสมาชิกภายในระบบการเมือง (William T. Bluhm, อ้างถึงใน วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน 2547: 7)

จึงอาจสรุปได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นเรื่องทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยมของบุคคลในแต่ละสังคม ที่มีต่อวัตถุประสงค์และส่วนต่าง ๆ ของระบบการเมือง และวัฒนธรรมทางการเมืองยังมีส่วนกำหนดพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลอีกด้วย

ประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง อัลมอนต์ และ เวอร์บา (Almond & Verba, อ้างถึงใน วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน 2547: 7) ได้จำแนกประเภทของวัฒนธรรมทางการเมืองเชิงอุดมคติ โดยใช้ปัจจัยเกี่ยวกับความสำนึกทางการเมือง และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองดังนี้

1) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมจำกัดวงแคบ (Parochial political culture) เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่ล้าหลัง หรือ สังคมจารีตประเพณี เช่น สังคมชนเผ่า สังคมชาวเขา เป็นต้น ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบนี้จะไม่สนใจ ไม่รับรู้การเมืองและการปฏิบัติงานทางการเมือง

2) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (Subject political culture) เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลในสังคมที่ระดับการพัฒนาที่ก้าวหน้ากว่าสังคมดั้งเดิม หรือ สังคมแบบชนเผ่า / ชาวเขา ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้านี้มีลักษณะของการ

ยอมรับ ในฐานะและอำนาจของรัฐบาล โดยทฤษฎีภาพมีความสนใจและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง พอสมควร แต่ไม่สนใจที่จะแสดงออกทางการเมืองหรือเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

3) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม (Participatory political culture) เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลในสังคมที่มีระดับการพัฒนาการเมืองสูง เช่นในสังคมการเมืองที่มีระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย เป็นต้น ประชาชนจึงมีความสนใจการเมือง และมีความกระตือรือร้นที่จะแสดงออกทางการเมือง โดยมีบทบาททางการเมืองและมีพฤติกรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม คือ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การรวมตัวกันเป็นกลุ่มผลประโยชน์ และการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

อย่างไรก็ดี อัลมอนต์ และ เวอร์บา ได้ตระหนักว่าในความเป็นจริงทุกระบบการเมืองในยุคสมัยใหม่มีลักษณะผสมผสานกัน ระหว่างสิ่งที่เป็นแบบดั้งเดิมอันเป็นผลมาจากพัฒนาการของสังคมการเมือง ที่สืบเนื่องมาจากประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นมรดกตกทอดมาจากอดีต กับสิ่งที่เป็นสมัยใหม่ซึ่งรับกระแสธารวัฒนธรรม ตะวันตกอันเป็นผลมาจากการตกเป็นอาณานิคมของมหาอำนาจตะวันตก กระแสลัทธิชาตินิยมเพื่อความได้มาซึ่งเอกราช รวมทั้งอิทธิพล ของการเปลี่ยนแปลงให้เป็นทันสมัย โดยการรับเอาเทคนิควิทยาการเพื่อสร้างรัฐ-ชาติที่เข้มแข็ง รวมทั้งแนวคิดลัทธิประชาธิปไตยภายใต้แนวทางปฏิรูป เป็นต้น สภาพการณ์ของสังคมที่มีการพัฒนาการเมืองในลักษณะเช่นนี้ จึงส่งผลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง ของประชาชนในสังคมนั้น ๆ (วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน 2547: 7,8,9)

1.1.2 ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของ จอห์น ล็อก เจ้าของทฤษฎีเสรีนิยมประชาธิปไตย นับเป็นจุดเริ่มต้นอันเป็นพื้นฐานอุดมการณ์แบบเสรีประชาธิปไตย ได้กลายเป็นพื้นฐานที่สำคัญทางการเมืองการปกครองสมัยใหม่

จอห์น ล็อก ได้กล่าวถึงสภาวะธรรมชาติของมนุษย์ ธรรมชาติของมนุษย์ทุก ๆ คน ในฐานะที่เป็นมนุษย์ มนุษย์มีสิทธิบางอย่างอยู่แล้วตามธรรมชาติ ที่สำคัญ ๆ ก็เช่น สิทธิที่ปกป้องชีวิตของตน สิทธิที่จะลงโทษผู้ละเมิดสิทธิของตน สิทธิในทรัพย์สินอันเป็นผลผลิตจากแรงงานของตน เมื่อมนุษย์แต่ละคนมีสิทธิเช่นนี้ ก็หมายความว่า มนุษย์แต่ละคนมีหน้าที่ทางจริยธรรมที่จะต้องเคารพสิทธิของผู้อื่น หน้าที่ทางจริยธรรมนี้ส่วนหนึ่งของกฎธรรมชาติที่มนุษย์เข้าใจได้ด้วยเหตุผลและประสบการณ์การที่มนุษย์ไม่ทำร้ายซึ่งกันและกันก็เพราะมนุษย์ตระหนักด้วยเหตุผลว่า หากตนกระทำเช่นนั้นก็จะได้รับการตอบโต้ในทำนองนั้นเช่นกันด้วย

มนุษย์มีสถานะแห่งเสรีภาพอันสมบูรณ์ หมายถึง ทุกคนมีอิสระอย่างเต็มเปี่ยมที่จะกระทำการใดๆ ไม่ว่าจะเป็นการใช้ทรัพย์สินและร่างกายที่เขาเห็นว่าเหมาะสมภายใต้กฎธรรมชาติ โดยไม่จำเป็นต้องขออนุญาต หรือสนองเจตจำนงของผู้อื่น

มนุษย์มีสถานะแห่งความเสมอภาค หมายถึง ในสถานะธรรมชาติของมนุษย์ทุกคน มีความเท่าเทียมกันในสิทธิและอำนาจ โดยอำนาจทั้งหมดอยู่ในบุคคลแต่ละคน เพราะฉะนั้นในฐานะที่เป็นมนุษย์ด้วยกัน จึงไม่มีผู้ใดที่มีอำนาจหรือสิทธิเหนือผู้อื่น

ทฤษฎีเสรีนิยมประชาธิปไตยของ จอห์น ล็อก ผลมาจากทำการสัญญาซึ่งทุกคนเห็นพ้องกันเป็นเอกฉันท์ สำหรับก่อตั้งรัฐบาล เป็นเรื่องของการมอบอำนาจให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลไปทำหน้าที่ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้การใช้สิทธิในทรัพย์สินมีความสะดวกปลอดภัยขึ้น อำนาจที่มอบหมายให้แก่กลุ่มบุคคลหรือรัฐบาล ประชาชนสามารถเรียกคืนได้ ในเมื่อรัฐบาลในฐานะผู้รับมอบอำนาจกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนเจตนารมณ์ของประชาชน

คำว่า “ประชาธิปไตย” ในความหมายเดิม คือ การปกครองแบบหนึ่งซึ่งสิทธิในการตัดสินใจทางการเมืองเป็นของพลเมืองทั้งปวงที่เป็นผู้ใช้โดยตรง ตามระเบียบวิธีการที่ว่าเสียงข้างมากเป็นฝ่ายชนะ การปกครองแบบนี้เรียกว่า ประชาธิปไตยโดยตรง

ส่วนการปกครองอีกแบบหนึ่ง ซึ่งประชาชนใช้สิทธิอย่างเดียวกัน โดยผ่านทางผู้แทน ซึ่งประชาชนเป็นผู้เลือกและรับผิดชอบต่อประชาชน พลเมืองทั้งหมดไม่ได้ใช้สิทธิในการปกครองด้วยตัวเองแบบนี้เรียกว่า ประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนหรือโดยประชาธิปไตยทางอ้อม และการปกครองรูปแบบดังกล่าวนี้ ผู้ที่มีเสียงข้างมากจะใช้อำนาจตัดสินใจได้ก็แต่ภายในขอบเขตจำกัดของรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้ออกแบบรับรองสิทธิของคนเสียงข้างน้อยให้ได้ขึ้นชมสิทธิส่วนบุคคล หรือส่วนรวมบางประการ เช่น สิทธิในการพูด และสิทธิในทางศาสนา แบบนี้เรียกว่าประชาธิปไตยเสรี

เพราะฉะนั้นสิทธิทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยขึ้นพื้นฐานที่ประชาชนพึงได้รับ คือ การมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการใช้อิทธิทางการเมืองดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับหลักการของระบอบประชาธิปไตย นั่นคือการกำหนดให้พลเมืองในสังคมประชาธิปไตยมีสิทธิเลือกตั้งตัวแทนของตนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองต่าง ๆ ทั้งนี้อยู่ภายใต้หลักการเลือกตั้งที่แท้จริงอันเป็นที่ยอมรับของสากล และประชาชนยังมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักการและวิธีการที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และจารีตประเพณีของสังคมนั้น ๆ อีกด้วย (ประหยัด หงส์ทองคำ 2547:248)

หลักการสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ การส่งเสริมและให้หลักประกันเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยมีหลักการที่สำคัญ ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political participation) สิทธิและหลักการเช่นว่านี้มีกฎหมายเกี่ยวข้องให้การรองรับไว้อย่างมั่นคง เช่น รัฐธรรมนูญ กฎหมายพรรคการเมือง กฎหมายเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงออกเพื่อให้มีผลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลหรือผู้นำประเทศ

2. หลักเสียงข้างมากมีอำนาจปกครอง (Majority rules) ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของระบอบประชาธิปไตย ใครมีสิทธิเป็นรัฐบาลใช้อำนาจปกครองประเทศจะต้องเป็นฝ่ายข้างมาก และการเป็นฝ่ายข้างมากก็จะเกิดจากการตัดสินใจใช้สิทธิทางการเมืองของประชาชนอย่างบริสุทธิ์ใจโดยผ่านการใช้สิทธิเลือกตั้ง

3. หลักพหุนิยม (Pluralism) กิจกรรมและกระบวนการทางการเมืองควรผ่านการพิจารณากลั่นกรองของมวลชนที่เป็นอิสระมีความหลากหลายเพื่อป้องกันการผูกขาดอันจะทำให้การพิจารณากลั่นกรองไม่เป็นไปอย่างอิสระ และไม่เป็นผลดีแก่การตัดสินใจในกิจการสำคัญ สังคมประชาธิปไตยต้องมีกลุ่มที่หลากหลาย

4. การตรวจสอบเพื่อการถ่วงดุลอำนาจ (Check and Balance) การเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยจะต้องมีระบบตรวจสอบที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันมิให้รัฐบาลมีอำนาจล้นพ้นและอาจจะเกิดสถานะที่ไม่พึงประสงค์ที่เรียกว่า “เผด็จการ” ขึ้นได้ อำนาจการตรวจสอบที่ดีคือการให้สิทธิเช่นนี้แก่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

1.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

วัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยโดยรวม มีปัจจัยองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ การมีส่วนร่วมทางการเมือง หลักการของการมีส่วนร่วมทางการเมืองกล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมที่พลเมืองกระทำเพื่อที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล โดยกำหนดขอบเขตไว้ว่าเป็นการกระทำกิจกรรมทางการเมืองของคนธรรมดา ซึ่งอาจจะมีลักษณะเป็นช่วง ๆ ไม่ต่อเนื่องและอาจจะเป็นบทบาทรองจากบทบาทอื่น นอกจากนั้นยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล ซึ่งเป็นผู้มีความชอบธรรมในการตัดสินใจต่อสรรพสิ่งที่มีคุณค่า ซึ่งมีอยู่อย่างจำกัดในสังคม ทั้งนี้ไม่ว่าการกระทำนั้นจะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นอาจเป็นไปด้วยความสำนึกของตนเอง หรือถูกชักจูงให้เข้าร่วมก็ได้ (Huntington and Nelson, 1976: 11 อ้างถึงใน ประหยัด หงส์ทองคำ 2547: 249)

เวอร์บา ไน และ คิม กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งประชาชนกระทำโดยมีเป้าหมายเพื่อให้มีอิทธิพลต่อการคัดเลือก เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลหรือภารกิจต่าง ๆ ที่รัฐบาลกระทำ

นอกจากนี้ เวอร์บา ไน และ คิม ยังแยกให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (Democratic Participation) กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบมีพิธีการ หรือเพื่อสนับสนุนรัฐ (Ceremonial of support Participation) ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบแรกจะเน้นที่การกระทำของประชาชนส่วนใหญ่เพื่อหวังผลและอิทธิพลต่อการดำเนินงานของรัฐบาล ส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบที่สอง หมายถึงการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นการปลุกเร้าระดมโดยรัฐเพื่อให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมของรัฐ ซึ่งอาจไม่ได้เป็นไปตามความสมัครใจได้

ความหมายต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้สามารถสังเกตได้ว่าจะเน้นการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีเป้าหมายอยู่ที่การเลือกผู้นำตลอดจนการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล ซึ่งประชาชนจะมีส่วนร่วมได้ก็โดยผ่านกลไกหรือรูปแบบที่รัฐบาลกำหนดนี้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในความหมายเหล่านี้มีรัฐเป็นศูนย์กลาง (Verba, Nie and Kim, 1987: 46 อ้างถึงใน ประหยัด หงส์ทองคำ 2547: 238)

อัลมอนต์ และ เพาเวลล์ กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยแยกออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองตามรูปแบบที่เรียกว่า “มาตรฐานทั่วไป” เป็นการเลือกบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องกับการเมืองโดยพิจารณาจากความสามารถของแต่ละบุคคล ไม่คำนึงถึงภูมิหลังทางสังคม หรือกลุ่มแต่อย่างใด และประเภทการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองตามรูปแบบที่เรียกว่า “มาตรฐานเฉพาะอย่าง” เป็นการคัดเลือกคนโดยคำนึงถึงสถานะทางสังคม ส่วนเรื่องนอกนั้นจำกัดอยู่แต่เฉพาะกลุ่มบางประเภท

ทั้งนี้ อัลมอนต์ และ เพาเวลล์ ได้สรุปว่า ความจริงการดึงเอาบุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นสังคมแบบดั้งเดิม แบบจารีตประเพณี แบบกำลังพัฒนา หรือแบบที่ได้พัฒนาแล้วก็ตาม แนวทางในการดึงตัวบุคคลเข้าสู่การเมืองเป็นส่วนผสมของทั้งสองรูปแบบหรือมากกว่านั่นเอง เนื่องจากการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลต่าง ๆ นั้นล้วนแต่อยู่บนรากฐานของความเชื่อ ค่านิยม ทศนคติ การเรียนรู้ทางการเมือง ตลอดจนประสบการณ์ที่บุคคลนั้นได้รับในขณะที่เกี่ยวข้องกับการเมือง แนวทางของวัฒนธรรมการเมืองในระบอบประชาธิปไตย หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในปฏิญญาสากลด้วยสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ ข้อ 21 บัญญัติว่า 1. ทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในประเทศตน จะเป็นโดยตรงหรือโดยผ่านทางผู้แทน ซึ่งได้รับการเลือกตั้งโดยอิสระ 2. ทุกคนมีสิทธิเข้าถึงบริการสาธารณะใน

ของประเทศของตนโดยเสมอภาค 3. เจตจำนงของประชากรจะต้องเป็นมูลฐานแห่งอำนาจของรัฐบาล (Almond and Powell, 1974: 48 อ้างถึงใน ประหยัด หงส์ทองคำ 2547: 238)

1.3 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรัฐชาติและชนกลุ่มน้อย

1.3.1 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรัฐชาติ ดร.โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ (2556) ได้กล่าวในเรื่องรัฐชาติ(Nation-State)ไว้ว่า การที่ดินแดนหนึ่ง ๆ จะสามารถรวมกันเป็นรัฐชาติได้นั้นจะต้องมีองค์ประกอบหลักของรัฐชาติอย่างน้อย 4 ประการด้วยกัน ได้แก่ 1) ประชาชน 2) ดินแดนที่มีอาณาเขตแน่นอน 3) รัฐบาล และ 4) อำนาจอธิปไตย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) *ประชาชน* เป็นองค์ประกอบที่สำคัญเพราะรัฐทุกรัฐต้องมีประชาชนอาศัยอยู่ในแต่ละรัฐจะมีจำนวนประชาชนไม่เท่ากัน ต่างขึ้นอยู่กับความเหมาะสมที่จะรักษาความมั่นคง และสร้างความเจริญให้แก่รัฐได้ และความเจริญหรือความเสื่อมของรัฐขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชาชน เช่น รัฐที่มีความเป็นพลเมือง (Citizenship) เป็นคำที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตย ประชาธิปไตยจะประสบความสำเร็จได้ ไม่ใช่เพียงแต่มีรัฐธรรมนูญที่ดีเท่านั้น แต่ประชาชนจะต้องเป็น “พลเมือง” ตามระบอบประชาธิปไตยด้วย (วารกรณ์ สามโกเศศ, 2554) กล่าวคือ มีสมาชิกของสังคมที่ใช้สิทธิเสรีภาพโดยมีความรับผิดชอบ เคารพสิทธิผู้อื่น เคารพความแตกต่าง เคารพกติกา ในนานาประเทศ อาทิ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศเยอรมนี จัดให้มี การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง (Civic Education) ขึ้นมา และประสบความสำเร็จในการสร้างพลเมือง จนเป็นตัวอย่างให้กับประเทศต่างๆ และปัจจุบันการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองได้กลายเป็นปัจจัยความสำเร็จในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศต่างๆ ทั่วโลก ความเป็นพลเมืองเป็นสภาวะของการเป็นพลเมืองของสังคมของประชาชน ของชาติที่มีทฤษฎีเรื่องของสัญญาของสังคมที่ให้สิทธิและความรับผิดชอบต่อประชาชน ความเป็นพลเมืองเป็นเรื่องของการมีสิทธิ เสรีภาพ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในชีวิตของชุมชน ในทางกฎหมายยังเป็นเรื่องที่เชื่อมระหว่างปัจเจกชนกับรัฐอีกด้วย นอกจากนี้ พลเมืองในระบอบประชาธิปไตยถือว่าเป็นพลเมืองที่ต้องมีคุณสมบัติเฉพาะที่จะนำพาประเทศไปสู่สันติสุขด้วยวิถีประชาธิปไตย ซึ่งรวมถึงการมีอิสรภาพ การพึ่งตัวเองได้ การมีสิทธิ การเคารพสิทธิ มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เคารพกติกาบ้านเมือง ไม่ใช่ความรุนแรง มีจิตสาธารณะ เป็นต้น การที่ประเทศใดจะพัฒนาประชาธิปไตยให้ก้าวหน้าไปได้ด้วยดี จึงขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ รวมทั้งการที่ประชาชนมีความเป็นพลเมืองสูงด้วย ประเทศไทยจัดว่าพัฒนากระบวนการประชาธิปไตยมาร่วม 80 ปี แต่ยังคงมีปัญหาของการถอยหลังกลับไปสู่ยุคที่เรียกว่าขาดความเป็นประชาธิปไตย ด้วยเหตุผลมากมาย องค์กรที่ดี หากประชาธิปไตยมีความเป็นพลเมืองในแนวคิดที่จะช่วยให้ประเทศพัฒนาประชาธิปไตยไปอย่างสันติได้น่าจะก่อผลต่อการเสริมสร้างความก้าวหน้าของกระบวนการประชาธิปไตยมากขึ้น ที่ผ่านมา ยังไม่ปรากฏชัดเจนถึงผลของ

การศึกษาว่าขณะนี้สังคมไทยมีสภาวะของความเป็นพลเมืองมากน้อยเพียงใด มีเพียงการกล่าวถึงว่า หากประชาชนไทยมีจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองมากขึ้น ประเทศไทยจะเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริงและมีสันติสุข สถาบันพระปกเกล้าซึ่งเป็นสถาบันวิชาการมีภารกิจสำคัญในการพัฒนาประชาธิปไตย จึงเห็นว่าความสำคัญของการศึกษาเพื่อพัฒนาตัวชี้วัดความเป็นพลเมืองและนำไปใช้ประเมินจริง โดยมุ่งหวังว่าจะทำให้ทราบถึงสถานการณ์การเป็นพลเมืองของประชาชนชาวไทยและนำไปสู่การเสริมสร้างความเป็นพลเมืองด้วยกระบวนการศึกษาความเป็นพลเมือง (Civic Education) ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (สถาบันพระปกเกล้า 2555)

ประชาชนของรัฐหรือพลเมือง (Citizen) ของรัฐในทางกฎหมาย คือบุคคลที่มีสิทธิเสรีภาพทางการเมือง และมีความภักดีต่อรัฐ รัฐมีอำนาจปกครองและต้องให้ความคุ้มครอง ส่วนคนต่างชาตินที่เข้าไปอาศัยอยู่ในประเทศที่เป็นภูมิลำเนาของตนจะเรียกว่า คนต่างด้าว (Alien) ได้รับการคุ้มครองทางกฎหมายในระดับหนึ่งเท่านั้น (โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ 2548 : 73-74)

2) **ดินแดนที่มีอาณาเขตแน่นอน** เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของรัฐ รัฐจะไม่เกิดขึ้นถ้าไม่มีดินแดนที่มีอาณาเขตแน่นอน ดินแดนนี้รวมทั้งพื้นดินน่านน้ำ หรืออาณาเขตในท้องทะเล และอาณาบริเวณขอบเขตของท้องฟ้าที่อยู่เหนือพื้นดิน และน่านน้ำ โดยมากมักถือเอาพรมแดนทางธรรมชาติ เช่น ภูเขา แม่น้ำ และมีกรบปักหลักเขตแดนอย่างชัดเจน ส่วนอาณาเขตทางแม่น้ำจะใช้ร่องน้ำลึกเป็นจุดแบ่งเขต ส่วนอาณาเขตทางทะเลนั้นถือว่าเขต 12 ไมล์ทะเลเป็นอาณาเขตของประเทศตามหลักสากลที่ชาติอื่นจะบุกรุกไม่ได้ ตั้งแต่ พ.ศ.2497 สหรัฐอเมริกาได้ริเริ่มให้แต่ละประเทศครอบครองทวีปกรอบไหล่ทวีปออกไปตั้งแต่ 50-150 ไมล์ทะเล ทำให้มีประชากรครอบครองไหล่ทวีปตามมาของทวีปอเมริกาใต้ที่มีอาณาเขตประเทศติดทะเลปัจจุบัน คือ เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Economics Zone) 200 ไมล์ทะเล ส่วนขอบเขตของท้องฟ้าเหนือดินแดนพื้นดิน และน่านน้ำนั้นไม่กำหนดความสูง

ดินแดนมีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ ที่จะบ่งบอกถึงความมั่นคงของรัฐได้ **ประการแรกคือ** ที่ตั้งและสภาพทางภูมิศาสตร์ ในอดีตของอารยธรรมจะเกิดขึ้นบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำที่อุดมสมบูรณ์ แต่ปัจจุบันประเทศที่มีข้อจำกัดทางที่ตั้งและสภาพภูมิศาสตร์นั้นต้องปรับตัว ยกตัวอย่างเช่นประเทศอังกฤษมีสภาพเป็นเกาะไม่สามารถผลิตอาหารได้อย่างเพียงพอ จึงจำเป็นต้องมีกองทัพที่มีประสิทธิภาพทำให้กลายเป็นมหาอำนาจทางทะเลในที่สุด **ประการที่สอง** ทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์จะเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการส่งเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะส่งผลถึงความมั่นคงทางการเมืองด้วยและความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ก่อให้เกิดการรุกรานได้เช่นกัน เพราะฉะนั้นที่ตั้งของรัฐเป็นส่วนประกอบของการวางแผนนโยบายของแต่ละรัฐด้วยเช่นกัน (โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ 2548: 74-75)

3) **รัฐบาล** ในแต่ละรัฐต้องมีหน่วยงานเพื่อจัดระเบียบภายในของแต่ละรัฐ รัฐบาลเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีหน้าที่ในการจัดการปกครองของรัฐให้มีระเบียบแบบแผน ที่ได้รับความยินยอมจากประชาชน และสามารถดำเนินการเพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชน รักษาผลประโยชน์ให้ความยุติธรรมต่อประชาชน และป้องกันการรุกรานจากรัฐอื่น นอกจากนี้ยังต้องได้รับการรับรองจากรัฐอื่น ๆ มีหน้าที่ติดต่อสัมพันธ์ทางการค้า การทูต ซึ่งอำนาจรัฐบาลแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ด้วยกันคือ

ฝ่ายบริหาร เป็นฝ่ายดำเนินการให้บรรลุจุดประสงค์นโยบายรัฐ

ฝ่ายนิติบัญญัติ คือ ผู้ออกกฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินการได้บรรลุจุดประสงค์ และเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยโดยความเห็นชอบจากสมาชิก

ฝ่ายตุลาการ เป็นฝ่ายที่ดำเนินการเพื่อรักษาความยุติธรรมให้แก่สมาชิกของรัฐ ข้อสังเกตถึงแม้รัฐบาลจะเปลี่ยนไปแต่สภาพของรัฐจะยังคงดำรงอยู่ไม่ทำให้รัฐสิ้นสุดลง (โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ 2548: 75)

4) **อำนาจอธิปไตย** คือ อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ เมื่อรัฐมีอำนาจอธิปไตยรัฐจึงมีอำนาจเหนือบุคคลทุกคน และทุกองค์ประกอบภายในรัฐโดยไม่มีข้อยกเว้น โดยรัฐจะมอบหมายให้รัฐบาลใช้อำนาจอธิปไตยในนามของรัฐดำเนินกิจการทั้งหลายทั้งภายในและภายนอกอย่างเต็มที่ ปราศจากการควบคุมของรัฐอื่น หรืออีกนัยหนึ่งอำนาจอธิปไตยเป็นการแสดงออกถึงความเป็นเอกราชของรัฐหนึ่ง ๆ ที่สามารถกำหนดนโยบายของตนเองและนำนโยบายไปบังคับใช้ได้เต็มที่ที่ไม่ตกอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐอื่น

อำนาจอธิปไตยเป็นแนวความคิดทางกฎหมาย แบ่งเป็น อำนาจอธิปไตยภายใน คืออำนาจในการออกกฎหมาย รักษากฎหมาย และบังคับให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมาย ส่วนอำนาจอธิปไตยภายนอกคืออำนาจที่รัฐจะดำเนินการสัมพันธ์กับรัฐอื่นและคงไว้ซึ่งอำนาจในการประกาศสงคราม หรือทำสนธิสัญญาสันติภาพ

สรุปได้ว่าอำนาจอธิปไตย คือ เอกราช ตั้งอยู่บนพื้นฐานของอำนาจหรือความยินยอม เพราะประชาชนจะเชื่อฟังปฏิบัติตามกฎหมาย เพราะถ้าละเมิดจะถูกลงโทษ การใช้กำลังบังคับ นับเป็นสิ่งจำเป็นเฉพาะบุคคลส่วนน้อยที่ขัดขืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมายของรัฐ (โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ 2548: 75-76)

1.3.2 แนวความคิดเกี่ยวกับ ชนกลุ่มน้อย

ชนกลุ่มน้อย เป็นกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในประเทศที่กลุ่ม ของตนไม่ได้มีอำนาจในการปกครองประเทศ การศึกษาเรื่องชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย เพิ่งได้รับความสนใจเมื่อไม่นานมานี้ แต่ในต่างประเทศเรื่องนี้ได้รับความสนใจมานานแล้ว ส่วนใหญ่ผู้ที่สนใจชนกลุ่มน้อย

มักจะเป็นนักมานุษยวิทยา นักสังคมวิทยา และนักรัฐศาสตร์ ให้ความสนใจศึกษาเรื่องชนกลุ่มน้อยจากแง่มุมของความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม และแง่มุมของความมั่นคงของรัฐ เพราะปัญหาเรื่องความขัดแย้งปัจจัยระหว่างชาติพันธุ์กลุ่มน้อยและชาติพันธุ์กลุ่มใหญ่ เป็นปัญหาที่บั่นทอนเสถียรภาพของรัฐบาล และของประเทศโดยส่วนรวมได้มากดังตัวอย่างที่เห็นจากปัญหาของชาวทมิฬในศรีลังกา และกลุ่มชาติผิวขาวขัดแย้งกับคนผิวดำในหลายประเทศในทวีปแอฟริกา และกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในอินโดนีเซียในการศึกษาเรื่องกลุ่มชาติพันธุ์จากทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่จะพบว่ากลุ่มชาติพันธุ์ ถือเป็นองค์ประกอบย่อยของสังคม เนื่องจากทฤษฎีนี้เน้นเรื่องเสถียรภาพของสังคมในระยะแรก ๆ จึงมีการพยายามรวมกลุ่มชาติพันธุ์ย่อยให้เป็นกลุ่มใหญ่ของสังคม

ชาลส์ เอฟ คายส์ (Charles F. Keyes) เสนอว่า กลุ่มชาติพันธุ์ที่ตั้งรกรากในบริเวณเดียวกันจะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในลักษณะที่พึ่งพากันในอดีต เนื่องจากความเจริญเกิดขึ้นในที่ราบลุ่มเป็นส่วนใหญ่ในการศึกษาชาวเขาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จะพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ มีลักษณะเป็นคู่ เช่น คนลี้กับคนเมือง คนคะฉิ่นกับคนฉาน คนกะเหรี่ยงกับคนพม่า คนม้งกับคนจีน เป็นต้น ทั้งนี้เป็นเพราะ เกิดการพึ่งพากันระหว่างชาวเขาซึ่งมีวิถีชีวิตบนคอก กับคนพื้นราบที่มีวิถีชีวิตที่พึ่งพิงลุ่มน้ำและสามารถผลิตสิ่งของต่าง ๆ ที่ชาวเขาไม่สามารถผลิตได้ (Charles F. Keyes, อ้างถึงใน อมรา พงศาพิชญ์ 2528 : 90)

เฟรดเดอริก บาร์ท (Frederick Barth) เสนอว่า กลุ่มชาติพันธุ์ที่ตั้งรกรากอยู่บริเวณเดียวกันจะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในลักษณะแบ่งอาณาเขต ในการศึกษาชาวเขาและคนพื้นราบบริเวณแม่น้ำสินธุในประเทศปากีสถาน พบว่าชาวเขาเผ่ากูจาร์ (Gujar) และเผ่าโดhistani (Dohistani) จะอาศัยอยู่บนภูเขาในระดับความสูง 5,000 – 15,000 ฟุต และคนพื้นราบเผ่าปาทาน (Pathan) จะเป็นผู้ที่มิสภาพความเป็นอยู่ก้าวหน้าที่สุด มีกองทัพ มีวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีที่ซับซ้อนและเป็นกลุ่มที่มีอำนาจในลุ่มแม่น้ำนั้นทั้งหมด พวกปาทาน จะยอมให้กูจาร์ อยู่บนยอดเขา ถ้ากลุ่มกูจาร์จะไม่รบกวนเสถียรภาพของพวกปาทาน ทั้งสองกลุ่มนี้อยู่ร่วมกันอย่างไม่มีปัญหาอะไร เพราะพวกกูจาร์เลี้ยงสัตว์บนภูเขา ส่วนพวกปาทานทำการเพาะปลูกบนพื้นราบ (Frederick Barth, อ้างถึงใน อมรา พงศาพิชญ์ 2528: 90)

จากสองตัวอย่างข้างต้นเป็นการพิจารณาความสัมพันธ์ที่พอจะเข้ากันได้และสามารถอยู่ด้วยกันอย่างสันติ

ลักษณะการเกิดขึ้นของชาวกุุ่มน้อย ความสัมพันธ์ระหว่างชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่จะเป็นความสัมพันธ์ที่ราบรื่นหรือขัดแย้ง อาจขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตและความสัมพันธ์ในอดีต เพื่อให้เข้าใจความสัมพันธ์นี้ให้ชัดเจนขึ้น อาจพิจารณาถึงรูปแบบของการเกิดชนกลุ่มน้อยพอสังเขป การเกิดชนกลุ่มน้อยนี้อาจพิจารณาได้ว่า มี 5 รูปแบบ คือ

(1) *เกิดจากการแบ่งแยกโดยวัฒนธรรม* ในบางสังคมมีการแบ่งชนชั้น และคนที่อยู่ชนชั้นต่ำสุดถือเป็นกลุ่มคนที่อยู่นอกระบบของสังคมนั้น เช่น คนจัณฑาล ในอินเดีย เจทา หรือ บูราคูในญี่ปุ่น เป็นต้น คนที่อยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันแต่ถูกสังคมนับว่าเป็นคนนอกระบบ หรือนอกรีต และถือว่าเป็นผู้ไม่สะอาดและไม่ควรอยู่ร่วมสังคมกับสมาชิกส่วนใหญ่นี้ ได้เป็นชนกลุ่มน้อยของสังคมนั้น ปัจจุบันทั้งประเทศอินเดียและประเทศญี่ปุ่นได้ออกกฎหมายเลิกชนชั้นจัณฑาลและบูราคู และในทางปฏิบัติการกีดกันยังมีอยู่ และชนกลุ่มนี้เรียกร้องความเสมอภาคทางกฎหมายและสังคม สถานภาพของคนกลุ่มนี้ไม่แตกต่างจากสถานภาพของชนกลุ่มน้อยโดยทั่วไป เมื่อใดที่รัฐบาลสามารถดูแลให้ความเสมอภาคทางกฎหมายและทางสังคมแก่คนกลุ่มนี้ได้ เมื่อนั้นสภาพของความเป็นชนกลุ่มน้อยก็จะหมดไป

(2) *เกิดจากการแบ่งแยกจากลักษณะทางภูมิศาสตร์* กลุ่มชนที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ต่างจากคนส่วนใหญ่และตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณที่ห่างไกล เช่น ชาวเขาในประเทศต่าง ๆ ในเอเชียอาคเนย์ เพราะจะถูกตัดขาดจากสังคมส่วนใหญ่ ไม่ได้รับข่าวสารจากส่วนกลางอย่างทันการ หรือสม่ำเสมอ การขาดการสื่อสารที่ดีนี้ทำให้เกิดความเข้าใจผิดและอาจทำให้ชนกลุ่มน้อยมีปฏิกิริยาต่อต้านชนกลุ่มใหญ่ได้ เช่น ชาวเขาในประเทศพม่า และชาวเขาในประเทศไทย เป็นตัวอย่างที่อาจเปรียบเทียบกันได้ ชาวเขาถือเป็นชนกลุ่มน้อยที่ถูกแยกจากชนกลุ่มใหญ่โดยภูมิศาสตร์ ขาดการสื่อสารที่ดีทำให้รัฐบาลพม่ามีปัญหาเกี่ยวกับพวกกะเหรี่ยงและพวกฉาน แต่ในกรณีประเทศไทย รัฐบาลไทยได้พยายามติดต่อสื่อสารกับชาวเขาอยู่เสมอ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน ความสัมพันธ์ระหว่างชาวเขากับรัฐบาลไทย จึงมีความสัมพันธ์ที่มีปัญหาน้อยกว่ากรณีของประเทศพม่า

(3) *เกิดจากการผนวกดินแดน* การขยายอาณาเขตของประเทศใดประเทศหนึ่งโดยการผนวกดินแดนเพิ่ม อาจเกิดจากการตกลงกันตามสนธิสัญญา หรือการศึกสงคราม ตัวอย่างของการทำสนธิสัญญา คือ กรณีสหรัฐอเมริกาซื้อดินแดนซึ่งปัจจุบันคือ รัฐต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ ตามสนธิสัญญาที่เรียกว่า “Louisiana Purchase” ใน ค.ศ. 1803 หรือ การที่สหรัฐอเมริกาซื้อดินแดน ซึ่งปัจจุบันคือ อลาสกา ใน ค.ศ. 1867 ส่วนตัวอย่างของการสู้รบ คือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในยุโรปสมัยก่อนซึ่งมีรัฐต่าง ๆ ขยายอาณาจักรโดยการสู้รบระหว่างเพื่อนบ้าน และฝ่ายชนะสามารถผนวกดินแดนข้างเคียงเพิ่มขึ้น หรือกรณีอาณาจักรต่าง ๆ ในบริเวณแหลมทองของทวีปเอเชีย คือ อาณาจักรสุโขทัย ทวารวดี ศรีวิชัย ล้านนา ล้านช้าง อโยธยา ฯลฯ สามารถขยายดินแดนให้กว้างใหญ่ขึ้นได้โดยการยกทัพสู้รบกัน และฝ่ายชนะเป็นฝ่ายที่สามารถขยายอาณาจักรได้

การผนวกดินแดนเป็นลักษณะของการตกลงกันตามสนธิสัญญาที่ดี ในลักษณะของการสู้รบชนะก็ดี ถ้าดินแดนที่ได้มาประกอบด้วยคนที่มีลักษณะแตกต่างไปจากคนส่วนใหญ่แล้ว ปัญหาเรื่องชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่ก็ย่อมจะเกิดขึ้นได้ ถึงแม้ว่าลักษณะโดยทั่วไปของคนสองกลุ่มนี้อาจไม่แตกต่างกันมากนักก็ตาม

(4) *เกิดจากการย้ายถิ่น* ลักษณะการเกิดชนกลุ่มน้อยที่เกิดจากการย้ายถิ่นมีสาเหตุมาจากการที่คนจำนวนหนึ่งอพยพย้ายถิ่นไปอยู่ในสังคมอื่น โดยที่คนกลุ่มนี้มีลักษณะทางวัฒนธรรมแตกต่างจากคนในสังคมที่คนเข้าไปอยู่ การเกิดชนกลุ่มน้อยจากการย้ายถิ่นมีหลายกรณี อาทิ การอพยพทาสจากทวีปแอฟริกาไปทวีปยุโรปและอเมริกา การอพยพแรงงานเกณฑ์จากบริเวณหนึ่งไปอีกบริเวณหนึ่ง การจ้างคนอพยพเพื่อไปเป็นแรงงาน การอพยพเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย หรือการลี้ภัยทางการเมือง การรับชนชาติอื่นเข้าประเทศโดยการโอนสัญชาติและการอพยพของชนชาติที่เจริญกว่าไปยังพื้นที่ที่มีชนชาติที่ด้อยกว่า

การย้ายถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ ที่เสนอข้างต้นนี้แตกต่างกันในระดับของการบังคับควบคุม ในกรณีที่อพยพทาสจากแอฟริกาไปทวีปอเมริกา หรือทวีปยุโรป เป็นการอพยพที่มีการควบคุมอย่างใกล้ชิด โดยถือว่ามีลักษณะไม่ต่างจากนักโทษ จึงต้องจองจำและเฝ้าดูแลอย่างใกล้ชิด ในทำนองเดียวกัน การอพยพแรงงานเกณฑ์ไปไว้ในค่ายกรรมกรอพยพยุโรป มีการควบคุมใกล้ชิดแต่ไม่เข้มงวดเท่ากรณีของการอพยพทาส และการอพยพคนงานรับจ้างในประเทศจีนก็มีลักษณะเข้มงวดน้อยลงมา แต่คนงานเหล่านี้ลักษณะขาดเสถียรภาพ เนื่องจากไม่รู้จะต้องไปที่ใด อย่างไร ต้องคอยฟังผู้จัดการอพยพอยู่ตลอดเวลา

ส่วนกรณีของผู้อพยพเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เป็นการอพยพในระดับบุคคลหรือครอบครัวโดยไม่ได้มีการจัดการอย่างเป็นระบบ ปัญหาของผู้อพยพอยู่ในช่วงของการเดินทาง และการผ่านด่านต่าง ๆ แต่เมื่อได้เข้ามาอยู่ในค่ายอพยพแล้ว สภาพความเป็นอยู่จะไม่เลวร้ายนัก และบางครั้งผู้อพยพจะได้สิทธิพิเศษด้วย ถึงแม้จะมีการควบคุมบ้างและการโอนสัญชาติจากสัญชาติหนึ่งไปเป็นอีกสัญชาติหนึ่ง คือการอพยพในระดับบุคคลและมีลักษณะไม่มีการควบคุม การตัดสินใจอพยพเป็นการตัดสินใจส่วนตัว ซึ่งผู้อพยพคิดว่าดีและเหมาะสมต่อเมื่อไปอยู่ในประเทศใหม่ผู้อพยพอาจอยู่ในสภาพชนกลุ่มน้อยได้ เนื่องจากถูกกักกันหรือถูกจำกัดสิทธิให้มีฐานะทางสังคมด้อยกว่าเจ้าของประเทศ

การอพยพของชาวตะวันตกจากทวีปยุโรปไปยังทวีปอเมริกา และทวีปออสเตรเลีย คือตัวอย่างของการอพยพของชนชาติที่เจริญกว่าเข้าไปครอบครองและมีอิทธิพลเหนือกว่าผู้ที่อยู่เดิม มีผลทำให้ผู้ที่อยู่เดิมกลายเป็นชนกลุ่มน้อยได้เช่นเดียวกัน เช่น กรณีชาวอินเดียแดงกลายเป็นชนกลุ่มน้อยของอเมริกาไป ทั้ง ๆ ที่ชาวอินเดียแดงเป็นชนเผ่าดั้งเดิมของ

สหรัฐอเมริกามาก่อน ก่อนที่ชาวยุโรปจะอพยพเข้ามาอยู่ในอเมริกา เป็นต้น หรือทวีปออสเตรเลีย ชาวอเบอร์จิน เป็นชนเผ่าดั้งเดิมของประเทศออสเตรเลียปัจจุบัน แต่กลับกลายเป็นชนกลุ่มน้อยไป

(5) เกิดจากการตกเป็นประเทศอาณานิคม การเกิดชนกลุ่มน้อยในประเทศอาณานิคมนี้มีลักษณะแตกต่างไปจากกรณีต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว ทั้งนี้ อาณานิคมเกิดจากการที่มหาอำนาจเข้ามามีอำนาจทางการเมืองในการปกครองของประเทศอื่น แต่ผู้อพยพเข้ามาเป็นผู้ที่มีอำนาจมากกว่า ซึ่งสามารถออกกฎหมายบังคับต่าง ๆ และสามารถทำให้เจ้าของประเทศซึ่งมีจำนวนมากกว่า มีลักษณะของผู้อยู่ใต้ปกครอง และต้องยอมจำนนต่อข้อเรียกร้องของประเทศมหาอำนาจ ประเทศมหาอำนาจมักจะจับจองที่ดินขนาดใหญ่และว่าจ้างคนพื้นเมือง ให้เป็นกรรมกรในไร่ นา มีผลทำให้คนพื้นเมืองมีลักษณะเป็นผู้อยู่ใต้ปกครองหรือลูกจ้างในอาณัติของมหาอำนาจ ถึงแม้ว่ามหาอำนาจเป็นผู้บุกเบิกเข้ามาในดินแดนของตน โดยทั่วไปจำนวนของผู้ที่อพยพจากประเทศมหาอำนาจ ไม่มากนักแต่เนื่องจากคนกลุ่มนี้สามารถจับจองที่ดินและทำธุรกิจ คนผิวขาวเป็นเจ้าของที่ดินได้เกือบร้อยละ 50 ของพื้นที่ทั้งหมด แต่ประชากรผิวขาวมีเพียงร้อยละ 5 เท่านั้น

1.3.3 แนวความคิดเกี่ยวกับชนกลุ่มใหญ่

ดร.อมรา พงศาพิชญ์ ได้ศึกษาชนกลุ่มชาติพันธุ์ ที่มีอำนาจและมีจำนวนมากคือชนกลุ่มใหญ่ (Majority group) การศึกษาชนกลุ่มใหญ่ โดยทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่จึงเป็นการให้ความสำคัญต่อชนกลุ่มใหญ่เพื่อเน้นเสถียรภาพของสังคม

ในการศึกษาชนกลุ่มชาติพันธุ์ ถ้ามาจากทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่จะพบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ถือเป็นองค์ประกอบของโครงสร้างรวมหรือระบบรวมของสังคม ในระยะแรก ๆ จึงมีการพยายามรวมกลุ่มชาติพันธุ์ย่อยให้เป็นส่วนหนึ่งของสังคมใหม่ ในสหรัฐอเมริการัฐบาลพยายามรวมกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในกระบวนการสร้างชาติโดยสร้างสำนึกของความเป็น “คนอเมริกัน” ให้กับทุกคนถึงแม้จะมีบรรพบุรุษที่มาจากต่างชาติต่างภาษา ในทางปฏิบัติแล้วทางรัฐบาลอเมริกันสามารถสร้างสำนึกของความเป็น “คนอเมริกัน” ได้ แต่ไม่สามารถแก้ปัญหาชนกลุ่มใหญ่กับชนกลุ่มน้อยได้ ในแง่ความสัมพันธ์ระหว่างชนกลุ่มใหญ่และชนกลุ่มน้อย นักวิชาการที่ใช้ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ จะพยายามส่งเสริมให้เกิดความผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม โดยการพยายามปรับชนกลุ่มน้อยให้เป็นส่วนหนึ่งของชนกลุ่มใหญ่ เพื่อว่าสังคมส่วนรวมจะได้มีลักษณะร่วมกันและไม่เกิดความขัดแย้ง ในบางประเทศที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ย่อยหลายกลุ่ม ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ด้วยกันเองจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ (อมรา พงศาพิชญ์ 2528: 88-90)

1.3.4 ความแตกต่างระหว่างชนกลุ่มน้อยกับชนกลุ่มใหญ่

เมื่อพิจารณารูปแบบของการเกิดขึ้นของชนกลุ่มน้อยแล้ว หากจะศึกษาถึงความแตกต่าง หรือประเด็นความชอบธรรมของชนกลุ่มน้อย และชนกลุ่มใหญ่อาจแยกพิจารณาได้ดังนี้

1) ความแตกต่างทางชีวภาพ มักเกิดจากการอพยพ อาจจะมีการอพยพเอาคนผิวดำจากแอฟริกาไปยังทวีปยุโรป และทวีปอเมริกาสมัยอเมริกาขึ้นค้ำทาส หรือมีการขนย้ายกรรมกรเพื่อมาทำงาน หรือเกิดจากการอพยพของคนผิวขาวจากทวีปยุโรปไปยังทวีปอเมริกาและทวีปออสเตรเลีย จนในที่สุดมีการจัดตั้งประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และประเทศนิวซีแลนด์ ในสหรัฐอเมริกา มีผลทำให้คนผิวขาวอเมริกากลายเป็นชนกลุ่มใหญ่และอินเดียแดงกลายเป็นชนกลุ่มน้อย ซึ่งมีลักษณะทางกายภาพที่แตกต่างอย่างชัดเจน และเมื่อมีการอพยพจากทาสแอฟริกาไปทำงานที่สหรัฐอเมริกา คนอเมริกันผิวขาวก็มีลักษณะทางกายภาพที่แตกต่างไปจากนิโกรผิวดำ ในออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ก็เช่นเดียวกัน คนผิวขาวจากทวีปยุโรปได้กลายเป็นชนกลุ่มใหญ่และคนพื้นเมืองที่มีผิวดำและผมหยิกกว่า เรียกว่าออสเตรเลียด ได้มีสภาพเป็นชนกลุ่มน้อยไปหลังจากที่พวกผิวขาวสามารถจัดตั้งประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ได้สำเร็จ

2) ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ส่วนใหญ่แล้วข้อแตกต่างระหว่างชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่ ด้วยเหตุผลทางวัฒนธรรมนี้ มีเหตุผลเกี่ยวข้องกับข้อแตกต่างทางชีวภาพ เพราะชนชั้นสูงเท่านั้นจึงจะเป็น “ผู้ดี” ได้ และชนชั้นอื่นไม่ใช่ผู้ดี ยิ่งถ้าเป็นผู้ที่มาจากกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างไปด้วยแล้วยิ่งด้อยกว่ามาก ความเชื่อทั้งหมดนี้ เมื่อมาผนวกกับข้อเท็จจริงที่ว่าชนกลุ่มน้อยบางกลุ่มอพยพจากที่อื่น โดยมีถิ่นฐานอยู่ห่างจากศูนย์กลางของความเจริญ ก็ยังทำให้ความเชื่อมโยงมีโอกาสได้รับการส่งเสริม เพราะพฤติกรรมของชนกลุ่มน้อยจะมีลักษณะผิดเพี้ยนไปจากพฤติกรรมของชนกลุ่มใหญ่ และชนกลุ่มใหญ่ไม่ใจกว้างพอที่จะรับว่าวัฒนธรรมของชนกลุ่มอื่นที่แตกต่างไปจากของตนเองนั้นไม่จำเป็นที่จะต้องด้อยกว่า ทำให้ข้อแตกต่างทางวัฒนธรรมของชนกลุ่มใหญ่และชนกลุ่มน้อยเป็นสาเหตุที่แยกคนสองกลุ่มออกจากกันและประสานกันได้ยาก ในการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่ว่าวัฒนธรรมของทั้งสองกลุ่มเข้ากันได้หรือไม่ จะต้องพิจารณาในรายละเอียดว่า วัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ของทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันในค่านิยมและวัฒนธรรมหลักอย่างไร ถ้าวัฒนธรรมต่างกันมาก ค่านิยมขัดกัน โอกาสที่ชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่จะเข้ากันได้ก็เป็นไปได้ยาก วัฒนธรรมหลักสำคัญที่สุด คือศาสนา ถ้าสองกลุ่มนับถือศาสนาเดียวกัน โอกาสที่วัฒนธรรมจะสอดคล้องกันก็มีอยู่สูง แต่ถ้าคนสองกลุ่มนับถือศาสนาต่างกัน ประเด็นก็อยู่ที่ว่าศาสนาต่างกันมีลักษณะอย่างไร ศาสนามีลักษณะไม่เข้มงวดและปรับให้เข้ากับวัฒนธรรมข้างเคียงได้ง่าย แต่บางศาสนามีลักษณะเข้มงวดและห้าม

การผนวกความเชื่ออื่น ๆ เข้ามาในศาสนา ถ้าวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่มีศาสนาที่เข้มงวดโอกาสที่ชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่จะเข้ากันได้จะมีอยู่น้อย ทั้งนี้ยกเว้นในอดีตที่ความเชื่อของชนกลุ่มน้อยจะเชื่อในผีบางเทวดา เมื่อมีศาสนาเผยแพร่เข้ามา ในสังคมกลุ่มคนที่มีความเชื่อต่างกัน จะมีการผนวกความเชื่อในผีบางเทวดาเข้ามาในศาสนาใหม่ เช่น ศาสนาพุทธในประเทศไทยที่ผนวกความเชื่อเรื่องผีบางเทวดา และความเชื่อของศาสนาพราหมณ์ เข้าด้วย ถึงแม้ว่าศาสนานั้นจะเป็นศาสนาที่เข้มงวดก็มีตัวอย่างอยู่บ้าง เช่น ศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิก ในหมู่อินเดียนแดงในอเมริกากลาง และอเมริกาใต้ มีการรวมความเชื่อในเรื่องผีบางเทวดาไว้ด้วย และศาสนาอิสลามในบางประเทศ เช่น อินโดนีเซีย ความเชื่อของคนในชนบทแตกต่างกันไปจากความเชื่อของคัมภีร์อัลกุรอาน อยู่บ้าง อย่างไรก็ตาม การนำความเชื่อของศาสนาที่ต่างกันมารวมกันนั้นจะเกิดขึ้นต่อเมื่อศาสนาที่ถูกนำมาผนวกด้วยไม่ได้มีหลักเกณฑ์ชัดเจนและเข้มงวดเท่านั้น ปัจจุบันจะพบว่าเกิดการหันเข้าหาศาสนาที่เข้มงวดกันใหม่ ทุกศาสนาทั่วโลกกำลังปรับปรุงให้ผู้นับถือศาสนากลับไปศึกษาและนับถือความเชื่อเดิม ที่กล่าวมานี้รวมทั้งศาสนาที่เคร่งในคำสอน อิสลาม และคริสต์นิกายคาทอลิก และศาสนาที่ไม่เคร่งในคำสอน เช่น ศาสนาพุทธ เป็นต้น

3) ความแตกต่างทางเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มชาติพันธุ์บางกลุ่มถนัดที่จะยึดอาชีพบางอาชีพ ฉะนั้น ในบางสังคมจะพบว่ามีการแบ่งอาชีพตามกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น ในแถบเอเชียอาคเนย์ คนจีนและคนอินเดียมักค้าขายในทวีปยุโรปและอเมริกา คนยิวมักทำธุรกิจ การแบ่งอาชีพและแบ่งกิจกรรมทางเศรษฐกิจจะระหว่างชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่ มีข้อมูลให้ศึกษาได้หลายกรณี นักวิชาการกลุ่มหนึ่งศึกษาบทบาทของชนกลุ่มน้อยในการค้าขาย และเชื่อว่าการที่ชนกลุ่มน้อยเป็นคนที่อยู่ชายขอบของสังคม ไม่ได้เป็นสมาชิกของสังคมนั้นโดยสมบูรณ์ และไม่ได้สนิทสนมกับชนกลุ่มใหญ่อยู่แล้ว ทำให้ไม่มีความเกรงใจกัน และเนื่องจากการค้าขายต้องพยายามต่อรองให้ต่างฝ่ายต่างได้ประโยชน์มากที่สุด การที่ผู้ขายและผู้ซื้อไม่ได้สนิทสนมกัน ทำให้การต่อรองในการค้าขายทำได้เต็มที่ ส่วนใหญ่สมาชิกของชนกลุ่มใหญ่จึงมักไม่ทำการค้า มีผลให้สมาชิกของชนกลุ่มน้อยรับอาชีพการค้าและธุรกิจแทนนอกจากนี้ เนื่องจากบางครั้งชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่ อาศัยอยู่ในภูมิภาคที่แตกต่างกัน การผลิตเชิงเศรษฐกิจจึงแตกต่างกันด้วย ทำให้เกิดการแบ่งอาชีพโดยปริยาย จึงพบว่าความแตกต่างทางเศรษฐกิจของชนกลุ่มใหญ่ และชนกลุ่มน้อยมีตัวอย่างให้เห็นหลายกรณี

ในสังคมทุกสังคมย่อมมีการแบ่งชนชั้นทางสังคม ซึ่งหมายถึงการกำหนดว่าในสังคมนั้น ๆ ใครมีฐานะสูงกว่าใคร ความไม่เท่าเทียมกันของสมาชิกในสังคมที่ยอมรับมาตั้งแต่เดิม และคงจะมีอยู่ตลอดไป ถึงแม้ในสังคมที่มีกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันก็มีข้อกำหนดความ

ไม่เสมอภาค เช่น สังคมไทย ญี่ปุ่น และจีน มีการกำหนดความอาวุโส ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่แบ่งให้สมาชิกของสังคมมีฐานะแตกต่างกัน ในบางสังคมกำหนดว่า เพศชายมีฐานะทางสังคมสูงกว่าเพศหญิง ในบางสังคมให้ความสำคัญร่ำรวยเป็นตัวแบ่งฐานะของสมาชิกส่วนใหญ่แล้วในประเทศที่ประกอบด้วยประชากรที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ต่างกัน ชนกลุ่มน้อยมักจะมีฐานะทางสังคมต่ำกว่าชนกลุ่มใหญ่

ตัวอย่างในสหรัฐอเมริกาเห็นได้ชัดเจนว่า หากเปรียบเทียบคนผิวขาวกับคนกลุ่มอื่นและกำหนดชนชั้นในสังคมออกเป็นชนชั้นสูง ชนชั้นกลาง และชนชั้นต่ำ จะพบว่าชนกลุ่มน้อยที่จะเป็นชนชั้นสูงจะมีอัตราส่วนต่ำกว่าชนกลุ่มใหญ่มาก และในทำนองเดียวกัน ชนกลุ่มน้อยที่เป็นชนชั้นต่ำจะมีอัตราส่วนสูงกว่าชนกลุ่มใหญ่มาก ประเทศไทยในอดีตกลุ่มชาติพันธุ์อื่นที่จะได้รับการยกย่องว่าเป็นชนชั้นสูงจะมีอยู่น้อยมาก ในปัจจุบันเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงไป คนจีนที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นชนชั้นสูงมีจำนวนมากขึ้น แต่ถ้าคิดตามอัตราส่วนแล้วก็ไม่แน่ว่าจะมีอัตราส่วนเทียบเคียงกับกลุ่มคนไทยหรือไม่

4) *ความชอบธรรมทางการเมือง* การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่ โดยมองว่าชนกลุ่มใหญ่ยอมรับชนกลุ่มน้อยหรือไม่ จากความชอบธรรมทางการเมืองนั้น มีส่วนเกี่ยวข้องกับลักษณะการเกิดชนกลุ่มน้อยอยู่มาก ถ้าชนกลุ่มน้อยเกิดจากการผนวกดินแดน โอกาสที่ชนกลุ่มใหญ่จะยอมรับความชอบธรรมของชนกลุ่มน้อยย่อมมีมากกว่า เพราะชนกลุ่มน้อยเป็นผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่แต่เดิม แต่ถ้าการเกิดชนกลุ่มน้อยเกิดจากการอพยพ ชนกลุ่มใหญ่อาจไม่ยอมรับความชอบธรรมของชนกลุ่มน้อย โดยอ้างว่าชนกลุ่มน้อยเป็นผู้อพยพเข้ามาเบียดเบียนและแย่งชิงทรัพยากรของชนกลุ่มใหญ่ การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่จะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ร่วมทางการเมืองของทั้งสองกลุ่ม ถ้าวัตถุประสงค์หลักเหมือนกันความสัมพันธ์ก็พอจะเข้ากันได้ แต่ถ้าวัตถุประสงค์หลักไม่เหมือนกันความสัมพันธ์ก็จะมีปัญหา เช่น กรณีประเทศมาลายา เรียกร้องเอกราชจากอังกฤษ ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 มาลายาและสิงคโปร์ ได้ร่วมกัน เรียกว่า “สหพันธรัฐมาลายา” และมีวัตถุประสงค์ร่วมในการเรียกร้องเอกราชจากอังกฤษทั้งสองส่วนอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกันต่อเมื่อได้รับเอกราชแล้ว วัตถุประสงค์ร่วมที่มีอยู่เดิมหมดไป ต่างกลุ่มต่างมีวัตถุประสงค์และความต้องการในการปกครองต่างกัน สิงคโปร์ประกอบด้วยคนจีนร้อยละ 70 และมาเลเซียมีคนมาเลย์ร้อยละ 70 ศาสนาวัฒนธรรมอื่น ๆ ต่างกัน ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างคนมาเลย์และคนจีนซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ขัดแย้งกันเพราะต่างฝ่ายต้องการจะมีอำนาจทางการเมืองการปกครอง ในที่สุดก็ตกลงแยกประเทศออกจากกัน

กรณีที่มีความแตกต่างทางชาติพันธุ์มีอยู่อย่างชัดเจน ความเป็นชนกลุ่มใหญ่ และชนกลุ่มน้อย อาจเปลี่ยนแปลงเมื่อระบอบการปกครองเปลี่ยนไป เช่น กรณีการเกิดประเทศใหม่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 หรือหลังการล่มสลายของสหภาพโซเวียต มีผลทำให้เกิดประโยชน์กับประเทศใหม่ที่เกิดขึ้นมักเป็นประเทศที่ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นหลัก เช่น การเกิดประเทศอุซเบกิสถาน คาซัคสถาน จอร์เจีย ฯลฯ

1.3.5 ความสัมพันธ์ระหว่างชนกลุ่มน้อยกับชนกลุ่มใหญ่

การแบ่งประชาชนของประเทศออกเป็นกลุ่มน้อยกลุ่มใหญ่ มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ เพื่อที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่ จากมุมมองของอำนาจรัฐ ความสัมพันธ์ระหว่างชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะที่ชนกลุ่มน้อยกับชนกลุ่มใหญ่มีความสัมพันธ์เข้ากันไม่ได้ และเป็นปฏิปักษ์ต่อกันโดยเปิดเผย

1) ความสัมพันธ์ที่ชนกลุ่มน้อยกับชนกลุ่มใหญ่พอจะเข้ากันได้ จะเกิดขึ้นเมื่อชนกลุ่มน้อยมีความรู้สูงกว่า ถึงแม้ตนจะเป็นชนกลุ่มน้อยแต่ก็ยังมีสำนึกของความเป็นคนไทยอยู่บ้าง ก็ถือได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่อยู่ในลักษณะที่พอจะเข้ากันได้ ศัพท์ทางวิชาการที่ใช้กันอยู่มีหลายคำ เช่น การผสมผสานทางวัฒนธรรม หรือการผนวกรวมวัฒนธรรมที่ต่างกันได้ด้วยกัน การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมเดิม การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม หรือวัฒนธรรมหนึ่งถูกกลืนเข้าอยู่ภายใต้วัฒนธรรมอื่น และสูญเสียอัตลักษณ์ของตนเองไป และบูรณาการทางวัฒนธรรม หรือการรวมวัฒนธรรมที่ต่างกันไว้ด้วยกัน เป็นต้น นักวิชาการที่สนใจเรื่องกลุ่มชาติพันธุ์ได้ขยายตั้งคำนิยามต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน ที่แต่ละคนเห็นสมควรอย่างไรก็ตาม การขยายความคำว่า การผสมผสานวัฒนธรรมหรือผนวกรวมวัฒนธรรมที่ต่างกันไว้ด้วยกัน มักใช้โดยนักมานุษยวิทยาที่ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมที่อยู่ข้างเดียวกัน ส่วนการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมมักใช้ในกรณีที่ศึกษาวัฒนธรรมจากทัศนคติชนกลุ่มน้อยกับชนกลุ่มใหญ่

2) ความสัมพันธ์ที่มีความขัดแย้ง ความสัมพันธ์ที่ชนกลุ่มน้อยกับชนกลุ่มใหญ่เข้ากันไม่ได้เกิดขึ้นเมื่อชนกลุ่มน้อยมีความรู้สึกว่าถูกชนกลุ่มใหญ่กีดกันและดูถูก ทำให้ไม่มีสำนึกของการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมใหญ่ ในกรณีของกลุ่มแยกดินแดนหรือกลุ่มผู้ก่อการร้ายเป็นตัวอย่างของการแตกแยกและความขัดแย้ง ระหว่างชนกลุ่มชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่ ถึงขั้นที่กลุ่มแยกดินแดนต้องการจะแยกดินแดนไปตั้งประเทศใหม่และกลุ่มผู้ก่อการร้ายต้องการจะแยกตัวออกจากภายใต้อำណัติของชนกลุ่มใหญ่ และตั้งตนเองขึ้นเป็นใหญ่แทน ในกรณีนี้ชนกลุ่มน้อยจะกลับกลายเป็นชนกลุ่มใหญ่ และชนกลุ่มใหญ่จะกลับกลายเป็นชนกลุ่มน้อยแทน ถ้าการทำปฏิวัติ

สำเร็จ นอกจากนี้ยังมีคำนิยามอีกหลายคำซึ่งเป็นคำที่ใช้ความหมายในเรื่องวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่ เช่น การบังคับกลืนวัฒนธรรม ไม่อาจนำมาเปรียบเทียบกับคำต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วได้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการบังคับกลืนวัฒนธรรมเป็นนโยบายของผู้ปกครองประเทศ ซึ่งถ้าทำสำเร็จ ก็จะเกิดการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมได้ แต่ถ้าทำไม่สำเร็จอาจทำให้เกิดปฏิกิริยาต่อต้านและทำให้เกิดกลุ่มแยกดินแดน กลุ่มการต่อต้าน หรือกลุ่มปฏิวัติโค่นล้มได้

หากจะมองถึงความสัมพันธ์ระหว่างชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่ลักษณะของการเข้ากันได้หรือไม่ได้ อาจเปรียบเทียบลักษณะต่าง ๆ ได้ คือการกลืนชาติ การผสมกลมกลืน การผนวกรวม บูรณาการ การก่อการร้าย แยกดินแดน ปฏิวัติโค่นล้ม ซึ่งเรียงลำดับการเข้ากันได้มากที่สุด ไปหาการเข้ากันไม่ได้ จะเห็นได้ว่าเรื่องชนกลุ่มน้อยจะเกิดปัญหาขึ้นถ้าความสัมพันธ์ระหว่างชาติพันธุ์อยู่ในลักษณะเข้ากันไม่ได้ที่มีความขัดแย้ง แต่ถ้าเป็นความสัมพันธ์ที่เข้ากันได้ไม่มีการแย่งชิงอำนาจทางการเมืองและทางเศรษฐกิจของชาติพันธุ์ก็อาจจะร่วมมือกันเชิงสร้างสรรค์ได้ ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าต้องเกิดการผสมกลมกลืนเสมอไป การผสมกลมกลืนเกิดขึ้นยากถ้าชนสองกลุ่มมีความแตกต่างทางลักษณะทางชีวภาพ เช่น คนผิวดำและคนผิวขาว หรือถ้ามีความเชื่อทางศาสนาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันมาก เช่น ศาสนาอิสลามกับศาสนาคริสต์ การผสมกลมกลืนคงเกิดขึ้นได้ยาก ถ้าชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติได้ หมายความว่า จะต้องร่วมกันเป็นพหุสังคม ไม่ต้องผนวกรวมชนกลุ่มน้อยให้เป็นส่วนหนึ่งของชนกลุ่มใหญ่

ถ้ากลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ มีความคิดตรงกันว่าอยู่ร่วมกันในสังคมเดียวกันอย่างประสานประโยชน์เพื่อวัตถุประสงค์ของการอยู่ร่วมกันของประเทศชาติ นโยบายและวิธีการที่จะประสานประโยชน์ย่อมเป็นนโยบายที่ให้สิทธิเสรีภาพทางความคิด ความเชื่อทางศาสนา และยึดมั่นในความเสมอภาคอย่างเท่าเทียมกัน เสรีภาพและความเสมอภาค นับเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยสร้างความเป็นสมาชิกที่เท่าเทียมกันของสังคม ความรู้สึกที่ว่าชนกลุ่มน้อยเลือกปฏิบัติและความขัดแย้งระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์คงจะไม่เกิดขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่จะอยู่ในลักษณะความสัมพันธ์ที่พอเข้ากันได้ เกิดการผสมผสานประโยชน์และความต้องการที่จะแยกดินแดน หรือปฏิวัติโค่นล้มคงจะไม่มี

พฤติกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีต่อกันและกันจะเป็นตัวกำหนดว่าความสัมพันธ์ระหว่างชนกลุ่มใหญ่และชนกลุ่มน้อยมีลักษณะอย่างไร พอจะเข้ากันได้หรือขัดแย้งกัน ถ้าความขัดแย้งรุนแรงมาก การแยกดินแดนอาจจะเป็นทางออก แม้ว่าการแยกดินแดนควรจะเป็นทางออกสุดท้าย แต่ทางเลือกอื่น เช่น ความสัมพันธ์แบบพหุสังคม และการผสมกลมกลืนจะใช้ได้ก็ต่อเมื่อพฤติกรรมของชนกลุ่มใหญ่ที่มีต่อชนกลุ่มน้อยที่มีลักษณะที่ไม่ใช่พฤติกรรมของการเลือกปฏิบัติที่

เกิดขึ้นจากความลำเอียง เนื่องจากตัวอย่างที่เกิดขึ้นในอดีตมักเป็นกรณีที่ชนกลุ่มใหญ่ข่มเหงชนกลุ่มน้อย ชนกลุ่มน้อยจึงตีความพฤติกรรมของชนกลุ่มใหญ่ไปในทางลบ ชนกลุ่มใหญ่จำเป็นต้องแก้ภาพลักษณ์ที่เลวร้ายในอดีต ให้เป็นภาพลักษณ์ของความเข้าใจกันเสียก่อน ปัญหาชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่จึงจะราบรื่น

คนที่มีวัฒนธรรมต่างกันเรียกว่า มีชาติพันธุ์ต่างกันซึ่งหมายความว่า มีขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อ และศาสนาที่ต่างกัน ถ้าแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ต่างคนต่างอยู่ไม่เกี่ยวข้องกัน ความขัดแย้งก็คงไม่เกิด แต่ถ้ากลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมีฐานะทางเศรษฐกิจ สังคมการเมืองเหนือกว่ากลุ่มอื่นทำให้ขาดความเสมอภาค ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ก็อาจกลายเป็นความขัดแย้งได้ ปัญหาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างชนกลุ่มใหญ่และชนกลุ่มน้อยคือตัวอย่างของประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมโดยตรง และความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ก็เป็นเรื่องที่กำลังได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้น เพราะปรากฏว่า ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์มีผลทำให้เกิดสงครามได้เนื่อง ๆ

นอกจากนี้ความสัมพันธ์ระหว่างชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่ อาจดูได้จากการที่รัฐบาลของหลาย ๆ ประเทศนำวัฒนธรรมมาเป็นเครื่องมือในการบริหารประเทศเพื่อสร้างเสถียรภาพให้กับชนกลุ่มใหญ่ที่เห็นได้ชัดคือ

1. การใช้ชาติพันธุ์เพื่ออุดมการณ์สร้างชาติ

วิธีการปกครองวิธีหนึ่งซึ่งมักพบในประเทศที่มีประวัติความเป็นมายาวนาน คือการที่ผู้มีอำนาจใช้วัฒนธรรม หรือความเชื่อทางศาสนาเป็นเครื่องมือในการบริหารปกครองแผ่นดิน กลุ่มมาร์กซิสต์ มองว่าผู้บริหารประเทศใช้ความเชื่อทางศาสนาและวัฒนธรรมดั้งเดิมเป็นกลไกอมเมาประชาชนให้หลงเชื่อและยอมรับในอำนาจบารมีของผู้ปกครอง เป็นการสร้างความชอบธรรมให้แก่ผู้บริหาร ระบบเทวสิทธิ์ คือตัวอย่างของการกำหนดให้มหากษัตริย์เป็นสมมุติเทพ เพื่อสร้างความชอบธรรมในการปกครองที่มีกษัตริย์เป็นศูนย์กลางของอำนาจปกครอง ในกรณีนี้พบว่าวัฒนธรรมของพระมหากษัตริย์จะกลายเป็นวัฒนธรรมหลักหรือวัฒนธรรมหลวงครอบงำวัฒนธรรมราษฎร์ หรือวัฒนธรรมของชนกลุ่มใหญ่ ซึ่งอยู่ในบริเวณนั้น การครอบงำวัฒนธรรมนี้บางครั้งเกิดขึ้นอย่างช้า ๆ ค่อยเป็นค่อยไป แต่บางครั้งถูกเร่งด้วยอุดมการณ์ชาตินิยมของผู้ปกครองประเทศ สงครามโลกครั้งที่ 1 มีผลให้เกิดการขยายตัวของอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ในรัสเซีย ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 อุดมการณ์คอมมิวนิสต์ขยายตัวสู่ประเทศจีน ปรากฏการณ์ทั้งสองกรณีมีผลให้ผู้ปกครองหลาย ๆ ประเทศกลัวภัยคอมมิวนิสต์แล้วหันมาสู่อุดมการณ์ชาตินิยมเพื่อสร้างพลังอนุรักษ์ความเป็นชาติ และใช้พลังนั้นต่อต้านอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ ปรากฏการณ์

การแพร่กระจายชาตินิยมโดยเน้นของพันธุ์ของชนกลุ่มใหญ่เป็นกระบวนการที่พบเห็นเป็นกระบวนการสากล และเป็นอุดมการณ์ที่ผู้ปกครองประเทศใช้เพื่อการสร้างชาติ

เมื่อรัสเซียและจีนปรับระบบการปกครองเข้าสู่การปกครองแบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ได้มีการขยายปรับเปลี่ยนระบบความเชื่อทางศาสนาและปรับพฤติกรรม ตลอดจนค่านิยมของคน เพื่อปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตแบบสังคมนิยม วัฒนธรรมและระบอบการปกครองถูกโยงไว้ด้วยกัน รัฐบาลเหมาเจ๋อตุง เชื่อว่าถ้าประเทศจีนจะเป็นประเทศที่ปกครองเน้นสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ได้จะต้องมีการปฏิวัติวัฒนธรรม ซึ่งหมายถึงการปรับกรอบแนวคิดลัทธิเลนิน (Leninism) และลัทธิเหมา (Maoism) ให้มีบทบาทในการสร้างจิตสำนึกร่วมกันของชนในชาติ สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวให้แก่คนในชาติ การสร้างสัญลักษณ์และวัฒนธรรมรูปแบบใหม่คือการบูชาพระเจ้ามาเป็นการบูชาเลนินในรัสเซียและบูชาเหมาเจ๋อตุง ในจีน พิธีกรรม ประเพณี และวันสำคัญของทางศาสนาเดิมถูกยกเลิก แต่มีการเดินสวนสนามในวันแรงงาน สัญลักษณ์และวัฒนธรรมคอมมิวนิสต์นี้ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อสร้างสหภาพโซเวียต และสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของชาติรัสเซียและชาติพันธุ์จีน ผลก็คือ ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ถูกลบด้วยกระบวนการสร้างชาติ กรณีของสหภาพโซเวียต ซึ่งประกอบด้วยชนหลายชาติพันธุ์ วัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มีความหมายในการควบคุมประชาชน ชาติพันธุ์ถูกลดความสัมพันธ์ลงโดยสิ้นเชิงเมื่อสหภาพโซเวียตล่มสลาย ความหลากหลายทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมปรากฏเด่นชัดขึ้นอย่างมาก กรณีจีนก็เช่นเดียวกัน หลังจากเปิดประเทศ ชาวโลก ได้รู้จักกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลายทางตอนใต้ของจีนเพิ่มมากขึ้น (อมรา พงศาพิชญ์ 2528 : 84)

ในประเทศที่เพิ่งก่อตั้งและเกิดจากการย้ายถิ่นของคนหลากหลายวัฒนธรรมมารวมกัน เช่น สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย กระบวนการสร้างวัฒนธรรมเป็นสิ่งจำเป็นเช่นเดียวกัน การเป็นคนอเมริกันและออสเตรเลีย คือการที่คนที่มาจากต่างวัฒนธรรมแต่ยึดถือสัญลักษณ์ร่วมกัน เบลลาห์ (Bellah) มองสัญลักษณ์ที่ถูกสร้างใหม่เพื่อใช้เป็นที่ยึดเหนี่ยวร่วมกันของคนในชาติ ว่า ศาสนาประชาชน (Civil Religion) จากความคิดเรื่องประชาสังคม (Civil Society) ของรูสโซ (Rousseau) ทั้งนี้ศาสนาประชาชนใช้ในความหมายว่า คือสัญลักษณ์หรือ ความคิด ความเชื่อของประชาชน หรือพลเมืองของประเทศใดประเทศหนึ่งที่มีประเด็นเรื่องชาติ หรือรัฐชาติเกี่ยวข้องอยู่ด้วย ตัวอย่างศาสนาของประชาชนในสหรัฐอเมริกา คือตัวอย่างของการที่สหรัฐอเมริกา ซึ่งประกอบด้วยคนที่มาจากหลายวัฒนธรรม หลายชาติพันธุ์ สร้างสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมการที่สหรัฐอเมริกาเป็นเสรีภาพของประชาชน รวมทั้งเสรีภาพในการนับถือศาสนาเป็นเสรีภาพพื้นฐาน สหรัฐอเมริกาจึงไม่มีศาสนาประจำชาติ ชงชาติและรัฐธรรมนูญ คือกฎหมายสูงสุด และถือเป็นสังคมนิยม ไม่สามารถเพิกถอนหรือลบล้างได้ วัฒนธรรมอเมริกันถูกสร้างขึ้นบนความแตกต่างและ

ความหลากหลาย แต่วัฒนธรรมอเมริกันรุ่นแรก ๆ สร้างขึ้นสามารถสร้างจิตสำนึกของความเป็น
คนอเมริกันและวัฒนธรรมอเมริกันได้เป็นอย่างดี (อมรา พงศาพิชญ์ 2528:84)

การใช้วัฒนธรรมอเมริกันสร้างขึ้นเพื่อเป็นกลไก ในการสร้างชาติอเมริกา จึง
เป็นตัวอย่างของปรากฏการณ์ที่พบในประเทศก่อตั้งใหม่ เช่น แคนาดา ออสเตรเลีย และ
นิวซีแลนด์ ด้วย ในกรณีของประเทศใหม่ สัญชาติมีความสำคัญมากกว่าชาติพันธุ์ เพิ่งจะหลังยุค
โลกาภิวัตน์ที่สำนึกทางชาติพันธุ์ได้รับการรื้อฟื้นใหม่ เพื่อปลุกจิตสำนึกเรื่องรากเหง้า และบรรพ
บุรุษของกลุ่มนั้น ทั้งนี้การเสริมอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์เหมาะสมสำหรับประเทศที่มีเสถียรภาพทาง
การเมืองแล้ว

2. การใช้วัฒนธรรมของมหาอำนาจ

สร้างอาณานิคมและลดความสำคัญของชาติพันธุ์ การพัฒนาอุตสาหกรรมและ
การขยายตัวทางเศรษฐกิจ ทำให้มหาอำนาจต้องขยายพื้นที่ทางเศรษฐกิจ การขยายอาณานิคม มักถูก
มองว่าเป็นการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการเมือง เป็นการขยายฐานทรัพยากรทางเศรษฐกิจ เพื่อ
ตัดวงประโยชน์จากประเทศใต้อาณานิคม นักวิชาการจากประเทศมหาอำนาจเข้าไปศึกษาวิจัย
สังคมดั้งเดิมในประเทศใต้อาณานิคม แม้ความตั้งใจเดิมจะเป็นการศึกษาเพื่อวิชาการ แต่การไป
ศึกษาในพื้นที่ที่พบว่าการขยายตัวทางเศรษฐกิจการเมืองของประเทศมหาอำนาจ ในรูปแบบการ
สร้างอาณานิคมเป็นการทำลายวัฒนธรรมของผู้ใต้อาณานิคม นอกเหนือจากการกำจัดสิทธิ
เสรีภาพขั้นพื้นฐานบางประการด้วย วัฒนธรรมมหาอำนาจถูกนำเข้าไปในสังคมที่มีวัฒนธรรม
แตกต่างกัน และประชาชนในสังคมดั้งเดิมถูกสอนว่าวัฒนธรรมของมหาอำนาจ คือวัฒนธรรมที่
ยิ่งใหญ่ เจริญก้าวหน้าและดีกว่า รูปแบบของวัฒนธรรมตะวันตก คือรูปแบบของวัฒนธรรมที่
เจริญแล้ว คนอื่นควรจะหันมารับวัฒนธรรมมหาอำนาจ วัฒนธรรมตะวันตก คือวัฒนธรรมแห่ง
มหาอำนาจ

นักวิชาการรุ่นใหม่ทีเข้าไปทำงานในประเทศด้วยพัฒนา เช่น เทอเธ (Department
of History, University of Rangoon. Glimpses of Glovious Pagan, Rangoon : The University Press,
1986, P.VII.) ได้ผลิตผลงานที่เปิดโปงการกดขี่เอารัดเอาเปรียบของมหาอำนาจต่อประเทศโลกที่
สาม เป็นการวิพากษ์วิจารณ์การกดขี่เอารัดเอาเปรียบชนพื้นเมืองที่มีการพัฒนาทางเทคโนโลยีใน
ระดับต่ำกว่า ที่ชี้ให้เห็นผลกระทบของลัทธิล่าอาณานิคมที่เกิดจากความขัดแย้งระหว่างวิธีการผลิต
แบบต่างๆ อันเกิดจากความพยายามของมหาอำนาจชาวยุโรปในการผูกขาดครอบงำระบบ
เศรษฐกิจ สังคม นครการเมืองของประเทศเมืองขึ้น

ในทำนองเดียวกัน นักวิชาการรุ่นใหม่บางคนมองการเผยแพร่ศาสนาคริสต์ว่า
เป็นส่วนของการเผยแพร่วัฒนธรรมตะวันตก เพื่อประโยชน์ของการปกครองอาณานิคม

นักวิชาการกลุ่มนี้หลายคนประณามการล่าอาณานิคม และการครอบงำทางวัฒนธรรมมหาอำนาจ วัฒนธรรมในรูปแบบของความเชื่อในพระเจ้าถูกใช้เป็นกุญแจนำความคิดแบบตะวันตกเข้าสู่ ประเทศด้อยพัฒนา ขณะเดียวกันกองทัพก็นำอาวุธบุกเข้าครอบครองพื้นที่ กระบวนการขยาย อาณานิคม คือตัวอย่างของการประจันหน้าทางวัฒนธรรมของคนที่มีวัฒนธรรมต่างกัน ผลคือผู้ได้ เข้ามาครอบครองใหม่มีอำนาจทางการเมืองมากกว่า สามารถบังคับให้ผู้อยู่ใต้อาณานิคมเปลี่ยนมา ใช้ภาษาพูด และรับวัฒนธรรมของประเทศมหาอำนาจในรูปแบบต่าง ๆ การครอบงำทาง วัฒนธรรมหรือทำลายชาติพันธุ์เพื่อประโยชน์ทางการเมืองและเศรษฐกิจ แสดงให้เห็นการรุกราน ของมหาอำนาจ เป็นการทำลายวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ ของผู้ที่มีพลังน้อยกว่า” (อมรา พงศา พิชญ์ 2554: 84-143)

2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงในประเทศไทย

จากการศึกษาของ ขจัดภัย บุรุษพัฒน์ (2524 และ 2528) เรื่อง ชาวเขา และชนกลุ่มน้อย สัญชาติพม่าที่พากันหลบหนีเข้ามาในเขตไทยแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า ผู้หลบหนีภัยการสู้รบสัญชาติพม่า และ ผู้หลบหนีเข้ามาขายแรงงานสัญชาติพม่า

1. ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า ประกอบด้วยชาวกะเหรี่ยง ไทยใหญ่ มอญ คนเชื้อสาย ไทย คนเชื้อสายมอญและเนปาล คนเหล่านี้อพยพหนีความยากลำบาก และการสู้รบจากพม่าเข้ามา อาศัยอยู่ในเขตไทยก่อน พ.ศ. 2519 ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ตามจังหวัดชายแดนที่ติดต่อกับพม่า

2. ผู้หลบหนีภัยการสู้รบสัญชาติพม่า ประกอบด้วยชาวกะเหรี่ยง คะยา มอญ คน เหล่านี้อพยพหลบภัยการต่อสู้เข้ามาอาศัยอยู่ในเขตไทยตั้งแต่ปี 2527 เป็นต้นมา ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ จังหวัด ตาก และ แม่ฮ่องสอน

3. ผู้หลบหนีเข้ามาขายแรงงานสัญชาติพม่า มีทั้งคนพม่าแท้ๆและชนกลุ่มน้อย พากันหลบหนีเข้ามาขายแรงงานตั้งแต่ปี 2530 และมีจำนวนเพิ่มขึ้นตามลำดับ เมื่อเศรษฐกิจของไทย ขยายตัวในช่วง ปี 2532-2538 อาศัยอยู่กระจัดกระจายทั่วประเทศไทยในแหล่งที่สามารถหางานทำ ได้

ความหมายของชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่า

ชนกลุ่มน้อยในพม่ามีอยู่มากมายหลายสิบกลุ่ม ที่สำคัญมี 7 กลุ่มด้วยกัน ได้แก่ ฉาน หรือ ไทยใหญ่ กะเหรี่ยง มอญ ฉิ่น คะฉิ่น ยะไข่ และ คะยา ในจำนวนนี้มีอยู่ 4 กลุ่ม ที่อาณาเขต ของรัฐที่ชนกลุ่มน้อยนี้อาศัยมีเขตแดนติดต่อกับประเทศไทย ได้แก่ รัฐฉาน รัฐกะเหรี่ยง รัฐมอญ

และรัฐเคซา ด้วยเหตุนี้เมื่อเกิดการสู้รบระหว่างทหารพม่ากับกองกำลังชนกลุ่มน้อย หรือเกิดปัญหาความยุ่งยากเดือดร้อน ไม่ว่าจะเขตใดก็ตาม ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ก็จะพากันหลบหนีเข้ามาอาศัยพึ่งพิงในเขตไทยไม่มากนัก ทางราชการได้กำหนดให้คนเหล่านี้อาศัยอยู่ใน 9 จังหวัด ที่มีเขตแดนติดต่อกับพม่าได้แก่ ระนอง ชุมพร ประจวบคีรีขันธ์ ราชบุรี กาญจนบุรี แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ และเชียงราย ในระยะแรกๆคือในช่วงก่อนปี 2519 ชนกลุ่มน้อยที่หลบหนีเข้ามาแค่ 8 จังหวัดจำนวนไม่มากนัก ไทยเรียกคนเหล่านี้ว่า “ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า” และให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่ง เรียกว่า คณะกรรมการควบคุมผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกองบัญชาการทหารสูงสุดเป็นผู้ควบคุมดูแลชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ ในสมัยนั้นเป็นที่เข้าใจในหน่วยราชการที่ทำงานเกี่ยวข้องกับชนกลุ่มน้อย ที่หลบหนีเข้ามาจากพม่าว่า ถ้ากล่าวถึงผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าก็หมายถึง ชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยง ไทยใหญ่ และมอญ ที่หลบหนีมาจากพม่าเข้ามาอาศัยในเขตไทย ในกรณีที่กำลังกล่าวถึงชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่าก็เป็นที่ยอมรับว่าหมายถึงชนกลุ่มน้อยที่อยู่ในดินแดนพม่า

อย่างไรก็ตามนับตั้งแต่ปี 2527 เป็นต้นมา จากการที่รัฐบาลพม่าได้มีนโยบายการปราบปรามชนกลุ่มน้อยอย่างรุนแรง จึงเป็นผลให้ชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยง มอญ และเคซา พากันหลบหนีเข้ามาอาศัยพักพิงในเขตไทย และสามารถเดินทางกลับไปยังถิ่นฐานเดิมของตนได้เหมือนเดิมดังที่เคยปฏิบัติมา ทั้งนี้เพราะรัฐบาลได้ปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ใหม่เมื่อยึดฐานที่มั่นกองกำลังชนกลุ่มน้อยได้ ก็คงกำลังไว้ในพื้นที่ มีการสร้างทางเข้ามายังชายแดนทำให้สามารถส่งอาวุธ ยุทโธปกรณ์ และสิ่งอุปโภคเพิ่มเติมเข้ามาได้ตลอดเวลา ซึ่งต่างกับก่อนหน้านี้ที่จะต้องถอดกำลังกลับไปในฤดูฝนเพราะไม่สามารถส่งกำลังบำรุงให้ เมื่อทหารพม่าเข้าโจมตีกองกำลังชนกลุ่มน้อยและยึดฐานที่มั่นเพิ่มขึ้นจำนวนชนกลุ่มน้อยก็พากันหลบหนีการสู้รบเข้ามาในเขตไทยเพิ่มขึ้นตามลำดับ ทางราชการเรียกชนกลุ่มน้อยที่หลบหนีเข้ามาตั้งแต่ปี 2527 ว่า “ผู้หลบหนีภัยการสู้รบ”

นอกจากนี้สถานการณ์การสู้รบที่ทำให้ชนกลุ่มน้อยในพม่าพากันหลบหนีเข้ามาเขตไทยแล้ว ความยากลำบากทางเศรษฐกิจในพม่าก็เป็นเหตุสำคัญที่ทำให้คนพม่าแท้ๆ และชนกลุ่มน้อยโดยเฉพาะชาวมอญและชาวไทยใหญ่พากันหลบหนีเข้ามาขายแรงงานในประเทศไทย ประกอบด้วยการขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยในระยะตั้งแต่ปี 2531 เป็นต้นมา มีความต้องการแรงงานไร้ฝีมือเป็นอย่างมาก จึงเป็นผลให้บุคคลสัญชาติพม่า ทั้งที่เป็นคนพม่าและชนกลุ่มน้อยพากันหลบหนีเข้ามาเพิ่มขึ้นตามลำดับ จากจำนวนไม่กี่หมื่นคนในปี 2531 กลายเป็นกว่า 700,000 คนในปี 2541 ทางราชการเรียกคนเหล่านี้ว่า “ผู้หลบหนีเข้ามาขายแรงงาน”

ดังนั้นชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่าที่จะศึกษาต่อไปนี้ จึงประกอบด้วยบุคคลสัญชาติพม่า 3 กลุ่มด้วยกัน ได้แก่ ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า ผู้หลบหนีภัยการสู้รบสัญชาติพม่า และผู้หลบหนีเข้า

มาขายแรงงานสัญชาติพม่า เพื่อให้จ่ายต่อความเข้าใจในการศึกษาลงรายละเอียด จะขอให้ ความหมายแต่ละกลุ่มไว้ดังนี้

ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า หมายถึงชนกลุ่มน้อยในพม่า ซึ่งประกอบด้วยชาวมอญ กะเหรี่ยง และไทยใหญ่ ที่พากันหลบหนีการสู้รบและปัญหาความยุ่งยากอื่นๆ เข้ามาพักพิงใน ดินแดนไทยก่อนปี 2519 ผู้หลบหนีภัยการสู้รบ หมายถึง ชนกลุ่มน้อยในพม่า ซึ่งประกอบด้วย ชาวมอญ กะเหรี่ยง และ คะยา ที่พากันหลบหนีการสู้รบ เข้ามาอาศัยพักพิงในดินแดนไทยตั้งแต่ ปี 2527 เป็นต้นมา ความยุ่งยากที่เกิดขึ้นในพม่าอันเป็นผลมาจากการปราบปรามกลุ่มกบฏต่างๆ ที่ เริ่มขึ้นนับแต่พม่าได้รับเอกราชจากอังกฤษเมื่อปี 2490 และเมื่อฝ่ายทหารทำการปฏิวัติเข้ามา มี อำนาจในปี 2505 ก็ได้มีการปราบปรามกวาดล้างกองกำลังชนกลุ่มน้อยอย่างรุนแรงนอกจากนี้ ความลำบากยากแค้นในการดำรงชีพ ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในพื้นที่ที่มีการสู้รบ และการช่วงชิงอิทธิพลระหว่างทหารรัฐบาลกับกองกำลังชนกลุ่มน้อย เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ชน กลุ่มน้อยพากันหลบหนีเข้ามาอยู่ในเขตไทย ในพื้นที่จังหวัดชายแดน 9 จังหวัดที่มีเขตแดนติดต่อกับพม่า ทางราชการเรียกชนกลุ่มน้อยที่หลบหนีเข้ามาก่อนปี 2519 ว่า “ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า”

1. ประเภทของผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า อาจจัดแบ่งประเภทของผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า ได้ดังนี้ แบ่งตามเชื้อชาติ ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าที่อาศัยกระจัดกระจายอยู่ตามจังหวัดต่างๆ ทาง ชายแดนด้านพม่ามีหลายเชื้อชาติ ได้แก่ กะเหรี่ยง ไทยใหญ่ มอญ คนเชื้อสายไทย คนเชื้อสาย ลาว และชาวเนปาล ในกรณีของคนเชื้อสายไทย คนเหล่านี้คือคนไทยในภาคเหนือที่อพยพ เข้าไปอาศัยอยู่ในพม่า เมื่อประมาณ 50 ปีที่ผ่านมา ต่อมาเมื่อมีปัญหาทางเศรษฐกิจและความยุ่งยาก ทางการเมืองในพม่า คนไทยเหล่านี้ก็พากันอพยพกลับเข้ามาเขตไทย โดยทางราชการไม่สามารถ ตรวจสอบทะเบียนภูมิลำเนาเดิมได้ จากการสำรวจของกรมการปกครองเมื่อปี 2540 มีคนเชื้อสาย ไทยจำนวน 7,849คน อาศัยอยู่ในจังหวัดตาก ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง คณะรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อ 27 พฤษภาคม 2540 อนุมัติให้ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสายไทยแปลงเป็นสัญชาติไทย ไปแล้ว

ในกรณีของคนเชื้อสายลาว คนเหล่านี้เป็นผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสายลาว ที่ หลบหนีจากพม่าเข้ามาอาศัยในพื้นที่บริเวณชายแดนจังหวัดกาญจนบุรี ในปี 2521 ทางราชการได้ สำรวจตัวเลขคนเชื้อสายลาวมีจำนวนประมาณ 2,500 คน คนเชื้อสายลาวอาศัยอยู่ในพม่าในพื้นที่ จังหวัดมะละแหม่งหลายชั่วอายุคนแล้ว คนเหล่านี้ถูกกวาดต้อนมาจากลาวในสมัยรัตน โกสินทร์ โดยให้มาอยู่อาศัยทางชายแดนด้านตะวันตก เมื่อพม่ายกทัพเข้ามารุกรานประเทศไทยก็ได้กวาด ต้อนคนลาวเหล่านี้เข้าไปตั้งรกรากในพม่า

ในกรณีของชาวเนปาล คนเหล่านี้เป็นชาวเนปาลที่อพยพจากเนปาลเข้ามาอาศัยอยู่ในพม่าในสมัยที่พม่ายังเป็นอาณานิคมของอังกฤษ ภายหลังจากพม่าได้รับเอกราชจากอังกฤษได้เกิดความเดือดร้อนวุ่นวายขึ้นในพม่า ชาวเนปาลบางส่วนจึงพากันอพยพเข้ามาอาศัยในเขตบริเวณชายแดนไทย จังหวัดกาญจนบุรี ทางกรมได้จัดให้ชาวเนปาลเหล่านี้อยู่ในกลุ่มผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า ที่เข้ามาก่อนวันที่ 9 มีนาคม 2519 ซึ่งเป็นวันที่กระทรวงมหาดไทยมีประกาศห้ามคนต่างด้าวสัญชาติพม่าอพยพเข้ามาในราชอาณาจักรไทย จากการสำรวจของจังหวัดกาญจนบุรีในปี 2538 ปรากฏว่ามีชาวเนปาลทั้งสิ้น 1,103 คน ต่อมารัฐบาลเนปาลได้ให้ความสนใจและดำเนินการทางการทูต เพื่อให้รัฐบาลไทยให้ความอนุเคราะห์ แก่ชาวเนปาลในกรณีพิเศษ ทั้งในด้านการอนุญาตทำงาน และการออกนอกพื้นที่ที่ควบคุม ดังนั้นเพื่อเห็นแก่ความสัมพันธ์อันดีที่มีต่อกันมาช้านาน กระทรวงมหาดไทยจึงได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเรื่องการขออนุญาตออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมของชาวเนปาล โดยให้นายอำเภอ/ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้อนุญาตให้ออกนอกเขตอำเภอ/จังหวัด ได้ครั้งละไม่เกิน 1 ปี

แบ่งตามระยะเวลาการอพยพ ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าต่างพากันอพยพเข้าสู่ประเทศไทย ในระยะเวลาที่ต่างกัน บางพวกอพยพเข้ามาในระยะเวลาประมาณ 25-30 ปี เช่น ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าทางด้านจังหวัดระนองและกาญจนบุรี และบางกลุ่มอยู่มานานกว่า 45 ปี เช่นพวกไทยใหญ่ในอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย เป็นต้น สำหรับการแบ่งตามระยะเวลาที่กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดขึ้นนั้นมีหลักเกณฑ์ว่าผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าที่เข้ามาก่อนวันที่ 9 มีนาคม 2519 ถือว่าเป็นผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่ารุ่นเก่าที่ทางราชการมีนโยบายผ่อนปรน ให้อาศัยเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการผลักดันออกนอกราชอาณาจักรต่อไป ส่วนผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าที่เข้ามาหลังวันที่ 9 มีนาคม 2519 ถือว่าเป็นผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายที่จะต้องทำการสกัดกั้นและผลักดันอย่างเด็ดขาด โดยแจ้งเจ้าหน้าที่คุมดำเนินคดีตามกฎหมายฐานหลบหนีเข้าเมืองโดยเคร่งครัดทุกราย

การมีนโยบายผ่อนปรนให้ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าที่เข้ามาก่อนวันที่ 9 มีนาคม 2519 อาศัยเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการผลักดัน ในทางปฏิบัติแล้ว คนเหล่านี้ได้ตั้งบ้านเรือนอาศัยอยู่เป็นหลักแหล่ง มีการผ่อนปรนให้สามารถประกอบอาชีพได้บางประเภท ตลอดจนผ่อนปรนให้ลูกหลานของคนเหล่านี้ได้เข้าศึกษาในโรงเรียน จึงเท่ากับเป็นการยอมรับเป็นนัยๆว่าทางราชการไม่ส่งผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่ากลับเข้าไปในพม่า และการที่ลูกหลานผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าในประเทศไทยได้รับการศึกษาในโรงเรียนไทย ซึ่งจะทำให้เด็กรุ่นใหม่เหล่านี้จะผสมผสานกับคนไทยรับเอาวัฒนธรรมไทย และกลายเป็นคนไทยโดยพฤตินัยแม้จะยังไม่ได้รับสัญชาติไทยก็ตาม

2. จำนวนผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า แต่เดิมทางราชการไม่มีตัวเลขแน่นอนของจำนวนผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า ภายหลังจากให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการควบคุมผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า ทำหน้าที่รับผิดชอบ

ปัญหาเหล่านี้โดยเฉพาะ ทางราชการก็ได้ทำการสำรวจจำนวนผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าในจังหวัดต่างๆ ปรากฏว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 30,235 คน แยกออกได้ดังนี้ จังหวัดเชียงราย 5,677 คน จังหวัดเชียงใหม่ 2,989 คน จังหวัดแม่ฮ่องสอน 2,819 คน จังหวัดตาก 1,867 คน จังหวัดกาญจนบุรี 14,084 คน จังหวัดราชบุรี 746 คน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 329 คน จังหวัดชุมพร 237 คน และจังหวัดระนอง 1,487 คน

ต่อมาปี 2529 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้ทำการสำรวจและจัดทำทะเบียนควบคุมผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าได้ตัวเลขจำนวนทั้งสิ้น 47,733 คน แยกเป็นรายจังหวัดดังนี้ เชียงราย 17,918 คน เชียงใหม่ 3,044 คน แม่ฮ่องสอน 2,734 คน ตาก 1,511 คน กาญจนบุรี 17,728 คน ราชบุรี 1,936 คน ประจวบคีรีขันธ์ 276 คน ชุมพร 35 คน ระนอง 2,553 คน จากการสำรวจตัวเลขของกรมการปกครองครั้งล่าสุด ปี 2543 มีผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเหลืออยู่ 16,123 คน โดยแยกตามเชื้อชาติได้ดังนี้ เชื้อชาติพม่า 3,132 คน เชื้อชาติมอญ 5,934 คน เชื้อชาติกะเหรี่ยง 303 คนเชื้อชาติอื่นๆ 1,487 คน

3. สาเหตุในการหลบหนีเข้าไทย ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าพากันหลบหนีเข้ามาอาศัยอยู่ในเขตไทย มีอยู่ 2 ประการด้วยกัน คือ ปัจจัยที่เป็นเหตุผลักดัน และปัจจัยที่เป็นเหตุจูงใจ

3.1 ปัจจัยที่เป็นเหตุผลักดัน (Push Factors) ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า ส่วนใหญ่พากันอพยพหลบหนี ความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นในพม่า ซึ่งมีหลายสาเหตุด้วยกันที่สำคัญ ได้แก่

1) ปัญหาด้านการเมือง ในพื้นที่ชายแดนด้านพม่าส่วนใหญ่อยู่ภายใต้อิทธิพลของชนกลุ่มน้อยที่เป็นกบฏต่อรัฐบาลพม่า กองกำลังชนกลุ่มน้อยได้อาศัยบรรดาชาวบ้านในพื้นที่เขตอิทธิพลเป็นฐานในการส่งกำลังบำรุงมีการเก็บภาษีในเขตที่ตนปกครองอยู่ รวมทั้งใช้เป็นหูเป็นตาคอยหาข่าวความเคลื่อนไหวของทหารพม่า ราษฎรที่เป็นชนกลุ่มน้อยเหล่านี้บางคนก็เข้าร่วมกับกลุ่มกบฏด้วยความเต็มใจและต้องการสถาปนารัฐอิสระของตนขึ้น บางคนก็จำใจออกห่างจากฝ่ายรัฐบาล เพื่อความปลอดภัย เมื่อทหารพม่าสามารถเข้าควบคุมหมู่บ้านได้ก็ความระแวงสงสัยว่าเอาใจออกห่างจากฝ่ายรัฐบาล และประพฤติปฏิบัติบางอย่างที่สร้างความเดือดร้อนให้กับชาวบ้าน จึงเป็นผลให้ชนกลุ่มน้อยที่เป็นชาวบ้านธรรมดา พากันหลบหนีเข้าสู่เขตไทย เพื่อให้พ้นจากการถูกบีบคั้นของทั้งสองฝ่าย

2) ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในพื้นที่ชายแดนด้านพม่าที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของชนกลุ่มน้อยนั้น เมื่อถึงช่วงฤดูแล้งของทุกปี รัฐบาลพม่าจะส่งทหารเข้ากวาดล้างตามจุดต่างๆ ที่เป็นพื้นฐานที่มั่นของกองกำลังชนกลุ่มน้อย การสู้รบระหว่างทหารรัฐบาลกับกองกำลังชนกลุ่มน้อย ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้นต้องพลอยได้รับผลกระทบไปด้วย ทำให้ต้อง

เสียชีวิตและบาดเจ็บเป็นประจำ ทรัพย์สินได้รับความเสียหาย โดยไม่อาจเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้ใดได้ บางครั้งถูกทหารพม่าเกณฑ์ไปเป็นลูกหาบโดยไม่อาจขัดขืน สถานการณ์เช่นนี้ก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ชนกลุ่มน้อยหลบหนีเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย

3.2 ปัจจัยที่เป็นเหตุจูงใจ (Pull Factors) สาเหตุดึงดูดหรือชักจูงให้ชนกลุ่มน้อยในพม่าอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยมีอยู่หลายประการที่สำคัญคือ

1) ความโอบอ้อมอารีของคนไทย กิตติศัพท์ความโอบอ้อมอารีของคนไทยต่อคนต่างชาติต่างภาษา มีมาตั้งแต่โบราณกาลแล้ว การอพยพเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารของคนมอญ คนจีน และ คนญวนในสมัยกรุงธนบุรีและสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์เป็นหลักฐานอย่างที่ดีที่แสดงถึงความโอบอ้อมอารีอันเป็นคุณลักษณะประจำชาติของคนไทย เพราะฉะนั้นการที่คนไทยมีจิตใจเมตตาปราณีให้การต้อนรับคนต่างชาติต่างภาษาโดยไม่รังเกียจเคียดแค้นนั้น จึงเป็นสิ่งจูงใจที่ทำให้ชนกลุ่มน้อยจากพม่าพากันเดินทางเข้าสู่ประเทศไทยกลายมาเป็นผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าในเขตนี้

2) สภาพเศรษฐกิจที่ดีกว่า แม้สภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของประเทศไทยไม่ดีนักเมื่อเทียบกับประเทศไทยที่พัฒนาแล้วแต่เมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีอาณาเขตติดต่อกันทั้งหมด ยกเว้นประเทศมาเลเซียประเทศเดียวปรากฏว่าประเทศไทยมีเศรษฐกิจที่ดีกว่าประเทศเหล่านี้ มีสภาพความเป็นอยู่ที่สะดวกสบายกว่า เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงเป็นสิ่งจูงใจให้ชนกลุ่มน้อยจากพม่าเข้ามาแสวงหาชีวิตที่ดีกว่าในประเทศไทย

3) ความอ่อนปรนของรัฐบาล จากอดีตที่ผ่านมาไม่เคยปรากฏว่าประเทศไทยมีนโยบายใช้กำลังสกัดกั้นหรือผลักดันผู้อพยพอย่างรุนแรงเลย เพิ่งจะมีนโยบายสกัดกั้นผู้หลบหนีเข้าเมือง ในสมัยที่ผู้อพยพอินโดจีนจำนวนนับล้านหลังไหลหลบหนีเข้าไทยตั้งแต่ปี 2518 เป็นต้นมา แต่ก็มีได้ดำเนินการรุนแรงถึงขนาดขึ้นเสียชีวิต ถึงกระนั้นก็ตามบรรดาประเทศต่างๆ และองค์การระหว่างประเทศก็คอยเฝ้าดูการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ไทยอย่างใกล้ชิด บางครั้งก็วิพากษ์วิจารณ์กล่าวหาทางกรไทย ในสิ่งที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง สร้างความเสียหายต่อชื่อเสียงของประเทศไทย ในขณะที่เหตุการณ์ละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรงที่เกิดขึ้นในยุโรปหรือประเทศอื่นใดกลับไม่ให้ความสนใจ

เมื่อผู้อพยพกลุ่มต่างๆเหยียบย่างเข้าสู่ประเทศไทย สามารถมั่นใจได้ว่าพวกเขาจะได้รับการอ่อนปรนให้อาศัยอยู่เป็นการชั่วคราว การอ่อนปรนของรัฐบาลทุกยุคทุกสมัยนี้เองเป็นเหตุผลหนึ่งทำให้ชนกลุ่มน้อยจากพม่าเดินทางเข้าสู่ประเทศไทยแม้จะไม่ใช่ปัจจัยดึงดูดโดยตรงแต่ก็มีผลในทางอ้อม เพราะถ้าหากผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าได้ทราบข่าวสารในลักษณะที่ว่าเจ้าหน้าที่ไทยมีมาตรการจัดการอย่างเด็ดขาด ใครหลบหนีเข้าเขตไทยจะถูกจับกุมคุมขังหรือลงโทษอย่าง

หนัก หากมีข่าวเช่นนี้แล้วเชื่อว่าจะทำให้ชนกลุ่มน้อยเกิดความลังเล หรืออาจจะเปลี่ยนใจไม่อพยพ
เข้าไทย (ขจัดภัย บุษย์พัฒน์, 2528: 167)

ปัญหาการผสมผสานชาวเขากับคนไทย

พันธุสุรย์ ลดาวัลย์ (2528) ได้ศึกษาเรื่อง ชาวเขาในประเทศไทย กล่าวว่า นโยบาย หรือวัตถุประสงค์หลักของรัฐบาลในการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา คือการให้ชาวเขาเป็น
พลเมืองไทยที่ดีมีคุณภาพ และสามารถพึ่งพาตัวเองได้ และเพื่อที่จะให้ชาวเขาซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยมี
ความรู้สึกเป็นคนไทยสามารถปรับตัวเข้ากับคนไทยและผสมผสานอยู่ร่วมกับคนไทยได้โดยสันติ
รัฐบาลจึงได้นำนโยบายที่เรียกว่า "นโยบายรวมพวก" (Integration policy) มาใช้เป็นแนวทางใน
การดำเนินงานเพื่อให้ชาวเขาที่มีความสำคัญในความเป็นพลเมืองไทยเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย
และมีความจงรักภักดีต่อประเทศชาติอย่างแท้จริง โดยการดำเนินงานดังกล่าวรัฐบาลได้ให้สิทธิแก่
ชาวเขาที่จะนับถือศาสนา และปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีของตนได้ตามความปรารถนา
รัฐบาลไม่มีนโยบายที่จะผสมกลมกลืนชาติ (Assimilation) ชาวเขา เพียงแต่ต้องการให้ชาวเขาเป็น
พลเมืองไทยที่ดีมีคุณภาพและสามารถช่วยตัวเองได้

ข้อความข้างต้นดังกล่าวเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลในการดำเนินงานพัฒนาและ
สงเคราะห์ชาวเขา ซึ่งเป็นผลมาจากมติคณะรัฐมนตรีที่ได้มีการปรับปรุงแก้ไขนโยบายและ
วิธีดำเนินการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา ใหม่ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่โดยได้นำออกมา
ใช้เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2519 นโยบายและวิธีดำเนินงานนี้ได้ใช้มาเป็นเวลานานพอสมควร
แม้บางส่วนจะได้ผล แต่บางส่วนก็ยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้ หากพิจารณาอย่างผิว
เผินจะเห็นว่าปัญหาต่างๆปัญหาต่างๆเกี่ยวกับชาวเขาลดน้อยลง เป็นต้นว่า พื้นที่ที่ใช้ในการปลูก
ฝิ่นลดน้อยลง การอพยพโยกย้ายของชาวเขาก็ลดลง เพราะมีการตั้งถิ่นฐานเป็นหลักแหล่งเพิ่มมาก
ขึ้นและปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงภายในประเทศเกี่ยวกับการดำเนินการของชาวเขาลดน้อยลง
อย่างไรก็ตามชาวเขาเผ่าต่าง ๆ นั้นปรากฏว่ามีความแตกต่างกันเกี่ยวกับการปรับตัวให้เข้า
กันคนส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งป็นคนไทย กล่าวคือ ชาวเขาบางกลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงคล้อยตาม
คนไทย ในด้านการทำมาหากิน การพูด การศึกษา และความเชื่อทางศาสนาเป็นต้นแต่ยังมีชาวเขา
บางกลุ่มที่ยังยึดมั่นในประเพณีของตนอย่างเคร่งครัด และไม่ยอมรับสิ่งแปลกใหม่ สำหรับปัญหา
การผสมผสานกับคนไทยมีปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. ความแตกต่างทางวัฒนธรรม เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นหัวใจของการผสมผสานและ
วัฒนธรรมของชาวเขามีความแตกต่างอย่างมากกับวัฒนธรรมไทย ไม่ว่าจะเป็นความรู้ ความเชื่อ

ศิลปะ ฤดูระเบียบ ประเพณี ตลอดจนไปถึงความสามารถต่าง ๆ ที่แตกต่างจากคนไทยและที่สำคัญคือชาวเขามีความจงรักภักดี ความผูกพันต่อเผ่าพันธุ์และต่อหมู่บ้านเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้นทำให้การผสมผสานชาวเขาเป็นไปได้ยากกว่าชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ

ในการแก้ไขปัญหากลุ่มน้อยของแต่ละประเทศแต่ละพื้นที่จะแตกต่างกันไป บางประเทศใช้กำลังทหารบังคับให้มารวมเป็นชาติเดียวกัน ให้อยู่ภายใต้การปกครองของชนส่วนใหญ่หรือบางแห่งอาจใช้การกลืนชาติสลายวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อย สำหรับการแก้ไขปัญหาวชาวเขาในประเทศไทยทางราชการจะเข้าไปให้ความช่วยเหลือเป็นลำดับแรกแล้วจึงให้ความช่วยเหลือแบบประกอบอาชีพ และให้การศึกษาเพื่อให้สามารถติดต่อกับคนส่วนใหญ่ได้และให้มีวิถีการดำเนินชีวิตที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งประสบความสำเร็จระดับหนึ่ง ดังจะเห็นได้ว่าชาวเขามีความเป็นคนไทยและได้รับสัญชาติไทยมากขึ้น

2. ความห่างไกลของชุมชนชาวเขา ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การผสมผสานของชาวเขากับคนไทยเป็นไปได้ช้า คือความห่างไกลจากชุมชนคนไทย เนื่องจากหมู่บ้านชาวเขาส่วนใหญ่ตั้งอยู่โดดเดี่ยว ห่างไกลจากหมู่บ้านคนไทย นอกจากนี้การคมนาคมไปยังหมู่บ้านไม่สะดวก จึงทำให้ขาดตัวนำสื่อวัฒนธรรมจากวัฒนธรรมไทยไปสู่ชาวเขา การอยู่ห่างไกลชุมชนไทยเช่นนี้ทำให้ชาวเขาขาดโอกาสที่จะเรียนรู้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย ดังนั้นการซึมซับวัฒนธรรมและการยอมรับจึงเกิดขึ้นได้ช้า สำหรับหมู่บ้านชาวเขาที่อยู่ใกล้ทางคมนาคมมีถนนมีไฟฟ้าเข้าถึงหมู่บ้านแล้ว ปรากฏว่าชาวเขาเหล่านี้ก็มีโอกาสได้ใช้เครื่องอำนวยความสะดวกเช่นเดียวกับคนไทย เช่น ตู้เย็น หม้อหุงข้าวไฟฟ้า โทรทัศน์ รถยนต์ นาฬิกาจักรเย็บผ้า กล้องถ่ายรูป และวิทยุเป็นต้น พวกนี้มีโอกาสเปลี่ยนแปลงเร็วขึ้นจากการรับข่าวสารทางโทรทัศน์ วิทยุ เพราะฟังภาษาไทยเข้าใจบางคนถึงกับเข้ามาอาศัยอยู่ในเมือง ซึ่งทำให้มีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมมากขึ้น

3. การศึกษา ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า ชาวเขาส่วนใหญ่ขาดการศึกษาไม่มีแม้แต่ตัวอักษรของตัวเอง (ยกเว้นเข้าซึ่งชาวเขาเผ่าเดียวที่ใช้อักษรจีน) ความไม่รู้ภาษาไทยนี่เองเป็นอุปสรรคต่อการสื่อสาร การเรียนรู้และการยอมรับการเปลี่ยนแปลง ลักษณะเช่นนี้เป็นสภาพของชาวเขารุ่นอายุก่อน ๆ และเป็นกลุ่มไม่ยอมรับสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ซึ่งต่างจากชาวเขารุ่นใหม่ โดยเฉพาะเด็ก ๆ ที่ได้เรียนหนังสือไทย ดูโทรทัศน์ไทย ทำให้มีโอกาสเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับประเทศไทย คนไทย วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ตลอดจนจนชีวิตความเป็นอยู่แบบไทย ซึ่งก่อให้เกิดความคิด ความเชื่อและค่านิยมแบบไทยทั่วไป และถ้าเด็กชาวเขาได้เข้าเรียนโรงเรียนที่มีเด็กนักเรียนไทยปะปนอยู่ด้วยแล้ว จะยิ่งทำให้ การผสมผสานเกิดขึ้นได้เร็ว

ดังเช่นการผสมผสานของคนจีนกับคนไทยโดยโรงเรียนมีส่วนช่วยเป็นอย่างมาก ดังนั้น จึงเป็นที่คาดหวังได้ว่า การศึกษาจะเป็นสื่อทำให้การผสมผสานของชาวเขากับคนไทยเป็นไปได้มากขึ้นในอนาคต

4. มาตรฐานจากภายนอก เป็นปัจจัยอันหนึ่งที่เป็นแนวทางในการพิจารณาว่าชาวเขามีแนวโน้มที่จะผสมผสานกับคนไทยได้เร็วหรือช้าแค่ไหน ในที่นี้หมายถึงการพิจารณาการยอมรับวัฒนธรรมทางวัตถุ เช่นสิ่งของเครื่องอุปโภคในชีวิตประจำวัน ลักษณะการทำมาหากิน ลักษณะบ้านเรือน และการแต่งกาย เป็นต้น ซึ่งปรากฏว่าชาวเขาแต่ละเผ่า ส่วนใหญ่ยังคงมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์จ้องเผ่าอยู่ อย่างไรก็ตามการพิจารณาเรื่องนี้จะต้องคำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจควบคู่กันไปด้วย เพราะเป็นสาเหตุสำคัญที่จะทำให้เกิดการยอมรับวัฒนธรรมทางวัตถุได้ช้าหรือเร็วแตกต่างกัน ซึ่งถ้าชาวเขาฐานะดีก็จะซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคแบบทันสมัยดังกล่าวแล้วได้ ต่างจากชาวเขาบางเผ่าและบางหมู่บ้านที่ส่วนใหญ่ฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับแค่ยังชีพ ทำให้การยอมรับวัฒนธรรมทางวัตถุเป็นไปได้ช้ามาก เพราะฉะนั้นถ้ารัฐบาลสามารถพัฒนาให้ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ มีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้นเช่นเดียวกับคนไทยทั่วไปแล้วย่อมเป็นหนทางหนึ่งที่จะนำไปสู่การผสมผสานได้เร็วขึ้น

5. ความสำนึกเป็นคนไทย เป็นนโยบายที่กำหนดไว้ในการพัฒนาชาวเขาตลอดมาแต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จ ชาวเขาส่วนใหญ่ยังจงรักภักดีต่อเผ่าและหมู่บ้านของตนเองอย่างเหนียวแน่นที่สำคัญคือชาวเขาขาดความรู้สึกรับผิดชอบในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของประเทศ เนื่องจากไม่ทราบว่าเป็นดินแดนตรงไหนเป็นของประเทศ จึงปรากฏว่าชาวเขายังมีการตัดไม้ทำลายป่า นอกจากจะเป็นการทำผิดกฎหมายแล้วยังก่อให้เกิดปัญหาความมั่นคงของประเทศอีกด้วย ดังนั้น รัฐบาลจึงพยายามแก้ไขปัญหานี้โดยการให้สัญชาติไทยแก่ชาวเขาเช่นที่เคยปฏิบัติกับคนจีนได้ผลมาแล้ว ทั้งนี้เพราะการได้รับสัญชาติจะทำให้เกิดความผูกพันทางจิตใจและทางการเมืองมีจิตสำนึกเป็นคนไทย เกิดความรู้สึกในสิทธิและหน้าที่รวมทั้งความเป็นเจ้าของขึ้น ซึ่งยังผลให้เกิดความรับผิดชอบและความหวงแหนตามมา

ปัจจุบันนี้ชาวเขาที่ได้รับสัญชาติไทยมีจำนวน 453,757 คน คิดเป็นร้อยละ 60.81 ของประชากรประเทศ ซึ่งตัวเลขนี้คงเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ ในอนาคต เป็นที่คาดหวังว่าชาวเขาจะมีความสำนึกเป็นคนไทยได้รับสัญชาติไทยเพิ่มมากขึ้นและยังผลให้เกิดการผสมผสานในที่สุด

อย่างไรก็ตาม ความพยายามของรัฐบาลที่เข้าไปพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ ทำให้ชาวเขายอมรับวัฒนธรรมคนไทยในบางลักษณะและบางระดับที่ไม่ขัดกับความเชื่อดั้งเดิมของตนมากนัก เป็นต้นว่า การแต่งกายแบบคนไทย พูดภาษาไทย การประกอบอาชีพ การสร้างบ้านตามแบบ

สมัยใหม่ที่มีรูปทรงแตกต่างไปจากลักษณะประจำเผ่าดั้งเดิม และยังเป็นครอบครัวที่มีฐานะก็จะสร้างทันสมัยมากขึ้น นอกจากนี้ชาวเขาบางหมู่บ้านได้ยอมรับพุทธศาสนาถึงขั้นสนับสนุนให้บุตรหลานบวชพระ บวชเณร มีการให้บุตรหลานเรียนหนังสือร่วมกับคนไทยและส่งไปเรียนในตัวเมืองมากขึ้น ส่วนการแต่งงานก็เป็นดัชนีชี้ให้เห็นว่ามีการผสมผสานเกิดขึ้นแล้ว ปรากฏว่ามีมากขึ้นเพราะฉะนั้นการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นจึงถือเป็นเพียงการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรม (Acculturation) ในระยะต้น ๆ อันเป็นช่วงที่นำไปสู่การผสมผสานในอนาคต (พันธสุรย์ ลดาวัลย์ 2528: 201-203)

ปัญหาการได้มาซึ่งสัญชาติไทย

พันธสุรย์ ลดาวัลย์ (2528: 201-203) ได้ศึกษาเรื่อง ชาวเขาในประเทศไทย กล่าวว่าปัญหาด้านการเมืองและการปกครองของชาวเขาที่โดดเด่น ปัญหาหนึ่ง คือ ปัญหาที่ชาวเขาจำนวนหนึ่งยังไม่ได้สัญชาติไทย ปัจจุบันมีชาวเขาที่ได้รับสัญชาติไทยประมาณร้อยละ 60 - 81 ซึ่งหมายความว่าอีกเกือบร้อยละ 40 ยังไม่ได้สัญชาติไทย การไม่ได้รับสัญชาติไทยหมายถึง การขาดสถานภาพทางกฎหมายในการที่จะเป็นพลเมืองของประเทศไทย ซึ่งมีผลเชื่อมโยงไปสู่ปัญหาต่าง ๆ แทบทุกเรื่องเช่น สิทธิการถือครองที่ดิน สิทธิและโอกาสทางการศึกษา โอกาสในการได้รับการบริการจากรัฐ และสิทธิในเรื่องความมั่นคงในที่อยู่อาศัย ที่จะไม่ถูกอพยพเคลื่อนย้าย

ปัญหาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและการปกครองท้องถิ่น ทั้งหมดจึงเป็นปัญหาที่สังคมให้ความสำคัญในการแก้ไขโดยเฉพาะผู้ที่เกิดและอาศัยในประเทศไทย แต่กลับไม่ได้รับสิทธิในฐานะพลเมืองไทย ก็ย่อมไม่สามารถสร้างจิตสำนึกให้เกิดความรู้สึกเป็นคนไทยและจงรักภักดีต่อประเทศไทยได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งแน่นอนย่อมจะตกเป็นเครื่องมือของชนกลุ่มน้อยตามแนวชายแดนไทย-พม่า บางกลุ่ม อันจะส่งผลกระทบต่อปัญหาความมั่นคงแห่งชาติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สำหรับคนไทยโดยทั่วไป การได้มาซึ่งสัญชาติไทยและบัตรประชาชนจะเป็นเรื่องธรรมดาที่เป็นไปตามขั้นตอน แต่ในส่วนของชาวเขาหลักฐานที่แสดงว่าเป็นคนไทยที่เรียกว่ามี “บัตรประชาชน” จึงเป็นเรื่องไม่ง่ายเลยที่จะได้มาเพราะมีเงื่อนไขต่าง ๆ มาก จนเป็นช่องทางแสวงหาผลประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

โดยแท้จริงแล้ว ทางราชการถือว่าชาวเขาเป็นพวกที่มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทยมาเป็นเวลานาน ตามหลักกฎหมายย่อมได้สัญชาติไทยอยู่แล้วเพียงแต่ยังไม่มีหน่วยงานราชการเข้าไปปกครองดูแลทั่วถึง ชาวเขาจึงยังไม่มีทะเบียนบ้านและสัญชาติไทยตามกฎหมาย การกรอกระเบียบเกี่ยวกับสัญชาติของชาวเขาจึงใช้คำว่า “ลงรายการสัญชาติ” แทนคำว่า “ให้สัญชาติ” รัฐบาลจึงปรับแนวคิดว่า ชาวเขาเป็นคนไทยและดำเนินโครงการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน โดย

เร่งรัดจัดทำทะเบียนประวัติ ตาม “โครงการสิงห์ภูเขา” และออกบัตรประจำตัวบุคคลพื้นที่สูงหรือ “บัตรสีฟ้า” กับทะเบียนบ้านชั่วคราวหรือ ทร. 13 . ให้ ซึ่งเป็นผลให้ชาวไทยภูเขาสามารถลงรายการสัญชาติตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางปี 2535 ได้ แต่โดยข้อเท็จจริงเงื่อนไขก็จำกัดและเปิดช่องให้ มีการทุจริตกันทุกท้องที่

ในปี 2538 รัฐบาลมีมติคณะรัฐมนตรีเห็นชอบหลักการโครงการให้สถานะคนต่างด้าวแก่ชาวเขาที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยโดยมีเงื่อนไข 10 ประการ ให้สามารถขอสถานภาพเป็นบุคคลเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายประเภทคนไร้สัญชาตินอกกำหนด จำนวนคนต่างด้าวหรือสถานะคนต่างด้าว ซึ่งเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2540 และในปี 2542 ยังมีโครงการสำรวจและจัดทำประวัติชุมชนบนพื้นที่สูง ซึ่งรับการสนับสนุนจากโครงการเงินกู้พิเศษมีयाชาว่า โดยแจกบัตรสีเขียวขอบแดงให้ชาวเขาที่ผ่านการสำรวจ

จากพัฒนาการของโครงการต่าง ๆ ของรัฐในการกำหนดสถานะบุคคลพื้นที่สูง แม้จะมีเจตนาแก้ไขปัญหาคความสับสนเรื่องสถานะของชาวเขาโดยสำรวจ ตรวจสอบ หรือดำเนินโครงการพิสูจน์ทราบหลายครั้ง แต่ในทางปฏิบัติกลับส่งผลให้เกิดความสับสน เพราะทุกโครงการมีผู้ตกหล่นและมีผู้แสวงหาผลประโยชน์จากช่องทางที่หละหลวมในทุกโครงการ บุคคลหลายกลุ่มก็ยังเข้าใจคลาดเคลื่อนว่าชาวเขากลุ่มไหนสมควรได้รับสถานะใด นอกจากนั้นยังมีความพยายามที่นำชาวต่างด้าวอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ชาวเขามาสวมรอยเป็นชาวเขา ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ จึงได้เกิดการรวมตัวชุมนุมของตัวแทนชาวบ้านในนามสมัชชาชนเผ่าแห่งประเทศไทย ในระหว่างเดือนเมษายนถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2542 ที่หน้าศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเรียกร้องขอมีบัตรประชาชน บัตรประชาชนในความรู้สึกของชาวเขาจึงหมายถึงสิทธิการเข้าถึงทรัพยากรและสถานะความมีตัวตนของตน เหมือนที่ชาวบ้านคนหนึ่งกล่าวว่า “คนที่ไม่มีบัตรจะไม่มีหรือว่าสำคัญอย่างไร..... บัตรหมายถึงชีวิตเราทั้งชีวิต..... ไม่มีบัตรก็หมายถึงไม่มีใครรับรู้ว่ามีชีวิต.....” ดังนั้น บัตรประชาชนสำหรับชาวเขาจึงเป็นหลักประกันเรื่องสัญชาติ เป็นการเรียกร้องความมีตัวตนและการยอมรับให้มีชีวิตผ่านการบัตรประชาชน ซึ่งรัฐบาลก็ได้ตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหามติคณะรัฐมนตรี วันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 ที่เสนอให้แก้ไขกฎระเบียบอันเป็นข้อติดขัดในการลงรายการสัญชาติ แต่จากการพิจารณาพบว่า มีหลายประเด็นที่ต้องทำความเข้าใจอย่างรอบคอบ เพราะปัญหาสัญชาติเป็นประเด็นที่สลับซับซ้อน การแก้ไขปัญหาก็จะส่งผลในระยะยาว ยิ่งสังคมยังไม่เข้าใจในความสลับซับซ้อนของนโยบายและประเภทของชาวเขา การจัดการแก้ไขปัญหาก็อาจจะกลายเป็นเรื่องที่วุ่นวายและยุ่งยากมากยิ่งขึ้น

ปัญหาความขัดแย้งเรื่องพื้นที่ทำกินและที่อยู่อาศัย

นอกเหนือจากการได้มาซึ่งสัญชาติไทยของชาวเขาแล้ว ปัญหาความขัดแย้งระหว่างชาวเขากับทางราชการและชาวพื้นราบ ในเรื่องพื้นที่ทำกินและที่อยู่อาศัยก็เริ่มปรากฏให้เห็นและทวีความรุนแรงมากขึ้นในระยะหลัง ตัวอย่างหนึ่งของปัญหานี้คือกรณีความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ ตำรวจ และตำรวจตระเวนชายแดนกับชาวม้งที่บ้านป่ากลาง จังหวัดน่าน จนถึงขั้นชาวพื้นราบบุกขึ้นไปเผาทำลายและตัดฟันต้นไม้ของชาวม้งแห่งนี้เป็นจำนวนหลายพันหลายหมื่นต้น คิดเป็นเนื้อที่พันกว่าไร่ บ้านเรือนของชาวม้งในสวนก็ถูกเผาไปด้วย เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นถึง 2 ครั้งติด ๆ กัน ครั้งแรกเมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2543 และครั้งที่สอง เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2543 ค่าเสียหายนั้นมากมายมหาศาลแต่ยังหาผู้รับผิดชอบไม่ได้ ข้อกล่าวหาของชาวพื้นราบก็คือชาวม้งบุกรุกทำลายป่า ใช้สารเคมีในการเกษตรและทำให้แหล่งน้ำได้รับความเสียหาย มีการกั้นลำห้วยไม่ให้น้ำไหลลงสู่พื้นที่ล่าง เป็นต้น

กรณีชาวม้ง จังหวัดน่านนี้ได้อพยพเข้ามาในประเทศไทยกว่าร้อยปี โดยได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานทำมาหากินในเขตคอกยุกาและป่าผาแดงในเขตอำเภอปัว ท่งช้าง และเชียงกลาง ชาวม้งทำการเกษตรเพื่อยังชีพ และปลูกฝิ่นเป็นพืชเศรษฐกิจ ฝิ่นในตอนนั้นยังเป็นพืชที่ถูกกฎหมายอยู่ การปลูกฝิ่นทำให้ชาวม้งมีความผูกพันกับชาวพื้นราบในด้านการแลกเปลี่ยนค้าขายและการพึ่งพาอาศัย ความสัมพันธ์ลักษณะนี้ดำเนินเรื่อยมาจนถึงช่วงปี 2500 อันเป็นช่วงที่พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) ดำเนินการเคลื่อนไหวทางการเมืองเพิ่มขึ้น ในจังหวัดน่าน พคท. ได้เข้าไปทำงานเคลื่อนไหวกับชนกลุ่มน้อยหลายกลุ่มรวมทั้งชาวม้ง ส่งผลให้ชาวม้งในพื้นที่นี้แบ่งแยกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มแรกเข้ากับ พคท. กลุ่มที่สองให้ความร่วมมือกับทางรัฐบาลโดยยอมอพยพโยกย้ายลงมาจากบนคอกยุกา ตามนโยบายของทหารและมาตั้งถิ่นฐานในบ้านป่ากลาง โดยทหารได้จัดสรรที่ทำกินให้รายละ 10 ไร่ แต่เมื่อไปดูพื้นที่จริงชาวม้ง พบว่า พื้นที่ส่วนใหญ่กลายเป็นพื้นที่ทำกินซึ่งคนเมืองหรือชาวพื้นราบยึดครองทำกินอยู่ก่อนแล้ว

ด้วยเหตุนี้เองความขัดแย้งระหว่างชาวม้ง กับชาวพื้นราบจึงเริ่มเกิดเป็นความขัดแย้งในเรื่องพื้นที่ทำกินและที่อยู่อาศัยช่วงระหว่างปี 2515-2523 ความขัดแย้งและการต่อสู้ระหว่างรัฐบาลและ พคท. เริ่มรุนแรงมากขึ้น พคท. มีฐานที่มั่นหลายแห่งในจังหวัดน่าน ทางทหารต้องการทำลายฐานที่มั่นดังกล่าว จึงเริ่มเข้าไปจัดตั้งและฝึกชุดชาวเขาอาสาสมัคร เพื่อทำการสู้รบแบบกองโจรกับฝ่าย พคท. โดยเสนอข้อแลกเปลี่ยนบางอย่างกับกลุ่มชนบนพื้นที่สูง เช่น หากใครยังไม่ได้สัญชาติไทยก็จะให้สัญชาติไทย กลุ่มไหนยังไม่มียี่ทำกินรัฐบาลก็จะจัดที่ทำกินให้ เป็นต้น ชาวม้งบ้านป่ากลางจึงเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครชาวเขาและสู้รบกับฝ่าย พคท. เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลอย่างแข็งขัน

ระหว่าง พ.ศ. 2517-2523 ชาวม้งที่เข้าร่วมกับ พคท. ได้เริ่มทยอยเข้ามาบดตัวต่อทางการและได้เข้ามาอาศัยในพื้นที่บ้านป่ากลาง โดยชาวม้งที่อาศัยอยู่ก่อนได้แบ่งที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้ ทำให้พื้นที่ทำกินของชาวม้งจำกัดลงเรื่อย ๆ ชาวม้งบ้านป่ากลางที่เคยเป็นอาสาสมัครสู้รบ พคท. สนองนโยบายของรัฐบาลกลับต้องประสบปัญหาขาดแคลนที่ดินทำกิน จึงเริ่มข้ามไปหาซื้อที่ดินทำกินในเขตพื้นที่ อำเภอ เชียงกลาง การทำมาหากินของชาวม้งในบ้านป่ากลางในช่วงแรกนี้ยังไม่มีปัญหามากนัก จนกระทั่งรัฐบาลมีนโยบายให้กลุ่มชนบนพื้นที่สูงเลิกปลูกฝิ่นและทดลองปลูกพืชใหม่ ๆ เพื่อทดแทนฝิ่น โดยท้ายที่สุดรัฐบาลได้หันมาส่งเสริมให้ปลูกลิ้นจี่ ชาวม้งก็หันมาปลูกลิ้นจี่ เพราะเห็นเป็นพืชที่ให้ผลตอบแทนดี มีการกู้ยืมเงินมาลงทุนอย่างจริงจัง ทุกอย่างทำทำว่าจะดำเนินไปด้วยดี แต่แล้วต่อมาหลายหน่วยงานของรัฐก็ออกมาประกาศใช้ประโยชน์จากพื้นที่ของชาวม้งบ้านป่ากลาง โดยกล่าวหาชาวม้งว่าบุกรุกทำลายป่าและใช้สารเคมี ทำให้แหล่งน้ำเสียหายและปิดขวางทางน้ำอันเป็นเหตุผลเดียวกับชาวพื้นราบที่ประท้วงต่อต้าน ซึ่งยังผลให้เกิดความรุนแรงดังกล่าวข้างต้น ปัญหาความขัดแย้งเรื่องที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยระหว่างชาวเขา กับหน่วยงานของรัฐและคนพื้นที่ราบที่กล่าวถึง เชื่อว่าจะมีมากขึ้นในอนาคตหากว่าทางราชการยังไม่มีการปรับแนวคิดเสียใหม่ในการยอมรับความเป็นตัวตนของชาวเขาและตระหนักในบทบาทหน้าที่ในอันที่จะทำให้ชาวเขาและชาวพื้นราบอยู่ร่วมกันได้โดยสงบสุข (พันธสุรย์ ลดาวัลย์, 2545: 201-205)

สมเกียรติ จำลอง (2538) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกะเหรี่ยง บุคคลที่ชาวกะเหรี่ยงให้ความสำคัญเคารพนับถือและให้การยอมรับตามตำแหน่งและสถานภาพที่ดำรงอยู่ได้แก่ ผู้นำฝ่ายต่างๆ แบ่งได้ 2 กลุ่ม

1. กลุ่มผู้นำทางการปกครอง ได้แก่ กลุ่มผู้นำที่ให้การแต่งตั้งตามกฎหมายบ้านเมืองให้เป็นตัวแทนของชุมชนในการประสานงานกับทางราชการ และทำหน้าที่ปกครองชุมชนในนามของราชการอีกส่วนหนึ่งด้วย ในที่นี้ คือ กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ชุมชนกะเหรี่ยงบริเวณนี้เป็นหมู่บ้านทางการตามกฎหมาย ลักษณะปกครองท้องถิ่นมาหลายชั่วคน ชาวกะเหรี่ยงคุ้นเคยและยอมรับเชื่อฟังอำนาจทางการปกครองของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และถือเป็นหัวหน้าหมู่บ้านไปโดยปริยาย ส่วนหมู่บ้านหรือหย่อมบ้านที่เป็นหมู่บ้านฝากและไม่มีตัวแทนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการอยู่ในหมู่บ้าน กรณีนี้เท่าที่พบหัวหน้าหมู่บ้านได้แก่ ผู้อาวุโสบางกลุ่มตระกูลที่มีเครือญาติมากในชุมชนนั้น หรือผู้อาวุโสของกลุ่มครัวเรือนที่เป็นผู้ก่อตั้งชุมชน แต่ทั้งหมดนี้ยังคงอยู่ในอำนาจการปกครองของกำนัน หรือ ผู้ใหญ่บ้านคามขอบเขตรับผิดชอบ อำนาจสูงสุดระดับชุมชนในการตัดสินใจพิพาทเป็นอำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

2. กลุ่มผู้นำตามจารีตประเพณี ได้แก่ ผู้นำทางศาสนาหรือผู้นำทางคติความเชื่อ ชาวกะเหรี่ยง ชาวกะเหรี่ยงมีความเชื่อหลายกลุ่มอย่างผสมผสานกัน เช่นนับถือผีผสมกับพุทธ ศาสนากลุ่มนับถือผีประจำสายตระกูลหรือกลุ่มด้ายขาว (ลืงอั่ว) หรือกลุ่มนับถือลัทธิเจ้าวัดหรือ กลุ่มด้ายเหลือง (ลืงบอง) กลุ่มนับถือลัทธิเจ้าวัดวิม่อง หรือกลุ่มกินน้ำต้มสุก หรือกลุ่มด้ายแดง (ลืงโหว่) เป็นต้น ผู้นำทางศาสนาหรือ คติความเชื่อเป็นบุคคลที่สมาชิกกลุ่มให้ความเคารพนับถือ เป็นอย่างมาก

พุทธศาสนา ชาวกะเหรี่ยงจะเคารพพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะพระภิกษุสงฆ์ที่เป็นหัวหน้าสงฆ์ ที่อยู่ในสำนักสงฆ์ของชุมชน ชาวกะเหรี่ยงมีตำนานการนับถือพุทธศาสนา ตั้งแต่ครั้งตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศพม่า โดยได้แบบอย่างมาจากชาวมอญ เมื่ออพยพเข้าสู่ประเทศไทยก็ได้นำคตินิยมในพุทธศาสนาเข้ามาด้วย แม้พุทธศาสนาจะมีได้มีอิทธิพลเด่นชัดเป็นแกนความเชื่อหลักในสังคมกะเหรี่ยง แต่หลักธรรมของพุทธศาสนาก็มีอิทธิพลต่อโลกทัศน์การดำเนินชีวิต ปรากฏเป็นรากเหง้าของสังคมวัฒนธรรมกะเหรี่ยงอยู่หลายประการ

ชาวกะเหรี่ยงมีความศรัทธาในพระพุทธรูป จะให้ความเคารพอย่างสูงต่อพระสงฆ์ และประเพณีทำบุญตักบาตร และสร้างกุศลตามแนวทางพระพุทธศาสนา

ผู้ชายชาวกะเหรี่ยงที่มีความศรัทธาในบวรพุทธศาสนา จะบวชเป็นพระภิกษุสงฆ์ และจะบวชอยู่หลายพรรษา

กลุ่มนับถือผีประจำสายตระกูลในเขตจังหวัดกาญจนบุรี อุทัยธานี และสุพรรณบุรี พบ 4 กลุ่ม

1. กลุ่มที่เช่นผีด้วยจันและปลา (อองเฒ่าเค้ง)
2. กลุ่มที่เช่นผีด้วยปลา (อองเฒ่าเคี้ย)
3. กลุ่มที่เช่นผีด้วยงา (อองเฒ่าเต็ง)
4. กลุ่มที่ใช้ดอกไม้ไหว้พระ (บาโพ่เกียะ)

บุคคลที่เป็นผู้นำทรงคติความเชื่อนี้ ถือว่า “เจ้าวัด” หรือ “โบงคู้” มีสถานภาพเป็นปูชนียบุคคลของกลุ่ม หน้าที่ของเจ้าวัด ถือเป็นผู้ประกอบพิธีกรรมตามคติ ความเชื่อให้แก่สมาชิก และเป็นผู้นำหรือเป็นประธานในการทำพิธีทำบุญใหญ่ประจำปี ถ้าไม่มีเจ้าวัดจะไม่มีการทำบุญ

จศักดิ์ บุรุษพัฒน์ (2528) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกะเหรี่ยง ในบรรดาชาวเขาที่อาศัยกระจัดกระจายอยู่ทางภาคเหนือของประเทศไทย กะเหรี่ยงนับว่าเป็นชาวเขาที่มีจำนวนมากที่สุด ชนชาติกะเหรี่ยงแต่เดิม อาศัยอยู่ทางทิศตะวันออกในเขตพม่า มีรัฐเป็นของตนเองถึงสองรัฐ คือรัฐกะยา ซึ่งเป็นดินแดนของกะเหรี่ยงแดงกับรัฐก่อตุแล อันเป็นดินที่อยู่ของกะเหรี่ยงบาง

1. กะเหรี่ยงอาศัยอยู่ในเขตไทย ก่อนที่ชนชาติไทยจะเคลื่อนย้ายลงมาสู่แหลมสุวรรณภูมิ แต่มีจำนวนเพียงเล็กน้อย การอพยพครั้งสำคัญของชาวกะเหรี่ยงเข้าสู่ประเทศไทยเกิดขึ้นในสมัยเมื่อพระเจ้าอลองพญา กษัตริย์พม่าทำสงครามกับพววมอญ พววมอญพ่ายแพ้ ถูกกองทัพพม่าติดตามฆ่าฟันอย่างหนักในขณะนั้น พวกกะเหรี่ยงมีความสัมพันธ์อันดีกับพววมอญและให้ที่พักหลบภัยแก่พววมอญ เมื่อพม่ายกกองทัพติดตามมาพวกกะเหรี่ยงหวั่นเกรงภัยที่จะเกิดขึ้นจึงพากันหลบอพยพหนีเข้าสู่ประเทศไทย การอพยพของชาวกะเหรี่ยงเข้าสู่ประเทศไทย นอกจากจะมีสาเหตุมาจากหลบหนีภัยอันตรายแล้ว ยังมีสาเหตุมาจากปัญหาทางเศรษฐกิจด้วย

กล่าวคือเมื่อการทำมาหากินทางเขตพม่าฝืดเคือง พวกนี้ก็พากันอพยพเข้ามาหาที่ทำเล ที่ทำกินใหม่ในประเทศไทย ซึ่งลักษณะการอพยพแบบนี้ ไม่ใช่เกิดเฉพาะชาวกะเหรี่ยงเท่านั้น ยังรวมถึงชาวเขาเผ่าอื่นอีกด้วย ที่พากันหลบหนีเข้าสู่ประเทศไทย เพราะปัญหาความยากลำบากในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม

กะเหรี่ยงบางกลุ่มที่ได้เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย มาหลายร้อยปี อย่างเช่น กะเหรี่ยงในเขตภาคกลาง ในจังหวัดเพชรบุรี ราชบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี และอุทัยธานี ซึ่งส่วนใหญ่กลายเป็นคนไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง มีสิทธิอะไรต่างๆ เหมือนกับคนไทยทั่วไป แต่ยังเป็นชนกลุ่มน้อย อาศัยอยู่กันเป็นกลุ่ม วัฒนธรรมการปกครองหมู่บ้านมีรูปแบบของกะเหรี่ยงเอง

2. ระบบการปกครองหมู่บ้าน ผู้มีอิทธิพลที่สุดในหมู่บ้านได้แก่หัวหน้าหมู่บ้าน ซึ่งเรียกกันว่า เชี้ยเก็งคู นอกจากจะทำหน้าที่เป็นหัวหน้าหมู่บ้านแล้ว ยังเป็นหัวหน้าในการประกอบพิธีกรรม ตำแหน่งเชี้ยเก็งคูได้มาโดยการสืบเชื้อสายฝ่ายบิดา หัวหน้าหมู่บ้านจะทำหน้าที่เป็นผู้พิจารณาตัดสินกรณีพิพาทต่างๆ ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ถึงแม้ว่าความเห็นของเขามีน้ำหนักกว่าคนส่วนใหญ่ แต่เขามักจะยอมฟังการตัดสินของคนส่วนมากเป็นใหญ่ข้อพิพาทระหว่างชาวกะเหรี่ยงต่างหมู่บ้านจะตัดสินโดยการหารือกันระหว่างกลุ่มคู่ความทั้งสองกลุ่ม โดยเอาผู้เฒ่าที่เป็นที่เคารพทั้งสองหมู่บ้าน มาตัดสินคดีความอย่างยุติธรรม

3. วัฒนธรรมและประเพณีแบบเก่าของกะเหรี่ยงในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากระบบการเมืองการปกครองของไทยได้เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของกะเหรี่ยง เช่น ระบบการศึกษาปัจจุบันชาวกะเหรี่ยงต้องเข้าโรงเรียน ต้องปฏิบัติตามนโยบายของรัฐ ต้องเคารพกฎหมายตามรัฐธรรมนูญของไทย ระบบการปกครองหมู่บ้านแบบดั้งเดิม ที่อาศัยผู้อาวุโส หรือระบบจารีตประเพณีของกะเหรี่ยง ค่อยลบลบเลือนหายไปจากสังคมดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยง เพราะกฎระเบียบของรัฐเข้าไปทำหน้าที่แทนกฎระเบียบแบบดั้งเดิมของกะเหรี่ยง

4. ระบบการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม (Inside Out และ Outside In)

การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี สังคมไทยในส่วนภูมิภาคมีลักษณะเป็นสังคมชนบทประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีอาชีพทำการเกษตรจะให้ความสำคัญชนบทรณนิยมประเพณีและวัฒนธรรม โดยเฉพาะการพัฒนาตามแผน พัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ตั้งแต่ฉบับที่ 1 จนถึง ฉบับที่ 7 ที่ทำให้เศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ได้เปลี่ยนแปลงอย่างมาก ภาพรวมผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ทำให้การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเปลี่ยนแปลงทางด้านค่านิยม วัฒนธรรม ทั้งทางด้านวัตถุ และไม่ใช้ทางด้านวัตถุ นอกจากนั้นมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของบทบาท สถานภาพของคนในสังคม โดยเฉพาะในชนบท ขณะเดียวกันมีความขัดแย้งระหว่างหน้าที่ของบุคคล และของสถาบันต่างของสังคม ส่งผลกระทบต่อระบบโครงสร้างและประเพณีดั้งเดิมของประเพณีดั้งเดิมของสังคมชนบท โดยสรุป ผลของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับต่าง ๆ ตั้งแต่ฉบับที่ 1-7 ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและทางวัฒนธรรม ที่สำคัญ ๆ ดังนี้

4.1 ทำให้ความสัมพันธ์ความเป็นปึกแผ่นของสมาชิกในครอบครัวและสังคมเสื่อมทรามลง แต่เดิมคนไทยส่วนใหญ่อยู่รวมกันตามหมู่บ้านตามท้องถิ่นต่าง ๆ ในระบบเครือญาติ และสังคมที่มีสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลทำให้ชุมชนที่อยู่ในท้องถิ่นเดียวกันต้องพึ่งพาอาศัยกัน ในทางสังคม เศรษฐกิจ และการปกครอง ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นข้างต้นทำให้ชนบทต้องพึ่งเมืองมากขึ้นคนรุ่นใหม่เรียนรู้เทคโนโลยีและวัฒนธรรมใหม่จากเมือง ทำให้เกิดค่านิยม และเกิดทัศนคติใหม่ ๆ จึงเกิดความไม่เข้าใจและขัดแย้งกับคนรุ่นเก่า

4.2 เกิดความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมและขาดคุณภาพ ระหว่างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และวัฒนธรรม ผลของการพัฒนาแม้จะทำให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแต่ทำให้เกิดวิกฤติทางสังคม และขณะเดียวกันได้มีการทำลายสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศน์ ที่มีผลต่อการดำรงชีวิตของคนในภูมิภาคทำให้ภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงไป

4.3 ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนในชนบทเปลี่ยนแปลงไป โดยมีการให้ความสำคัญกับวัตถุมากขึ้น ผลของการพัฒนาทำให้คนให้ความสำคัญกับวัตถุเพิ่มมากขึ้น ชอบบริโภคเพิ่มขึ้น ทำให้วิถีการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะของคนในชนบทเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ที่เคยใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย หันมายึดค่านิยม วัฒนธรรมแบบอย่างคนในเมือง การดำรงชีวิตของชาวชนบทในอดีตมีความสุข ความสงบ ตามอัตภาพ ต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปหันมาให้ความสำคัญกับการบริโภค ไม่ประหยัด ฟุ่มเฟือย นำไปสู่ปัญหาความยากจน

4.4 ทำให้ขาดการยอมรับในภูมิปัญญาของชาวบ้าน ในอดีตประชาชนในภูมิภาค โดยเฉพาะประชาชนในชนบทมีความเป็นตัวของตัวเอง มีศักดิ์ศรี มีความภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น ไม่ว่าจะอยู่ในภูมิภาคใด อย่างไรก็ตามผลของการพัฒนาทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของวัฒนธรรม โดยเฉพาะวัฒนธรรมจากตะวันตก มีผลและมีอิทธิพลแพร่กระจายครอบคลุมไปทั่วประเทศ อันส่งผลทำให้ความเป็นตัวของตัวเอง ความภูมิใจในวัฒนธรรมของท้องถิ่นตัวเองเปลี่ยนแปลงไป วัฒนธรรมชาวบ้าน ภูมิปัญญาชาวบ้าน ที่ได้มีการพัฒนาขึ้นมาใช้ ไม่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี การละเล่น เป็นต้น ได้รับการดูถูก ดูแคลนว่าล้าหลัง ชาวบ้านได้รับอิทธิพลของวัฒนธรรมของตะวันตกหลายรูปแบบ ผลคือ ทำให้เกิดความสูญเสีย ความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมตนเอง ไม่มีความภูมิใจในถิ่นกำเนิดของตน ตลอดจนรวมถึงรากฐานทางวัฒนธรรมของตน

ขณะเดียวกันผลของการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงทางสังคม และวัฒนธรรมธรรมที่เกิดขึ้น ได้ก่อให้เกิดปัญหาการเมืองในภูมิภาคด้านสังคมที่สำคัญ ได้แก่ ความยากจน ปัญหาโสเภณี ยาเสพติด และปัญหาครอบครัว เป็นต้น (จุมพล หนิมพานิช 2528: 47 - 48)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทาง การเมืองของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ผู้วิจัยได้ ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. ประชากรวิจัยและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรวิจัยและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ศึกษาวิจัย คือ ประชากรชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงที่มีสัญชาติไทย ที่อาศัยอยู่ ในพื้นที่ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

1.2 กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการเลือกเฉพาะเจาะจง ได้แก่ กำนันอดีตกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รวมจำนวน 5 คน ครูที่เป็นชาวกะเหรี่ยงจำนวน 2 คน พระภิกษุชาวกะเหรี่ยงที่เป็นที่เคารพของ ชุมชน จำนวน 2 รูป และผู้ทรงไว้ซึ่งปัญญาหรือปราชญ์ชาวบ้านที่ชาวบ้านตำบลแก่นมะกรูดให้ ความเคารพ 1 คน และชาวบ้านหรือราษฎรทั่วไปอีก 2 คน รวมจำนวนทั้งหมด 12 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี คือการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกโดยมีแบบสัมภาษณ์ การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการเมืองดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยงและการปรับตัวให้เข้ากับการเมือง การปกครองของราชอาณาจักรไทย ที่มีผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยข้อมูลนี้ ได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี ได้แก่

3.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview)

3.2 การสังเกตการณ์ (Observation) โดยการมีส่วนร่วม, ประสบการณ์ มีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้นำในพื้นที่ ที่กำหนดไว้ในขอบเขตการวิจัย โดยการสัมภาษณ์ แบบเชิงลึก การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี จากกลุ่มผู้นำทั้งหมด 14 คน โดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ ตำบลแก่นมะกรูดอย่างละเอียดโดยตรง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ นำเสนอข้อมูลในรูปแบบการวิเคราะห์เชิงพรรณนาประกอบ โดยการทำการรวบรวมประมวลข้อมูล แบ่งได้เป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูล การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการเมือง ของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูล ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเมือง กับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

ส่วนที่ 3 แนวทางการส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บริบทเกี่ยวกับชนเผ่ากะเหรี่ยงในประเทศไทย

ตำบลแก่นมะกรูด อยู่ในอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าของกรมป่าไม้ มีพื้นที่เป็นแนวป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีเขตติดต่อหลายจังหวัด คือ จังหวัดสุพรรณบุรี ติดต่อกับอำเภอด่านช้าง จังหวัดกาญจนบุรี ติดอำเภอทองผาภูมิ จังหวัดตาก ติดอำเภออุ้มผาง และจังหวัดกำแพงเพชร ตัวผู้วิจัยได้พบเห็นกะเหรี่ยงกลุ่มต่าง ๆ ตามแนวตะเข็บชายแดนแถบจังหวัดตากที่อำเภออุ้มผาง โดยเฉพาะ บ้านเบ็งเคล็ง ที่อำเภออุ้มผาง บ้านเบ็งเคล็งอยู่ห่างจากอำเภออุ้มผางประมาณ 80 กิโลเมตร หนทางจากอุ้มผางไปเบ็งเคล็งเป็นทางแนวสันเขาตลอดเส้นทางระหว่างทางมีศูนย์ผู้พักพิงผู้ลี้ภัยทางการเมืองจากประเทศพม่าเป็นศูนย์ใหญ่ บ้านเบ็งเคล็งเป็นชุมชนกะเหรี่ยงโปว์เหมือนกับกะเหรี่ยงบ้านแก่นมะกรูด ตัวผู้วิจัยได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ แต่ก่อนเมื่อ พ.ศ. 2540 - 2549 ได้เดินลัดป่าจากตำบลแก่นมะกรูด เดินผ่านป่าห้วยขาแข้งประมาณ 7 วัน ใช้เดินอย่างเดียวเพราะเป็นป่าตลอดเส้นทางเดินตามทางข้างเดินตัดขึ้นภูเขาสูงไปออกห้วยน้ำเขียว เป็นหน่วยป่าไม้กลางป่า อยู่ในเขตป่าทุ่งใหญ่นอกตัดเขตระหว่างอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก กับอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ป่าทุ่งใหญ่ตะวันตกอยู่ในเขตจังหวัดกาญจนบุรี ระหว่างทางผ่านหน่วยป่าไม้ยูงี่ ในแถบนี้อดีตเป็นที่อยู่อาศัยของ “ม้ง” ภูมิอากาศแถบนี้เป็นภูเขาสูงอากาศหนาวเย็นตลอดปี

พวกเขาเผ่าม้งเป็นชาวเขาที่ทำการเพาะปลูกมานานกว่าชาวกะเหรี่ยง พืชที่ปลูกในแถบนี้คือ ผืน ชาวเขาเผ่าม้งก่อนข้างจะมีภูมิปัญญาในการทำลายป่า คือ เถาที่สังเกตชาวเขาเผ่าม้งจะแผ้วถางป่าเพื่อทำไร่ โดยเขาจะเว้นพื้นที่ป่าสมบูรณ์ไว้เป็นแถว ๆ ที่ทำไร่ 10 ไร่ แล้วจะเว้นเป็นป่า 10 ไร่ ตลอดระยะทางระหว่างห้วยน้ำเขียวจนถึงทุ่งน่าน้อย และคะแ่งสอด จะเป็นที่ทำไร่ของชาวม้งเป็นแถว ๆ อย่างนี้ตลอดระยะเวลาเดิน 2 วัน ไปสู่คะแ่งสอด ทางรัฐได้ให้ชาวเขาเผ่าม้งออกจากพื้นที่เมื่อ พ.ศ. 2518 ปัจจุบันเริ่มกลับมาเป็นป่าเกือบเหมือนเดิมแล้ว และเป็นชาวเขาเผ่าม้งกลุ่มเดียวที่เข้ามาอยู่ในแถบนี้ ส่วนที่เหลือตามแนวตะเข็บชายแดน ชาวเขาที่มีมากคือ ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงกลุ่มกะเหรี่ยงโปว์จากคะแ่งสอดเดินอีก 1 วัน ไปถึงหมู่บ้านใหญ่คือ บ้านแม่จันทะ อยู่ในอำเภออุ้มผาง บ้านแม่จันทะเป็นหมู่บ้านกะเหรี่ยงโปว์เป็นป่าต้นน้ำของแม่น้ำแม่กลอง น้ำที่นี้ใสสะอาด เป็นสายน้ำที่สวยงามมากเท่าที่เคยเห็น ริมฝั่งแม่น้ำแม่กลองชาวกะเหรี่ยงจะทำกั้นน้ำติดกระดิ่งไว้

สำหรับใช้ตำข้าว เห็นแล้วประทับใจในภูมิปัญญาของชาวกะเหรี่ยง กังหันกะต๋องตำข้าววัสดุที่ใช้ส่วนมากทำจากไม้ไผ่และแข็งแรงมาก กะเหรี่ยงแถบนี้อาศัยปลูกข้าว พริก เพื่อไว้กินตลอดปี สภาพความเป็นอยู่ยังคงสภาพเดิมคือไม่มีการเพาะปลูกแบบกะเหรี่ยงแก่นมะกรูด ใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย มีโรงเรียน และโรงเรียนอาศักรจากตำรวจชายแดน จากแม่จันทะเดินไปอีกเกือบวันพบบ้านคูโป บ้านคูโปอยู่ติดริมแม่กลองดี (ดี หมายถึง แม่น้ำ) ชาวบ้านแถบนี้เป็นกะเหรี่ยงโปว์เหมือนกัน วิถีชีวิตเหมือนกับกะเหรี่ยงแม่จันทะ เดินต่อไปอีกครั้งวันพบบ้านยูไน้ ต่อไปอีกเป็นบ้านม่องกล้วย ต่อไปอีกจะพบบ้านตลอดเส้นทางพบว่าการรุกรานป่าตลอดแนว และมาถึงบ้านเบ็งเคล็งซึ่งเป็นบ้านที่มีความเจริญที่สุด เพราะมีถนนลาดยางไปอำเภออุ้มผาง กะเหรี่ยงทั้งหมดที่กล่าวมาจะต้องออกมาที่บ้านเบ็งเคล็ง เพราะเป็นศูนย์รวมในการติดต่อกับศูนย์ราชการที่อยู่ในอำเภออุ้มผาง โดยอาศัยรถประจำทาง การไปมาแต่ละครั้งต้องใช้เวลาหลายวันในการเดินทาง ตัวผู้วิจัยได้ผ่านมาบ้านเบ็งเคล็งประมาณ 10 ครั้ง เบ็งเคล็งติดชายแดนพม่าและมีด่านตรวจคนเข้าเมืองระหว่างไทยและพม่า ตัวผู้วิจัยได้เดินทางเข้าไปในพม่าหลายครั้ง แถบนี้อยู่ในจังหวัดก๊อกระกของพม่า และเป็นรัฐของกะเหรี่ยง มีมอญอยู่บ้างไม่มากนัก มีค่ายทหารพม่าอยู่บ้างและมีกลุ่มกองกำลังกะเหรี่ยงประชาธิปไตย เรียกสั้น ๆ ว่า กะเหรี่ยงพุทธ (Democratic Karen Buddhist Army – DKBA) และกองกำลังสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (Karen Nation Union – KNU) ซึ่งมีการปะทะกันบ่อย ๆ ระหว่างกลุ่ม KNU กับพม่า หรือ DKBA สามกลุ่มนี้ไม่ถูกกัน

ตัวผู้วิจัยได้ออกจากเบ็งเคล็ง บางครั้งเดินตัดไปเลตองคุ กะเหรี่ยงเลตองคุเป็นกลุ่มกะเหรี่ยงอีกกลุ่มหนึ่ง เป็นกะเหรี่ยงตองตุ กะเหรี่ยงกลุ่มนี้นับถือ ฤาษี มีฤาษีเป็นผู้นำ เขตบ้านเลตองคุอยู่ติดเขตชายแดน ตัวผู้วิจัยได้เดินผ่านแม่น้ำสุริยะ แม่น้ำสุริยะเป็นแม่น้ำที่สวยพอ ๆ กับแม่กลองดี แต่มีสภาพที่สวยงามกว่าเพราะเป็นป่าสมบูรณ์ ตัวผู้วิจัยได้พบค่ายทหารไทยอยู่ใกล้ ๆ กับแม่น้ำสุริยะ อีกฝั่งของแม่น้ำเป็นฝั่งพม่า เดินมาแถบนี้ค่อนข้างจะกลัวอยู่บ้าง กลัวไปพบทหารพม่าเขาจะเข้าใจผิดคิดว่าตัวผู้วิจัยเป็นสายลับอะไร น้ำตองนี้ตัวผู้วิจัยไม่กล้าลงไปอาบเพราะกลัวว่าจะมีจระเข้ น้ำลึกใสดูเป็นสีเขียวเหมือนน้ำทะเล เดินอยู่แถบนี้ประมาณ 1 วันเต็ม ๆ ไปถึงบ้านจะแก บ้านจะแกอยู่ในเขตอำเภอสังขละบุรี ในเขตป่าทุ่งใหญ่นเรศวร เป็นหมู่บ้านที่สวยงาม บ้านเรือนสร้างด้วยไม้เนื้อแข็งไม่เป็นไม้ไผ่เหมือนกะเหรี่ยงอำเภออุ้มผาง บ้านจะแกอยู่ด้านทิศเหนือของทุ่งใหญ่นเรศวร ทุ่งใหญ่นเรศวรเป็นเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า ในเขตทุ่งใหญ่นเรศวร ไม่มีบ้านคนจะมีหน่วยพิทักษ์ป่าช่างไว้ คงไว้ติดตอง ในเขตทุ่งใหญ่นเรศวรมีสัตว์ป่าสมบูรณ์ ระยะทางจากจะแกเดินผ่านทุ่งใหญ่นเรศวรมาถึงคลิตี้บนประมาณ 97 กิโลเมตร หมู่บ้านคลิตี้บน หรือบ้านทุ่งเสือโทน เป็นหมู่บ้านกะเหรี่ยง มีถนนหนทางสะดวกสบาย ตรงนี้ตัวผู้วิจัยยังไม่เคยนั่งรถกลับทางถนนแต่กลับโดยเดินลงไปที่ด้านล่าง เรียกว่าคลิตี้ล่าง ระยะทางประมาณ 10 กิโลเมตร หมู่บ้านคลิตี้ล่าง มีปัญหาด้านสารตะกั่วจากเหมืองแร่

จากคลิตีบน โดยเฉพาะชาวกะเหรี่ยงแถบนี้ทั้งคลิตีบนและคลิตีล่าง อาศัยน้ำจากธรรมชาติ โดยเฉพาะลำห้วยคลิตีล่างได้รับสารตะกั่วจากลำห้วยโดยใช้อาบ คืม โดยไม่รู้ตัวมานานหลายปีจนเกิดโรคผิดปกติของร่างกาย เช่น มีเม็ดตุ่ม คัน หัวโต ฯลฯ เพิ่งมาทราบตอนหลังจนกลุ่ม NGO และกลุ่มอนุรักษ์ประท้วงให้หยุดทำเหมืองแร่ คลิตีล่างอยู่ไม่ห่างจากเขื่อนศรีนครินทร์ และเดินตัดภูเขาสูงไปบ้านองค์หลุ บ้านองค์หลุรอบ ๆ หมู่บ้านเป็นเขื่อน แถบนี้ชาวบ้านสามารถหาปลาจากในเขื่อนค่อนข้างจะอุดมสมบูรณ์มาก ในแถบนี้ติดอยู่กับเขตอำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี เป็นกลุ่มชาวไทยเชื้อชาติกะเหรี่ยงทั้งหมด จากบ้านองค์หลุ ถ้าจะไปบ้านนาสวนต้องอาศัยนั่งเรือไป แถบบ้านนาสวนแถบนี้บางส่วนเป็นคนไทยปนกัน เพราะบ้านนาสวนมีถนนหนทางสะดวกสบายมีรถไปจังหวัดกาญจนบุรี บ้านนาสวนมีภูเขาล้อมรอบสลัดกันคล้าย ๆ กันกับกะทะ ถัดจากบ้านนาสวนไปด้านบน เป็นบ้านองค์จู้ บ้านองค์จู้เป็นกลุ่มของชาวไทยเชื้อชาติกะเหรี่ยงโปว์เช่นกัน กะเหรี่ยงแถบนี้ค่อนข้างจะเจริญในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านการศึกษา และค่อนข้างจะพัฒนาตัวเองเหมือนคนเมืองหรือคนไทยโดยทั่วไป มีความรู้ดี มีกะเหรี่ยงที่นี้รับราชการเป็นครู เป็นตำรวจอยู่มากมาย ภาษาพูดก็ใช้ภาษาไทยได้เก่งเหมือนคนไทย จากองค์จู้ปัจจุบันมีถนนลาดยางไปจังหวัดสุพรรณบุรี อำเภอด่านช้าง แต่ก่อนถนนสายนี้เมื่อ พ.ศ. 2545 ตัวผู้วิจัยได้เดินจากจังหวัดสุพรรณบุรี ไปวัดถ้ำองค์จู้ ตำบลนาสวน อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรีตอนนั้นเป็นทางลูกรัง เส้นทางเป็นทางสันเขาสภาพป่าสมบูรณ์สวยงามเป็นที่สุด แต่การเดินค่อนข้างจะเหนื่อยเพราะต้องเดินไต่เขาตลอดจนถึงบ้านตีนตก ซึ่งเป็นกลุ่มกะเหรี่ยงโปว์เหมือนกัน ถัดมาเป็นบ้านบึงชะโค บ้านแสวงยา และบ้านเขาเหล็ก เป็นหมู่บ้านของกะเหรี่ยงทั้งหมด และถัดมาด้านบนในแถบน้ำเอ่อ และน้ำพุ บ้านน้ำพุและบ้านน้ำเอ่ออยู่ในอำเภอศรีสวัสดิ์ สภาพหมู่บ้าน บ้านน้ำพุอยู่กลางป่ามีกะเหรี่ยงอาศัยอยู่กันมากพอสมควร อาชีพที่ทำคือปลูกข้าวโพด ข้าว พริก กัญชง มะละกอ ส่วนบ้านน้ำเอ่อ ชาวบ้านแถบนี้มีความสัมพันธ์กันกับกะเหรี่ยงแก่นมะกรูด เพราะได้อพยพออกมาจากห้วยขาแข้ง จากบ้านหนองหญ้า บ้านตลิ่งสูง ตะละเข็ง บ้านองเหยาะ ซึ่งอยู่ในห้วยขาแข้งปัจจุบัน เมื่ออดีตแถบน้ำเอ่อมิได้มีน้ำเอ่อตอนสร้างเขื่อนศรีนครินทร์ ชาวบ้านแถบนี้อาศัยน้ำจากลำห้วยขาแข้ง ซึ่งปัจจุบันกลายเป็นที่เก็บน้ำจากการล้นเขื่อน ลำห้วย ขาแข้งจึงอยู่ด้านบน อีกประมาณ 10 -15 กิโลเมตร จากน้ำเอ่อ

ตระกูลกำนันตำบลบ้านแก่นมะกรูด คือ นายพุ่ม คลองวะ พ่อของนายเวียจะโพ่ คลองวะ ท่านก็เป็นอดีตกำนันเก่า ถัดมาลูกชายคือ นายเวียจะโพ่ ก็เป็นกำนันต่อจากพ่อ หลังจากนั้นน้องชาย นายเวีย จาโพ่ คือ นาย อ้วน คลองวะ ปัจจุบันเป็นกำนันบ้านแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี กะเหรี่ยงโปว์ทั้งหมดที่ได้กล่าวมาได้มาอยู่ในเมืองไทยบางกลุ่มยาวนานหลายร้อยปี ซึ่งได้หนีภัยการสู้รบในหลาย ๆ ครั้ง ระหว่างพม่ากับมอญบ้าง ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงไม่ชอบการสู้รบและชอบความสงบ เท่าที่สังเกตจะเห็นชาวกะเหรี่ยงอยู่ในป่าลึก เพราะทุกๆที่ ที่ได้กล่าวมาในอดีตเป็น

ป่าลึกยากต่อการเข้าถึง เมื่อในอดีตกะเหรี่ยงจะเก็บตัวแยกตัวออกจากสังคมที่มีใช้กะเหรี่ยงจะอยู่ในกลุ่มของตัวเองเท่านั้น ในปัจจุบันที่จะมีลักษณะอย่างนี้เช่น กลุ่มกะเหรี่ยงเลตอง กะเหรี่ยงแม่จันทะ คูโบ ยูไน และมองเก็ง ยังอยู่ในที่ห่างไกล การสัญจรไปมายังต้องอาศัยเดิน ความเจริญยังไม่ถึง เพราะสภาพเป็นเขาลึกสลัดซับซ้อน ถ้าเมื่อ 50-60 ปีก่อน คงจะไม่พบคนกลุ่มอื่นเลย โดยเฉพาะคนไทย ทางการเพิ่งเข้าไปดูแลเมื่อไม่นานนี้เอง แต่เมื่อครั้งที่นักศึกษาได้หนีเข้าป่าช่วง พ.ศ. 2515-2516 ได้มีนักศึกษาได้เข้ามาอยู่กับกะเหรี่ยงแถบแม่จันทะเป็นจำนวนมาก และบางคนได้มีภรรยาเป็นชาวกะเหรี่ยงมีลูกด้วยกัน ผู้วิจัยได้เห็นผู้หญิงชาวกะเหรี่ยงซึ่งมีอายุประมาณเกือบ 70 ปี หน้าตาสวยดี สมัยที่ยังสาวคงจะสวยมาก ท่านได้มาคุยกับตัวผู้วิจัยว่าท่านเคยมีแฟนเป็นคนไทย มีลูกด้วยกัน 2 คน แต่ลูก ๆ ไปอยู่กับพ่อ หลังจากเหตุการณ์สงบแล้ว ท่านบอกว่าแฟนของท่านเป็นคนจังหวัดตรัง ท่านมีรูปถ่ายลูกด้วยกัน ตัวผู้วิจัยถามว่ายังติดต่อกันอยู่หรือเปล่า ท่านบอกก็ติดต่อกันบ้าง พบกันบ้างหรือเปล่า ท่านบอกว่าไม่ได้พบกันมาหลายปีแล้ว โดยปกติแถบบ้านแม่จันทะ บ้านแก่มะกรูดเป็นพื้นที่สีแดง ได้มีการปะทะกันระหว่างทหารกับกลุ่มนักศึกษาที่หนีเข้าป่า นักศึกษาไทยได้รับการสนับสนุนจากทางการเงินในสมัยนั้น สำหรับปัจจุบันเหตุการณ์แบบนั้นไม่มีแล้ว คงยังเหลือแต่กลุ่มกะเหรี่ยงยังคงอยู่ในแถบบ้านแม่จันทะยังใช้ชีวิตแบบป่าเหมือนเดิม

ระบบสังคมของกะเหรี่ยง

ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงจะเป็นคนที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ชอบความสงบ สนุกสนาน และเรียบง่าย โดยเฉพาะกะเหรี่ยงในแถบตะเข็บชายแดนไทย 2 จังหวัด คือ จังหวัดตาก กับ จังหวัดกาญจนบุรี วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ รวมทั้งในประเทศพม่าเหมือนกันกับประเทศไทย มีระเบียบปฏิบัติเหมือนกัน และกะเหรี่ยงทุกกลุ่มจะถึงกันหมด แลกเปลี่ยนพบปะกัน ปัจจุบันมีการจัดประชุมประจำปีสำหรับแนวทางในการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของกะเหรี่ยงในทุก ๆ ด้าน จัดประชุม บางครั้งจัดที่จังหวัดกาญจนบุรีบ้าง จังหวัดอุทัยธานีบ้าง จังหวัดตากบ้าง การประชุมครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 1-4 กรกฎาคม 2555 ที่จังหวัดกาญจนบุรี ได้มีกะเหรี่ยงจากจังหวัดเพชรบุรีเข้าประชุมด้วย ตัวผู้วิจัยได้ร่วมสังเกตการณ์การประชุมครั้งนี้ จะพูดในทุกเรื่อง ตั้งแต่การรักษาวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม เช่นการแต่งตัว การเขียนอ่านภาษากะเหรี่ยง พูดภาษากะเหรี่ยง และดนตรีของกะเหรี่ยง และที่เน้นหนักที่สุดคือการรักษาป่า กะเหรี่ยงอาศัยป่าเป็นที่อยู่อาศัย เก็บเกี่ยวใช้สอยแทบทุกอย่างจากป่า อาศัยผืนป่าปลูกข้าวปลูกพริก อาศัยพืชผักจากป่า อาศัยไม้จากป่า ในการสร้างบ้าน อาศัยยาจากป่า และอาศัยความชุ่มชื้นจากต้นไม้ในป่าอีก ปัจจุบันกะเหรี่ยงทุกพื้นที่อาศัยป่าเป็นปัจจัยในการอยู่ การประชุมในครั้งนี้ได้เปิดประเด็นเราจะอยู่อย่างไรถ้าไม่มีป่า

ประเด็นนี้ค่อนข้างจะดีมากเพราะปัจจุบันป่าไม้ในเมืองไทยมีน้อยมาก โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นในจังหวัดเพชรบุรีที่กะเหรี่ยงบุกรุกป่าในเขตแก่งกระจาน และได้มีปัญหากับรัฐโดยเฉพาะกรมป่าไม้ เพราะที่ตรงที่กะเหรี่ยงเข้าไปปลูกข้าวเป็นเขตป่าสงวนเลยทำให้เกิดปัญหามากมายต้องสูญเสียอะไรมากมายรวมทั้งชีวิต

ประเด็นที่พูดกันในวันนั้นคือ เราจะใช้พื้นที่ทางการให้เราใช้ประโยชน์ในการทำกิน ทำอย่างไรให้เกิดประโยชน์สูงสุด คือการใช้พื้นที่น้อยที่สุดได้ผลผลิตมากที่สุด เพราะพื้นที่ที่ทางราชการหรือทางรัฐให้มานั้นมันจำกัด รุกที่ใหม่ก็ไม่ได้ ประชากรของกะเหรี่ยงก็เพิ่มมากขึ้นเราจะทำอย่างไรกับที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ประเด็นนี้พบว่าเป็นประเด็นที่เข้ากับสภาวะปัจจุบัน สังคมกะเหรี่ยงในปัจจุบันค่อนข้างจะพัฒนาไปมากพอสมควร มีการรวมกลุ่ม มีการพบปะพูดคุย ปรับความคิดต่าง ๆ ตัวผู้วิจัยเห็นแล้วรู้สึกประทับใจใน กะเหรี่ยงในปัจจุบันมีการศึกษาค้นคว้าเมืองมากขึ้น เริ่มปรับตัว เริ่มปรับความคิด หัวใจเริ่มทำอะไร ๆ ยาก ๆ ได้ดีมากขึ้น เพียงแต่ให้คำแนะนำเล็กน้อยและสามารถนำไปต่อยอดเองได้ และทำอะไรก็ได้ดีกว่าเก่าในอดีต ตัวผู้วิจัยได้เฝ้าดูได้พบเห็นและคอยให้การแนะนำในทุกเรื่องที่ตัวเองมีความเข้าใจ และกะเหรี่ยงจะมาถามใน ทุก ๆ เรื่องที่พวกเขาไม่เข้าใจ ทั้งเรื่องของการเมือง การปลูกพืช ว่าปีนี้จะปลูกอะไรดี หรือเรื่องของสุขภาพว่าควรทำอย่างไร ไปหาหมอที่ไหน ตัวผู้วิจัยกลายเป็นพระเจ้าเป็นที่พึ่งของชาวกะเหรี่ยงไป กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดเท่านั้น ในแถบอื่นไม่เกี่ยวข้องอะไร แต่วิถีชีวิตของกะเหรี่ยงที่กล่าวมาทั้งหมดคล้าย กันทั้งเรื่องสังคมการทำมาหากิน

สังคมอีกประการหนึ่งของกะเหรี่ยงคือ การหาของป่า หรือการล่าสัตว์ ในปัจจุบันการเข้าหาของป่า เช่น การหากกล้วยไม้ป่าออกมาขาย หรือพวกสมุนไพรต่าง ๆ ออกมาจากป่าได้เอามาใช้เองก็คงไม่เป็นไร ถ้าเอาออกมาขายคงไม่ได้ เพราะผิดกฎหมายป่าไม้ หรือแม้กระทั่งเข้าไปล่าสัตว์ป่า เช่น ล่าเสือ ช้าง กระต๊อง ฯลฯ เป็นสิ่งที่ทำไม่ได้เด็ดขาด เพราะเป็นสัตว์ประเภทหวงห้าม หรือเข้าไปหาปลาในลำห้วยเขาแข็ง จริง ๆ แล้วผิดกฎหมายเพราะเป็นเขตห้ามหาของป่าทุกชนิด แต่กรณีเข้าไปหาปลาเจ้าพนักงานป่าไม้ในพื้นที่ยังอนุญาตไม่จับกุม หรือแม้กระทั่งหน้าเห็ดโคนช่วงเดือนตุลาคมจะมีเห็ดโคนออกปีละ 1 ครั้ง เห็ดประเภทนี้ค่อนข้างมีรสอร่อยและแพงมาก หน้าเห็ดทางป่าไม้ก็อนุญาตให้ชาวบ้านเข้าไปหาเห็ดโคนได้ ปีหนึ่ง ๆ ทำรายได้ให้แก่ชาวกะเหรี่ยงแก่นมะกรูดหลายล้านบาท และเปรียบเสมือนเทศกาลสนุกสนานของชาวกะเหรี่ยงแก่นมะกรูด แม้ค่าจากในเมืองเข้ามาซื้อเห็ดราคา กิโลกรัมละ 200-300 บาท เห็ดตูม เห็ดบานอาจจะราคา 50-80 บาท การหาของป่าถือได้ว่าเป็นสังคมของกะเหรี่ยง โดยปกติจะเข้าหาผักอะไรต่าง ๆ อยู่แทบทุกวัน ในป่าห้วยเขาแข็งอุดมสมบูรณ์มาก ๆ กะเหรี่ยงเวลาเข้าป่าจะมีความสุขมากเพราะในน้ำมีปลาเต็มไปหมดเลือกกินเลือกจับได้เลย

ผู้วิจัยได้พากระเหรี่ยงเข้าป่าบ่อย ๆ พวกนี้จะเอาแห ตาข่าย เข้าไปด้วย ไปที่ล่าห้วยแล้วโยนแหไปครั้งเดียวยกขึ้นมาอยู่กับ 4-5 คนก็กินปลาไม่หมดแล้ว แต่อย่างที่กล่าวแล้วว่าการเข้าหาของป่าในเขตป่าลึกโดยเฉพาะห้วยขาแข้งนั้น เป็นสิ่งที่ยากมาก เพราะหนึ่งอยู่ไกลจากหมู่บ้านมาก สองผิดกฎหมายถ้าเข้าไปลึก ๆ มากพวกพนักงานป่าไม้ไม่อนุญาตให้เข้าไปหาปลา เว้นแต่ที่ใกล้ ๆ หมู่บ้านก็พอจะอนุญาต ปัจจุบันปลาที่ห้วยขาแข้งอุดมสมบูรณ์มาก สัตว์ป่าทุกชนิด เช่น เสือ ช้าง ควายป่า กระตัง กวาง เก้ง มีมาก ตัวผู้วิจัยเคยอยู่ในแถบห้วยขาแข้ง 10 กว่าปี พบสัตว์ป่าเพิ่มขึ้นมากเพราะการล่าในปัจจุบันน้อยลง เพราะทางราชการกรมป่าไม้กวาดขันให้พนักงานป่าไม้ลาดตระเวนทุกพื้นที่ของห้วยขาแข้งเลยทำให้กลุ่มผู้ล่าลดน้อยลงไปมาก และอีกประการหนึ่งกลุ่มกะเหรี่ยงแก่นมะกรูดเด็กรุ่นใหม่ปัจจุบันเลิกการเข้าป่าล่าสัตว์แทบจะร้อยเปอร์เซ็นต์ อาจจะมีล่าบ้างในเขตบริเวณชายป่าในที่ที่เป็นไร่ปลูกข้าวโพดของชาวบ้าน หน้าข้าวโพดออกฝักอาจจะมีการล่าออกมากินข้าวโพดซึ่งหมูป่าถือได้ว่าเป็นสัตว์ไม่สงวน สามารถยิงได้ถ้าออกมากินข้าวโพด ถือว่าไม่ผิดกฎหมายแต่ประการใด ปีหนึ่ง ๆ ช่วงหน้าข้าวโพดหมูป่าจะโดนปืนตายไปหลายสิบตัว แต่หมูป่าเป็นสัตว์ที่ฉลาดและถ้าไม่เฝ้าไร่ถ้ามันออกมากินแล้วฝูงหนึ่ง ๆ บางครั้งเป็นร้อยตัว 20 ตัว 30 ตัว 3 ตัว หรือตัวเดียว ถ้าเป็นร้อยตัวเข้ามากินข้าวโพดบางครั้งมันกินหมดเป็นไร่ ๆ เพราะฉะนั้นช่วงหน้าข้าวโพดออกฝักหมูป่ากับชาวบ้านต้องปะทะกันทุกปี หมูป่าโดนปืนตายไปหลายสิบตัว ในแต่ละปีสวนของชาวบ้านก็ต้องเสียข้าวโพดให้หมูป่าในแต่ละปีหลายไร่เช่นกัน ก็เท่ากับเจ้ากัน ไป ส่วนกวางก็ออกมากินเช่นกัน แต่ละปีโดนปืนตายไปหลายตัวแต่ไม่มากเพราะกวางเป็นสัตว์สงวนไม่อนุญาตให้ล่าในทุกพื้นที่แม้จะออกมาในแถบที่ชาวบ้านปลูกข้าวโพด ถ้าใครไปยิงโดนจับได้ต้องติดคุกแน่นอน

ส่วนพวกที่เป็นพรานป่าใหญ่ เช่น เข้าไปล่าสัตว์ใหญ่ เช่น กระตัง วัวแดง พรานใหญ่พวกนี้ส่วนมากเป็นผู้ที่เจนจัดกับป่ารู้จักป่าเป็นอย่างดี รู้จักหลบหลีกเจ้าหน้าที่ป่าไม้ โดยเฉพาะตัวผู้วิจัยได้เข้าป่ากับพรานใหญ่หลายต่อหลายครั้งเพื่อเข้าไปหาตัวยาว เช่น หาเลือดผา หาสมุนไพร เครื่องเทศ เช่น นิซ่า ก่องซุงซ่า เป็นชื่อกะเหรี่ยง นิซ่า เป็นสมุนไพรที่หอมมากถ้ามาใช้ฝัดฝืดจะหอมไปทั้งหมู่บ้าน นิซ่าจะมีมากในแถบภูเขาที่เป็นหน้าผาจะออกประมาณช่วงเดือนสิบสอง คือปลายเดือนพฤศจิกายนจะมีมากในแถบหน้าผาเขตจังหวัดกาญจนบุรี อำเภอทองผาภูมิ ในห้วยขาแข้งซึ่งอยู่ไกลจากแก่นมะกรูดมากต้องเดินกันประมาณ 2-3 วัน กว่าจะไปถึง จุดที่นิซ่าออกและต้องเป็นผู้ชำนาญทางเท่านั้นที่จะหาไปได้ ในจำนวนนี้ผู้ที่ชำนาญที่สุดมีอยู่ 2 ท่าน คือ โจเวีย และ กำนันเวียจะโพ สองท่านนี้ในอดีตคือพรานใหญ่ตัวจริง โจเวียเป็นอันดับหนึ่ง เวียจะโพเป็นลูกศิษย์ โจเวียอายุมากกว่ากำนันเวียจาโพ แต่ปัจจุบันเลิกจับปืนมานานแล้ว อายุ 60 กว่าปีเกือบ 70 ปี แล้ว ทั้งสองท่าน

ระบบเศรษฐกิจของกะเหรี่ยง

จากข้อมูลเชิงประจักษ์ของผู้วิจัยที่ได้อยู่ร่วมกับชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ตำบลบ้านแก่น มะกรูด รวมทั้งชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงในเขตตะเข็บชายแดน ตั้งแต่ อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ในเขตอำเภอลี้ขะบุรี อำเภอศรีสวัสดิ์ อำเภอกองคาญมิ จังหวัดกาญจนบุรี พร้อมทั้งกะเหรี่ยงในแถบอำเภอด่านช้าง ซึ่งอยู่ติดกับกะเหรี่ยงตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงทุกกลุ่มที่ได้กล่าวมาทั้งจังหวัดตาก กาญจนบุรี สุพรรณบุรี อุทัยธานี อาศัยป่าเป็นที่อยู่อาศัยและเป็นป่าลึกอยู่ห่างไกลจากความเจริญ ในอดีตถนนหนทางไม่มี อาศัยการเดินทางพาหนะมานานนับร้อย ๆ ปี ชุมชนของกะเหรี่ยงไม่มีไฟฟ้าหรือเครื่องอำนวยความสะดวกใด ๆ ทั้งสิ้น อาศัยธรรมชาติจากป่าเขาเป็นเครื่องอาศัย ระบบเศรษฐกิจจะไรต่าง ๆ ไม่มี อาศัยการปลูกข้าวและพริกเพื่อไว้บริโภคให้พอสำหรับครอบครัวในปีหนึ่ง ๆ เท่านั้น และการดำรงชีพลักษณะอย่างนี้ก็ยังอยู่บ้าง โดยเฉพาะในแถบอำเภออุ้มผาง บ้านแม่จันทะ เพราะอยู่ในป่าลึกเข้าไปยากแต่ระบบราชการเข้าถึงแต่ยังพัฒนาได้น้อยมาก ชาวบ้านบ้านแม่จันทะ ช่างแปะ คูโบ ยูไน้ มองแก้ว ยังปลูกพืชเพื่อยังชีพคือปลูกข้าว พริก อ้อย และพืชผักสวนครัวเท่านั้น รายได้ของชาวบ้านแถบนี้ก็มีอยู่บ้าง การบิบน้ำอ้อยเพื่อนำมาทำเป็นน้ำตาลปี๊บ กะเหรี่ยงกลุ่มนี้จะรวมกันทำน้ำตาลอ้อยให้ได้มาก ๆ แล้วน้ำตาลที่ต้มจนเหนียวแล้วนำไปหยอดไว้ในกระบอกลมไฟเหมือนกับการทำข้าวหลาม จะรวบรวมกันไว้มาก ๆ แล้วนำไปขายที่เบ็งเคลิง รายได้ที่ได้จากการทำน้ำตาลก็มีใช้จะมีราคาอะไรได้อย่างมากคนหนึ่ง ๆ ไม่เกินพันบาท รายได้จากตรงนี้ก็นำไปซื้อพวกเกลือและน้ำมัน พวกเกลือก็จะนำไปประกอบอาหาร ส่วนน้ำมันก็จะนำไปเป็นเชื้อเพลิงให้แสงสว่าง แต่ปัจจุบันทางรัฐได้ให้การสนับสนุนให้ชาวบ้านแถบนี้มีโซลาเซลล์และแบตเตอรี่ สำหรับเก็บไฟไว้ใช้ในเวลากลางคืน

ชาวกะเหรี่ยงเขตอำเภออุ้มผาง แถบนี้อาศัยอยู่แบบนี้เป็นมานานเป็นร้อยปีแล้วเท่าที่เห็นโดยตัวผู้วิจัยเองก็เห็นว่ากลุ่มนี้มีสุขภาพแข็งแรงดี เครื่องนุ่งห่มที่ใช้ก็เป็นผ้าที่ทอด้วยมือเอง ตัวผู้วิจัยได้สอบถามว่าเดือนหนึ่ง ๆ ใช้เงินไปเท่าไร คำตอบคือ ไม่ได้ใช้อะไรเลย ถ้าไม่ไปไหนเรื่องกินอยู่ก็อาศัยปลาจากลำห้วยธรรมชาติ ผักก็อาศัยจากธรรมชาติบ้าง ปลูกเองบ้างไม่ได้เดือดร้อนอะไร และได้ถามอีกว่า ถ้าไปอยู่ในเมืองไปทำงานมีเงินเดือนจะไปอยู่หรือเปล่า คำตอบ ไปอยู่ในเมืองไม่ได้หรอกลำบากการกินการอยู่อะไร ๆ ต่าง ๆ ไปหาปลาไม่ได้ หาผักก็ไม่มี จะอยู่ได้อย่างไร ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงพวกผักปลาอะไรต่าง ๆ เมื่อได้มามาก ๆ ก็จะเอามาแบ่งกันกินซึ่งเป็นวัฒนธรรมไทยโบราณ เขาจะไม่ซื้อขายกัน เป็นเศรษฐกิจแบบพอเพียงจริง ๆ ส่วนกะเหรี่ยงที่อยู่ติดถนน

เช่น ชาวไทยเชื้อชาติกะเหรี่ยงบ้านมอังกิ้ว มีถนนหนทางพอจะสัญจรได้สะดวกก็เริ่มปรับตัวเองไปอีกระดับหนึ่งคือ มีการซื้อขายพืชผลทางการเกษตร

กะเหรี่ยงแถบนี้อาศัยปลูกข้าวโพด มันสำปะหลัง และมะละกอ ขายให้กับพ่อค้าจากอำเภออุ้มผาง ได้เข้ามาซื้อพืชผลทางการเกษตรทำให้กะเหรี่ยงบ้านมอังกิ้วเริ่มรู้จักการปลูกพืชเพื่อเศรษฐกิจมากขึ้น และปรับเปลี่ยนสภาพความเป็นอยู่มีการเปิดร้านขายของชำ มีเครื่องใช้ต่าง ๆ มีรถและบางบ้านมีเครื่องปั่นไฟสำหรับใช้ส่วนตัว มีตู้เย็น โทรทัศน์ ฯลฯ ส่วนกะเหรี่ยงในเขตจังหวัดกาญจนบุรีค่อนข้างจะสะดวกสบายกว่ากะเหรี่ยงแถบอำเภออุ้มผาง เท่าที่ตัวผู้วิจัยได้เห็นโดยประจักษ์กะเหรี่ยงแถบอำเภอสังขละบุรี เช่น บ้านจะแก กะเหรี่ยงแถบนี้มีถนนสามารถติดต่อกับในเมืองได้โดยง่ายและทางรัฐได้เข้าไปดูแลความเป็นอยู่โดยตลอด และกะเหรี่ยงบ้านจะแกโดยเฉพาะคนรุ่นใหม่จะเข้าเมืองไปทำงานที่จังหวัดกาญจนบุรี ทำให้มีรายได้มาสนับสนุนครอบครัว

ระบบเศรษฐกิจของกะเหรี่ยงโดยรวมทั้งหมดมีระบบเศรษฐกิจอยู่สองแบบคือ ระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่แบบทุนนิยม หรือเสรีนิยม แล้วแต่จะเรียก อีกพวกหนึ่ง คือ ระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียง อาศัยปลูกข้าว พริก และพืชผักสวนครัว เพื่อใช้บริโภคให้พอสำหรับปีหนึ่ง ๆ

ระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่หรือเศรษฐกิจแบบทุนนิยม แทบทุกประเทศในโลกปัจจุบันอาศัยระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรี มีระบบการค้าที่เชื่อมกันและกัน ค่าขายซึ่งกันและกัน มีการติดต่อกันตลอดเวลา แลกเปลี่ยนสินค้าซึ่งกันและกัน มีทั้งระดับประเทศต่อประเทศ คือรัฐต่อรัฐ หรือระหว่างรัฐกับเอกชนก็มี แม้แต่ประเทศที่ปิดประเทศ หรือประเทศที่เป็นระบอบสังคมนิยมก็ยังเปลี่ยนระบบตลาดเป็นตลาดเสรีทุนนิยม เช่น ประเทศจีน เวียดนาม เป็นต้น กลุ่มกะเหรี่ยงที่กล่าวมาทั้งหมดก็เช่นกันในหมู่ชาวกะเหรี่ยงมีอยู่ 2 กลุ่มคือ กลุ่มอาศัยเศรษฐกิจสมัยใหม่ทุนนิยม คือทำการเกษตรกรรมแบบตลาด อีกกลุ่มหนึ่งคือ อาศัยเศรษฐกิจแบบพอเพียงอาศัยการเกษตรเพื่อบริโภคเท่านั้น

กะเหรี่ยงกับระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่

ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงในแถบจังหวัดกาญจนบุรีในเขตอำเภอสังขละบุรี อำเภอศรีสวัสดิ์ อำเภอทองผาภูมิ กะเหรี่ยงอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี และชาวไทยเชื้อชาติกะเหรี่ยง ตำบลบ้านแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ปัจจุบันได้มีหน่วยพัฒนาชาวเขา ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐจะมาตั้งศูนย์เพื่อให้ความรู้กับชาวเขาในการปลูกพืชเพื่อตลาด อย่างกรณีในจังหวัดเชียงใหม่ มีโครงการหลวงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาพัฒนาในการปลูกพืชในที่ราบสูง เช่น ปลูก

แอปเปิ้ล สตรอเบอรี่ ลูกท้อ ปลูกพืชเมืองหนาว เพื่อตลาดทำให้ชาวเขาเผ่าม้ง ชาวเขาในแถบจังหวัด เชียงใหม่ส่วนมากเป็นชาวเขาเผ่าม้ง ม้งมีความชำนาญในการปลูกฝิ่น ฝิ่นเป็นพืชที่ผิดกฎหมายทาง รัฐห้ามปลูก ชาวเขาเผ่าม้งจะลักลอบปลูกฝิ่นในแถบภูเขาสูง ซึ่งเป็นปัญหาที่รัฐบาลไทย

ส่วนกะเหรี่ยงที่ได้กล่าวไว้ทั้งในเขตจังหวัดตาก จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี และ จังหวัดอุทัยธานี ไม่เคยมีประวัติในการปลูกฝิ่น แต่ชอบสูบฝิ่นเหมือนกัน คนรุ่นเก่า ๆ ที่ตัวผู้วิจัย รู้จักและสนิทกันเป็นกะเหรี่ยงหลายท่าน ในอดีตเคยติดฝิ่น ในอดีตกะเหรี่ยงบ้านแก่นมะกรูดได้ เดินทางตัดป่าจากอุทัยธานีไปอุ้มผางเพื่อซื้อฝิ่นดิบจากพวกม้งใช้เวลาเดินทางประมาณ 3-4 วัน ก็ถึง ปัจจุบันคือหน่วยรักษาพันธุ์สัตว์ป่ายูยี และทุ่งนาถ้อย ซึ่งเป็นเขตของพวกม้ง ชาวกะเหรี่ยงเรียกไร่ม้ง ตรงนี้ ในอดีตเป็นที่ปลูกฝิ่น ปัจจุบันทางรัฐบาลไทยได้เอาพื้นที่ตรงนี้คืนเพราะเป็นพื้นที่ติดกับป่าไม้ทุ่ง ใหญ่ตะวันออก ทุ่งใหญ่ตะวันตก และห้วยขาแข้ง ปัจจุบันกลับมาเป็นป่าแล้วไม่มีผู้คนอาศัยอยู่

หน่วยพัฒนาชาวเขาได้มาพัฒนากลุ่มชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงในการปลูกพืชเพื่อเศรษฐกิจ สำหรับตลาด อย่างกรณีกะเหรี่ยงแถบบ้านกล้วย บ้านตะเพินคี อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ได้ปลูกกล้วยไม้เพื่อตลาดต่างประเทศ ตัวผู้วิจัยสนิทสนมกับเจ้าของสวนกล้วยไม้เป็นอย่างดี ได้ ไปพักผ่อนที่บ้านตะเพินคี กับบ้านกล้วยบ่อย ๆ ซึ่งเป็นสวนกล้วยไม้ การปลูกกล้วยไม้ที่นี้ปลูก ตามหลักวิชาการของการปลูกกล้วยไม้ มีการบำรุงลำต้นบำรุงใบและบำรุงดอก ผลผลิตกล้วยไม้ที่นี้ จุดหมายปลายทางคือ ต่างประเทศ เจ้าของสวนกล้วยไม้บอกว่า ส่งหลายประเทศมีประเทศญี่ปุ่น ได้หวัน อเมริกา ผลผลิตไม่พอกับตลาด จนต้องขยับขยายลงมาปลูกที่บ้านกล้วยเพิ่ม ที่บ้านตะเพินคี อยู่บนภูเขาสูง อากาศหนาวเย็นตลอดทั้งปี อาจจะเป็นที่ที่กล้วยไม้ชอบเพราะเห็นดอกสมบูรณ์และ สีสดใส ส่วนที่บ้านกล้วยตัวผู้วิจัยได้เห็นขยายออกไปมากแต่ยังไม่เคยเข้าไปดูในสวนกล้วยไม้ที่ บ้านกล้วย การปลูกกล้วยไม้ที่นี้มีการร่วมทุนกันระหว่างเจ้าของสวนกล้วยไม้ที่ปลูกกันมากในแถบ ทวีวัฒนาในกรุงเทพ ได้ย้ายฐานการปลูกมาปลูกที่บ้านตะเพินคี และบ้านกล้วย โดยมีชาวกะเหรี่ยง เป็นหุ้นส่วนในการให้พื้นที่ปลูกและเป็นผู้ร่วมในการดูแล การปลูกกล้วยไม้ที่นี้ได้ปลูกมานานนับ 10 ปีแล้ว

สำหรับรายได้ตัวผู้วิจัยเห็นครอบครัวนี้อยู่แบบสบายค่อนข้างฐานะดีกว่ากะเหรี่ยงทั่วไป ในแถบบ้านกล้วยซึ่งอยู่ในที่ราบมีถนนหนทางลาดยางสะดวกสบาย ปัจจุบันได้มีการผสมผสาน ระหว่างคนไทยกับกะเหรี่ยงซึ่งอยู่ร่วมกัน เพราะปัจจุบันที่ดินในแถบนี้เป็นที่ดินมี ส.ปก4-01 จึงทำ ให้มีการซื้อขายกันในกลุ่มคนรู้จัก ได้มีคนไทยเข้าไปซื้อเพื่อปลูกยางพารา ปัจจุบันนั่งรถผ่านพื้นที่ แถบนี้ก็จะเห็นต้นยางพาราตลอดสองข้างทางถนนเหมือน ๆ กับเดินทางไปทางภาคใต้ แต่เจ้าของ สวนยางส่วนใหญ่จะเป็นคนไทย กะเหรี่ยงแทบจะไม่มีสวนยางเลย จุดบอดของกะเหรี่ยงประการ หนึ่งที่ต้องแก้คือ การพัฒนาทางความคิด กะเหรี่ยงเท่าที่ผู้วิจัยอยู่กับพวกเขาได้แนะนำให้ปลูก

ยางพาราพวกเขาไม่ยอมปลูก เขาบอกว่าปลูกยางกว่าจะได้ผลมันนานหลายปี ยางพาราใช้เวลาประมาณ 6-7 ปี ในการปลูก ถึงแม้จะใช้เวลานานถึง 7 ปี ก็จริงแต่เมื่อได้ผลแล้วจะให้ผลยาวนานถึง 30 ปี ปลูกครั้งเดียวแทบจะใช้ประโยชน์ได้ตลอดชีวิต และส่วนที่ดีที่สุดคือ ยางพาราใช้พื้นที่น้อยแต่ได้ผลผลิตมาก ดีกว่าปลูกข้าวโพด มัน หรือแม้แต่กล้วยไม้ เพราะพืชเศรษฐกิจยางพาราใช้ทุนในการดูแลไม่มาก ผลผลิตก็นำยางหรือยางแผ่นเก็บได้นานไม่เน่าเสีย ราคาที่เป็นราคาตลาดโลก ตัวผู้วิจัยเติบโตมากับยางพารา เห็นพวกกะเหรี่ยงปลูกข้าวโพด มันสำปะหลัง เห็นแล้วสงสารเพราะต้องลงทุนมาก ขยันมาก ต้องดูแลตลอด บางปีลงทุนลงแรง ตลอดทั้งปีแต่กลับขาดทุน แต่ถึงกระนั้นก็ยังปลูกข้าวโพดอยู่เพราะพวกเขาบอกว่าไม่รู้จะปลูกอะไร

ผู้วิจัยได้ใช้ความพยายามโน้มน้าวอยู่ประมาณ 10 ปี ที่จะให้กะเหรี่ยงปลูกยางพาราที่โน้มน้าวได้มีอยู่หลายเจ้า ในช่วงแรก ๆ หนึ่งในจำนวนนั้นคือ เจ้าของสวนกล้วยไม้ ปัจจุบันปลูกประมาณ 30 ไร่ กำลังจะกรีดยางน้ำยางได้ประมาณ พ.ศ. 2556 นี้ ส่วนที่บ้านแก่นมะกรูดที่ผู้วิจัยได้โน้มน้าวให้ปลูกได้กรีดยางน้ำยางแล้วมีอยู่ 4 ครอบครัวย รายได้เดือนหนึ่ง ๆ ประมาณหลายหมื่นบาท ตรงนี้แหละที่เป็นจุดประกายทำให้กะเหรี่ยงเห็นว่าการปลูกยางพารามันดีกว่าการปลูกข้าวโพด มัน เพราะสามารถไปกรีดยางน้ำยางได้ทุกวัน เช่น เราปลูกยางพารา 15 ไร่ เท่ากับ 1,000 ต้น เราสามารถแบ่งกรีดยางได้ทุกวันคือจะกรีดยางน้ำยางวันละ 500 ต้น เว้นไว้ 500 ต้น ทำแบบนี้เราก็สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ทุกวัน ราคายางพาราปัจจุบันก็โลกริมละ 100 กว่าบาท หรือจะคิดราคาเป็นตันก็ได้คือตันละ 3 บาท คิดแบบถูก ๆ 500 ตันก็ได้แล้ว 1,500 บาท ต่อวัน อยู่แบบสบาย ๆ และการทำยางพาราไม่เหนื่อยเหมือนกับปลูกข้าวโพด ปลูกมัน ปัจจุบันกะเหรี่ยงตำบลแก่นมะกรูดเริ่มปลูกยางกันมากขึ้นแนวโน้มน้าวจะปลูกเต็มพื้นที่แก่นมะกรูด เพราะผลผลิตที่ได้จากกลุ่มผู้ปลูกยางพาราในแก่นมะกรูด พวกที่ปลูกมีความเป็นอยู่สบายทำงานน้อยลง แถมได้เงินเป็นกอบเป็นกำ กะเหรี่ยงเมื่อได้ผลจากการปลูกว่ามันได้ผลแบบนี้ พวกเขาจะทำตามกันและการปลูกยางพาราเท่ากับเป็นการช่วยทางรัฐในการปลูกป่าโดยทางอ้อม ปัจจุบันแถบบ้านแก่นมะกรูดตามแนวสันเขาเริ่มไม่เห็นเนินเขาโล้นเริ่มเขียวขจีสวยงามกว่าแต่ก่อน ตรงนี้ถือได้ว่าการปลูกยางในตำบลแก่นมะกรูดตัวผู้วิจัยเป็นผู้จุดประกายมาเป็นคนแรก ได้นำยางมาปลูกแบบเป็นเรื่องเป็นราวและจนได้ผลผลิต ยางพาราจริง ๆ แล้วในตำบลแก่นมะกรูดที่ศูนย์พัฒนาชาวเขาอีมาดอิทรายก็มีการปลูกยางแบบทดลองปลูกอยู่นานแล้วแต่ไม่ได้ปลูกเป็นเรื่องเป็นราว คือปลูกแบบทดลองและไม่ได้ขยายการปลูกให้กับชาวบ้าน

ศูนย์พัฒนาชาวเขาอีมาดอิทราย ปัจจุบันได้ให้การส่งเสริมในการปลูกพืช เมื่อ พ.ศ. 2540 ศูนย์พัฒนาชาวเขาที่บ้านใต้คือแก่นมะกรูดก็มีศูนย์อยู่ปัจจุบันได้ขูบมาอยู่ที่อีมาดอิทรายระยะทางห่างกันกับบ้านใต้ประมาณ 12 กิโลเมตร ได้ส่งเสริมการปลูกพืชเมืองหนาวหลาย ๆ อย่าง เช่น การปลูกสตอเบอรี่ บ้านแก่นมะกรูดรสชาติอร่อยมาก ๆ ไม่เปรี้ยวลูกอาจจะเล็กสักหน่อยจะปลูก

กันช่วงเดือนตุลาคม จะเก็บผลผลิตได้ช่วงเดือนธันวาคมแต่ผลผลิตยังได้ไม่มากไม่พอกับความต้องการเพราะปลูกกันน้อย ส่วนใหญ่ศูนย์พัฒนาชาวเขาจะปลูกเอง ส่วนชาวบ้านก็มีบ้าง 2-3 ราย ตัวผู้วิจัยได้ทดลองรับประทานทุกปีเพราะเจ้าของสวนสตรอเบอร์รี่เป็น ลูกศิษย์ได้นำมาถวายตลอดเวลาที่สตรอเบอร์รี่ออก และได้ถามว่าผลผลิตเป็นอย่างไรดีหรือเปล่า เขาบอกว่าพอใช้ได้แต่ต้องบำรุงให้ผลใหญ่กว่านี้ถึงจะดี ผลผลิตออกมากหรือเปล่า เขาตอบว่าก็พอไปได้ ใ่อุ่นๆคนนี่คือ เจ้าวินัย เป็นลูกชายของนายสหัส เรียนจบปริญญาตรี สำหรับนายสหัสผู้วิจัยได้ให้การแนะนำและสนับสนุนในการปลูกยางพาราในแถบอีมาดอิทราย ได้ปลูกยางพาราประมาณ 20 กว่าไร่ ปัจจุบัน พ.ศ. 2555 ได้เริ่มกรีดยางน้ำยางแล้ว ปัจจุบันรายได้แต่ละวันไม่ต่ำกว่า 3,000 บาท เป็นช่วงแรกของการกรีดยาง ยางพาราในช่วงปีแรกน้ำยางยังไม่ออกเท่าที่ควร ต้องกรีดยางประมาณสัก 2 ปี น้ำยางจะออกมากขึ้นอีกเท่าตัว เช่นปัจจุบันวันละ 3,000 บาท อีกปีกว่า ๆ จะเพิ่มเป็น 6,000 บาท ซึ่งรายได้ขนาดนี้สำหรับชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงนับว่ามากและรายจ่ายก็มีไม่มากเท่ากับในเมือง รายได้มากกว่าอยู่ในเมืองหลายเท่าตัวเพราะวันละ 6,000 บาท รายได้เดือนหนึ่งเกือบ 2 แสนบาท อนาคตต่อไปชาวกะเหรี่ยงแก่นมะกรูดที่ปลูกยางพาราจะร่ำรวยไปตาม ๆ กัน

พืชเศรษฐกิจอีกอย่างหนึ่งที่ทำรายได้ให้ชาวกะเหรี่ยงเป็นกอบเป็นกำทั้งกะเหรี่ยงแถบจังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดอุทัยธานี คือการปลูกมะละกอพันธุ์ฮอลแลนด์ มะละกอชนิดนี้ตัวผู้วิจัยได้เห็นพระที่วัดบ้านกล้วยคือ ท่านมหาเตื้อ เป็นพระชาวกะเหรี่ยงได้เอาพันธุ์มาปลูกที่วัดเมื่อ พ.ศ. 2545-2547 ท่านซื้อเมล็ดพันธุ์เมล็ดละ 1 บาท เอามาปลูก ผลปรากฏว่าได้ผลผลิตมากมาย รสชาติหวานลูกดกเนื้อแน่น ท่านปลูกไว้มากผลผลิตมีมากท่านได้เอาไปแจกตามวัดในเมืองหรือกับญาติโยมที่มาทำบุญ แจกให้อย่างไรก็ไม่หมด ตอนพ่อค้าแม่ค้ามาขอซื้อเพื่อนำไปขาย มะละกอชนิดนี้ขายโดยชั่งเป็นกิโลกรัม ในตอนนั้นกิโลกรัมละ 10 บาทบ้าง 12 บาทบ้าง 7-8 บาทก็มี ท่านเก็บมะละกอขายที่เหลือจากเอาไปทำบุญแล้วปีหนึ่ง ๆ ได้เป็นแสนหรือหลายหมื่นบาท ทำให้กะเหรี่ยงแถบวัดบ้านกล้วยเห็นว่ามะละกอชนิดนี้ขายได้ราคาดีจึงปลูกตามกันทั้งหมู่บ้าน และการปลูกได้ลามมาถึงตำบลแก่นมะกรูด ชาวบ้านแก่นมะกรูดทั้งตำบลปลูกมะละกอชนิดนี้เพื่อตลาดจนทำให้ผู้ปลูกมีรายได้เป็นกอบเป็นกำ มะละกอชนิดนี้ลูกจะดกกว่ามะละกอของไทย จะดกเต็มต้นไปหมด แต่ข้อเสียคือ เป็นโรคง่ายต้องคอยดูแลต้องฉีดยาในบางครั้งเพื่อป้องกันโรค เท่าที่เห็นจะเป็นโรคใบด่าง เมื่อเป็นโรคแล้วทางที่ดีต้องตัดต้นที่เป็นโรคทิ้งเพื่อป้องกันการติดต่อจากต้นสู่ต้น มะละกอชนิดนี้ทำรายได้ให้กับชาวกะเหรี่ยงปีหนึ่ง ๆ หลายล้านบาท ดีกว่าปลูกข้าวโพด มัน การปลูกพืชถือได้ว่าเป็นเศรษฐกิจของชาวกะเหรี่ยง การปลูกพืชทุกชนิดของกะเหรี่ยงมิใช่จะได้ผลตอบแทนที่ดีเสมอไปเหมือนกับที่ได้บรรยายเพราะการปลูกพืชก็เหมือนกับการทำธุรกิจอื่น ๆ ต้องอาศัยทักษะ ความเฉลียวฉลาดในการคิดทำต้องเอาใจใส่ต้องขยันอย่างต่อเนื่อง

ขนาดอาศัยทักษะความฉลาดและขั้นแล้วบางคนบางท่านยังไม่ประสบความสำเร็จ เพราะฉะนั้น การที่จะทำอะไรให้ประสบความสำเร็จ สูตรสำเร็จคือ อย่ายอมแพ้อะไรง่าย ๆ บางคนบางท่าน ผลผลิตคืออะไรดีหมดแต่ราคากลับไม่ดี การประกอบธุรกิจใด ๆ อาศัยความฉลาดขั้นอดทนแล้ว บางครั้งไม่พอสอดอาศัยโชคอยู่บ้างในบางครั้ง การปลูกพืชเศรษฐกิจเพื่อตลาดเปรียบเสมือนเป็น คาบ 2 คม ให้ทั้งคุณและโทษ มันอยู่ที่คนจับจะจับระวางขนาดไหน จะจับอย่างไรจึงจะไม่โดนบาด การทำเกษตรกรรมส่งตลาดของกะเหรี่ยงในแถบตะเข็บชายแดนทำให้กะเหรี่ยงพัฒนาแนวคิดหลาย ๆ ด้าน เช่น

1. เปลี่ยนแนวคิดการเพาะปลูกเพื่อยังชีพ
2. พัฒนาทักษะในการเพาะปลูกเพื่อให้ทันกับความต้องการของตลาด
3. พัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ให้เหมาะสมกับการเพาะปลูก
4. รู้กลไกของตลาดดีขึ้นกว่าในอดีต

การเพาะปลูกพืชแต่ละอย่างของกะเหรี่ยงเชื่อว่า จะได้ผลผลิตดีตลอดบางครั้งขนาดดูแล อย่างดีแล้วผลผลิตได้ไม่ดีก็มี ปัจจัยหลักคือ กะเหรี่ยงทำการเกษตรแบบอาศัยธรรมชาติเป็นปัจจัย บางครั้งน้ำเกิดแล้งฝนไม่ตกนาน ๆ ผลผลิตก็เสียหาย โดยเฉพาะตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ชาวกะเหรี่ยง เริ่มปลูกข้าว การปลูกข้าวของกะเหรี่ยงคือ ปลูกข้าวไร่ปลูกบนเนินเขา อาศัยน้ำจากฟากฟ้าอย่างเดียวคือ อาศัยฝนถ้าเกิดฝนไม่ตกข้าวก็ตาย ซึ่งหมายความว่าในปีนั้นกะเหรี่ยงก็จะไม่มีข้าวกิน ซึ่ง การไม่มีข้าวกินของกะเหรี่ยงถือได้ว่าเป็นเรื่องใหญ่ เพราะต้องซื้อข้าวจากในเมืองต้องอาศัยปัจจัย หลักคือเงิน การเพาะปลูกหลาย ๆ อย่างต้องอาศัยปัจจัยหลาย ๆ อย่างควบคู่กัน กะเหรี่ยงบ้านแก่น มะกรูดหลาย ๆ ครอบครัวประสบความสำเร็จในการเพาะปลูกเพื่อส่งตลาดได้เงินทองมากมาย เมื่อ มีเงินที่เป็นกำไรก็นำเงินไปซื้อรถไถบ้าง รถกระบะบ้าง รถ 6 ล้อ เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ จนเกินความจำเป็น ในบางปีผลผลิตออกมาดี ราคาดีก็ไม่มีปัญหาอะไร แต่ในบางปีผลผลิตมีปัญหา ไม่มีราคา ตรงนี้เป็นปัญหาใหญ่ทำให้ชาวกะเหรี่ยงแก่นมะกรูดหรือกะเหรี่ยงทั่วไปไม่มีเงินจะไป ผ่อนค่างวด เช่น รถกระบะ รถไถ ฯลฯ เลยทำให้เป็นหนี้ค้ำปีและต้องเสียดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น จน บางครั้งถึงขนาดไม่ได้ผ่อนหลายปีจนในที่สุดโดนยึดรถไปก็มีทุกปี

กะเหรี่ยงแก่นมะกรูด ถ้าเอาหลักเกษตรแต่พอเพียงคือ ปลูกพืชเพื่อตลาดแต่ไม่ต้องอาศัย เครื่องทุนแรงมากจนเกินไป ตัวผู้วิจัยคิดว่า ความเป็นอยู่ของกะเหรี่ยงแก่นมะกรูดกลุ่มใหญ่คงจะไม่ต้องเป็นหนี้ และสามารถอยู่ได้แบบสบาย ๆ เพราะการเพาะปลูกถึงแม้ว่าผลผลิตไม่ดีราคาคงต่ำก็คง ไม่ลำบากถ้าไม่เป็นหนี้

กะเหรี่ยงอีกกลุ่มหนึ่งอาศัยการเพาะปลูกแบบพอเพียง

กะเหรี่ยงอีกกลุ่มหนึ่งบ้านแก่นมะกรูดอาศัยการเพาะปลูกแบบพอเพียงมิได้เพาะปลูกเพื่อตลาด กะเหรี่ยงกลุ่มนี้ค่อนข้างมีน้อยและส่วนมากเป็นคนรุ่นเก่า อาศัยปลูกข้าว พริก เพื่อไว้บริโภค อาจจะปลูกขายบ้างเช่น ปลูกฟักทอง พริกชี้หนู ซึ่งการลงทุนในการปลูกพืชชนิดนี้ค่อนข้างลงทุนน้อยมาก อย่างกรณีปลูกฟักทอง 3-4 ไร่ ลงทุนเมล็ดฟักทองประมาณ 3-4 กระป๋อง ใช้เงินลงทุนไม่เกิน 1,000 บาท ปลูกแล้วปลูกเลยไม่ต้องดูแลอะไรเลยปล่อยให้เติบโตตามธรรมชาติ การปลูกแบบนี้ลงทุนน้อยอาศัยพื้นที่ที่มีดินอุดมสมบูรณ์และได้ฝนดี ๆ ไม่แล้งจนเกินไปผลผลิตก็ได้ดีแล้ว การปลูกฟักทอง 3-4 ไร่ จังหวัดใด ๆ ผลผลิตดี ราคาดี กิโลกรัมละ 10-12 บาท ก็ได้แล้วเกือบแสนหรือแสนกว่าบาท ซึ่งตัวผู้วิจัยเห็นอยู่แทบทุกปีในตำบลแก่นมะกรูด เพราะสอบถามผลผลิตทุก ๆ อย่างที่ได้ขายออกไปว่าได้ราคาดีหรือเปล่าในแต่ละปี แต่ก็มีใช้ได้ทุกครั้งไปอยู่ที่จังหวัด เช่น ฟักทองที่ออกก่อนจะได้ราคาดี หรือออกหลังสุดราคาจะดี ถ้าออกกลาง ๆ ราคาจะตกต่ำลงมาอย่างฟักทองออกแรก ๆ ราคาตกอยู่ประมาณกิโลกรัมละ 10-12 บาท เมื่อมีฟักทองมากขึ้นราคาตกลงเหลือประมาณกิโลกรัมละ 7 บาท ฟักทองที่ปลูกพร้อมกันจะออกพร้อม ๆ กัน แต่ไม่แน่นอนบางครั้งถ้าดินดี ๆ อาจจะออกก่อนประมาณ 1 เดือน ตรงนี้ทำให้ได้ราคาดี ฟักทองดูเหมือนจะปลูกง่ายแต่ก็ไม่ง่ายเหมือนกัน ต้องคลุมฟ้าอากาศ ฝนตกมากไปก็ทำให้ดินเน่าตาย แต่เหมือนที่กล่าวไว้เบื้องต้นคือ เมื่อปลูกแล้วก็ปล่อยให้มันเติบโตตามธรรมชาติของมันเอง ได้ก็เอาไม่ได้ก็ไม่เอา ซึ่งกะเหรี่ยงรุ่นเก่าบ้านแก่นมะกรูดจะอาศัยธรรมชาติเป็นตัวกำหนด เพาะปลูกแบบพอเพียงเพื่อตลาดบ้างเล็กน้อยแบบนี้มิได้สร้างปัญหาให้กับผู้ปลูกเลย ไม่เป็นหนี้ ไม่ร้อนใจว่าจะได้ผลผลิตดีหรือไม่ดี ซึ่งมันตรงกันข้ามกับการเพาะปลูกเพื่อตลาดแบบทุนนิยม ต้องลงทุนมากและต้องการผลผลิตมาก ต้องขยันมากขึ้น ดูแลเอาใจใส่ตลอดเวลา ซึ่งตรงนี้เป็นสิ่งที่น่าคิดว่าเราจะเลือกเศรษฐกิจแบบไหน แบบพอเพียงหรือแบบตลาด เพื่อให้เราสามารถอยู่ได้โดยไม่ต้องเป็นหนี้

สรุประหว่างแบบพอเพียงกับแบบเพื่อตลาดแบบไหนจะดีกว่าคงจะพูดยากสรุปได้ยาก เพราะบางครั้งการปลูกแบบเพื่อตลาด ถ้าเรามีแนวคิดหรือเทคนิคที่สามารถลดต้นทุน และอาศัยความเฉลียวฉลาดในการปลูกอาจจะดีกว่าการปลูกแบบพอเพียง เพราะสามารถสร้างมูลค่าได้มากกว่า

รายได้อีกแบบหนึ่งของกะเหรี่ยงบ้านแก่นมะกรูดคือ การทอผ้าพื้นบ้านทอด้วยมือเพื่อขาย เป็นของที่ระลึก เท่าที่ตัวผู้วิจัยเห็น ก็เห็นชาวบ้านเอาผ้าทอมือมาขายอยู่ที่บ้านอิมาดอิทราย ซึ่งปัจจุบันได้ปิดกิจการไป แสดงว่าผ้าทอมือยังไม่เป็นที่นิยมสักเท่าไร ปกติกะเหรี่ยงรุ่นเก่า ๆ จะทอผ้าเป็นกันทุกคน รวมทั้งเด็กรุ่นใหม่ที่เป็นผู้หญิงปัจจุบันก็ทอเป็น กะเหรี่ยงตำบลแก่นมะกรูดจะทอผ้า

ไม่สลับซับซ้อนมากนักทอแบบง่ายๆ เส้นใยที่ทอก็มีใช้เส้นใยจากฝ้ายที่ปั่นเองส่วนมากจะซื้อเส้นใยจากตลาดแล้วนำมาทอเองเท่านั้นที่ตัวผู้วิจัยเห็น

รายได้อีกประการหนึ่งที่แต่ละปีกะเหรี่ยงบ้านแก่นมะกรูดจะได้เป็นกอบเป็นกำคือ การหาของป่าสองอย่าง ช่วงระหว่างเดือนห้า คือเดือนเมษายน จะเป็นช่วงที่ในเขตป่าธรรมชาติมีดอกไม้ป่าออกดอกแทบทั้งป่ารวมทั้งในเขตจังหวัดตาก จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นฤดูกาลของน้ำผึ้งเดือนห้า โดยเฉพาะในตำบลแก่นมะกรูดในแต่ละปีรายได้จากการเก็บน้ำผึ้งเดือนห้าจากป่าคิดเป็นเงินเป็นจำนวนหลายล้านบาททีเดียว

การตีผึ้งเพื่อเอาน้ำผึ้งนั้น ปกติทางป่าไม้ไม่อนุญาตให้ตีผึ้งในเขตป่าห้วยขาแข้ง การเข้าไปตีผึ้งในป่าแถบนี้ถือได้ว่าผิดกฎหมายป่าไม้ แต่กะเหรี่ยงก็หลบหลีกเจ้าหน้าที่ป่าไม้เข้าไปตีอยู่ทุกปี เพราะเจ้าหน้าที่ที่ดูแลป่าเขตห้วยขาแข้งตำบลแก่นมะกรูดผ่อนผันให้ เพราะไม่ได้ทำลายสภาพแวดล้อมป่าไม้แต่อย่างใด แต่อย่าไปตีผึ้งใกล้ ๆ หน่วยป่าไม้ซึ่งเจ้าหน้าที่ขอร้อง ผึ้งในป่าห้วยขาแข้งเป็นผึ้งหลวงเสียเป็นส่วนใหญ่ คือผึ้งตัวใหญ่และชอบทำรังอยู่บนต้นผึ้ง ต้นไม้ชนิดนี้มีชื่อเรียกเป็นทางการว่าอย่างไรไม่ทราบแต่พวกเขาจะเรียวกะเหรี่ยงและเจ้าหน้าที่ป่าไม้เรียกว่า “ต้นผึ้ง” เพราะผึ้งชอบไปทำรัง เป็นต้นไม้ที่ใหญ่โตมาก สูงมาก แต่ละต้นจะสูงกว่า 100 เมตร เป็นไม้เนื้ออ่อนลำต้นลื่นมาก ลำต้นถ้าใหญ่มาก ๆ ถึงขนาด 10 คน โอบก็มี การจะขึ้นไปจับผึ้งบนต้นผึ้งนี้ค่อนข้างเสี่ยงมาก เพราะมันใหญ่โตและสูงและต้องใช้คนหลายคนในการขึ้นไปตีผึ้ง

ตัวผู้วิจัยได้ตามไปดูกะเหรี่ยงตีผึ้งหลายครั้ง กะเหรี่ยงใช้วิธีขึ้นต้นผึ้งโดยใช้ไม้ไผ่เป็นลำ ๆ และต้องใช้ไม้ไผ่หนามเท่านั้น ไม้ไผ่หนามจะหนาและแข็งแรงมาก พวกเขาจะเอาไม้ไผ่ทั้งลำนำมาบากให้เป็นรูทั้งสองด้านตลอดทั้งลำแล้วเอาไม้ไผ่อีกส่วนหนึ่งผ่าเอามาทำลิ้มที่คนไทยเรียกว่าทอย เวลาทำลิ้มต้องเอาไม้ไผ่หนามที่แข็งแรงเหนียวที่สุดมาเหลาให้แหลมแล้วนำย่างไฟให้แห้งหลังจากนั้นเขาจะนำลิ้มไปตอกที่ลำไผ่ โดยเอาลำไผ่ไปทาบกับต้นผึ้ง เมื่อทาบแล้วพวกเขาจะเอาลิ้มเสียบเข้าไปในช่องที่เขาบากให้ทะลุสองด้าน แล้วตอกลิ้มให้ติดกับต้นผึ้ง ตัวลิ้มนั้นยาวประมาณเกือบ 30 เซนติเมตรคือ 1 ฟุต พวกเขาจะตอกลิ้มตลอดทั้งลำระยะห่างของลิ้มประมาณ 50 เซนติเมตร และไม้ไผ่ที่เป็นลำนั้นต้องมีที่สำหรับเหยียบและจับด้วย พวกเขาค่อย ๆ ตอกลิ้มที่ลำไผ่ทีละลำขึ้นไปเรื่อย ๆ ซึ่งตัวผู้วิจัยเห็นแล้วก็สนุกสนานแต่เสียวมากเพราะการขึ้นต้นผึ้งขึ้นได้โดยวิธีนี้เองเท่านั้น และก่อนขึ้นต้องทำพิธีขอเจ้าป่าเจ้าเขาให้อนุญาตก่อนจึงจะขึ้นได้ และผู้ขึ้นตีผึ้งที่เขาเรียกว่าหมอผึ้งจะต้องเอาถ้ำน้ำ เชือกยาวมาก สำหรับหย่อนน้ำผึ้งและต้องมีกิ่งไม้แห้งสำหรับจุดให้เป็นควันไล่ผึ้งให้หนีไป เห็นแล้วลำบากมาก ลำพังขึ้นตัวเปล่าก็ลำบากแล้ว และช่วงที่จะตีผึ้งต้องตีในเวลากลางคืนอีก พวกเขาจะเรียวกะเหรี่ยงบอกว่ากลางคืนผึ้งมันมองไม่เห็นมันจึงไม่ตอย ถ้ากลางวันขึ้นตีไม่ได้อันตรายมันมองเห็น และการตีผึ้งบนต้นผึ้งจะดำเนินไปตลอดคืนตั้งแต่หัวค่ำจนเกือบ

สว่าง พวกเขาจะสนุกสนานกันในช่วงที่ขึ้น ต้นผึ้งแต่ละต้นบางต้นมีรังผึ้งเกือบ 200 รัง แต่ละรังยาวประมาณ 2-3 เมตร ช่วงเดือนห้านี้ผึ้งกำลังเต็มรัง แต่ละรังได้น้ำผึ้งหลายปี๊บ ปี๊บหนึ่ง ๆ ต้องอาศัย 2 คนแบก กะเหรี่ยงเวลาไปตีผึ้งจึงไปกันเป็นคู่ ๆ เช่น 20 คน 10 คน ส่วนมากถ้าไปตีผึ้งที่ต้นผึ้งต้องไปมากเกิน 20 คน อาจจะมี 30 คน จะแบกได้ 15 ปี๊บ คือ ต้องให้มากที่สุดเพราะการจับผึ้งที่ต้นผึ้งนั้นจับได้ครั้งเดียว ในแต่ละปีต้นหนึ่ง ๆ ขึ้นได้ครั้งเดียวเท่านั้นถ้าขึ้นไปแล้วขึ้นอีกจะโดนผึ้งต่อย เพราะผึ้งมันรู้ว่าเคยมาเอาน้ำผึ้งมันแล้วครั้งหนึ่งมันจะจำได้ แต่ถ้าปีต่อไปมันลืมกระมัง เพราะฉะนั้นจากผึ้งจำนวน 100 รังจับได้แค่ประมาณ 30 รัง เท่านั้น ส่วนที่เหลือให้มันได้แพร่พันธุ์ต่อไป ส่วนที่จับเอาน้ำผึ้งก็มีไว้ว่ามันจะตายแต่อาจจะมีผลต่อลูกของมันบ้าง เพราะน้ำผึ้งที่ผึ้งไปเก็บมานั้นไว้สำหรับเลี้ยงลูกผึ้งในรัง เพราะฉะนั้นเมื่อไปเอาน้ำผึ้งของมันก็อาจจะมีผลต่อลูกของมันบ้างแต่ไม่ถึงกับลูกผึ้งตาย เพราะชาวกะเหรี่ยงจะเอาแต่หัวน้ำผึ้งเท่านั้นคือ จะเอามิดคัตที่หัวน้ำผึ้งอย่างเดียวส่วนอื่นไม่เอา

การตีผึ้งค่อนข้างจะอันตรายต้องใช้ความระมัดระวังเป็นที่สุด เพราะถ้าพลาดตกจากต้นผึ้งก็หมายความว่าตายสถานเดียว เพราะต้นผึ้งสูงมาก จะสูงเกือบเท่าต้นตะเคียนทอง ต้นตะเคียนทองเป็นต้นไม้ที่สูงมากและตรงดิ่งสวยมาก แต่การตีผึ้งถึงแม้จะอันตรายและเสี่ยงจากการตกและเสี่ยงจากการโดนผึ้งต่อย แต่ผลตอบแทนจากน้ำผึ้งเดือนห้าแท้จากป่าแบบนี้ และมีคุณค่าทางยาจึงเป็นที่ต้องการของชาวเมือง ราคาขวดหนึ่งประมาณ 200-300 บาท แย่งกันซื้อไม่พอต่อความต้องการ แต่ละปีชาวกะเหรี่ยงที่ชำนาญในการตีผึ้งจึงมีรายได้ปีหนึ่ง ๆ หลายหมื่นบาท บางคนได้ถึงห้าหมื่นบาท สำหรับคนตีผึ้ง ส่วนผู้ช่วยก็ได้หลายหมื่นเหมือนกัน อาจจะมีลดลงเช่น ได้ 2 หมื่นบาท รอง ๆ ลงไป ซึ่งเป็นรายได้เสริมที่ดีสำหรับกะเหรี่ยงในแถบนี้ อย่างน้อยช่วยเป็นค่าเทอมลูก ๆ ได้ และรายได้อีกอย่างหนึ่งที่เป็นรายได้ที่เป็นกอบเป็นกำสำหรับทุก ๆ คนทั้งเด็กและผู้ใหญ่คือ การเข้าหาเห็ดโคนช่วงเดือนตุลาคม เห็ดโคนในแถบจังหวัดตาก จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดอุทัยธานี แถบอำเภอบ้านไร่ เป็นที่รู้จักของแม่ค้าขายของป่า เห็ดโคนตำบลแก่นมะกรูดมีชื่อของคามิรสชาติอร่อย เห็ดโคนแก่นมะกรูดจะขึ้นช่วงเดือนตุลาคม สถิติผู้วิจัยได้บันทึกตลอดระยะเวลา 10 กว่าปีคือ จะออกวันที่ 8-11 ตุลาคมของทุก ๆ ปี และจะออกช่วงระยะเวลานี้แทบทุกปี จะออก 3 ช่วง ช่วงแรก 8-11 จะออก เริ่มแรก ดอกเล็ก ซึ่งอร่อยที่สุด

สำหรับผู้วิจัยคิดว่าที่รับประทานมาดอกเล็กจะหวานหอมแต่การทำความสะดวกยากอยู่สักหน่อย ดอกเล็กไม่เป็นที่ต้องการของแม่ค้าจากในเมืองสักเท่าไร แม้ว่าจะชอบดอกขนาดกลางและขนาดใหญ่ เห็ดโคนแก่นมะกรูดดอกขนาดกลางจะออกช่วงที่ 2 คือ หลังจากดอกเล็กออกแล้วระยะหนึ่งดอกขนาดกลางจึงออก ดอกขนาดกลางแบบดุม ๆ กิโลกรัมหนึ่งประมาณ 200-280 บาท ซึ่งช่วงนี้เป็นช่วงที่มีความสนุกสนานของชาวกะเหรี่ยงทั่วไปโดยเฉพาะแก่นมะกรูดจะ

คึกคักมาก ชาวบ้านทั้งหมู่บ้านจะเข้าป่าหาเห็ดโคนทั้งเด็กและผู้ใหญ่มีโอกาสพอ ๆ กัน ไม่เหมือนกับช่วงที่ฟ้าที่โอกาสมีสำหรับบางคนเท่านั้น โดยเฉพาะผู้ชายล้วน ๆ ที่มีโอกาส แต่เห็ดโคนมันจะขึ้นทั่วป่าห้วยขาแข้ง แต่การเข้าไปหาเห็ดโคนในป่าไม่ว่าจะสำเร็จทุกคน ต้องอาศัยความอดทน ต้องขยันเดิน และกะเหรี่ยงจะชอบหาเห็ดโคนเวลากลางคืน เพราะเห็ดโคนมันมีสีสะท้อนแสงเมื่อโดนแสงไฟส่องมันจะสะท้อนแสงเหมือนที่เราเห็นแถบสีขาวของถนนอย่างไรก็อย่างนั้น กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดจะเก็บเห็ดโคนในเวลากลางคืนและจำหน่ายออกมาขายที่หมู่บ้าน โดยมีแม่ค้ามารับซื้อตั้งแต่เช้า และการนำเอาเห็ดโคนมาขายนั้นต้องอาศัยทีมคนเดินที่มีไฟเท้าเร็ว เพราะการเข้าไปหาเห็ดต้องมีทีมงานเหมือนกัน กะเหรี่ยงชอบทำอะไรเป็นกลุ่ม ๆ เหมือนกัน เช่น การเข้าไปหาเห็ดเขาจะเข้ากันเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 10 คนบ้าง 15 คนบ้าง 4 คน 3 คน แล้วแต่ ไปหาเห็ดด้วยกันหาได้เท่าไรเอามาขายได้เท่าไรก็แบ่งเท่า ๆ กัน แต่ที่ไปด้วยกันบางคนไม่ต้องไปหาเห็ดแต่รออยู่ในที่พักเมื่อในกลุ่มได้เห็ดมาหลายแข่งพวกนี้ก็จะนำเห็ดมาขายคือ เดินเข้าออกอย่างเดียว ระยะเวลาสำหรับเดินเข้าออกบางครั้งไป-กลับ 20 กว่ากิโลกรัม เพราะต้องเดินเข้าป่าลึกในการเข้าไปหาเห็ด จริง ๆ แล้วถนนมิในการเข้าออกแต่เป็นกฎของกรมป่าไม้ไม่อนุญาตให้นำรถเข้าไปในเขตป่าห้วยขาแข้ง ยกเว้นเอาพนักงานป่าไม้หรือนักวิจัยเท่านั้นที่อนุญาตให้นำรถเข้าไปได้ แต่ก่อนในอดีตทางหน่วยป่าไม้ไม่อนุญาตให้เข้าไปหาเห็ดโคนในป่าแถบนี้ เพราะชาวบ้านบางกลุ่มได้ลักลอบเอาสัตว์ป่าเล็ก ๆ เช่น เต่าบ้าง ตะกวดบ้าง นำเอามาประกอบเป็นอาหาร ซึ่งเจ้าพนักงานป่าไม้จับได้ จึงไม่ยอมให้ชาวบ้านเข้าไปหาเห็ดโคนอีก เรื่องนี้ทำให้เจ้าพนักงานป่าไม้มีปัญหาเกี่ยวกับชาวบ้านมาตลอด ผู้ที่เข้าไปใกล้เกลียดกับหัวหน้าส่วนป่าไม้คือ ตัวผู้วิจัยเอง ได้เข้าไปพูดคุยกับหัวหน้าป่าไม้ซึ่งรู้จักกันเป็นอย่างดีสาเหตุที่ได้สนิทสนมกับพวกป่าไม้เนื่องจากตัวผู้วิจัยเป็นคนชอบธรรมชาติและให้การสนับสนุนเรื่องของเสบียงสำหรับพนักงานป่าไม้ในการใช้เดินลาดตะเวนตรวจมาโดยตลอดระยะเวลา 10 กว่าปีที่ผ่านมา เช่นเรื่อง ข้าวสาร ปลากระป๋อง บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป น้ำตาล ฯลฯ คือ ให้การสนับสนุนในทุกเรื่อง จึงพูดคุยกันรู้เรื่อง

สำหรับชาวบ้านที่เข้าไปหาเห็ดโคนในเขตป่าสงวน ผู้วิจัยได้เชิญกำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านและหัวหน้าป่าไม้ที่ดูแลอยู่ในตำบลแก่นมะกรูด จึงได้ข้อสรุปตกลงร่วมกันว่า กะเหรี่ยงที่เข้าไปหาเห็ดโคนในเขตป่าสงวนต้องปฏิบัติตามกติกาอย่างเคร่งครัดคือ เมื่อเข้าไปแล้วห้ามเอาของป่าเว้นแต่เห็ดโคนเท่านั้นที่นำออกมาได้ ห้ามจับสัตว์ป่าทุกชนิดมาบริโภคโดยเด็ดขาด ยกเว้นปลาที่อยู่ในลำห้วยเท่านั้น และถ้ามีสัตว์ป่า เช่น หมูป่า เก้ง กวาง ที่โดนหมาใน หรือ เสือกัดตาย ถ้าจะเอามาบริโภคต้องแจ้งให้พนักงานป่าไม้ทราบก่อนว่าจะอนุญาตหรือไม่อนุญาต ซึ่งการประชุมเกี่ยวกับการเข้าหาของป่า คือ เห็ดก็ยุติโดยสรุปชาวบ้านเข้าไปหาได้ และข้อห้ามอีกประการหนึ่งที่ในที่ประชุมตกลงร่วมกันคือ ห้ามให้คนนอกตำบลแก่นมะกรูดเข้าไปหาเห็ดในป่าห้วยขาแข้งโดย

เด็ดขาด เพราะป้องกันปัญหาที่จะตามมาหลาย ๆ ประการ เช่น บุคคลภายนอกบางครั้งเมื่อเข้าไปแล้วไปลักลอบขโมยสัตว์ป่า เช่น ตะกวด เต่า ตะพาบน้ำ ก๊วยไม้ป่า นำออกมาขายพนักงานป่าไม้จับได้ ซึ่งทำให้เกิดปัญหา อีกประการหนึ่งป่าแถบนี้เป็นป่าลึกคนที่ไม่ใช่คนในพื้นที่จะหลงป่าได้ง่าย หลายต่อหลายครั้งที่คนนอกเข้ามาแล้วเดินหลงป่าทำให้ต้องเดือดร้อนต่อเจ้าพนักงานป่าไม้ ต้องตามหา ต้องเสียเวลาเสียงบประมาณ เห็ดโคนบ้านแก่นมะกรูดเปรียบเสมือนธรรมชาติประทานมาให้ ช่วงเดือนตุลาคมของทุก ๆ ปี แต่ละปี ๆ รายได้ที่ได้จากเห็ดโคนหลายล้านบาททีเดียว

ผู้วิจัยพยายามสอบถามแม่ค้าอยู่หลายปี ข้อมูลที่ได้มีแม่ค้าใหญ่จากจังหวัดกาญจนบุรีเข้ามาซื้อ โดยซื้อจากแม่ค้าย่อยของอำเภอบ้านไร่ ถ้าดอกใหญ่และตูม กิโลกรัมละ 300-350 บาท ซึ่งมีเท่าไรก็รับซื้อทั้งหมด เห็ดโคนจึงเหมือนกับทองคำไม่มีผิด คือ พอชาวกะเหรี่ยงออกมาจากป่าเหล่าแม่ค้าพ่อค้ารุมกันแย่งกันซื้อมันจะเป็นอย่างไรอยู่ตลอดเวลา แม่ค้าบางคนพกเงินมาสำหรับซื้อเห็ดโคน บางคนพกมา 500,000 บาท หมดยังไม่พอซื้อ ต้องรีบกลับไปส่งเห็ดแล้วกลับขึ้นมาอีก ตัวผู้วิจัยสอบถามว่าไปส่งที่ไหน เขาบอกว่า ส่งให้คนกรุงเทพฯ ที่มารับอีกทีหนึ่ง ถามต่อไปอีกว่าเขาให้ราคาเท่าไร แม่ค้าผู้นี้บอกว่าให้ดอกตูมสวย ๆ กิโลกรัมละ 380-400 บาท แต่ก็ได้กำไรกิโลกรัมละ 50-60 บาท มีมากเท่าไรได้มากเท่านั้น และเท่าที่ผู้วิจัยเฝ้าสังเกตอยู่ทุกปีแม่ค้าที่เข้ามาซื้อเห็ดโคนหลายสิบคน แต่ละคนพกเงินมาซื้อไม่ต่ำกว่าคนละ 50,000 บาท เป็นอย่างน้อย ซึ่งเห็ดโคนบ้านแก่นมะกรูดแต่ละท่านหมดตัวทุกครั้งเข้ามาซื้อ และกลับเข้ามาซื้ออีกจำให้หมดฤดู คือช่วงเดือนพฤศจิกายน ผู้วิจัยคิดตัวเงินคร่าว ๆ หลายล้านบาทต่อปีมากกว่าน้ำผึ้งหลายเท่าตัว และได้ถามชาวบ้านแต่ละคนแม้กระทั่งเด็ก ๆ อายุ 12-13 ปี คนหนึ่ง ๆ ได้หลายพันบาท เพราะฉะนั้นเทศกาลเห็ดโคนของบ้านแก่นมะกรูดช่วงเดือนตุลาคม จึงเป็นช่วงแห่งความสนุกสนานและเป็นช่วงธรรมชาติจากป่าประทานสุขให้คือ มีเงินหมุนเวียนใช้กันสนุกสนานทั้งเด็กและผู้ใหญ่ แต่เมื่อปีที่ผ่านมามีปี 2554 เห็ดออกน้อยผิดปกติและเป็นเหมือนกันหมดทั้งจังหวัดตาก จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดอุทัยธานี ทำให้แม่ค้าใหม่และแม่ค้าเล็ก และชาวบ้านแก่นมะกรูดต้องผิดหวังเพราะเห็ดออกน้อยผิดปกติไม่เหมือนทุก ๆ ปี รายได้จากเห็ดโคนเปรียบเสมือนของขวัญจากป่าที่ทำให้ชาวบ้านมีรายได้เสริมเป็นกอบเป็นกำและเป็นเสน่ห์ของธรรมชาติที่ทำให้ชาวบ้านมีกิจกรรมร่วมกันเสมอ โดยเฉพาะร่วมกันรักษาป่าอนุรักษ์ป่าเพื่อให้ชุ่มชื้นน้ำและเป็นยาสืบต่อไป

ด้านการเมืองของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงตำบลแก่นมะกรูด และชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงตาม ตะเข็บชายแดน จังหวัดตาก จังหวัดกาญจนบุรี

กะเหรี่ยงตามแนวตะเข็บชายแดนจังหวัดตากและจังหวัดกาญจนบุรี ส่วนมากเป็นกะเหรี่ยงโปว์เท่าที่เห็นเพราะตัวผู้วิจัยได้เดินผ่านมาทางนี้แทบทุกปี ได้เห็นความเป็นอยู่ วัฒนธรรม รวมทั้งสิทธิด้านการเมือง กะเหรี่ยงโปว์แถบจังหวัดตากโดยเฉพาะอำเภออุ้มผาง ในแถบบ้านเบ็งเคล็งซึ่งอยู่ติดชายแดนพม่า ซึ่งชาวบ้านแถบนี้เป็นกะเหรี่ยงโปว์แถบทั้งหมด ช่วงมีการเลือกตั้งผู้วิจัยได้เห็นป้ายผู้สมัครรับเลือกตั้งเรียงรายเต็มไปหมด แสดงว่าในแถบบ้านเบ็งเคล็งกะเหรี่ยงสามารถออกเสียงเลือกตั้งได้ เท่าที่สังเกตอยู่อย่างหนึ่งคือ กะเหรี่ยงในแถบบ้านใต้ไม่ต้องเข้ารับเกณฑ์ทหาร มีทราบว่าเป็นแถบบ้านเบ็งเคล็งจะเป็นเหมือนกับกะเหรี่ยงบ้านใต้หรือเปล่า แต่ระบบการเมืองของรัฐโดยภาครัฐได้เข้ามามีส่วนในการควบคุมและพัฒนาชาวบ้านแถบนี้เหมือนกันที่ได้กล่าวมาเช่น บ้านแม่จันทะ คูโบ ยูไน้ มงกั่ว เพราะแถบนี้มีผู้ใหญ่บ้านคอยดูแลความเรียบร้อยในการติดต่อกับส่วนราชการเพื่อให้การช่วยเหลือ ในการดูแลในทุกคนด้านความสงบเรียบร้อย ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพ ถึงแม้ในแถบนี้จะเข้าออกลำบาก ปัจจุบันการเดินทางใช้เฮลิคอปเตอร์ ในกรณีเร่งด่วนเพราะช่วงหน้าฝนจะเข้าออกไม่ได้เลยขนาดเดินเข้าออกยังลำบากในช่วงหน้าน้ำ เพราะบางช่วงจะเป็นแม่น้ำ น้ำจะแรงมากข้ามน้ำไม่ได้ต้องรอน้ำลดจึงจะเข้าได้ ค่อนข้างจะลำบากมากในการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน แต่ทางรัฐโดยเฉพาะระบบราชการก็ให้การดูแลมิได้ทอดทิ้ง ถึงแม้ว่าจะเสียงบประมาณในการดูแลมากขนาดไหนก็ไม่ละเลยในการสนับสนุนในทุกเรื่อง

กะเหรี่ยงอีกกลุ่มหนึ่งคือ กะเหรี่ยงโปว์ในแถบอำเภอสังขละบุรี คือบ้านเสนย์พร่อง กะเหรี่ยงในแถบนี้อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์บ้านเสนย์พร่อง ที่ตรงนี้ธรรมชาติป่าและลำน้ำสวยงามแบบสุด ๆ คือ น้ำใสสะอาดไหลมาจากบ้านเกาะสเด็งมาเสนย์พร่อง ลำห้วยนี้ใช้สำหรับเดินทางโดยใช้แพไม้ไผ่ ตัวผู้วิจัยได้ไปนอนอยู่ริมห้วยนี้เมื่อ พ.ศ. 2545 ได้เห็นชาวบ้านเกาะสเด็งล่องแพลงมาตลอดเป็นธรรมชาติที่สวยงามไม่แพ้แถบบ้านแม่จันทะ ซึ่งมีแม่น้ำแม่กลอง บ้านเสนย์พร่องได้มีนักวิจัยด้านสังคมจากมหาวิทยาลัยมหิดลได้เข้าไปทำการวิจัยด้านความเป็นอยู่วัฒนธรรมและประเพณี รวมทั้งแนวคิดทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ตัวผู้วิจัยได้สอบถามนักวิจัยจากมหิดลเมื่อ 10 ปีก่อน ท่านบอกผมได้เข้ามาอยู่กับกะเหรี่ยงที่นี่เกือบ 10 ปีจนพูดภาษากะเหรี่ยงได้เหมือนคนกะเหรี่ยง ชาวกะเหรี่ยงเสนย์พร่องยังไม่ค่อยจะไว้ใจเลย ไม่ค่อยจะเปิดเผยอะไร ๆ ที่สำคัญกับผมเลย กะเหรี่ยงเสนย์พร่องบางคนยังไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนของไทย ต้องอาศัยบัตรพิเศษที่ทางการไทยออกให้ยังออกนอกพื้นที่ไม่ได้ เพราะอยู่ในช่วงพิสูจน์สัญชาติอยู่ เพราะ

กะเหรี่ยงที่อยู่แถบแนวชายแดนจังหวัดกาญจนบุรี อำเภอสังขละบุรี มีกะเหรี่ยงที่เพิ่งอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศมีอยู่บ้างเหมือนกัน

กะเหรี่ยงไปว่าเป็นกลุ่มที่รักพวกกะเหรี่ยงด้วยกันมากจะให้การช่วยเหลือเรื่องขอที่พักต่อเพื่อนชาวกะเหรี่ยงที่ได้หลบหนีเข้าเมือง โดยบางครั้งให้ที่ที่สำหรับใช้ทำกินต่อชาวกะเหรี่ยงที่หลบหนีเข้าเมืองมา เพราะชาวกะเหรี่ยงอาศัยหลักเมตตาทางพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัด จริง ๆ แล้วการทำโดยให้ที่พักพิงสำหรับผู้หลบหนีเข้าเมืองเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย แต่กะเหรี่ยงก็ยังไม่ให้การช่วยเหลือเพราะสงสาร ผู้วิจัยได้สอบถามว่าทำไมถึงทำแบบนั้น เขาบอกว่า คนมันไม่มีทางไปเขามาขอความช่วยเหลือแบบนี้ก็จำเป็นต้องช่วยเท่าที่จะช่วยได้ ทางส่วนของราชการจะสอบถามอย่างไรว่าผู้หลบหนีเข้าเมืองมาอยู่เมื่อไร กะเหรี่ยงจะพูดคำเดียวคือ เขาอยู่ที่นี้มานานแล้วเขาเกิดที่นี่ แต่ไม่ได้ไปแจ้งต่อทางการเขาจะพูดแบบนี้ตลอดไปจนทางรัฐของไทยต้องขอมอบใบอนุญาตให้อยู่ได้ นี่คือนิสัยของกะเหรี่ยงที่จะปกป้องกลุ่มกะเหรี่ยงด้วยกัน ลักษณะแบบนี้เกิดขึ้นทั่วไปในแถบชายแดน แม้แต่ในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี แถบบ้านกล้วยก็มีกะเหรี่ยงที่หลบมาอยู่ในแถบนี้มีเป็นจำนวนมาก แม้กระทั่งที่อำเภอบ้านไร่ ตำบลแก่นมะกรูด ก็มีอยู่บ้างแต่ไม่มาก กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดจะมีความเกี่ยวข้องกับกะเหรี่ยงบ้านแม่จันทะ อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก กันหลายครอบครัว ชาวบ้านแก่นมะกรูดจะไปเยี่ยมกลุ่มกะเหรี่ยงแม่จันทะในช่วงหน้าแล้ง อยู่แทบทุกปี ปีละครั้ง กะเหรี่ยงในแถบนี้ที่กล่าวมาที่มีบัตรประชาชนเป็นคนไทยมีสิทธิมีเสียงมีสวัสดิการต่าง ๆ เหมือนกับคนไทยทุกประการ แต่ทางรัฐคงเว้นกะเหรี่ยงกลุ่มนี้เข้าทำการคัดเลือกเป็นทหาร ซึ่งสาเหตุจากอะไรตัวผู้วิจัยพยายามจะถามคำถามนั้น คำถามนั้นบอกว่าคุณเองก็ไม่ทราบเหมือนกันว่าทำไมทางการไทยไม่อนุญาตให้เข้าร่วมคัดเลือกการเป็นทหาร กะเหรี่ยงทุก ๆ กลุ่มตัวผู้วิจัยคิดว่าถ้ากะเหรี่ยงได้รับการฝึกเป็นทหารจะทำให้กะเหรี่ยงมีความพร้อมอะไรหลาย ๆ อย่าง โดยเฉพาะกะเหรี่ยงอย่างที่ได้กล่าวไว้แล้วว่าจะทำอะไรก่อนข้างจะช้าอืดอาดมาก ไม่ค่อยมีระเบียบวินัยสักเท่าไร ซึ่งส่วนนี้เป็นส่วนที่กะเหรี่ยงจะต้องปรับกายใจให้ทันกับสภาพแวดล้อมสมัยใหม่และมีระเบียบและรู้จักปรับตัวให้เข้ากับโลกสมัยใหม่ อย่างน้อยความพร้อมเพียงมีกฎกติกาที่ต้องปฏิบัติ ตัวผู้วิจัยได้รู้จักกับกะเหรี่ยงท่านหนึ่ง

ท่านชื่อว่า จูโลโซ คนส่วนใหญ่เรียกท่านว่าลุงเสือ ปัจจุบันท่านได้เสียชีวิตไปแล้ว เมื่อครั้งมีชีวิตอยู่สนิทกับตัวผู้วิจัยมากเคยเดินทางไปเที่ยวพม่าด้วยกัน ตอนที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ลุงเสือเป็นกะเหรี่ยงอยู่อำเภอทองผาภูมิ ท่านเคยเป็นทหารเกณฑ์ พุดไทยชัดเจน เป็นคนมีระเบียบวินัย ขยัน และเป็นคนที่จริงจังทำอะไรทำจริง ท่านมามีภรรยาอยู่ที่ตำบลแก่นมะกรูด ลุงเสือชอบมาพูดการเมืองในยุคจอมพล ป. พิบูลสงคราม เสมอ ๆ ท่านสนใจการเมืองในระบบประชาธิปไตยการเมืองในระบบประชาธิปไตยเป็นการเมืองที่เปิดโอกาสให้กับชนกลุ่มน้อยทุกกลุ่มในประเทศ

ไทย และในทุก ๆ ประเทศของโลกที่ปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศที่ด้อยพัฒนา ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และมีชนกลุ่มน้อยเป็นจำนวนมากและมีหลาย ๆ กลุ่ม ชนกลุ่มน้อยที่อยู่ตามภูเขาหรือที่เรียกว่าชาวเขา เช่น พวกชาวเขาเผ่าม้ง กะเหรี่ยง ไทยใหญ่ ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ต่างกับชนกลุ่มน้อยที่เป็นคนจีนในอดีต คนจีนในอดีตเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ไม่มีบทบาทอะไรจะเป็นพ่อค้าเสียเป็นส่วนใหญ่ ทำมาค้าขายจนร่ำรวย ส่งลูกหลานเรียนหนังสือสูง ๆ มีความรู้ ฉลาดในการคิดการทำ ซึ่งในปัจจุบันเราจะเห็นว่าผู้นำทางการเมืองเศรษฐกิจของชาติจะมาจากคนเชื้อสายจีนแทบทั้งหมด หรือแม้กระทั่งชนกลุ่มน้อยทางแถบชายแดนภาคใต้ คือ คนอิสลาม ถือได้ว่าเป็นชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่งของประเทศไทย อาจจะไม่มีบทบาททางเศรษฐกิจสักเท่าไรแต่มีบทบาททางการเมืองมาก และในปัจจุบันปี พ.ศ. 2555 นี้ปัญหาที่เกิดจากกลุ่มชนอิสลามได้สร้างปัญหาให้กับรัฐเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการสร้างสถานการณ์ในการปลุกกระดมใช้กำลังอาวุธทำร้ายหน่วยราชการกับประชาชนคนไทย เหตุการณ์เหล่านี้ปัจจุบันยังคงดำเนินให้ทางรัฐต้องหาวิธีการยุติปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบันให้สงบลง ซึ่งเป็นปัญหาของชาติที่เกิดจากชนกลุ่มน้อย คือ คนอิสลามซึ่งจริง ๆ แล้วเป็นคนไทยเชื้อสายอิสลาม

ส่วนชนกลุ่มน้อยชาวม้ง กะเหรี่ยง มอญ ฯลฯ ซึ่งมีอยู่ไม่มากเท่าไร ชนกลุ่มนี้ไม่เคยสร้างปัญหาให้กับทางรัฐบาลไทยที่รุนแรงเลย อาจจะมีบ้าง เช่น การบุกรุกทำลายป่า ทั้งกะเหรี่ยงและม้ง โดยเฉพาะชาวเขาเผ่าม้ง อาจจะมีปัญหาอยู่บ้างในอดีต คือ การบุกรุกทำลายป่าในแถบภูเขาสูงทางภาคเหนือเพื่อเอาพื้นที่ที่หนาวเย็นปลูกฝิ่น แล้วนำมาสกัดเป็นเฮโรอีนสารเสพติดที่ทั่วโลกรู้จักกันดี ปัจจุบันทางรัฐได้ทำการปราบปรามแทบจะไม่มีการปลูกอยู่ในเมืองไทย หน่วยงานที่เข้าไปมีบทบาทในการช่วยเหลือให้ชาวเขาเผ่าม้งเลิกปลูกฝิ่นคือ โครงการหลวงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เข้าไปตั้งหน่วยงานโครงการหลวงให้การสนับสนุนให้ชาวเขาเผ่าม้งหันมาปลูกพืชเมืองหนาวหลาย ๆ อย่างแทนการปลูกฝิ่น เช่น ปลูกผักเมืองหนาว ดอกไม้เมืองหนาว ปลูกลิ้นจี่ ฯลฯ พร้อมทั้งหาตลาดให้กับผลผลิตจากชาวเขาเผ่าม้ง ทำให้ชาวเขาเผ่าม้งมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและเลิกปลูกฝิ่นโดยปริยาย และอีกประการหนึ่งการปลูกฝิ่นถือได้ว่าผิดกฎหมายอย่างร้ายแรง ทางรัฐมีบทลงโทษหนักและปราบปรามอย่างจริงจัง จนทำให้พวกม้งจำเป็นต้องเลิกปลูกฝิ่น ปัจจุบันฝิ่นแถบทางภาคเหนือแทบจะไม่มีจะเอามาทำยา การปลูกฝิ่นอาจจะมีบ้างเพื่อมาสกัดไว้เป็นยาระงับปวด ยาแก้ลมประสาท ปัจจุบันประเทศที่ปลูกฝิ่นกันมาก คือ อฟกานิสถานในแถบภูเขาสูงซึ่งอากาศหนาว

ชาวเขาเผ่าม้งในปัจจุบันมีการศึกษาดี จบปริญญาเอกมีอยู่มากมาย จบปริญญาโท ปริญญาตรี ชาวเขาเผ่าม้งนิยมส่งลูกหลานเข้าเรียนมหาวิทยาลัย บทบาททางการเมืองในระดับชาติยังไม่มีแต่มีบทบาททางด้านการศึกษาอยู่บ้าง เช่น เป็นนักวิชาการทางด้านการศึกษา เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย

อยู่มากพอสมควร อนาคตต่อไปอาจจะมิชาวเขาเผ่าม้งเป็นนักการเมืองในแถบทางภาคเหนืออาจจะเป็นไปได้

ส่วนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงซึ่งมีมากที่สุดในจำนวนกลุ่มชาวเขาทั้งหมด บทบาททางการเมืองของกะเหรี่ยงที่มีบทบาทในระดับชาติหรือระดับจังหวัดยังไม่มีให้เห็น สาเหตุจากปัจจัยหลาย ๆ ประการ ปัจจัยประการหนึ่งของกะเหรี่ยง ปัจจัยด้านการศึกษาเป็นปัจจัยหลัก เพราะการศึกษาถือได้ว่าเป็นหัวใจของการพัฒนาในทุก ๆ เรื่อง สาเหตุที่กะเหรี่ยงด้อยเรื่องการศึกษาเพราะกะเหรี่ยงไม่ชอบอยู่ในสังคมที่วุ่นวาย ชอบความเรียบง่าย ชอบอยู่ตามป่าเขาเพราะอากาศไม่ร้อน ตรงนี้จึงเป็นอุปสรรคในการศึกษาในระดับสูงเพราะต้องเข้ามาอยู่ในเมืองใหญ่ และปัจจัยอีกประการหนึ่งของกะเหรี่ยงคือ ชอบเป็นผู้ตามมากกว่า ไม่ชอบทำอะไรที่ใช้ความคิดริเริ่ม การเมืองการปกครองเป็นเรื่องของผู้นำเท่านั้น ปัจจัยตรงนี้เป็นปัจจัยที่กะเหรี่ยงต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดดั้งเดิม เพราะปัจจุบันการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีโอกาสในการแสดงความคิดเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของตนเอง ของกลุ่มตัวเอง รวมทั้งการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยยังเน้นเรื่องสิทธิมนุษยชน เรื่องของการไม่เข้าไปก้าวก่ายในเรื่องต่าง ๆ เช่น การใช้ความรุนแรงในการปราบปรามจากหน่วยงานของรัฐที่ใช้กำลังปราบปรามกับชนกลุ่มน้อยอย่างกรณีการใช้กำลังปราบปราม กลุ่มชนชาวอิสลามในจังหวัดทางชายแดนภาคใต้ เป็นต้น ซึ่งทำให้องค์กรดูแลเรื่องสิทธิมนุษยชนได้ดำเนินคดียื่นรัฐบาลที่ใช้กำลังปราบปรามประชาชน ซึ่งขนาดประเทศที่ปกครองในระบอบทหาร เช่น ประเทศพม่า ซึ่งเป็นประเทศที่มีชนกลุ่มน้อยมากที่สุดในแถบนี้ ได้ใช้กำลังปราบปรามชนกลุ่มน้อย เช่น กะเหรี่ยงในพม่า หรือกลุ่มไทยใหญ่ ที่ได้ตั้งกองกำลังต่อต้านรัฐบาลพม่า ซึ่งมีให้เห็นอยู่ในปัจจุบัน ปัจจัยนี้เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ชาวกะเหรี่ยงหลายกลุ่มต้องหนีการสู้รบในพม่าทะลักเข้าสู่ประเทศไทย ซึ่งเป็นภาระต่อรัฐบาลไทยต้องหาที่พักพิงให้กับกะเหรี่ยงกลุ่มนี้ตามหลักมนุษยชนของประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ปกติพม่าจะปกครองประเทศในระบอบเผด็จการทหารมานานนับ 50 กว่าปี จึงไม่สนใจต่อเสียงดำเนินคดียื่นที่ประณามต่อรัฐบาลพม่าที่ใช้กำลังปราบปรามชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงในประเทศ และเหตุการณ์การใช้กำลังทหารปราบปรามแบบนี้มีมานานหลายสิบปีแล้ว ปัจจุบันก็ยังดำเนินการปราบปรามอยู่ กลุ่มทหารของชนกลุ่มน้อยที่อยู่แถบชายแดนไทยบางครั้งต้องหนีการสู้รบเข้ามาในประเทศไทย ซึ่งทำให้รัฐบาลไทยต้องผลักดันออกไปในบางครั้ง แต่บางครั้งก็ไม่ผลักดันออกไปเพราะถ้าไม่ทำแบบนั้นทหารของชนกลุ่มน้อยจะต้องโดนฆ่าตายแน่นอน จึงต้องช่วยเพื่อเห็นแก่มนุษยธรรม ปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นครั้งแล้วครั้งเล่ายังไม่จบสิ้นจนถึงปัจจุบัน จนทำให้กลุ่มกะเหรี่ยงหนีเข้ามาพักพิงในประเทศไทยตามแนวเขตตะเข็บชายแดน ซึ่งมีหมู่บ้านกะเหรี่ยงเต็ม

ไปหมด เมื่ออยู่นานเข้าก็เริ่มบุกตีที่เป็นป่าในแถบชายแดนเพื่อเป็นที่ทำมาหากิน จนทำให้เกิดปัญหา กับทางรัฐบาลไทยและแยกไม่ออกเหมือนกันว่าเป็นกะเหรี่ยงที่มาจากพม่าหรือกะเหรี่ยงไทย เพราะทางหน่วยราชการมิได้เข้าไปสำรวจเพราะอยู่ในแถบป่าลึก อยู่นานจนพูดภาษาไทยได้

ประเทศพม่ามีชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่มากมายหลายสิบกลุ่มที่สำคัญได้แก่ กะเหรี่ยง ไทยใหญ่ มอญ คะฉิ่น คะยา และยะไข่ ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ได้อพยพเข้ามาอยู่อาศัยในประเทศพม่าเป็นเวลานาน เช่น กลุ่มชาวมอญได้อพยพมาอาศัยอยู่ในพม่าเป็นเวลานานกว่า 2,000 ปี ความขัดแย้งทางเชื้อชาติระหว่างชนชาติพม่ากับชนกลุ่มน้อยได้มีมานานตั้งแต่โบราณกาล เมื่อพม่าตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษ ความขัดแย้งทางเชื้อชาติได้หยั่งรากลึกกลงไปอีกจากการที่อังกฤษได้นำนโยบายแบ่งแยกแล้วปกครองมาใช้ ความขัดแย้งทางเชื้อชาติที่มีมานานแต่เดิมทำให้ชนกลุ่มน้อยหลายกลุ่มต้องการแยกตัวจากพม่า และเริ่มดำเนินการต่อสู้เพื่อจัดตั้งรัฐอิสระนับตั้งแต่พม่าได้รับเอกราชจากอังกฤษเมื่อ พ.ศ.2491 เมื่อฝ่ายทหารภายใต้การนำของ นายพลเนวิน เข้ามามีอำนาจในการปกครองประเทศพม่าใน พ.ศ. 2505 รัฐบาลภายใต้การนำของ นายพลเนวิน ได้เข้าปราบปรามกองกำลังของชนกลุ่มน้อยอย่างรุนแรง รัฐบาลพม่าซึ่งภายใต้การมีผู้นำเป็นทหารทุกรัฐบาลได้ใช้กำลังทหารของรัฐทำการปราบปรามกองกำลังของชนกลุ่มน้อยต่อเนื่องกันมาจนถึงปัจจุบัน การปราบปรามชนกลุ่มน้อยของรัฐบาลพม่าประกอบกับความยากลำบากทางเศรษฐกิจจะเป็นผลให้ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ประกอบด้วย กะเหรี่ยง ไทยใหญ่ มอญ คะยา พากันหลบหนีเข้าสู่ประเทศไทย กลุ่มแรกที่เข้ามา ก่อน พ.ศ.2519 ได้แก่ กลุ่มผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า กลุ่มที่สอง ได้แก่ ผู้หลบหนีภัยการสู้รบที่เข้ามา ตั้งแต่ พ.ศ. 2527 และกลุ่มที่สาม เป็นผู้ที่ประสบความยากลำบากทางเศรษฐกิจ ได้พากันหลบหนีเข้ามาหางานทำในประเทศไทย โดยเริ่มหลบหนีเข้ามาเพิ่มมากขึ้นตั้งแต่ พ.ศ.2530 เป็นต้นมา กลุ่มนี้มีทั้งชาวพม่าแท้ ๆ และชนกลุ่มน้อย ผู้ที่หลบหนีเข้ามาจากพม่าทั้งสามกลุ่มซึ่งเรียกว่า “ชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่า” ได้สร้างปัญหาและภาระมากมายให้กับประเทศไทยที่สำคัญได้แก่ ปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ปัญหาการควบคุมดูแล ปัญหาที่มีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยตามแนวบริเวณชายแดน ปัญหาความสัมพันธ์กับพม่า ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการพลัดโอกาสในการทำงานของคนไทย และปัญหาความขัดแย้งในสังคม

นโยบายและมาตรการปฏิบัติของรัฐบาลไทยต่อชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่าแตกต่างกันไปตามข้อเท็จจริงและสภาพปัญหา ในกรณีผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าซึ่งอพยพหนีเข้ามาอาศัยอยู่ในเขตประเทศไทยเป็นเวลานาน ซึ่งในแถบตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ก็มีอยู่เป็นจำนวนไม่น้อย โดยกะเหรี่ยงกลุ่มนี้ซึ่งมีไม่มากได้เข้ามาทางบ้านเบ็งเคลิ่ง อำเภออุ้มผาง แล้วเดินตัดป่าเข้ามาทางทุ่งใหญ่เรศวร ตัดเข้าห้วยขาแข้ง ซึ่งพื้นที่แถบนี้เป็นป่าทั้งหมด ไม่มีเจ้าหน้าที่คอยดูแลจึงง่ายแก่การผ่านเข้ามาในหมู่บ้านตำบลแก่นมะกรูด และได้เข้ามาอาศัยกับกลุ่มกะเหรี่ยงไทยก็

มีอยู่บ้างแต่ไม่มากเท่าที่นับได้ไม่เกิน 10 คน ทางการได้มีนโยบายผ่อนปรนต่อคนกะเหรี่ยงเหล่านี้เป็นพิเศษ ส่วนผู้หลบหนีภัยการสู้รบสัญชาติพม่า ทางการไทยผ่อนปรนให้อยู่อาศัยได้เป็นการชั่วคราวและส่งกลับประเทศพม่าเมื่อสถานการณ์อำนวยให้ สำหรับผู้หลบหนีเข้ามาขายแรงงานสัญชาติพม่า ทางการได้ดำเนินการตามกฎหมายการหลบหนีเข้าเมืองโดยการจับกุมและส่งออกนอกราชอาณาจักร ยกเว้นผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้ทำงานเป็นการชั่วคราว

ประเทศพม่าที่พรมแดนทิศเหนือติดกับประเทศจีนและลาว ทางทิศตะวันตกติดกับอินเดียและบังคลาเทศ และทางทิศตะวันออกติดกับประเทศไทย โดยมีพรมแดนติดต่อกับประเทศไทยเป็นระยะทาง 2,401 กิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 ภาค ได้แก่ ภาคตะนาวศรี ภาคย่างกุ้ง ภาคอิรวดี ภาคพะโค ภาคมากวี ภาคมณฑลชเวเล่ย์ และภาคสะโก กับอีก 7 รัฐ ได้แก่ รัฐอาระกัน รัฐฉิ่น รัฐคะฉิ่น รัฐฉาน รัฐคะชยา รัฐกะเหรี่ยง และรัฐมอญ รัฐทั้ง 7 เป็นเขตการปกครองที่มีชนกลุ่มน้อยกลุ่มสำคัญ ๆ อาศัยอยู่ในจำนวนนี้มีอยู่ 4 รัฐที่มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศไทย ได้แก่ รัฐมอญ รัฐกะเหรี่ยง รัฐคะชยา และรัฐฉาน ในบรรดาชนกลุ่มน้อยทั้งหมดที่สำคัญมี 7 กลุ่ม ได้แก่ กะเหรี่ยง จำนวนประชากรประมาณ 5,000,000 คน ไทยใหญ่ 3,000,000 คน มอญ 2,500,000 คน ฉิ่น 1,200,000 คน คะฉิ่น 1,000,000 คน ยะไข่ 2,100,000 คน และคะชยา 230,000 คน (ขจัดภัย บุษยพัฒน์ 2538:130)

ชนชาติต่าง ๆ ในพม่าได้พากันอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในดินแดนของประเทศพม่าเป็นเวลานานกว่า 2,000 ปีแล้ว ชาวมอญเป็นชนชาติแรกที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานประมาณ 200-300 ปี ก่อนคริสตกาล

ถัดจากมอญก็เป็นชนชาติพยู ที่อพยพลงมาจากทางเหนือเข้าสู่ดินแดนพม่าเมื่อประมาณ 2,000 ปีผ่านมา ชนชาติพยู จัดอยู่ในกลุ่มภาษาทิเบต-พม่า ในตอนแรกมีเมืองหลวงชื่อศรีเกษตร (อยู่ระหว่างย่างกุ้งกับมณฑลชเวเล่ย์) ในศตวรรษที่ 9 อาณาจักรน่านเจ้าได้แผ่อำนาจลงมาทางใต้ และได้ส่งกองทัพเข้าโจมตีเมืองฮาลินจนแตกพ่าย กวาดต้อนชาวพยูไปเป็นเชลยเป็นจำนวนมาก ตั้งแต่นั้นมาชาวพยูได้สูญหายไปจากประวัติศาสตร์ของพม่า

ในราวศตวรรษที่ 9 ชนชาติพม่าได้เริ่มอพยพลงมาจากทางเหนือตามลำน้ำอิรวดีเข้ามาตั้งรกรากบริเวณที่เรียกว่าพม่าตอนบน ต่อมาได้ตั้งเมืองพุกามเป็นเมืองหลวง และกลายเป็นอาณาจักรพุกามอันยิ่งใหญ่สมัยพระเจ้าอนิรุท ซึ่งครองราชระหว่าง พ.ศ.1044-1073 ชนชาติพม่าจัดอยู่ในกลุ่มภาษาทิเบต-พม่า เช่นเดียวกับชนชาติพยู ชนชาติอื่น ๆ ที่จัดอยู่ในกลุ่มภาษาเดียวกันนี้ได้แก่ จีนคะฉิ่น และยะไข่ ตลอดจนชนเผ่าต่าง ๆ ในรัฐฉาน และรัฐคะฉิ่น โดยชนชาติเหล่านี้อพยพเข้าสู่พม่าภายหลังจากการอพยพของชนชาติพม่า โดยเฉพาะพวกคะฉิ่นเป็นชนชาติที่อพยพเข้ามาเป็นกลุ่มสุดท้าย (ขจัดภัย บุษยพัฒน์ 2538 : 130)

ถัดจากชนชาติพม่าก็เป็นชนชาติไทยใหญ่ที่อพยพมาจากญวนเข้ามาตั้งรกรากอยู่ในดินแดนรัฐฉาน ในปัจจุบันชนชาติไทยใหญ่จัดอยู่กลุ่มออสโตร-ไทย สมัยอาณาจักรน่านเจ้าประมาณศตวรรษที่ 9 ชนชาติไตได้เคยยกกำลังเข้าโจมตีเมืองหลวงของอาณาจักรพยูจนแตกพ่ายต่อมาในศตวรรษที่ 13 อาณาจักรน่านเจ้าล่มสลายจากการรุกรานของกองทัพกุบไลข่าน ชนชาติไตจึงพากันอพยพหลบหนีออกจากดินแดนเดิม โดยชนชาติไตสาขาหนึ่งที่เรียกว่า ไทยใหญ่ ได้เข้ามาตั้งรกรากอยู่ในรัฐฉาน อีกพวกหนึ่งได้เข้ามาตั้งรกรากอยู่ในประเทศไทย(ขจัดภัย นุรุษพัฒน์ 2538 : 131)

สำหรับกะเหรี่ยงก็เป็นอีกชนชาติหนึ่งที่อพยพมาจากทางเหนือเข้ามาตั้งรกรากอยู่ในพม่านานแล้ว โดยส่วนใหญ่อยู่ในดินแดนที่เป็นรัฐกะเหรี่ยงในปัจจุบัน แต่ก็มีส่วนอาศัยอยู่ในดินแดนสามเหลี่ยมอิรวดี ประวัติความเป็นมาของชนชาติกะเหรี่ยงไม่ค่อยชัดเจนนัก ตามตำนานของชาวกะเหรี่ยงกล่าวว่า พวกเขาอพยพมาจากบริเวณใกล้กับทะเลทรายโกบี ชาวกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ทางทิศตะวันตกของประเทศไทยในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน น่าจะเป็นกะเหรี่ยงที่อพยพเข้ามาจากพม่าในระยะเวลากว่า 100 ปี ที่ผ่านมานี้(ขจัดภัย นุรุษพัฒน์ 2538 : 131)

ความขัดแย้งทางเชื้อชาติในพม่าไม่ใช่จะเพิ่งมาเกิดในสมัยที่อังกฤษปกครองพม่า จากประวัติศาสตร์อันยาวนานของพม่ามีหลักฐานที่แสดงถึงการรบราฆ่าฟันกันเพื่อช่วงชิงความเป็นใหญ่ในแผ่นดินพม่า ระหว่างชนชาติพม่า มอญ ะไข่ และไทยใหญ่ ในหนังสือเกี่ยวกับพม่าของสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ได้กล่าวถึงประวัติศาสตร์บางตอนของพม่าไว้ในสมัยอาณาจักรพุกามเรื่องอำนาจ พระเจ้านิรุทธกษัตริย์พม่าได้เผ่านุภาพลงมาทางใต้ทำให้เมืองหงสาวดี เมืองหลวงของชนชาติมอญต้องตกเป็นประเทศราชของอาณาจักรพุกามเป็นเวลา 200 ปี ระหว่างนี้พวคมอญพยายามตั้งตัวเป็นอิสระหลายครั้งแต่ถูกปราบปรามจนราบคาบ

เมื่ออาณาจักรพุกามสิ้นอำนาจลงจากการรุกรานของกองทัพจีนภายใต้การนำของกุบไลข่าน มอญก็สามารถสถาปนาอาณาจักรมอญขึ้นอีกครั้งหนึ่ง และเมื่อพม่าตั้งตัวเป็นอิสระได้โดยสร้างเมืองอังวะเป็นราชธานี จึงเกิดอาณาจักรพม่าอยู่ทางด้านเหนือ อาณาจักรมอญอยู่ทางด้านใต้ ในสมัยพระเจ้าราชาธิราชครองกรุงหงสาวดีระหว่าง พ.ศ.1528-1966 มอญกับพม่าได้เกิดการรบพุ่งกัน “มหาสงคราม” กินเวลาหลายปีจนอ่อนกำลังด้วยกันจึงเลิกสงคราม ต่อมาพระเจ้าตะเบงชเวตี้แห่งพม่ามีกำลังเข้มแข็งสามารถตีเมืองหงสาวดีได้เมื่อ พ.ศ. 2074 และได้ย้ายราชธานีมาอยู่หงสาวดี

ความขัดแย้งระหว่างชนชาติพม่ากับชาวะไข่ หรือ อาระกัน ก็มีมาแต่โบราณแล้วเหมือนกัน กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ได้กล่าวถึงความเป็นมาของพระพุทธรูปมหายมูณีที่เมืองมัณฑะเลย์ เมื่อคราวที่ไปเยือนเมืองนี้ใน พ.ศ.2478 ซึ่งชี้ให้เห็นถึงการทำศึกสงครามระหว่างชนชาติพม่ากับชนชาติะไข่มีใจความว่า พระพุทธรูปมหายมูณีนับถือกันทั้งประเทศะไข่ตลอดจน

ประเทศพม่า มอญ ว่าศักดิ์สิทธิ์เป็นศรีเมืองมากกว่า 1,000 ปี พระเจ้าแผ่นดินพม่ามีอำนาจมากจึงสามารถไปตีเมืองยะไข่ได้

พระเจ้าแผ่นดินพม่าหลายพระองค์ นับตั้งแต่พระเจ้าอนุธรรมหาราชเป็นต้นมา ได้พยายามจะเชิญพระมหามัณเฑียรมาเป็นศรีพระนครทุกพระองค์ แต่เพื่อเหตุเกิดเหตุขัดข้องไม่มีพระเจ้าแผ่นดินองค์ใดสามารถจะเอาพระมหามัณเฑียรมาจากเมืองยะไข่ได้จนถึง พ.ศ.2325 พระเจ้าปะดุงตีได้เมืองยะไข่ คริสต์สังพระมหาอุปราชาผู้เป็นแม่ทัพให้เชิญพระมหามัณเฑียรมาเมืองพม่าให้จงได้ ในที่สุดก็สามารถนำพระมหามัณเฑียรมาประดิษฐานที่เมืองมณฑลทะเลตามพระราชประสงค์ของพระเจ้าปะดุง

ส่วนความขัดแย้งระหว่างชนชาติไทยใหญ่กับชนชาติพม่าในยุคโบราณ แม้จะไม่มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์มากนักในเรื่องนี้ แต่ก็มีการกล่าวถึงบ้างเมื่อคราวที่กองทัพจีนได้อาณาจักรพุกามไว้ในครอบครอง โดยในหนังสือเที่ยวเมืองพม่ากล่าวถึงเรื่องราวในตอนนั้นว่า เมื่อเมืองพุกามเสียแก่จีนแล้ว พวกพม่าก็ถูกไทยใหญ่ย่ำยี ต่อมาจึงพากันหนีภัยไปอยู่เมืองตองอูโดยมาก เมืองตองอูก็กลายเป็นเมืองพม่ามีกำลังมากขึ้น โดยลำดับ ซึ่งต่อมาก็สามารถตีเมืองหงสาวดีของอาณาจักรมอญได้ดังที่กล่าวมาแล้ว (ขจัตถัย บุษย์พัฒน์ 2538 : 132)

สาเหตุของความขัดแย้งระหว่างคนพม่ากับชนกลุ่มน้อย

ขจัตถัย บุษย์พัฒน์ ได้ศึกษาเมื่ออังกฤษได้พม่าเป็นเมืองขึ้นแล้ว ได้ปกครองพม่าโดยจัดแบ่งการปกครองออกเป็น 2 ส่วน ตามลักษณะความแตกต่างของชนชาติ ส่วนแรกคือ พม่าแท้ มีอาณาเขตบริเวณตอนกลางของประเทศให้เป็นส่วนหนึ่งของอินเดีย อยู่ภายใต้การปกครองของข้าหลวงใหญ่อังกฤษที่เคลลี ใช้การปกครองระบอบเดียวกับที่อินเดียใช้คือการปกครองในระบบรัฐสภา อีกส่วนหนึ่งคือ พวกชาวเขา และพวกชนกลุ่มน้อยอยู่ที่บริเวณชายแดน อังกฤษปกครองโดยแบ่งออกเป็นรัฐตามเชื้อชาติของประชากร ได้แก่ รัฐฉาน รัฐกะเหรี่ยง รัฐคะฉิ่น รัฐฉิ่น รัฐอาระกัน โดยขึ้นตรงกับกระทรวงอาณานิคมของอังกฤษที่ลอนดอน

การปกครองของอังกฤษในลักษณะนี้ นอกจากจะไม่ช่วยให้คนพม่าและชนกลุ่มน้อยมีความเข้าใจกันและมีความผูกพันกันในฐานะที่เป็นพลเมืองของประเทศเดียวกัน ยังสร้างปัญหาความขัดแย้งทางเชื้อชาติขึ้นอีก กล่าวคือ การผนวกพม่าเข้าเป็นส่วนหนึ่งของอินเดีย ทำให้กรรมกรชาวอินเดียพากันหลั่งไหลเข้ามาแย่งงานจากพม่าจนหมดสิ้น ชาวพม่าจึงโกรธแค้นอังกฤษและเกลียดชังชาวอินเดียเป็นอย่างมาก มีการทะเลาะเบาะแว้งและใช้กำลังปะทะกันอยู่เสมอ ไม่สามารถอยู่ร่วมกันได้ด้วยความสะดวก เนื่องจากมีความแตกต่างกันทั้งเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา และประวัติศาสตร์ ในที่สุดอังกฤษได้ยินยอมให้พม่าแยกตัวออกจากอินเดียไม่รวมกันเป็นอาณาเขตเดียวกันอีกต่อไป

การนำเอาหลักการแบ่งแยกแล้วปกครองมาใช้ ถือเป็นความจงใจของอังกฤษที่ไม่ต้องการให้พม่ามีความเป็นเอกภาพ เพราะไม่เช่นนั้นแล้วจะสร้างปัญหาการเรียกร้องเอกราชการปกครองจากอังกฤษ การดำเนินการปกครองในลักษณะนี้นอกจากจะทำให้พม่าและชนกลุ่มน้อยไม่มีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแล้ว ยังเป็นการสร้างความขัดแย้งและเพาะเชื้อความไม่ไว้วางใจกัน และความเกลียดชังทางด้านเชื้อชาติให้เกิดขึ้นอีกด้วย

มีสาเหตุหลายประการที่นำไปสู่ความขัดแย้ง และความรู้สึกไม่ไว้วางใจกันระหว่างคนพม่ากับชนกลุ่มน้อยที่สำคัญ ได้แก่

1. สมัยอังกฤษปกครองพม่า ชนกลุ่มน้อยหลายกลุ่ม เช่น ชาวคะฉิ่น และกะเหรี่ยง ได้รับการพัฒนาทางการศึกษาจากอังกฤษ ทำให้มีความรู้ความสามารถ และมีโอกาสเข้าทำงานในตำแหน่งต่าง ๆ อีกทั้งยังได้รับการคัดเลือกเป็นทหารและตำรวจเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เพราะรัฐบาลไม่ไว้วางใจชาวพม่า เมื่อเกิดการจลาจลและการก่อกบฏของชาวพม่า ก็มักใช้ทหารและตำรวจชนกลุ่มน้อยทำการปราบปราม การปฏิบัติเช่นนี้ได้สร้างความเกลียดชังและความไม่ไว้วางใจให้กับชาวพม่าและชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ เรื่อยมา

2. ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ชาวพม่าภายใต้การปกครองของนายพลอูอองซาน และพรรคพวกอีก 30 คน ได้ร่วมมือกับญี่ปุ่นทำการต่อต้านอังกฤษระหว่างที่ญี่ปุ่นยึดครองพม่าเป็นเวลา 3 ปี ในขณะที่ชนกลุ่มน้อยได้ร่วมมือกับอังกฤษและพันธมิตรต่อสู้กับทหารญี่ปุ่น โดยเฉพาะชาวกะเหรี่ยงและชาวคะฉิ่นได้มีบทบาทอย่างสำคัญในการช่วยเหลืออังกฤษต่อต้านทหารญี่ปุ่น การช่วยเหลือของกะเหรี่ยงเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้อังกฤษกลับมาปกครองพม่าได้สำเร็จ

3. สภาพทางภูมิศาสตร์เป็นการแบ่งแยกชนกลุ่มน้อยกับคนพม่าไปโดยปริยาย โดยชนกลุ่มน้อยจะอาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลแถวชายแดนในภาคเหนือ ภาคตะวันตก และภาคตะวันออก พื้นที่เหล่านี้ขาดเส้นทางคมนาคม การไปมาหาสู่กันทำได้ลำบาก จึงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการติดต่อสัมพันธ์การผสมผสานทางวัฒนธรรมและการสร้างความเข้าใจกัน

4. ปัจจัยทางประวัติศาสตร์ของพม่าเป็นผลให้ชนกลุ่มน้อยแต่ละกลุ่มมีถิ่นกำเนิดและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอีกทั้งเงื่อนไขของการมีความสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักรพม่ากับนครรัฐของชนกลุ่มน้อยก็ได้เอื้ออำนวยต่อการอยู่ร่วมกันภายใต้การปกครองร่วมกันในฐานะประเทศนับตั้งแต่ยุคอาณาจักรมอญจนถึงยุคปัจจุบัน

5. ความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติในรัฐของชนกลุ่มน้อย ทำให้รัฐบาลพม่าพยายามแผ่อำนาจครอบคลุมพื้นที่เหล่านั้นเพื่อใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ

6. การที่รัฐบาลพม่าพยายามแผ่อำนาจเข้าครอบคลุมพื้นที่ในรัฐของชนกลุ่มน้อย เพื่อใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ ได้กลายเป็นสาเหตุของความขัดแย้งที่สำคัญอีกประการหนึ่งระหว่างรัฐบาลพม่ากับชนกลุ่มน้อย

ความขัดแย้งทางเชื้อชาติภายหลังได้รับเอกราชจนถึงปัจจุบัน

การที่อังกฤษใช้หลักการแบ่งแยกแล้วปกครอง ได้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชนกลุ่มน้อยในพม่าไม่ต้องการรวมอยู่ในสหภาพพม่า ภายหลังจากที่ได้รับเอกราชจากอังกฤษ โดยเฉพาะชาวคะเหรียง ได้หาทางเจรจากับอังกฤษ เพื่อเรียกร้องเอกราชเช่นเดียวกับพม่าแต่ไม่ประสบความสำเร็จ และในขณะที่พม่าเจรจากับผู้นำชนกลุ่มน้อยที่ปางหลวงจนนำผู้ซื้อตกลง ปางหลวงเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2490 สภาแห่งชาติคะเหรียงก็ได้จัดประชุมที่อย่างกุ้ง ในต้นเดือนกุมภาพันธ์ 2490 และมีมติให้จัดตั้งสหภาพแห่งชาติคะเหรียง (Karen National Union - KNU) ขึ้นเพื่อดำเนินการเพื่ออิสรภาพของชาติคะเหรียง (จจัดภัย นุรุษพัฒน์ 2538 : 134-135)

เมื่อพม่าได้รับเอกราชจากอังกฤษใน พ.ศ.2491 คะเหรียง มอญ และคะยา ซึ่งไม่ปรารถนาจะรวมอยู่ในสหภาพพม่า ได้พากันจับอาวุธขึ้นต่อสู้โดยคะเหรียงมีกองกำลังที่เข้มแข็งที่สุด สำหรับฉานหรือไทยใหญ่ในช่วง 10 ปีแรกที่ได้รับเอกราช ยังไม่มีการเคลื่อนไหวโดยใช้กำลังแต่อย่างใด กองกำลังของไทยใหญ่เพิ่งจะเริ่มเคลื่อนไหวใน พ.ศ.2501 โดยเจ้าน้อยชอหยันตะ ได้เป็นผู้รวบรวมไทยใหญ่ก่อตั้งกองกำลังกลุ่มศึกษาขึ้นที่เมืองป๋น

นอกจากกองกำลังชนกลุ่มน้อยแล้ว พรรคคอมมิวนิสต์พม่าและกลุ่มกบฏอื่น ๆ ก็เริ่มปฏิบัติการต่อต้านรัฐบาลพม่า จนนำไปสู่สงครามกลางเมืองอย่างรุนแรงในช่วงกลาง พ.ศ. 2491-2493 ทำให้ฝ่ายกบฏสามารถยึดเมืองต่าง ๆ ในพม่าได้ถึง 31 แห่ง เมื่อนายพลเนวินได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้บัญชาการทหารบกในต้น พ.ศ. 2492 กำลังฝ่ายรัฐบาลพม่าได้กลายเป็นฝ่ายรุกสามารถยึดเมืองและพื้นที่ฝ่ายกบฏควบคุมไว้ได้เป็นส่วนใหญ่ และในที่สุดก็สามารถควบคุมสถานการณ์ไว้ได้

เมื่อควบคุมสถานการณ์ได้ รัฐบาลพม่าจึงจัดให้มีการเลือกตั้งใน พ.ศ. 2494 ผลการเลือกตั้งครั้งนี้ปรากฏว่า พรรคสันนิบาตเสรีชนต่อต้านฟาสซิสต์ ของอู๋นุได้ประสพชัยชนะอย่างท่วมท้นสามารถคุมเสียงข้างมากในสภาได้ อู๋นุได้รับการแต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรีต่อไปอีก แม้การก่อการร้ายชะลอความรุนแรง แต่รัฐบาลกลับเผชิญกับปัญหาเศรษฐกิจอย่างรุนแรง นโยบายส่งเสริมด้านอุตสาหกรรมประสบความสำเร็จโดยสิ้นเชิง รัฐบาลต้องสูญเสียงบประมาณไปเป็นจำนวนมากในการปราบปรามกลุ่มผู้ก่อการร้าย ในขณะที่ภาษีไม่สามารถเก็บได้ ทำให้สภาพเศรษฐกิจโดยรวมอยู่ในสภาพที่ล้มละลาย ทำให้รัฐบาลของอู๋นุต้องสละตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเป็นการ

ชั่วคราว เพราะปัญหาหลายด้านที่รัฐบาลประสบปัญหาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ความแตกแยกใน พรรครัฐบาล และหัวหน้าเกรงกลุ่มผู้ก่อการร้ายซึ่งผ่อนคลายการปฏิบัติการรุนแรงไปแล้วอาจจะพลิก สถานการณ์กลับมาปฏิบัติการรุนแรงอีก อันจะนำไปสู่สงครามกลางเมือง อนุจึงเสนอให้สภายอมรับ นายพลเนวิน เข้ามาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเพื่อรักษาการณ์ชั่วคราว

เหตุผลสำคัญที่รัฐบาลพลเรือนภายใต้การนำของอนุถึงฝ่ายทหารภายใต้การนำของนายพลเนวิน เข้ามาปกครองพม่าในตอนนั้นได้แก่

1. เพื่อรักษากฎหมายและความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง
2. เพื่อแก้ไขภาวะเศรษฐกิจที่คุกคามประเทศในขณะนั้น
3. เพื่อเตรียมการจัดให้มีการเลือกตั้งรัฐบาลพลเรือนใหม่

นายพลเนวินได้เข้ามาบริหารประเทศระหว่าง พ.ศ. 2502-2503 ในช่วงนี้ได้มีการปราบปรามกลุ่มกบฏอย่างรุนแรง ทำให้ความสูญเสียให้กับฝ่ายกบฏอย่างหนัก ส่วนการแก้ไข ปัญหาเศรษฐกิจก็ประสบความสำเร็จพอสมควร รัฐบาลนายพลเนวิน จึงได้จัดให้มีการเลือกตั้งในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2503

อนุจึงได้กลับเข้ามาจัดตั้งรัฐบาลและได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง แต่ไม่อาจหลีกเลี่ยงปัญหาความยุ่งยากไปได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอนุจะให้รัฐที่เป็นชนกลุ่มน้อยแยกตัวเป็นอิสระจากพม่า ซึ่งเป็นที่มาของปัญหาความยุ่งยากในเวลาต่อมา และมีผลกระทบไปถึงเศรษฐกิจของพม่าด้วย ยิ่งไปกว่านั้นในวันที่ 1 มีนาคม 2505 รัฐบาลภายใต้การนำของอนุยังได้ประกาศยึดธุรกิจต่างชาติทั้งหมดมาเป็นของรัฐ จึงเกิดความปั่นป่วนวุ่นวายอย่างมากในอย่างถึง ด้วยเหตุนี้เองนายพลเนวิน จึงได้นำกำลังทหารเข้ายึดอำนาจ โค่นล้มรัฐบาลอนุในวันที่ 2 มีนาคม 2505

รัฐบาลพม่าภายใต้การนำของนายพลเนวิน ได้ใช้นโยบายการปราบปรามกวาดล้างกองกำลังชนกลุ่มน้อยอย่างรุนแรงตลอดระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่พม่าได้รับเอกราชจากอังกฤษ ซึ่งเป็นผลให้ชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่าพากันอพยพหนีภัยสงครามเข้ามาพักพิงในเขตไทยตลอดระยะเวลาจนถึงปัจจุบัน รัฐบาลของพม่าจึงเป็นรัฐบาลที่ปกครองประเทศมีทหารเป็นผู้นำมาตลอดหลายสิบปีจนถึงปัจจุบัน พ.ศ. 2555 ผู้นำยังคงเป็นนายทหารอยู่

ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าประกอบด้วย ชาวกะเหรี่ยง ชาวมอญ และไทยใหญ่ จากการที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานานไม่สามารถเดินทางกลับถิ่นฐานเดิมในพม่าได้ จะต้องอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นการถาวร และคนเหล่านี้ได้อพยพมาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานานแล้ว ลูกหลานส่วนใหญ่เกิดในประเทศไทย พูดภาษาไทยได้ บางส่วนก็ได้เข้ารับการศึกษาในโรงเรียนไทย และได้กลายเป็นคนไทยโดยอัตโนมัติ สำหรับลูกหลานที่เกิดในเมืองไทย (ขจัดภัย บุรุษพัฒน์ 2528 : 135-136)

การกระจายตัวและจำนวนประชากร

จากการสำรวจจำนวนประชากรชาวเขาของกรมประชาสงเคราะห์ในรายงานทำเนียบหมู่บ้านคนไทยพื้นที่สูงใน พ.ศ. 2540 พบว่ามีชาวเขาอาศัยอยู่ในประเทศไทย 20 จังหวัด ส่วนใหญ่อยู่ภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ เชียงราย ดาก ส่วนภาคกลางชาวเขาอาศัยอยู่ในจังหวัดที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศพม่าและส่วนใหญ่เป็นชาวกะเหรี่ยงในจังหวัดกาญจนบุรี อุทัยธานี สุพรรณบุรี เพชรบุรี จังหวัดที่มีกะเหรี่ยงมากที่สุดคือ จังหวัดกาญจนบุรี ส่วนจังหวัดอื่นก็รอง ๆ ลงไป จังหวัดกาญจนบุรี ตั้งแต่อำเภอสังขละบุรี อำเภอทองผาภูมิ อำเภอศรีสวัสดิ์ พื้นที่สามอำเภอนี้จะเป็นพื้นที่ป่าเขาเสียเป็นส่วนใหญ่ ในแถบที่มีลุ่มน้ำสมบูรณ์จะมีชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงอาศัยอยู่แทบทั้งสิ้น อยู่กันเป็นกลุ่ม ๆ กระจุกกระจายกันไป จังหวัดอุทัยธานี เขตอำเภอบ้านไร่ และจังหวัดสุพรรณบุรี ในอำเภอด่านช้าง จะมีกลุ่มกะเหรี่ยงอยู่กันมากพอสมควร แต่น้อยกว่าในแถบจังหวัดกาญจนบุรี (พันธ์สุรย์ ลดาวัลย์ 2528:184)

วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของกะเหรี่ยงโปว์ เขตจังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดอุทัยธานี และจังหวัดสุพรรณบุรี

สมภพ ลาขโรจน์ ได้ศึกษากะเหรี่ยงแถบจังหวัดกาญจนบุรี อุทัยธานี และสุพรรณบุรี ในชุมชนหรือสังคมกะเหรี่ยงโปว์ ซึ่งมีความแตกต่างกันในลักษณะของความเชื่อและศาสนา เช่น กลุ่มกะเหรี่ยงโปว์ที่นับถือพุทธศาสนา และกลุ่มที่นับถือผี

1. กลุ่มกะเหรี่ยงโปว์ที่นับถือพุทธศาสนา ซึ่งโดยมากกลุ่มนี้จะอยู่อาศัยในภาคกลางและภาคเหนือตอนล่าง เช่น จังหวัดกาญจนบุรี เพชรบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี อุทัยธานี และประจวบคีรีขันธ์ บุคคลสำคัญในหมู่บ้าน ได้แก่

1.1 พระสงฆ์ ด้วยเหตุที่กะเหรี่ยงโปว์เหล่านี้มีความเคร่งครัดทางพุทธศาสนา ดังนั้นชาวกะเหรี่ยงจึงให้ความสำคัญ ศรัทธาและให้ความเคารพต่อพุทธศาสนามาก โดยเฉพาะต่อพระสงฆ์ เช่น หากชาวบ้านมีปัญหาต่าง ๆ หรือ เพื่อการร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาหมู่บ้าน กะเหรี่ยงโปว์เหล่านี้จะไปปรึกษาหารือกับเจ้าอาวาสเสมือนหนึ่งเป็นผู้ที่จะให้คำแนะนำในทุก ๆ เรื่อง

1.2 ผู้กระทำพิธีทางศาสนาประจำหมู่บ้าน หรือ ผู้นำทางศาสนา คือ ผู้เป็นประธานในพิธีทางศาสนา ซึ่งมีความเชื่อทางประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมประจำหมู่บ้าน และมีประเพณีประจำหมู่บ้าน เช่น พิธีสะเดาะเคราะห์ กินข้าวใหม่ และปีใหม่

ตำแหน่งที่สำคัญอีกท่านหนึ่งคือ “ฤๅษี” ที่เป็นที่นับถือมากในทางศาสนกิจ ซึ่งชาวบ้านให้ความเคารพนับถือเช่นเดียวกับพระสงฆ์ แต่มีอิทธิพลเหนือชาวบ้าน เพราะเชื่อกันว่า จะ

เป็นผู้นำที่จะทำให้ชาวบ้านที่ประพฤติปฏิบัติตนในทางศีลธรรมจะได้พบกับพระศรีอาริยมตไตร “ฤษี” จะไม่ฆ่าสัตว์ ไม่กินเนื้อสัตว์ ไม่เลี้ยงสัตว์ เช่น หมู เป็ด ไก่ ฯลฯ

นอกจากนี้แล้วยังมีอีกท่านหนึ่งคือ “เจ้าวัด” ซึ่งมีได้ห้ามเลี้ยงเหมือนพระสงฆ์ แต่เป็นผู้ชายซึ่งเป็นผู้นำทางพิธีกรรมทางด้านความเชื่อ ซึ่งบางคนมักจะเชื่อกันว่า “เจ้าวัด” เป็นหมอผีก็มี หรือบางเจ้าวัดปฏิบัติตนเช่นเดียวกับพระก็มี

1.3 กลุ่มอาวุโส ซึ่งประกอบด้วยผู้ชายที่มีอายุมากหน่อย และมีหลาย ๆ คน หากมีการประชุมที่ไม่เป็นทางการ หรือ แม้แต่การปรึกษาหารือในหลาย ๆ เรื่องที่สำคัญ กลุ่มผู้อาวุโสเหล่านี้ จะเข้าประชุมโดยพร้อมเพรียงกัน ซึ่งจะเป็นผู้กำหนดการวินิจฉัยและการตัดสินใจในบางเรื่องได้ เพราะฉะนั้นจึงต้องให้ความสำคัญและคำนึงถึงบทบาทของกลุ่มผู้อาวุโสด้วย

2. กลุ่มกะเหรี่ยงโปว์ที่นับถือผี ซึ่งกลุ่มนี้จะตั้งถิ่นฐานอยู่ตามภาคเหนือและอยู่บนภูเขาสูงอีกทั้งห่างไกลจากหมู่บ้านคนไทย และยังคงครัดในเรื่องจารีตประเพณี กลุ่มนี้จะให้ความสำคัญและนับถือ “หมอผี” หรือ “เซียงเก็ง ตู” ที่เป็นผู้ชาย เพราะหมอผีจะเป็นผู้กำหนดงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่และความเจ็บไข้ได้ป่วยของชุมชนภายในหมู่บ้าน เช่น การโยกย้ายหมู่บ้าน การทำการเกษตร ปลูกข้าว หรือ ทำไร่ ฯลฯ และยังมีอิทธิพลต่อชุมชนในเรื่องการทำโทษ และปรับโทษต่อผู้กระทำความผิดต่าง ๆ

นอกจากนี้แล้ว กลุ่มอาวุโส ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะหนึ่งของชุมชนกะเหรี่ยงที่ขาดเสียมิได้ เช่นเดียวกับกลุ่มกะเหรี่ยงพุทธศาสนาเหมือนกัน

กลุ่มในชุมชน กลุ่มเครือญาติ กลุ่มเครือญาติย่อย

ชุมชนหรือสังคมกะเหรี่ยงโปว์ มีการแบ่งแยกในการนับถือ “สกุลของฝ่ายมารดา” หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “การนับถือผีสายฝ่ายมารดา” เพราะฉะนั้นในแต่ละหมู่บ้านซึ่งนอกจากจะมีกลุ่มหรือสมาชิกของผีสกุลเดียวกันแล้ว ก็ยังมีกลุ่มใหญ่-เล็ก และกลุ่มสมาชิกของชุมชนในหมู่บ้านที่มีใช้กะเหรี่ยงโปว์แท้ ๆ อีก คือ บิดาอาจเป็น “สะกอ” ก็ได้ ดังนั้นกลุ่มสมาชิกเหล่านี้อาจถือได้ว่าเป็น “กลุ่มย่อย” ซึ่งไม่มีอิทธิพลมากเท่ากับกลุ่มสกุลฝ่ายมารดาที่เป็นกลุ่มใหญ่ที่สุด

นอกจากนี้แล้ว ยังมีกลุ่มอื่นซึ่งไม่ควรที่จะละเลย หรือต้องให้ความสำคัญต่อบทบาทของกลุ่มศาสนาคริสต์ด้วย

3. สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในหมู่บ้าน

โดยทั่วไปหากเป็นชาวไทยเชื้อชาติกะเหรี่ยงโปว์ที่นับถือพุทธศาสนาแล้ว สิ่งศักดิ์สิทธิ์ดังกล่าวในหมู่บ้านได้แก่ วัดศาลผีประจำหมู่บ้าน หรือสถานที่กราบไหว้เคารพและบูชาของชุมชนกะเหรี่ยง ซึ่งสิ่งที่ชาวบ้านเห็นว่าเป็นที่ที่ควรกราบไหว้ ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นที่สิงสถิตของเทวดา ผีสาว

หรือนางไม้ เช่น ที่ริมน้ำมีศาลตั้งอยู่ แล้วบริเวณดังกล่าวจะมีปลาอาศัยอยู่ ชาวกะเหรี่ยงจะไม่จับปลาที่อาศัยอยู่บริเวณศาล เพราะมีความเชื่อว่าปลาเหล่านั้นมีเจ้าของ คือ เหล่าเทวดา

สำหรับชุมชนกะเหรี่ยงโปว์ที่นับถือผีนั้น ภายในหมู่บ้านมักจะเป็นที่ที่เรียกว่า “เป็นเขตหวงห้าม” ซึ่งเป็นเขตหวงห้ามนั้นจะเป็นเพียงชั่วคราว คือ มีกำหนด 3 วัน 3 คืน ซึ่งถ้าใครเข้าไปไม่ว่าจะตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ ผู้ฝ่าฝืนจะต้องจ่ายเงินที่เรียกว่า “ค่าปรับไหม” เป็นเงินเท่าที่ชาวบ้านได้ใช้จ่ายไป เช่น หากเป็นหมู 1 ตัว ผู้ฝ่าฝืนจะต้องจ่ายคินตามราคาของหมู เพื่อเขาจะได้เลี้ยงผีใหม่อีกครั้ง

อย่างไรก็ตามเขตที่ว่าจะมีเครื่องหมายไว้ให้เห็น เช่น ที่บันไดบ้าน หน้า-หลัง ที่ทางสามแพร่ง ประตูทางเข้าหมู่บ้าน ที่ยุ่งข้าว หรือบางครั้งอาจจะเป็นที่ไร่ เครื่องหมายนี้เรียกว่า “ตะเล” ในเขตหวงห้ามที่ชาวกะเหรี่ยงเลี้ยงผีนี้ อย่างกรณีเขตเลี้ยงผีอยู่ในเขตไร่ ในเขตไร่บุคคลภายนอกนอกเหนือจากบุคคลภายในครอบครัวจะเข้าไปไม่ได้โดยเด็ดขาด ถ้าเข้าไปถือว่าผิดผี ผู้เข้าไปจะต้องเสียค่าปรับในการเส้นไหว้ผีในครั้งใหม่นอกจากนี้แล้ว ในบางท้องที่ห้ามบุคคลอื่นเข้าไปในหมู่บ้านตลอด 3 วัน 3 คืน หรือ บางคนจะอนุโลมให้เข้าไป แต่จะต้องอยู่ให้ครบ 3 วัน 3 คืน จะออกก่อนกำหนด 3 วัน 3 คืน ไม่ได้

ประการสุดท้าย สิ่งที่กะเหรี่ยงโปว์นับถือเป็นสถานที่เคารพบูชาได้แก่ บริเวณภายในตัวบ้าน เช่น ที่มุมบ้านเป็นที่หลับนอนของพ่อ-แม่ ซึ่งจะใช้เป็นที่ทำพิธีเลี้ยงข้าว น้ำ สุรา แกะผีบ้านผีเรือน หรือที่เรียกว่า “ไซบั้ง-ไซมิ่ง” และอีกสถานที่อีกที่หนึ่ง คือ เตาไฟ สถานที่ที่เป็นที่หุงข้าวหรือประกอบอาหาร ชาวกะเหรี่ยงโปว์มีความเคารพนับถือเหมือนหนึ่งเป็น “เจ้าแม่เตาไฟ” เพราะเป็นที่ที่สามารถทำให้เขามีอาหารการกินอุดมสมบูรณ์เสมอมา

4. มารยาทต่าง ๆ

4.1 การทักทาย กะเหรี่ยงโปว์ทั้งที่พื้นราบและภูเขามิมีมารยาทที่ดีต่อการทักทายปราศรัย ซึ่งพวกเขาับถือกันว่าเป็นสิ่งที่ดีและปกติและรวมไปถึงบุคคลอื่น ๆ อีกด้วย หากพบกันแล้วไม่ทักทายกันกะเหรี่ยงโปว์ถือว่าการ “เสียมารยาทอย่างมาก” หรือการอ้าลา หรือ การร่วมกันรับประทานอาหาร การเยี่ยมบ้านบ้านของกะเหรี่ยงโปว์จะต้องระมัดระวังในเรื่องของเขตหวงห้ามดังที่ได้กล่าวมาแล้ว คือ เรื่องของการ “เลี้ยงผี” บ้านใดมีการทำพิธีกรรมเลี้ยงผีเขาจะทำเครื่องหมายให้ทราบ ซึ่งส่วนใหญ่กะเหรี่ยงด้วยกันจะรู้กันว่าบ้านใดทำพิธีกรรมเลี้ยงผี ซึ่งจะห้ามเข้าเขตบ้านเป็นเวลา 3 วัน 3 คืน

4.2 การรื่นเริง อุปนิสัยของกะเหรี่ยงนั้นจะชอบดนตรีและการร้องรำทำเพลงมาก ในโอกาสต่าง ๆ ที่มีงานรื่นเริง เช่น เทศกาลปีใหม่ งานแต่งงาน หรือ งานฉลองต่าง ๆ สิ่งที่เขาได้เสียมิได้ คือ การเดินรำเข้าจังหวะดนตรีและการฟ้อนรำที่มีลักษณะคล้ายกับการเดินรำของมอญและพม่า

โดยมีเครื่องดนตรีวงใหญ่หลายชิ้น เช่น กลอง ระนาด ปี่ ฉาบ ฉิ่ง และคีย์บอร์ด แบบของพม่า การร้อง การเต้นจะทำพร้อมกัน ทั้งร้องทั้งเต้น

นอกจากนั้นแล้ว ยังมีการร้องเพลงตอบโต้ระหว่างหนุ่ม-สาว ซึ่งมีความหมายในเรื่องความรัก และเกี่ยวพาราสิกัน

การรื่นเริงของกะเหรี่ยงไปวันนั้น เป็นที่ชื่นชอบและพวกเขาจะให้ความสำคัญตลอดวัน และเป็นการพบปะซึ่งกันและกัน ไม่เฉพาะหนุ่ม-สาวเท่านั้น แต่ยังรวมถึงคนแก่เฒ่า เพื่อนบ้าน และญาติมิตรก็จะมาพบกัน

สำหรับการรื่นเริงในสังคมกะเหรี่ยงบนภูเขา โดยเฉพาะกะเหรี่ยงทางเหนือที่นับถือผีนั้นจะแตกต่างไปจากกะเหรี่ยงทางใต้ เพราะการร้องรำทำเพลงจะไม่เหมือนกัน คือ ทางใต้จะคล้ายคลึงหรือเหมือนกับกลุ่มมอญและพม่า ในขณะที่ทางเหนือจะมีกลองยาวใหญ่ ฉิ่ง ฉาบ ไม่มีระนาดและปี่

นอกจากนั้นแล้วทางเหนือจะมีการร้องเพลงของกลุ่มผู้ชาย ซึ่งจะร้องเพลงคู่กันหรือโต้ตอบกัน เช่น งานแต่งงาน งานกินข้าวใหม่ และงานศพ ถึงแม้ว่า “งานศพ” จะไม่ใช่งานรื่นเริงก็จริงแต่จะเป็นโอกาสที่หนุ่มสาวเท่านั้นจะได้มีโอกาสในการเกี่ยวพาราสิและการเลือกคู่ครองได้ก็จากการร้องเพลงในงานศพเท่านั้น

4.3 การเข้าร่วมพิธีกรรม สังคมของกะเหรี่ยงหากมีกิจกรรมอันหนึ่งอันใด ทุกคนจะต้องมีส่วนเข้าร่วมพิธีกรรมนั้น ๆ ซึ่งอาจจะมีส่วนร่วมในการร่วมแรงงาน ซึ่งมีได้ทั้งชาย-หญิง หรือมีส่วนในการรวบรวมเงินทองและสิ่งของก็ได้หากเป็นความต้องการของส่วนรวม

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าทุกคนจะต้องเข้าร่วมพิธีกรรมต่าง ๆ แต่สิ่งหนึ่งที่เกิดขึ้นและมองได้ชัดมาก คือ การแบ่งตามเพศ วัย เช่น กลุ่มชายอาวุโส กลุ่มสตรีแม่บ้าน และกลุ่มหนุ่ม-สาว อีกทั้งกลุ่มของวัยเด็กหญิง เด็กชาย ฯลฯ

ในการเข้าร่วมพิธีกรรมนั้น ชายก็จะแยกไปนั่งกลุ่มของชาย หญิงก็จะไปนั่งตามกลุ่มของหญิง การแบ่งกลุ่มเพศและวัยนี้นับว่ามีความสำคัญมากในบางเรื่อง เช่น ชายหนุ่มจะไม่เข้าไปยุ่งหรือร่วมกับหญิงสาว เช่น กลุ่มหญิงสาวกำลังดื่มก็ดี หรือกำลังพูดคุยสนุกสนานในกลุ่มของพวกเธอก็ดี หากชายใดเข้าไปร่วมด้วยอาจจะถูกพิจารณาว่าเป็นผู้กระทำผิดที่มิชอบ และจะถูกตำหนิและปรับไหม

เรื่องบางเรื่องของพิธีกรรมอาจจะเป็นเรื่องของกลุ่มชายเท่านั้น เช่น พิธีศพคนตายที่มีที่ป่าช้า ซึ่งมีแต่ชายเท่านั้นที่ไปร่วม ส่วนผู้หญิงจะไม่ไปร่วมด้วยเพราะเชื่อกันว่าจะถูกผีร้ายหรือวิญญาณของผู้ตายทำร้าย และสิ่งสู่ร่างกายได้ หรือเป็นเหตุให้หญิงเจ็บไข้และขวัญเสียได้

พิธีกรรมบางอย่างจะอนุญาตให้เฉพาะสมาชิกของกลุ่มหรือ สายผีเดียวกันเท่านั้น พิธีบางอย่างที่ทำขึ้นเฉพาะในหลังคาบ้านหนึ่ง ๆ นั้น จะมีเฉพาะสมาชิกในครัวเรือนเท่านั้น และ ประการหนึ่งที่สำคัญยิ่งหากมีพิธีเลี้ยงผีบรรพบุรุษของฝ่ายภรรยาในบ้านของเธอแล้ว ก็จะมีเธอและ ลูก ๆ ของเธอ ส่วนสามีจะไม่มีสิทธิหรือร่วมกิจกรรมกับเธอและลูก ๆ นั้น ไม่ได้เด็ดขาด ทั้งนี้เพราะ เธอและสามีจะนับถือผีกันคนละฝ่าย ซึ่งระบบเครือญาติของสังคมกะเหรี่ยง โปว์จะนับถือผีบรรพ บุรุษของฝ่ายหญิงเท่านั้น

นอกจากนั้นแล้ว พิธีกรรมบางอย่างชาวบ้านอาจจะเชื่อเชิญให้เจ้าหน้าที่เข้าร่วมได้ หรือไม่ได้ ซึ่งทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับพิจารณาจากหัวหน้าครัวเรือน หมอผี หรือฝ่ายอื่น ๆ ก็ได้ ซึ่ง จะต้องขึ้นอยู่กับความศรัทธา ความรัก และความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของเจ้าหน้าที่คนนั้น ๆ เป็น คนคนไป

อนึ่ง การร่วมพิธีกรรมโดยเฉพาะของกะเหรี่ยง โปว์ในภาคกลางนั้น จะต้องขึ้นอยู่กับสิ่งต่าง ๆ เช่น บุคคลอื่นที่มีโชกะเหรี่ยง หรือเจ้าหน้าที่ของทางราชการ เมื่อจะเข้าร่วมพิธีกรรม จะต้องปฏิบัติให้ถูกต้อง เช่น จะต้องแต่งตัวใส่เสื้อผ้าตามที่พวกเขาใส่ อีกทั้งจะต้องร่วมกินร่วมดื่ม ไม่ปฏิบัติตนออกนอกกลุ่มนอกทาง เช่น ทางจังหวัดกาญจนบุรี หากมีงานบุญแล้วจะต้องงดดื่มสุรา ไม่พูดเท็จ หรือต้องรักษาศีล 5 อีกทั้งไม่ฆ่าสัตว์เป็นเวลา 3 วัน 3 คืน ในขณะที่ทางภาคเหนือ นั้น จะต้องดื่มเหล้าและร่วมพิธีกรรมถึง 3 วัน 3 คืน

5. ข้อห้ามสำคัญ

5.1 ผู้สาว เรื่องผู้สาวของสังคมกะเหรี่ยง โปว์นับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมาก หากใครฝ่าฝืน หรือกระทำผิด จะต้องมีการพิจารณาโทษถึงที่สุด เช่น การปรับไหม การเลี้ยงผีเพื่อการขอมมาลา โทษต่อผีเจ้าที่เจ้าทาง ผีบรรพบุรุษ และเชื่อกันว่าใครกระทำความผิดในเรื่องผู้สาว ถึงแม้จะไม่เห็น จับไม่ได้ก็จริงอยู่ แต่ผีบ้านผีเรือน เจ้าที่เจ้าทาง มองเห็น

มีอยู่บ่อยครั้งที่คนไทยพื้นที่ราบเข้าไปอยู่ในหมู่บ้านกะเหรี่ยง ซึ่งเพียงแต่พูดคุย ธรรมดา ๆ กับสาวกะเหรี่ยงเท่านั้น ก็ถือว่า “ผิดผี” แล้ว กะเหรี่ยงยังคงปฏิบัติอย่างเคร่งครัดกันอยู่ ในเรื่องที่ว่า “ชายหนุ่ม” ไม่ควรอยู่กับ “หญิงสาว” เพียงสองต่อสองในทุกเวลาและสถานที่

เชื่อกันว่า “เรื่องผู้สาว” จะเป็นสาเหตุให้หมู่บ้านกะเหรี่ยงจะประสบกับความชั่วร้ายและความหายนะ อีกทั้งความฉิบหาย ความเจ็บไข้ได้ป่วย และความตายจะมาเยือนทั้งหมู่บ้าน หรือสมาชิกคนใดคนหนึ่งในครอบครัว หรือแม้แต่ความ โชคร้ายต่อผลผลิตพืชผลไม่สมบูรณ์ และความแห้งแล้งอีกด้วย

จากการที่ได้ศึกษาและเฝ้าดูกลุ่มกะเหรี่ยง โปว์ เรื่องผู้สาว ไม่เคยจะปรากฏบ่อยนัก แต่ก็มีบ้างที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นธรรมดา

5.2 การย่องสาวหรือการเที่ยวสาว คือ การที่ชายหนุ่มแอบเข้าไปคุยกับหญิงสาวในห้องนอนของฝ่ายหญิงในเวลากลางคืน ซึ่งโดยความเป็นจริงแล้ว แต่เดิมพฤติกรรมเช่นนี้ไม่มีวัฒนธรรมของกะเหรี่ยง การกระทำดังกล่าวถือว่าเป็นการกระทำที่ผิดจารีตประเพณี วัฒนธรรมของกะเหรี่ยงจะต้องเสียค่าปรับไหมเป็นค่าเสียผี พฤติกรรมการย่องสาวได้ถือปฏิบัติมาช้านาน และถือว่าเป็นเรื่องของความสนุกสนานอย่างหนึ่ง

ความผิดในกรณีย่องสาวหรือเที่ยวสาวที่ผู้เสียหายนำขึ้นฟ้องร้องต่อกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน และผู้กระทำความผิดต้องถูกปรับไหมเกิดขึ้นในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

- หญิงสาวไม่พอใจที่จะพูดคุยกับหนุ่มที่ย่องเข้าไปหาให้กลับออกไป แต่ชายหนุ่มไม่ยอมกลับ ถ้าหญิงสาวจุดตะเกียงชายหนุ่มต้องรีบหนีไป ถ้าชายหนุ่มไม่หนีไป หญิงสาวสามารถฟ้องร้องปรับไหมได้ เพราะถือว่าชายหนุ่มแสดงความดูถูกต่อพ่อแม่ของฝ่ายหญิง

- ชายหนุ่มเข้าไปย่องหญิงสาวขณะที่คนในครอบครัวของหญิงสาวเข้าป่าเพื่อไปล่าสัตว์ ถ้าฝ่ายหญิงนำเรื่องขึ้นฟ้องร้องฝ่ายชายจะต้องถูกปรับไหม เพราะการกระทำแบบนี้ถือว่าผิดจารีตประเพณี อาจเกิดเหตุร้ายต่อคนของครอบครัวที่อยู่ในป่าได้

- ชายหนุ่มที่ไปย่องสาวกลั่นแกล้งฝ่ายหญิง โดยย้ายบันไดบ้านของฝ่ายหญิงจากตำแหน่งเดิม ถ้าฝ่ายหญิงนำเรื่องขึ้นฟ้องร้องต่อกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน ชายหนุ่มจะถูกปรับไหม

อนึ่ง ถ้าหญิงสาวลงมาถ่ายปัสสาวะในเวลากลางคืนจุดตะเกียงหรือจุดได้ถือมาด้วย ฝ่ายชายจะถือโอกาสปล้ำหญิงสาว อย่างนี้ถือได้ว่ามีความผิดฝ่ายชายจะต้องถูกปรับไหม แต่ถ้าไม่จุดตะเกียงหรือจุดได้วางไว้ให้เป็นที่สังเกต ฝ่ายชายถือโอกาสนี้ปล้ำหญิงสาวฝ่ายหญิงจะฟ้องร้องเอาค่าปรับไหมไม่ได้

6. วันหยุดของกะเหรี่ยง

กะเหรี่ยงจะหยุดทำงานในไร่ในวัน 8 ค่ำ กับ 15 ค่ำ คือจะหยุดทำไร่ในวันพระ ทุกวัน พระกะเหรี่ยงจะเข้าวัดรับศีล ฟังธรรม และพัฒนาวัด ตลอดทั้งวันจะกลับบ้านตอนเย็น

ชาวกะเหรี่ยงหยุดทำงานตามจารีตประเพณี 2 ลักษณะ คือ วันหยุดประจำและวันหยุดจร

6.1 วันหยุดประจำ คือ วันหยุดตามปกติที่ได้กำหนดไว้ในประเพณี เป็นวันหยุดแน่นอนตายตัว วันหยุดประจำคือ ขึ้น 8 ค่ำ ขึ้น 15 ค่ำ แรม 8 ค่ำ แรม 15 ค่ำ วันทำบุญแม่โพสพ วันทำบุญใหญ่ประจำปี

6.2 วันหยุดจร คือ วันหยุดที่ไม่ได้กำหนดแน่นอนตายตัวเหมือนวันหยุดประจำ วันหยุดจรได้แก่ วันที่มีเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น การแต่งงาน มีการตายของบุคคลในหมู่บ้าน พิธีไหว้เจดีย์ วันหยุดจำส่วนใหญ่มักเป็นวันหยุดเฉพาะครอบครัว เป็นวันหยุดที่กำหนดขึ้นเองได้

7. พิธีสาบาน หรือ “แข่ง” (สู้) ชาวกะเหรี่ยงยังเชื่อใน “พิธีสาบาน” ว่าเป็นเรื่องศักดิ์สิทธิ์ สามารถให้คุณและให้โทษแก่ผู้กล่าวสาบานได้อย่างถึงที่สุด และถือว่าการสาบานเป็นการยืนยันเจตนาของบุคคลที่มีความหมายสูงสุดและรุนแรงที่สุด

“การสาบาน” หรือ “แข่ง” ใช้ใน 2 ลักษณะ คือ สาบานโดยคู่กรณีและสาบานโดยไม่มีคู่กรณี

7.1 การสาบานโดยมีคู่กรณี เป็นการสาบานของบุคคลสองฝ่ายที่เกี่ยวข้องในเรื่องเดียวกัน แต่มีความเห็นไม่เหมือนกัน หรือเป็นคู่กรณีในลักษณะของโจทก์และจำเลย เช่น กรณีกล่าวโทษ ลักขโมย หรือ ละเมิดสิทธิระหว่างกันในเรื่องอื่น ๆ เมื่อทั้งสองฝ่ายต่างยืนยันเจตนาของตนเอง และต้องการพิสูจน์ถึงเจตนาดังกล่าวทั้งสองฝ่ายจะใช้วิธีสาบาน หรือต่างฝ่ายต่างสาปแข่งฝ่ายตรงกันข้าม

7.2 การสาบานโดยไม่มีคู่กรณี เป็นการสาบานเฉพาะตัวบุคคลที่ต้องการยืนยันเจตนาของตนเอง เพื่อละเว้นหรือไม่ละเว้น การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งตามเจตนาที่ต้องการสาบาน เช่น เลิกสูบบุหรี่ เลิกเหล้า หรือกล่าวแข่งผู้ลักขโมยที่ไม่ทราบตัวตน ฯลฯ เป็นต้น

พิธีสาบาน คือ การที่เจ้าวัดกล่าว “แข่ง” ผู้ผิดคำสาบานให้ปราศจากผู้คุ้มครอง และถูกทำร้ายจำถึงกาลวิบัติจากผีทุกชนิดที่มีฤทธิ์เดชในสากลจักรวาล ไม่ว่าจะไปตกอยู่บนพื้นดินหรือพื้นฟ้าพื้นน้ำ คำสาปแข่งจะคำไปสู่ผู้ถูกสาปแข่งตลอดกาล (สมภพ ลาซโรจน์ 2538)

วัฒนธรรมจารีตประเพณีและวิถีชีวิตของกะเหรี่ยงโปว์ โดยเฉพาะปัจจุบันได้ปรับเปลี่ยนไปตามกาลสมัยประเพณีเก่า ๆ เดิม ๆ บางอย่างได้เลือนหายไป ซึ่งเป็นสิ่งที่กะเหรี่ยงรุ่นใหม่ต้องการอนุรักษ์ไว้ ผู้วิจัยได้คลุกคลีอยู่กับกะเหรี่ยงตำบลแก่นมะกรูด 15 ปี ได้เห็นความเปลี่ยนแปลงมาโดยตลอด ทั้งทางด้านวัฒนธรรมประเพณี และปรับมาเป็นกะเหรี่ยงรุ่นใหม่เหมือนคนเมือง จนจะแยกไม่ออกกว่าเป็นกะเหรี่ยงหรือคนไทย ไม่ว่าจะเป็นการพูดหรือการแต่งตัว เพราะกะเหรี่ยงแก่นมะกรูดรุ่นใหม่ลงมาเรียนหนังสือในเมือง พูดภาษาไทยชัดเจน แต่งตัวแบบคนไทย ยกเว้นคนรุ่นเก่าเท่านั้นที่ยังแต่งตัวแบบกะเหรี่ยง พูดกะเหรี่ยงอยู่

การศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและทางการเมืองของกะเหรี่ยง ตำบลแก่น มะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปที่ผู้วิจัยได้เฝ้าดูการดำเนินชีวิต ความเป็นอยู่ประจำวันของชาวกะเหรี่ยงแก่นมะกรูด และผลกระทบที่ระบอบการเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาททำให้กะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดั้งเดิมไปมาก และข้อมูลผู้วิจัยได้สอบถามกลุ่มผู้นำชุมชนอย่างละเอียดแบบจับเข้าคุยกัน

ส่วนที่ 2 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานีมีลักษณะอย่างไร

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเมือง กับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการเมืองของกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

ส่วนที่ 4 แนวทางการส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

การเปลี่ยนแปลงในส่วน 2,3,4 มักจะเกิดขึ้นตามลำดับกันไป คือ เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้สึก ก็จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติ และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามมาในที่สุด และได้นำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิด เพื่อให้ผลวิจัยมีความสมบูรณ์รอบด้าน

ผลวิเคราะห์ข้อมูลจากการเฝ้าดูพฤติกรรมและสอบถามอย่างละเอียดจากผู้นำชุมชน ตั้งแต่อดีตกำหนด กำหนดคนปัจจุบัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู ผู้ทรงไว้ซึ่งภูมิปัญญาชาวบ้าน พระภิกษุ และผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และที่กล่าวมาข้างต้นเป็นชาวกะเหรี่ยงทั้งหมด ซึ่งจะได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับไป ตั้งแต่ส่วนที่ 1 – 4 อย่างละเอียดรอบด้าน เพื่อเป็นข้อสรุปให้สมบูรณ์ต่อไป

ส่วนที่ 1 ปัจจัยหลักของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการเมืองของกะเหรี่ยงแก่นมะกรูด คือ ปัจจัยจากการเมืองเป็นหลัก โดยเฉพาะระบบราชการได้เข้ามามีบทบาทในการกำหนดทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง

ด้านสังคมวัฒนธรรม จากการสัมภาษณ์นายเวียจะโพ คลองวะ อดีตกำนันตำบลแก่นมะกรูด ว่า “การเมืองมีส่วนทำให้สังคมกะเหรี่ยงแก่นมะกรูดเปลี่ยนไปอย่างไรบ้าง” นายเวียจะโพ คลองวะ ได้ตอบว่า “การเมืองไทยทำให้กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดสะดวกสบายมากขึ้นแทบทุกด้าน เช่น เรื่องการศึกษา ปัจจุบันทางรัฐให้การสนับสนุนการศึกษาชาวกะเหรี่ยงแทบจะทุกด้าน มีรถรับส่ง

เรื่องของการทำมาหากิน ราคาพืชผลก็ดีกว่าแต่ก่อน หนทางสะดวกสบายไปมาง่ายกว่าแต่ก่อนมาก เรื่องสุขภาพ ปัจจุบันก็เหมือนมัชในหมู่บ้าน และศูนย์มาเลเรีย สะดวกสบายไปหมด”(เวียจะโพ คลองวะ สัมภาษณ์ 2555)

จากการสัมภาษณ์ **พระอาจารย์ต่าย ยลिनธโร** เจ้าอาวาสสำนักสงฆ์แก่นมะกรูด เกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคมของชาวกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด พระอาจารย์ต่าย ยลिनธโร ได้ตอบว่า “จิตวิญญาณเดิม ๆ ของกะเหรี่ยงปัจจุบันถูกตีหมดสิ้นแล้ว เห็นได้ว่าเด็กรุ่นใหม่ไม่รู้ภาษากะเหรี่ยง การแต่งตัวก็เปลี่ยนไป ไม่มีการแต่งกายชุดประจำเผ่าอีกแล้ว”(พระอาจารย์ต่าย ยลिनธโร สัมภาษณ์ 2555) สัมภาษณ์ **นายสหัส กริ่งไกร** ราษฎรหมู่ที่ 4 ตำบลแก่นมะกรูด เรื่องวัฒนธรรมและสังคมของกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด นายสหัส กริ่งไกร ได้ตอบว่า “วัฒนธรรมใหม่ก็เป็นของดี แต่ไม่ควรลืมวัฒนธรรมเก่าดั้งเดิมของเรา เด็กสมัยนี้ลืมภาษาของตัวเอง ไม่พูดภาษาของตัวเองน่าเสียดาย กะเหรี่ยงสมัยก่อนไม่ขายเหล้า มาสมัยนี้ขายเหล้ากันทั่ว เมากันตลอด กะเหรี่ยงแต่ก่อนไม่เป็นอย่างปัจจุบัน” (นายสหัส กริ่งไกร สัมภาษณ์ 2555) สัมภาษณ์ **นายดำรงพล เชื้อโว** ครูประจำโรงเรียนบ้านใหม่คลองอ้งวะ เรื่องวัฒนธรรมและสังคมของกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด นายดำรงพล เชื้อโว ได้ตอบว่า “การอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมของกะเหรี่ยง บางคนก็อยากอนุรักษ์ไว้แต่ไม่สามารถต้านกระแสของการเปลี่ยนแปลงได้ การรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมดั้งเดิมทำได้ยาก ปกติชาวกะเหรี่ยงจะหยุดทำไร่ในวันพระ แต่ปัจจุบันงานมันมากไม่ไปวัดแล้วต้องรีบทำงาน ตรงนี้เห็นได้ชัดเจนว่าวัฒนธรรมดั้งเดิมเปลี่ยนไปหมดแทบจะไม่เหลือแล้วในปัจจุบัน”(ดำรงพล เชื้อโว สัมภาษณ์ 2555) และสัมภาษณ์ **นายบุญช่วย น้ำพุ** ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 3 ตำบลแก่นมะกรูดเรื่องวัฒนธรรมและสังคมของกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด นายบุญช่วย น้ำพุ ได้ตอบว่า “คนรุ่นเก่ายังคงรักษาเอาไว้ได้ เช่น การสะเดาะเคราะห์ การแต่งกาย การใช้ภาษา ตอนนี้คิดว่าพวกเราใช้ภาษาท้องถิ่น ได้คืออยู่ การเรียนภาษากะเหรี่ยง หนังสือกะเหรี่ยง แทบจะสูญหาย อาจจะคิดว่า ไม่จำเป็น และปัจจุบันสื่อต่าง ๆ กระตุ้นอย่างมากเด็กรุ่นใหม่จะตามแฟชั่นตามยุคสมัยใหม่ ตรงนี้คงแก้ยาก”(บุญช่วย น้ำพุ สัมภาษณ์ 2555)

กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับการเมืองการปกครองของรัฐ ผลวิเคราะห์ข้อมูลระบบการเมืองไทย มีผลกระทบต่อสังคมกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูดในด้านบวก

ทางด้านเศรษฐกิจ จากการสัมภาษณ์ **นายเวียจะโพ คลองวะ** อดีตกำนันตำบลแก่นมะกรูด เกี่ยวกับสถานะด้านเศรษฐกิจในปัจจุบันของชาวกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด นายเวียจะโพ คลองวะ ได้ตอบว่า ถนนหนทาง ไฟฟ้า ทำให้มีผลกระทบในทางไม่ดี เช่น ทำให้ใจไม่สงบ ดิ้นรนมากกว่าเก่าเพราะมีความต้องการมาก ระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ทำให้ชาวกะเหรี่ยงเป็นหนี้สินพัน

ล้นตัว การปลูกพืชต้องใช้สารเคมี ต้องลงทุนมาก เสี่ยงกับสารเคมีที่ซึมเข้าตัว ทำให้ป่วย ลำบากกับสารเคมี ไม่ใช่ก็ได้ ไม่ใช่ก็ได้ ลำบากกว่าแต่ก่อนมาก ๆ (เวียจ โฟ คลองวะ สัมภาษณ์ 2555)

สัมภาษณ์นายอ้วน คลองวะ กำนันตำบลแก่นมะกรูดคนปัจจุบัน เรื่องเศรษฐกิจในปัจจุบันของกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด นายอ้วน คลองวะ ได้ตอบว่ากะเหรี่ยงเราอาศัยทำการเกษตรเพื่อความป็นอยู่ ในอดีตปลูกพืชผักเพื่อกินเท่านั้นปัจจุบันเพื่อขาย ตลาดปัจจุบันมีความต้องการพืชผักมาก ตรงนี้ทำให้เราต้องใช้เครื่องทุ่นแรงและใช้สารเคมีกันมากขึ้นและต้องขยันกันมากขึ้นเพื่อให้ทันกัน(อ้วน คลองวะ สัมภาษณ์ 2555) สัมภาษณ์นายตี๋ ภักไกร ครูประจำโรงเรียนบ้านใหม่คลองอ้งวะ นายตี๋ ภักไกร ได้ตอบว่าชาวกะเหรี่ยงสมัยนี้ทำกินตัว จากการให้การช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ของทางราชการ ทำให้การแข่งขันสูง การบุกรุกทำลายป่าสูงขึ้นแทบจะไม่มีเวลาส่วนตัว วิถีชีวิตเดิม ๆ ของกะเหรี่ยงปัจจุบันหายไปหมดแล้ว เพราะระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่แท้ ๆ (ตี๋ ภักไกร)

ชาวไทยเชื้อชาติกะเหรี่ยงตำบลแก่นมะกรูด อาศัยการทำการเกษตรกรรมเป็นปัจจัยในการดำรงชีพ ปัจจุบันการเพาะปลูกได้เปลี่ยนไปจากอดีต ในอดีตปลูกเพื่อยังชีพแต่ปัจจุบันปลูกเพื่อเศรษฐกิจ ชาวไทยเชื้อชาติกะเหรี่ยง ตำบลบ้านแก่นมะกรูด ปัจจุบันปลูก ข้าว โปด มัน ทางรัฐได้ให้การสนับสนุนในการประกันราคาพืชผล

ทางด้านการเมือง จากการสัมภาษณ์นายวินัย กริ่งไกร ราษฎรหมู่ที่ 4 ตำบลแก่นมะกรูด (ปราชญ์ชาวบ้าน) พ.ศ.2555 เรื่องปัจจัยด้านการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งในปัจจุบันของชาวกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด นายวินัย กริ่งไกร ได้ตอบว่า การเลือกตั้งทุกระดับเป็นเรื่องที่ดีในการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น แต่บางส่วนซ้ำซ้อน ไม่ชัดเจนเช่น การเลือกตั้งระดับท้องถิ่น การเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา เป็นต้น(วินัย กริ่งไกร สัมภาษณ์ 2555)

นายแหลมทอง มองเชิง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 ตำบลแก่นมะกรูด กล่าวถึงเรื่องปัจจัยด้านการเมืองกับการเลือกตั้งในปัจจุบันของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด นายแหลมทอง มองเชิง ได้ตอบว่า การเลือกตั้งเป็นเรื่องดี แต่ไม่ชอบการเลือกตั้งกำนันที่ผ่านมา ที่ให้ผู้ใหญ่บ้านเป็นตัวแทนชาวบ้านเลือกกำนัน คิดว่าชาวบ้านไม่ได้รับความยุติธรรม และการเลือกตั้งทั่ว ๆ ไป มีการซื้อเสียงกันเป็นประจำ (แหลมทอง มองเชิง สัมภาษณ์ 2555)

จากการสัมภาษณ์ นายจะอี เบ็ง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 ตำบลแก่นมะกรูดเกี่ยวกับเรื่องปัจจัยด้านการเมืองกับการเลือกตั้งในปัจจุบันของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ได้ตอบว่า “เลือกตั้งทุกระดับถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในการปกครองในระบบประชาธิปไตย การเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาชาวบ้านทุกคนได้ไปใช้สิทธิ แต่การเลือกตั้งบางอย่างที่ใช้ตัวแทนชาวบ้าน (ผู้ใหญ่บ้าน) เข้าไปเลือกตั้งแทนเช่น การเลือกกำนัน ในตำบลแก่นมะกรูด โดยใช้ผู้ใหญ่บ้านทั้งสามหมู่บ้านไปเลือกแทนชาวบ้าน ผม

คิดว่าในการเลือกตั้งกำนัน น่าจะให้ชาวบ้านทั้งตำบลแก่นมะกรูด ไปเลือกกำนันโดยตรงน่าจะดีกว่า”(จะอี เบ็ง สัมภาษณ์ 2555)

ทางรัฐได้ให้การสนับสนุนให้ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด มีการเลือกตั้งในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น จนถึงระดับชาติ และทางรัฐได้ให้ความรู้ทางการเมืองและการปกครองทั้งระดับท้องถิ่น, ระดับชาติ เพื่อให้ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูดมีความรู้ความเข้าใจการเมืองการปกครองมากยิ่งขึ้น

ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูดจะตื่นตัวกับการเลือกตั้งในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น หรือระดับชาติ ชาวกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด จะไปเลือกตั้ง ร้อยเปอร์เซ็นต์ ผู้วิจัยได้ไปดูการเลือกตั้งเกือบทุกครั้ง ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น หรือในระดับชาติ ชาวกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด จะไปยื่นเข้าแถวตั้งแต่เช้าที่เริ่มเปิดหีบการเลือกตั้ง และจะคอยว่ามีระเบียบเท่าที่สังเกตใช้เวลาไม่เกินครึ่งวัน ผู้ที่มีสิทธิ์เลือกตั้งก็มาใช้สิทธิ์ครบจำนวนตามรายชื่อที่มีอยู่ในทะเบียนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง จนกระทั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องรอเวลาเพื่อทำการปิดหีบ เหตุการณ์จะเป็นอย่างนี้แทบทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง

ส่วนปัจจัยอีกประการหนึ่งคือ ปัจจัยด้านการศึกษา ตามนโยบายของรัฐจะมุ่งเน้น เพราะการศึกษาถือได้ว่าเป็นกุญแจสำคัญหรือเป็นหัวใจหลักทางการการศึกษาเพื่อมุ่งเน้นแนวทางการพัฒนาในทุก ๆ เรื่อง ในตำบลแก่นมะกรูด มีโรงเรียนประจำตำบลอยู่ 3 แห่ง คือ

1. โรงเรียนบ้านแก่นมะกรูด
2. โรงเรียนบ้านคลองเสลา
3. โรงเรียนบ้านอิมาดอิทราย

โรงเรียนบ้านแก่นมะกรูดกับโรงเรียนบ้านคลองเสลาเป็นโรงเรียนปฐมต้น ส่วนโรงเรียนบ้านอิมาดอิทราย เป็นโรงเรียนมัธยมต้น ตั้งแต่ ม.1-3 เด็กชาวกะเหรี่ยงทุกคนในปัจจุบันต้องเข้าระบบการศึกษาทุกคน คือ ต้องเข้าโรงเรียนทุกคน และต้องเรียนขั้นต่ำตามที่ทางราชการกระทรวงศึกษาธิการกำหนด ในอดีตชาวกะเหรี่ยงน้อยคนจะเข้าเรียนหนังสือไทย เพราะกะเหรี่ยงมีภาษาเขียนอ่านเป็นของตัวเอง แต่ในปัจจุบันกะเหรี่ยงรุ่นใหม่ อ่านเขียนเป็นภาษาไทยจนลืมนภาษาอ่าน เขียน ของกะเหรี่ยงไปหมดแล้ว กะเหรี่ยงรุ่นเก่าที่เข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยของแก่นมะกรูด ซึ่งจากข้อมูลมีอยู่ 1 ท่าน ปัจจุบันอายุประมาณเกือบ 60 ปี คือ **ครูตี ภัทไคร้** ท่านเป็นครูบ้านแก่นมะกรูด พ่อของท่านเป็นผู้ใหญ่บ้านในอดีตได้ส่งครูตี ไปเรียนหนังสือที่นครสวรรค์จนจบปริญญาตรีแล้วกลับมาเป็นครูในปัจจุบัน และเด็กรุ่นใหม่ที่ยังปริญญาตรีเมื่อ 3-4 ปี ที่ผ่านมานับได้ 4 คน มีลูกสาวครูตี 1 คน เป็นผู้หญิง ลูกกำนัน 1 คน เป็นผู้หญิง เป็นชาวบ้านแก่นมะกรูด ส่วนอีก 2 คน เป็นชาวบ้านอิมาดอิทราย มีผู้ชาย 1 คน ผู้หญิง 1 คน ส่วนบ้านคลองเสลา ยังไม่มีใครจบระดับ

ปริญญาตรี แต่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีอยู่หลายคน คิดว่าอีก 3-4 ปี คงจะสำเร็จไม่ต่ำกว่า 5-6 คน เป็นอย่างน้อย ส่วนปัจจัยของด้านผู้ปกครองนั้น ชาวกะเหรี่ยงแก่นมะกรูดให้การสนับสนุน ในด้านการศึกษา อีกประการหนึ่งทางรัฐบาลได้ให้การสนับสนุนเต็มที่ โดยเฉพาะการรับส่งเด็กนักเรียนมีรถบริการ ไป-กลับ จากโรงเรียนถึงบ้าน

ส่วนปัจจัยพฤติกรรมด้านวัฒนธรรมและประเพณี ปรับเปลี่ยนไปตั้งแต่การใช้ชีวิต การทำมาหากิน กะเหรี่ยงในอดีตจะช้าไม่ตื่นตัว ไม่เร่งรีบ จะทำอะไรก็ไม่วางแผนยาวไกล ทำพอกินไปวันหนึ่ง ๆ ก็เพียงพอแล้ว แต่การทำมาหากิน การใช้ชีวิตในปัจจุบันถูกปรับเปลี่ยนหมด โดยปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ที่ซ้าอยู่ก็ต้องรีบ ที่จะพอกินไปวัน ๆ หนึ่งก็ไม่ได้ ด้วยปัจจัยหลาย ๆ อย่าง เพราะในปัจจุบันกะเหรี่ยงมีเครื่องอำนวยความสะดวกแทบทุกอย่าง ไม่ว่าจะ รถยนต์ โทรทัศน์ ตู้เย็น ฯลฯ ซึ่งต้องอาศัยปัจจัยคือ เงิน ทำให้พฤติกรรมที่รักด้านวัฒนธรรมและประเพณีเก่า ๆ ได้ถูกลบเลือน โดยระบบทุนนิยมอย่างชนิดหน้ามือเป็นหลังมือ ระยะเวลาไม่เกิน 7-8 ปี นี้เอง เพราะผู้วิจัยได้เฝ้าดูอยู่ แต่ก่อนถนนเป็นทางเกวียนไปไหนเดินไป ไม่มีรถ มีบ้างไม่มากเหมือนปัจจุบัน สนุกสนาน ร้องรำทำเพลงเมื่อถึงเทศกาลเกี่ยวข้าว ปีใหม่มารวมตัวกันนั่งปรับทุกข์สุขกัน ช่วยเหลือกัน แต่งตัวตามแบบฉบับของกะเหรี่ยง ปัจจุบันแทบไม่พบเห็นสิ่งเหล่านี้เสียแล้ว

นี่คือข้อมูลด้านบุคคลและพฤติกรรมที่ผู้วิจัยได้เฝ้าดูและสอบถามอย่างละเอียด กับการดำเนินชีวิตประจำวันของชาวกะเหรี่ยงแก่นมะกรูด รวมทั้งผลกระทบที่มีทั้งดีและไม่ดี ที่ระบบการเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาททำให้ชาวกะเหรี่ยงตำบลแก่นมะกรูดปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปมากพอสมควร

ส่วนที่ 2 ผลวิเคราะห์ข้อมูลที่ผู้วิจัยสอบถามและเฝ้าดูอย่างละเอียดเกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอ บ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

จากข้อมูลที่เป็นปัจจัยหลักของการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

1. ระบบราชการเป็นปัจจัยหลักในการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองของชุมชนแก่นมะกรูด ตั้งแต่การเมืองระดับท้องถิ่นและการเมืองระดับประเทศ หรือแม้จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายของไทยอย่างเคร่งครัด ปกติกะเหรี่ยงจะมีบทกฎหมายลงโทษเป็นแบบฉบับของตัวเองมานานคล้าย ๆ แบบจารีตประเพณีที่ต้องถือปฏิบัติตามและคอยควบคุมบังคับชุมชนกะเหรี่ยงอย่างเข้มงวดในการควบคุมให้ชุมชนกะเหรี่ยงต้องปฏิบัติตาม อย่างเช่น ถ้าเกิดมีการฆ่ากันตามขึ้นจะตั้งใจฆ่าก็ดี หรือ โดยความประมาทก็ดี ผู้ที่กระทำความผิดจะต้องรับโทษจากการตัดสินของคณะกรรมการที่ชุมชนจัดตั้งขึ้น โดยเอาผู้ที่ชุมชนให้ความเคารพ เช่น เจ้าวัด ผู้ใหญ่ที่ชาวบ้านให้ความเคารพ โทษ

จะหนักหรือเบาอยู่ที่การกระทำเป็นหลัก กรณีฆ่าคนตายโดยเจตนา ผู้กระทำจะต้องชดใช้สินไหม ตามแต่ครอบครัวของผู้เสียหายจะเรียกร้อง ซึ่งผู้กระทำจะต้องชดใช้ แต่ถ้าผู้กระทำผิดซ้ำ ๆ คือ ฆ่าผู้อื่นตายอยู่บ่อย ๆ ตัวผู้กระทำจะต้องถูกลงโทษสูงขึ้นไป คือ จะต้องถูกฆ่าให้ตายตามกันไป และโทษอีกประการหนึ่งก็คือว่ารุนแรงยิ่งกว่าถูกฆ่าให้ตามเสียอีกและกะเหรี่ยงกลัวที่สุดคือการสาปแช่งโดยใช้น้ำมันประกาศต่อฟ้าดินให้สาปแช่งผู้กระทำ ความผิดขอให้มันอันเป็นไปทั้งครอบครัว การสาปแช่งน้ำมันนี้เป็นของเก่ามีมานานเป็นพัน ๆ ปีแล้ว ถือได้ว่าเป็นโทษที่กะเหรี่ยงใช้เป็นมาตรการสุดท้าย เช่น ผู้กระทำผิดไม่ยอมรับผิดทั้ง ๆ ที่ผิด หรือไม่ยอมชดใช้สินไหมกับผู้เสียหาย และประเพณีสาปแช่งน้ำมันกะเหรี่ยงจะถือปฏิบัติเหมือนกันหมดทั้งในเขตประเทศไทยและประเทศพม่า การสาปแช่งจะเกิดขึ้นน้อยมาก เพราะเป็นโทษที่รุนแรงที่สุด ชาวกะเหรี่ยงจะไม่ทำกันสักเท่าไร เพราะเขากลัวบาปกรรมจะตกกับครอบครัวของผู้สาปแช่ง เพราะชาวกะเหรี่ยงมีความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาและเคร่งครัดในข้อวัตรปฏิบัติ การสาปแช่งถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ชั่วร้ายเข้าจึงหลีกเลี่ยงการสาปแช่ง

2. ข้อปฏิบัติทางกฎหมายอื่น ๆ ที่ลดหลั่นตามความผิดสมควรจะได้รับซึ่งไม่ต่างไปจากกฎหมายของทางราชการไทย นี่เป็นส่วนหนึ่งที่ชาวกะเหรี่ยงตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ต้องปรับเปลี่ยนแนวทางปฏิบัติ จากแนวทางปฏิบัติดั้งเดิมเปลี่ยนมาเป็นแนวทางปฏิบัติตามกฎหมายของทางราชการไทย จากการสอบถามกลุ่มที่ผู้วิจัยสอบถามอย่างละเอียด พบว่ากะเหรี่ยงพอใจระบบราชการไทยที่ครอบคลุมความประพฤติแทบจะทุกด้าน และให้การสนับสนุนและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

ปัจจัยหลักของกระบวนการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด ปัจจัยหลักคือ ทางรัฐที่ได้เข้าถึงชุมชนกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด อยู่ห่างจากตัวอำเภอบ้านไร่ 33 กิโลเมตร เท่านั้น ปัจจุบันเส้นทางสัญจร ถนนลาดยางไปมาสะดวกสบาย ทางราชการได้ไปให้ความรู้ทางการเมืองในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะตัวแทนของราชการคือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ถือได้ว่าเป็นกระบอกเสียงให้กับราชการเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาล เสียงที่สำคัญของทางราชการ คือ หอกระจายข่าวของหมู่บ้าน เมื่อมีข่าวสารทางราชการ ทางกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะประกาศให้ทราบ และถ้ามีข่าวสำคัญมาก ๆ กำนันก็จะเรียกประชุม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ชุมชนกะเหรี่ยงตำบลแก่นมะกรูดได้สัมผัสกับระบอบการเมืองแบบประชาธิปไตย และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางการเมืองแบบค่อยเป็นค่อยไปโดยธรรมชาติ เพราะในแต่ละเรื่องที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะเรื่องการอาศัยอยู่ในป่าเขตห้วยขาแข้งเราจะอยู่กันอย่างไร ให้ป่าอยู่ได้ สัตว์ป่าอยู่ได้ และคนอยู่ได้ เราจะจัดการกับป่าอย่างไร ป่าห้วยขาแข้งถือได้ว่าเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติแห่งแรกของประเทศไทย และที่อยู่ของกะเหรี่ยงตำบลแก่นมะกรูดอยู่ในเขตป่าห้วยขาแข้ง และการบุกรุกป่า

เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาระหว่างชาวบ้านกับทางราชการ โดยเฉพาะกรมป่าไม้ ได้มีการประชุมร่วมกันระหว่างชาวบ้านแก่นมะกรูดกับหน่วยงานราชการหลายหน่วย ผู้วิจัยเองได้เข้าร่วมประชุมร่วมด้วยหลายครั้ง โดยเฉพาะแนวทางการใช้ป่าให้เกิดประโยชน์สูงสุดและไม่กระทบกับสภาพแวดล้อมของป่ามรดกโลก แต่ยังไม่ชัดเจน สิ่งที่ได้ชัดเจนคือ การที่ชาวบ้านแก่นมะกรูดได้ให้ความร่วมมือกับทางราชการ ปัจจัยตรงนี้ถือได้ว่ามีส่วนผลักดันปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางการเมืองไปพอสมควร และชาวบ้านเริ่มกันเดินตามตามแนวทางของการพัฒนาทางการเมืองในระดับที่มีการเลือกตั้ง ในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ โดยเฉพาะในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น เช่น การเลือกตั้ง ผู้ใหญ่บ้าน หรือ องค์การบริหารส่วนตำบล ชาวบ้านแก่นมะกรูดให้การสนับสนุนการปกครองเลือกตั้งอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม และตรงไปตรงมา และจะไปออกเสียงเลือกตั้งเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเมือง กับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการเมืองของกะเหรี่ยงตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

ผลวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยความสัมพันธ์ส่วนบุคคล จะมีปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมืองเชื่อมโยงเสมอ ความสัมพันธ์ส่วนบุคคล จากการสอบถาม กำนันคนปัจจุบัน ตำบลแก่นมะกรูด ท่านให้คำตอบว่า ความสัมพันธ์ที่ชาวบ้านมีต่อระบบราชการที่ดี ต่อนักการเมืองที่ดี จะมีผลประโยชน์ร่วมกันทั้งในส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจและการเมือง โดยเฉพาะนักการเมืองจะมีความคุ้นเคยกับผู้นำชุมชนและชาวบ้านทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นนักการเมืองระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติก็ตาม โดยเฉพาะนักการเมืองระดับชาติไม่ว่าจะเป็น ส.ส. , ส.ว. จะคุ้นเคยกับพื้นที่ ตำบลแก่นมะกรูด เป็นอย่างดี เพราะในเขตตำบลแก่นมะกรูดมีประชากรกะเหรี่ยงเป็นจำนวนมากที่มีสิทธิมีเสียงในการเลือกตั้ง และเป็นพื้นที่ที่เข้าออกได้สะดวก และมีธรรมชาติสวยงามโดยเฉพาะป่ามรดกโลกห้วยขาแข้ง ผู้ที่เข้าสมัครรับเลือกตั้งในจังหวัดอุทัยธานีในเขตอำเภอบ้านไร่ จะต้องเข้าออกในพื้นที่แก่นมะกรูดตลอด ไม่ว่าจะเป็ในช่วงหาเสียงเลือกตั้งหรือช่วงปกติที่ดี ต้องเข้ามาทำความคุ้นเคยกับชาวบ้านโดยส่วนตัว หรือในส่วนของพรรคการเมือง ตรงนี้จึงทำให้เกิดความคุ้นเคยและความสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี ความสัมพันธ์ระหว่างตัวผู้สมัคร ส.ส. หรือ ส.ส. เองจะมีความสัมพันธ์ต่างกับกับระบบราชการ

ระบบราชการส่วนใหญ่จะเป็นนโยบายทางราชการที่จะติดตามหรือช่วยเหลือตามแผนนโยบายที่รัฐบาลได้กำหนดไว้ ส่วน ส.ส. นั้นต่างกับส่วนราชการ ที่สามารถปรับแผนหรือนโยบายได้ตลอด ส่วนได้ที่เกิดประโยชน์ทั้งต่อตัวเอง หรือชาวบ้าน หรือส่วนรวมก็สามารถใช้เป็นนโยบาย

ได้ และในส่วนที่ชาวบ้านได้ประโยชน์จาก ส.ส. การให้คำแนะนำความรู้เกี่ยวกับการเมือง แนวคิด หรือ อุดมการณ์ทางการเมือง อย่างค่อย ๆ เป็น ค่อย ๆ ไป ทำให้ชาวบ้านมีความเข้าใจการเมืองมากขึ้น และติดตามการทำงานของรัฐบาลอยู่ในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะนโยบายของพรรคการเมือง จากการสอบถามผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1 ท่านได้กล่าวว่า นโยบายพรรคการเมืองที่เข้ามาบริหารประเทศแล้ว ราคาสินค้าทางการเกษตรจะมีราคาดี คือ พรรคประชาธิปัตย์ ทุกครั้งพรรคประชาธิปัตย์เข้ามาบริหารประเทศราคาพืชผลดีมากทุกครั้งเท่าที่จำได้

และปัจจัยส่วนบุคคลที่สำคัญที่สุดอีกประการหนึ่งคือ ปัจจัยด้านการศึกษาของกะเหรี่ยงแก่นมะกรูด ยังต่ำอยู่ กะเหรี่ยงยังน้อยมากที่จบระดับปริญญาตรี การศึกษาสูง ๆ ถือได้ว่าเป็นการเปิดแนวคิดอย่างไรขอบเขตแทบจะทุกเรื่อง จะเป็นผู้ทันโลก ทันคน รู้สังคม เศรษฐกิจและการเมือง และเอาตัวรอดได้แทบจะทุกสภาวะ การศึกษาคดี ๆ จะทำให้ประเทศง่ายต่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ปัจจัยส่วนบุคคลอีกประการหนึ่ง ชาวกะเหรี่ยงแก่นมะกรูดได้ให้ความร่วมมือทางราชการ เช่น ปฏิบัติตามกฎหมายป่าไม้ การไม่เข้าไปล่าสัตว์หรือหาของป่า บุกรุกแผ้วถางป่าในเขตป่าสงวน จะมีบ้างก็เป็นส่วนน้อย โดยเฉพาะการล่าสัตว์ในปัจจุบัน ส่วนการบุกรุกแผ้วถางป่าจะมีบ้างก็เพื่อสำหรับเพาะปลูกเพื่อยังชีพมิได้บุกรุกป่าสำหรับเพื่อนายทุนหรือขายอะไร ในพื้นที่ตำบลแก่นมะกรูดเป็นพื้นที่ป่าสงวนทั้งหมดไม่มีเอกสาร จะเป็นพื้นที่สำหรับชาวบ้านไว้ทำกินเท่านั้น และเป็นพื้นที่พิเศษไม่อนุญาตบุคคลนอกพื้นที่เข้ามาอยู่เว้นไว้สำหรับคนกะเหรี่ยงเท่านั้น

ปัจจุบันประชากรกะเหรี่ยงได้เพิ่มจำนวนมากขึ้นหลายเท่าตัว อดีตกำนัน เวียจจะโฝ คลองวะได้เคยเข้าประชุมใหญ่มีผู้ร่วมเข้าประชุมระดับข้าราชการผู้ใหญ่ของจังหวัดอุทัยธานี มีผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ สารวัตรใหญ่อำเภอบ้านไร่ ฯลฯ รวมทั้งตัวผู้วิจัยได้เข้าร่วมประชุมด้วยเมื่อปี พ.ศ. 2545-2546 กำนันเวียจจะโฝ ในตอนนั้นได้พูดว่า เมื่อ 30 กว่าปีก่อนเรามาอยู่แก่นมะกรูดมีชาวบ้านประมาณ 100 กว่าคน ทางเราได้จัดที่ให้เรากินคนละ 20 ไร่ จนปัจจุบันมีชาวบ้านเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนพันคนแต่ที่ดินก็ยังมิเท่าเดิม ชาวบ้านเข้าไปรุกที่ใหม่ก็โดนจับ ตรงนี้ขอให้ส่วนราชการโปรดพิจารณาเรื่องที่ทำกินให้กับเรา ชาวบ้านแก่นมะกรูดซึ่งประชากรเพิ่มมากขึ้นเราจะอยู่กันอย่างไรถ้าไม่มีที่ทำกิน อดีตกำนันได้กล่าวไว้ตัวผู้วิจัยยังจำได้ การเข้าไปใช้ประโยชน์จากป่ายังไม่มีจัดการอย่างเป็นรูปธรรม อย่างเช่น ป่าชุมชนแก่นมะกรูดไม่มี และการรุกป่าเขตต้นน้ำใน “มอตาจอย” ที่โดนบุกรุกไปบางส่วน ตัวผู้วิจัยได้เข้าไปปรึกษากับกำนันคนปัจจุบันว่าจะจัดการอย่างไรกับป่าต้นน้ำ เพราะถ้าเข้าไปตัดต้นไม้ใหญ่มากเข้าจะทำให้หมดความชุ่มชื้น และน้ำจะไม่มีในที่สุด เพราะปัจจุบันรู้สึกช่วงหน้าแล้งน้ำแทบจะไม่มี ถ้าน้ำไม่มีชาวบ้านแก่นมะกรูดจะอยู่กินอย่างไร เพราะอาศัยน้ำจากห้วยนี้ห้วยเดียวเท่านั้น กำนันและหลาย ๆ ฝ่ายกำลังดำเนินการอยู่ ป่าต้นน้ำอยู่ด้านบน คือ อยู่ทางทิศตะวันออกติดกับบ้านอิมาดอิทราย

จำนวนประชากรกะเหรี่ยงทั้งหมดในแถบจังหวัดอุทัยธานี สุพรรณบุรี กาญจนบุรี กำแพงเพชร ยังไม่เคยมีชาวกะเหรี่ยงที่เข้ามามีบทบาททางการเมือง เช่น เป็น ส.ส. , ส.ว. หรือที่มีส่วนในการเข้าไปจัดการทางการเมืองในระดับวางนโยบายในระดับชาติเลย ต่างกับชนกลุ่มน้อยอื่นๆ เช่น อิสลาม จีน มอญ ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้มีบทบาททางการเมือง โดย อิสลามในเขต 3 จังหวัดทางภาคใต้จะมีบทบาททางการเมืองค่อนข้างสูงมาก ส่วนคนจีนส่วนใหญ่จะเป็นใหญ่ในส่วนของเศรษฐกิจของประเทศเสียเป็นส่วนใหญ่ ส่วนคนมอญมีอยู่บ้างที่มีส่วนทางการเมืองในระดับสูงแต่ไม่มากนัก

ส่วนที่ 3.1 ผลวิเคราะห์ปัจจัยด้านสังคมของกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

กะเหรี่ยงตำบลแก่นมะกรูด เป็นกะเหรี่ยงโปว์ (Pwo Kgren) คนไทยเรียกว่ากะเหรี่ยงโปว์ พม่าเรียกว่า ตาเลียงกะยีน ย้อนกลับไปทำความเข้าใจกลุ่มชนชาติกะเหรี่ยงในด้านเชื้อชาติ ภาษา และประชากร ในประเทศไทย

1. ด้านเชื้อชาติ คนทั่วไปในภาคกลางเรียกชาวเขาเผ่านี้ว่า กะเหรี่ยง พม่าเรียก กะยีน ส่วนคนพื้นเมืองในภาคเหนือและพวกไทยใหญ่ เรียกว่า ยาง ส่วนชาวยุโรป เรียกว่า (Karen) กะเหรี่ยงถูกจัดอยู่ในตระกูลทิเบต-พม่า แบ่งเป็นแขนงที่สำคัญดังนี้

1) กะเหรี่ยงสะกอ (Skaw Karen) กะเหรี่ยงสะกอเรียกตัวเองว่า กะยา คนไทยเรียกว่า ยางขาว กลุ่มกะเหรี่ยงสะกอในแถบตะวันตกของจังหวัดเชียงใหม่ เรียกตัวเองว่า บุกุน โย

2) กะเหรี่ยงโปว์ (Pwo Karen) คนไทยเรียกกะเหรี่ยงกลุ่มนี้ว่า ยางโปว์ ซึ่งเป็นกะเหรี่ยงกลุ่มตำบลแก่นมะกรูด และในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี กาญจนบุรี และจังหวัดตาก เขตอำเภออุ้มผาง เป็นกะเหรี่ยงโปว์

3) กะเหรี่ยงบเว (Byhwe Karen) กะเหรี่ยงกลุ่มนี้เรียกตัวเองว่า กะยา ส่วนคนไทยเรียกว่า ยางแดง พม่าเรียกว่า กายินนี้ สมัยปัจจุบันเรียกว่า กะยา ชาวอังกฤษเรียกว่า คารินนี้

4) กะเหรี่ยงตองตู หรือ ปะโอ (Pa-O) คนไทยและพม่าเรียกกะเหรี่ยงกลุ่มนี้ว่า ตองตู พวกไทยใหญ่เรียกว่า ตองซู

2. ด้านภาษา กะเหรี่ยงแต่ละเผ่ามีภาษาพูดที่เกี่ยวข้องกับภาษาต่าง ๆ พื้นฐานของภาษาไม่เป็นที่ทราบแน่นอน บางแห่งบอกว่ามาจากต้นตระกูลจีน-ทิเบต แต่บางแห่งสันนิษฐานว่ามีความใกล้เคียงกับแขนงของ ทิเบต-พม่า ซึ่งเข้าใจว่าข้อสันนิษฐานอันหลังน่าจะถูกต้องมากกว่า ภาษาของกะเหรี่ยงสะกอ โปว์ และบเว มีความใกล้เคียงกันแต่ไม่สามารถเข้าใจกันได้ เพราะตัวผู้วิจัยได้เข้าไปในพม่ากับอาจารย์เวีย โฟ ซึ่งท่านเป็นเจ้าของวัดที่วัดแก่นมะกรูด ไปพบกะเหรี่ยงในพม่าพูดกันไม่รู้เรื่อง ส่วนรูปร่างหน้าตาก็เหมือนกับอาจารย์เวีย โฟ คือ ตัวเล็ก ๆ ไม่ใหญ่ ผิวพรรณเหมือนกัน ซึ่ง

ท่านได้บอกตัวผู้วิจัยว่า พวกนี้น่าจะเป็นกะหรั่ง และเป็นที่น่าสังเกตว่าภาษาของกะเหรี่ยงสะกอ และกะเหรี่ยงโปว์ นักวิชาการด้านภาษาได้กล่าวว่า กะเหรี่ยงสะกอและโปว์ น่าจะได้รับอิทธิพลจาก ภาษาในตระกูล มอญ-เขมร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาษามอญ เพราะชนชาติมอญในอดีตนั้น ครอบครองดินแดนพม่ามาก่อน

3. ด้านประชากร ชาวกะเหรี่ยงเป็นชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ในพม่ามากที่สุด จากการสำรวจสำมะโนประชากรของพม่า พ.ศ. 2474 ซึ่งเป็นระยะเวลา 80 กว่าปี กะเหรี่ยงที่อยู่ในพม่ามีมากถึง 1,340,000 คน ในจำนวนนี้เป็นกะเหรี่ยงสะกอมีจำนวนมากที่สุด มี 500,000 คน กะเหรี่ยงโปว์มี 473,000 คน กะเหรี่ยงปะโอมี 223,000 คน และกะเหรี่ยงบเว หรือ คะยา มีจำนวน 32,000 คน ส่วนกะเหรี่ยงในประเทศไทยโดยเฉพาะกะเหรี่ยงโปว์ นายปีเตอร์ ฮินตัน ได้ทำการศึกษากะเหรี่ยงโปว์ ในภาคเหนือของประเทศไทยมีจำนวนประชากรมากถึง 200,000 คน ซึ่งเป็นตัวเลขเมื่อ พ.ศ. 2512 เมื่อประมาณ 43 ปี มาแล้ว ปัจจุบันประชากรชาวกะเหรี่ยงคงมีมากเป็นจำนวนล้านคนแน่นอน (จัดทํา โดย บุษพัฒน์ 2528)

ปัจจัยด้านสังคมของกะเหรี่ยงโปว์แก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

สภาพความเป็นอยู่ของกะเหรี่ยงโปว์แก่นมะกรูด ปัจจุบันตั้งหลักแหล่งอยู่แบบถาวร การสร้างบ้านในปัจจุบันแตกต่างกับเมื่อ 10 กว่าปีก่อน เมื่อ 10 กว่าปีก่อนกะเหรี่ยงแก่นมะกรูดจะสร้างบ้านไม้ไผ่ หลังคาอาศัยแฝกเป็นส่วนใหญ่และอยู่ได้ไม่กี่ปีก็สร้างใหม่ ปัจจุบันสร้างแบบสมัยใหม่แบบคนไทยคือ สร้างด้วยไม้เสี้ยนเป็นส่วนใหญ่และมีบ้านปูนบ้างไม่มากนัก และการหาที่ทำเลของกะเหรี่ยงแทบทุกกลุ่มจะคล้าย ๆ กัน คือ การสร้างบ้านจะตั้งอยู่ในพื้นที่ลุ่มก้นกระทะ ล้อมรอบด้วยภูเขา กะเหรี่ยงจะอาศัยอยู่ระหว่างหุบเขาและปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือ แหล่งน้ำ แหล่งน้ำที่กะเหรี่ยงอาศัยอยู่ต้องมีลำห้วย แหล่งน้ำสมบูรณ์ต้องไหลตลอดทั้งปี กะเหรี่ยงจะไม่อยู่บนสันเขา ไม่เหมือนกับกลุ่มชาวเขาเผ่าม้งชอบอาศัยอยู่บนสันเขา จากการสัมภาษณ์นายเวีย จะโพ่ คลองวะ อดีตกำนันตำบลแก่นมะกรูด “ปัจจุบันความเป็นอยู่ของกะเหรี่ยงตำบลแก่นมะกรูดเปลี่ยนไปมาก จากหน้ามือเป็นหลังมือ ไม่ว่าจะสภาพความเป็นอยู่ หรือระบบเศรษฐกิจในปัจจุบัน ทำให้กะเหรี่ยงปรับตัวแทบทุกด้านไม่ว่าจะเป็นการทำมาหากิน ซึ่งอันนี้เป็นปัญหามากที่สุด เมื่อ พ.ศ. 2518 ประชากรตำบลแก่นมะกรูดมีไม่กี่ร้อยคน แต่ปัจจุบันประชากรเพิ่มมากขึ้นเป็นพันคน ทางรัฐได้จัดที่ทำกินให้ครอบครัวละ 20 ไร่ เราก็อยู่กันได้ไม่มีปัญหา ปัจจุบันประชากรเพิ่มขึ้นที่ทำกินก็ยังเท่าเดิม ตรงนี้เป็นปัญหาหนัก ผมเป็นกำนันหนักใจมากเกี่ยวกับการบุกรุกป่าเพื่อใช้เป็นที่ทำกิน นี้

เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทางรัฐต้องรีบเข้ามาดูแลความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยงตำบลแก่นมะกรูด”(เวียจ โฟ คลองวะ สัมภาษณ์ 2555)

การสร้างครอบครัว กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดชายหญิงเมื่อแต่งงานกันแล้ว โดยปกติฝ่ายชายจะต้องไปอยู่ที่บ้านของฝ่ายหญิงจนกว่าจะมีลูกด้วยกัน จึงแยกตัวออกมาสร้างครอบครัวเป็นของตนเอง ชาวกะเหรี่ยงถือว่าบ้านเป็นสถานที่ทางวิญญาณของภรรยา เมื่อไปสร้างครอบครัวของตนเองแล้ว เมื่อเข้าอยู่บ้านหลังใหม่ที่ตนเองสร้างจะมีการทำพิธี เตะบึงเซี่ย คือพิธีไหว้ผีผู้พิทักษ์ การสืบสายฝ่ายมารดา ความมุ่งหมายของพิธีกรรมนี้เพื่อแจ้งแก่ผีสายมารดาให้ทราบถึงการแต่งงาน หลังจากนั้นภรรยาก็มีอำนาจในการตกลงใจอนุญาต หรือห้ามมิให้ใครมาอาศัยอยู่ในบ้านหลังนี้ การอยู่ครองเรือนของชาวกะเหรี่ยงส่วนใหญ่จะมีผิวเดียวเมียเดียวการหย่าร้างมีน้อยมาก

การแต่งตัว ชุดประจำเผ่าของกะเหรี่ยง ผู้ชาย ผู้หญิง เด็กผู้ชาย เด็กผู้หญิง จะแตกต่างกันไป

ชุดประจำเผ่าผู้ชาย ผู้ชายจะนุ่งผ้าถุงยาวถึงตาตุ่มและเป็นสีแดงสด ส่วนเสื้อนั้นสีขาวมีเส้นสีแดงแซมที่ตัวเสื้อทั้งตัว เสื้อดู ๆ แล้วเหมือนกระสอบที่ผ่าตรงตุ่มกระสอบให้หัวผ่านได้ ส่วนแขนไม่มีผ้าเป็นช่องให้แขนผ่านได้ ส่วนชายเสื้อจะมีพู่ห้อยพอประมาณ เด็กผู้ชายก็เหมือนกัน เครื่องประดับของผู้ชายไม่มีอะไร

ชุดประจำเผ่าผู้หญิง ผู้หญิงกะเหรี่ยงจะนุ่งผ้าถุงเหมือนกับผู้ชาย ผู้หญิงจะมีสีแดงแต่มีลวดลายสวยงามพอดู โดยเฉพาะท่อนล่างของผ้าถุงจะมีลาย สีชมพู สีเหลือง สีดำ ทอสลับไปสลับมาสวยงามมาก ส่วนเสื้อนั้นก็สวยเช่นกัน จะเป็นสีแดงเป็นหลักและสลับด้วยสีชมพู เหลือง ดำ โดยเฉพาะตรงส่วนกลางของเสื้อจะมีลวดลายสลับกัน เสื้อจะเหมือนกับของผู้ชาย แต่จะสั้นกว่ามาก เสื้อผู้หญิงจะอยู่ขนาดเอว ส่วนเสื้อของผู้ชายจะยาวไปถึงขาอ่อน ผู้หญิงที่มีสามีแล้วจะใส่สีแดง ส่วนเด็กผู้หญิงหรือเป็นเด็กสาวที่ยังโสดอยู่จะแต่งชุดสีขาวแซมด้วยสีแดงเล็กน้อย และจะเป็นคล้าย ๆ ชุดนอนของคนไทยที่ใส่อยู่บ้าน ก็จะเป็นชุดยาว ยาวจนถึงตาตุ่มไม่มีคอหรืออะไรยาวจนตาตุ่มเลย ส่วนเครื่องประดับของผู้หญิงที่เห็นอยู่เป็นประจำคือ กะเหรี่ยงจะเกล้าผม และเสียบดอกไม้ที่มวยผม ดอกไม้ทุกชนิดจะเสียบได้และมีเครื่องรางผูกที่คอแน่นคอทีเดียว เครื่องรางนี้จะใส่ตลอดแทบจะไม่ถอดเลย

ชุดประจำเผ่าของกะเหรี่ยง โดยเฉพาะกะเหรี่ยงโปว์จะเหมือนกันหมด ไม่ว่าจะอยู่จังหวัดไหน และเป็นชุดที่ทอด้วยมือและทอเอง ผู้วิจัยเคยได้ชุดประจำเผ่าของกะเหรี่ยงมาสองชุดเป็นชุดของผู้หญิงทอด้วยมือสวยงามและหนามาก โดยเฉพาะเสื้อ และต้องใช้เวลาทอนานมากเป็นเดือน ๆ จะได้สักชุดหนึ่ง เพราะไม่มีขาย กะเหรี่ยงในปัจจุบันจะไม่แต่งชุดประจำเผ่า ยกเว้นในวันเทศกาลสำคัญ ๆ เท่านั้น เช่น วันเลี้ยงผีบรรพบุรุษ วันพระใหญ่ ๆ หรือวันสำคัญที่ส่วนราชการต้องการให้กะเหรี่ยงลงไปเมืองเพื่อต้องการให้รู้ว่ากะเหรี่ยงก็มีการแต่งตัวเป็นแบบฉบับของตัวเอง ส่วนใหญ่

ถ้าไม่มีเหตุการณ์สำคัญก็จะแต่งตัว ใส่กางเกง เสื้อ แบบฉบับของคนไทยเสียเป็นส่วนใหญ่ เพราะมันง่ายดี ซึ่งหาสะดวกสบายกว่า ส่วนชุดประจำเผ่าก็เก็บไว้นาน ๆ จะออกมาใส่สักครั้งหนึ่ง

ค่านิยมทางสังคมของกะเหรี่ยง ในสังคมกะเหรี่ยงถือว่าความมั่งคั่งและมีวัวควาย เป็นสิ่ง ที่แสดงถึงสถานะอันสูงส่ง ในสังคมของกะเหรี่ยง การประกอบอาชีพไม่มีความสำคัญอย่างใดต่อ สถานะทางสังคม ทั้งนี้เพราะกะเหรี่ยงแทบทั้งหมดมีอาชีพทางเกษตรกรรมชาวกะเหรี่ยง คือ การ แสดงความมั่งคั่ง หรือ แสดงให้คนอื่นเห็นว่าคนนั้นมีสมบัติ การแสดงในส่วนนี้กะเหรี่ยงจะไม่ แสดงให้ใครรู้ คือจะไม่โอ้อวด

ค่านิยมอีกประการหนึ่งของกะเหรี่ยง คือกะเหรี่ยงจะให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์ฉัน เพื่อนมาก เขาจะซื่อสัตย์ เชื่อมั่น และสรีทธาต่อกัน ความเป็นพี่น้องกันจะมีความแน่นแฟ้นมาก ยิ่ง ในสมัยก่อนด้วยแล้วยังยอมรับนับถือกันมากกว่าปัจจุบัน ชาวกะเหรี่ยงถือว่าความรักใคร่สัมพันธ์ ภายในเผ่ามีความสัมพันธ์และสำคัญกว่าความสัมพันธ์ในครอบครัวเสียอีก

ระบบการปกครองหมู่บ้าน ผู้มีอิทธิพลที่สุดในหมู่บ้านคือ “เซียงเก็งตู” คือ หัวหน้าหมู่บ้าน นอกจากจะเป็นหัวหน้าหมู่บ้านแล้วยังเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ และเป็นผู้ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ตำแหน่ง เซียงเก็งตู ได้มาโดยการสืบทอดมาจากบิดา เซียงเก็งตูจะเป็นผู้ทำหน้าที่ตัดสินกรณีพิพาท ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน การทำหน้าที่ของเซียงเก็งตูมิได้ตัดสินข้อพิพาทโดยเอาความเห็นส่วนตัว โดยมิได้ฟังความเห็นของผู้แต่ผู้แก่ของหมู่บ้าน เซียงเก็งตูจะต้องปรึกษาหารือกับผู้แต่ผู้แก่ก่อนและ เอาเสียงส่วนใหญ่เป็นหลักตัดสิน จะต้องเห็นด้วยทั้งเซียงเก็งตูและผู้แต่ผู้แก่จึงจะตัดสินข้อพิพาท

ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะเป็นข้อพิพาทที่จบด้วยการชดใช้สินไหมให้กับผู้เสียหาย ส่วนความผิดร้ายแรง เช่น ฆ่าคนตาย ในสมัยก่อนผู้กระทำผิดคือไปฆ่าคนตาย ตัวผู้ฆ่าคนอื่นตาย จะต้องถูกฆ่าให้ตายตามกันไป แต่ปัจจุบันกะเหรี่ยงแก่นมะกรูดจะไม่จัดการกับเรื่องนี้ จะมอบให้ เป็นหน้าที่ของรัฐมาจัดการ ลงโทษตามความผิดที่จะได้รับ แต่การฆ่ากันตาย ตัวผู้วิจัยอยู่แก่น มะกรูดมา 10 กว่าปี ยังไม่มีการฆ่ากันตาย แต่เรื่องการเมืองมีเรื่องมีราวกันพอมืออยู่บ้าง เหตุที่มีส่วนใหญ่ จะเป็นช่วงมีการแต่งงาน เพราะดื่มเหล้า การดื่มเหล้าแล้วเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้มีเรื่องมีราวกัน ส่วนความผิดอีกประการหนึ่งที่น่าสนใจคือ การลักขโมย ผิดผู้หญิง และการกระทำนี้ต้องกระทำ ความผิดซ้ำแล้วซ้ำอีก หรือผู้หญิงที่ชอบ ไปเป็นชู้กับสามีชาวบ้านเป็นชู้ซ้ำแล้วซ้ำอีก เซียงเก็งตู เดือน เท่าไรก็ยังสามารถอยู่รำไป การทำผิดแบบนี้จะต้องถูกขับไล่ออกจากหมู่บ้าน ส่วนผู้หญิงที่เป็นชู้จะถูก เชี่ยนตี และประจานทั้งหมู่บ้านแล้วขับไล่ออกจากหมู่บ้านเช่นกัน กว่าจะกลับหมู่บ้านได้ต้อง ปรับตัวเองให้เป็นที่พอใจ เซียงเก็งตูและผู้แต่ผู้แก่ของหมู่บ้าน จากการสัมภาษณ์ นายดี ภัคไคร์ ครู โรงเรียนบ้านใหม่คลองอ้งจะกล่าวว่า “ในสมัยก่อนการปิดลูกผิดเมียจะถูกขับไล่ออกจากหมู่บ้าน 3-5 ปี เมื่อมีการคบชู้เกิดขึ้นถ้าฝ่ายชายอยากได้เมียคืนต้องซื้อคืน กฎนี้เริ่มหายไป มีการใช้

กฎหมายสมัยใหม่เข้ามาแทน อาจมีการฟ้องร้องขึ้นโรงขึ้นศาล แต่ยังคงใช้กฎหมายอยู่บ้าง สมัยก่อนถ้ามีการฆ่ากันตาย ผู้ใหญ่เป็นผู้ตัดสิน ถ้ามีการกระทำผิดซ้ำบ่อยๆ ผู้กระทำผิดอาจต้องตายตกตามกัน เพราะทางราชการยังไม่ถึง การสถาปนาเป็นเรื่องที่ชาวกะเหรี่ยงกลัวมากที่สุดอาจมีการกินน้ำ

ศาสนา ชาวกะเหรี่ยงแก่นมะกรูดนับถือ พุทธศาสนา และนับถือผีบรรพบุรุษ ชาวกะเหรี่ยงมีความเชื่อว่าแทบทุกหนทุกแห่งจะมีผีสิงสถิตอยู่ เช่น ในป่า ในไร่ หรือ ในหมู่บ้าน ผีที่กะเหรี่ยงนับถือมีอยู่สองอย่างคือ ผีเรือน กับ ผีบ้าน

ผีเรือน คือ ผีเจ้า หรือ ผีประจำหมู่บ้าน คือเมื่อ บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ได้ตายไป วิญญาณของท่านเหล่านั้นคงวงเวียนไปมาในบ้านเรือนและหมู่บ้าน คอยปกป้องดูแลลูกหลานให้อยู่ด้วยความสงบสุข

ผีบ้าน คือ ผีเทพักษ์ หรือ เป็นผีเจ้าที่คอยรักษาหมู่บ้าน กะเหรี่ยงถือว่าผีเจ้าที่มีความสำคัญมากคนหนึ่ง เพราะมีความสำคัญในพิธีเกี่ยวกับการเกษตร และพิธีกรรมเกี่ยวกับความอยู่ดีมีสุขของคนทั้งหมู่บ้าน

และจะมีการเลี้ยงผีปีละ 2 ครั้ง ทั้งผีบ้านและผีเรือน ครั้งแรกช่วงฤดูฝน ครั้งที่สองจะจัดวันสิ้นฤดูการเกษตร

ความเชื่อในเรื่องวิญญาณและภูติผีของชาวกะเหรี่ยง มีผลดีต่อความเป็นอยู่ของสังคมกะเหรี่ยงมาก ทำให้เกิดคุณธรรม เพราะการทำผิดต่าง ๆ เช่น การลักขโมย การผิดลูกเมียของผู้อื่น กะเหรี่ยงถือว่าผีข่มเห็นเสมอและจะลงโทษ จะทำให้ครอบครัวเดือดร้อน เจ็บไข้ได้ป่วย และจะทำให้พืชผลทางการเกษตรเสียหาย ความโกรธของผีจะมีต่อทุกคนในหมู่บ้าน ด้วยเหตุนี้กะเหรี่ยงจึงไม่กล้าทำผิด

พุทธศาสนา กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดในปัจจุบันทั้งเด็กและผู้ใหญ่นับถือผู้ที่ประกอบพิธีกรรม หรือ เจ้าวัด จะให้ความเคารพต่อพุทธศาสนา วันพระสำคัญ เจ้าวัดก็เข้าวัดมารับศีลฟังธรรม ความเชื่อต่อพุทธศาสนาของกะเหรี่ยงมีมานานนับพันปีแล้ว กะเหรี่ยงได้รับอิทธิพลมาจากชนชาติมอญในพม่า ชนชาติมอญมีความศรัทธาพุทธศาสนาเป็นที่สุด เคารพพระในพุทธศาสนา เมื่อครั้งประเทศพม่ายังเป็นของมอญอยู่เราจะเห็นเจดีย์สวย ๆ ในประเทศพม่า เช่น เขตเวดากองเจดีย์มอญเป็นผู้สร้าง หรือแม้กระทั่งเจดีย์ที่พุกามสวยงามที่สุดของพม่า ในประเทศพม่า ปัจจุบันยังมีรัฐมอญซึ่งเป็นแถบที่คนมอญอาศัยอยู่ และอยู่ติด ๆ กันคือรัฐกะเหรี่ยง กะเหรี่ยงได้รับอิทธิพลจากมอญในการนับถือพุทธศาสนา กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดโดยเฉพาะพวกเด็กผู้ชายทุกคนจะต้องมาอยู่วัดรับใช้พระช่วยงานวัด กวาดวัด ทำวัตรสวดมนต์ สาเหตุที่มาอยู่วัด เพราะพ่อแม่ให้มาอยู่ เพราะกะเหรี่ยงมีความเชื่อว่าเด็ก ๆ ถ้ามาอยู่วัดแล้วเด็กจะไม่คือ เป็นเด็กดี และช่วงโรงเรียนปิดเทอม

เด็กชายชาวกะเหรี่ยงจะบวชเป็นสามเณรอย่างน้อย 1 เดือน เด็กผู้หญิงจะบวชชี ผู้ชายชาวกะเหรี่ยงทุกคนต้องบวชอย่างน้อย 1 พรรษา หรือมากกว่า ปัจจุบันประเพณีนี้กะเหรี่ยงยังถือปฏิบัติอยู่อย่างเคร่งครัด วัตถุประสงค์ถือว่าเป็นเสมือนศูนย์รวมของกะเหรี่ยง คล้ายกับคนไทยในยุคโบราณอาศัยวัดในทุกเรื่อง ตั้งแต่การศึกษา แพทย์ สถาปัตยกรรม ฯลฯ กะเหรี่ยงมีปัญหาอะไร เจ็บไข้ได้ป่วยก็มาหาพระให้ปัดเป่าก็มีอยู่ในปัจจุบัน เวลาจะคลอดลูกก็มาหาพระขอน้ำมนต์เพื่อให้คลอดลูกง่าย โดยเฉพาะตัวผู้วิจัยเองเป็นหมอออยู่บ่อย ๆ ในการปัดเป่า หรือมาขอน้ำมนต์เวลาจะไปคลอดลูกที่โรงพยาบาล เพราะทุกครั้งที่เอาน้ำมนต์ไปจะออกลูกง่ายไม่เจ็บปวดเลย เลยเป็นที่กล่าวขานไปทั้งตำบล กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดไม่ว่าจะยากจนอย่างไร ในตอนเช้าถ้าพระไปบิณฑบาตจะใส่บาตรพระแทบทุกบ้าน และให้ความเคารพในที่สุดพระว่ากล่าวอย่างไรก็รับฟังและนำไปปฏิบัติ พระกล่าวเป็นบาปถ้าพระพูดเขาจะทำตามเสมอ

นี่เป็นส่วนหนึ่ง ปัจจัยด้านสังคม ตั้งแต่เชื้อชาติ ภาษา ประชากร ครอบครัว การปกครอง การแต่งตัว และศาสนา ปัจจุบันก็มีการปรับเปลี่ยนไปตามกาลสมัย เพื่อให้เข้ากับสภาวะโลกในระบบทุนนิยม เพื่อความอยู่รอดของชนเผ่าถ้าไม่ปรับตัวเองไม่ว่าเป็นชนชาติใดคงจะอยู่ไม่ได้ แต่จะปรับตัวเองอย่างไรเราเจ้าของชนเผ่ากะเหรี่ยงก็ยังคงอยู่ต่อไป

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ระบบเศรษฐกิจของชาวกะเหรี่ยงแก่นมะกรูด คือ การทำการเกษตรเป็นหลัก และในอดีตเป็นการทำการเกษตรเพื่อยังชีพเท่านั้น กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดจะปลูกข้าวเป็นหลักไว้สำหรับบริโภคในครอบครัวปีหนึ่ง ๆ เท่านั้น ส่วนพืชอย่างอื่นก็มี พริกขี้หนู ถั่วฝักยาว มะละกอ พักทอง ฯลฯ และมีไว้กินเท่านั้น มิได้ปลูกไว้ขายแต่ประการใด แต่ในปัจจุบันการเพาะปลูกของชาวกะเหรี่ยงแก่นมะกรูดได้เปลี่ยนไป โดยเฉพาะการปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง สำหรับป้อนโรงงาน และเริ่มปลูกพืชเศรษฐกิจหลักคือ ปลูกยางพารา

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล จากการสัมภาษณ์ กำนันแก่นมะกรูด ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่ ได้รับคำตอบเหมือนกันหมดเรื่องของความเป็นอยู่เกี่ยวกับเศรษฐกิจของหมู่บ้าน นายเวียจะโพ คลองวะ อดีตกำนัน ตำบลแก่นมะกรูด ได้กล่าวว่า “ปัจจุบันชาวบ้านมีความเป็นอยู่สะดวกสบายกว่าแต่ก่อนมาก เช่น การเดินทางไปไหนมาไหน หนทางสะดวกสบายลาดยาง แต่ก่อนช่วงหน้าฝนจะไปไหนไม่ได้เลยหนทางจะลื่นเพราะถนนเป็นลูกรังและก่อนหน้าไปไหนจะเดินกันเป็นส่วนใหญ่รถราแทบจะไม่มี ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นหน้ามือเป็นหลังมือ มีรถกันแทบทุกบ้านและก็เป็นหนักกันถ้วนหน้ารวมทั้งผมด้วย เป็นหนักกันทุกบ้านครับ อย่างน้อยบ้านหนึ่ง ๆ ต้องมีรถมอเตอร์ไซด์ ซึ่งเงินผ่อนทั้งนั้น และผ่อนเป็นปี ปีหนึ่งไปจ่ายเขาครั้งหนึ่งหลังจากเก็บเกี่ยวพืชผล ถ้าปีไหนผลผลิตไม่ได้ก็เป็นหนักเพิ่มครับ ตรงนี้ทำให้เราลำบากก็ธรรมดาดีก็มีเสีย ” (เวียจะโพ คลองวะ สัมภาษณ์ 2555)

ผู้วิจัยได้สอบถามอีกว่า หลังผลผลิตแต่ละปีเป็นอย่างไรบ้าง ราคาดีหรือเปล่า กำนันกล่าวว่า ผลผลิตโดยเฉพาะข้าวโพดแทบจะไม่ได้อะไร อย่างผมปลูกมากปีนี้ได้ประมาณ 7 แสนกว่า แต่หัก ค่าลงทุนทั้งปุ๋ย ยา แรงงานต่าง ๆ หมดไปเกือบ 6 แสน นี่ยังไม่ได้อะไรเลยในครอบครัวที่ได้ลงแรง ไปก็พออยู่ได้ กำนันได้กล่าวต่อไปอีกว่า “ ปัจจุบันหนทางไปมาสะดวกทำให้เราได้ขายผลผลิตที่ ปลูกเสริม เช่น กกล้วย มะละกอ พักทอง ทำให้รายได้เพิ่มขึ้น อย่างปลูกพักทองนี้ เช่น ลงทุนเมล็ด พักทอง 2 กระป๋อง ถ้าฝนดี ๆ ไม่แล้งจนเกินไป ปลูกครั้งหนึ่งบางครั้งได้ 6-7 หมื่นบาท ลงทุนไม่ถึง พัน ยังดีกว่าปลูกข้าวโพดซึ่งเป็นพืชหลัก แต่การปลูกพักทองที่จะได้ราคาดี ๆ มันอยู่ที่จังหวะ มัน ได้เป็นบางครั้ง เช่น พักทองขาดตลาดและมีคนปลูกน้อยจึงจะได้ราคาดี ส่วนมะละกอ ราคาก็ได้ พอสมควร กล้วยก็ได้ดีกว่าแต่ก่อน สาเหตุที่ชาวบ้านขายได้ เพราะหนทางสะดวก แต่ก่อนเป็นทาง ลูกรังพ่อค้าไม่เข้ามาซื้อเลย เพราะการไปมาลำบากระยะทางประมาณ 10 กว่ากิโล ต้องใช้เวลาการ ไปมาเกือบ 2 ชั่วโมง และเป็นทางขึ้นเขาทำให้พ่อค้าไม่เข้ามาซื้อ แต่ปัจจุบันพ่อค้าแย่งกันซื้อ พักทอง มะละกอ กล้วย ราคาดีพออยู่ได้ แต่ก่อนกล้วยไม่มีราคาหวีหนึ่งสัก 50 สตางค์ ก็ยังไม่ได้สูง หนาวาคันเพราะไม่มีคนซื้อ ปัจจุบันหวีหนึ่ง 5-7 บาท ทำให้ชาวบ้านมีรายได้ กล้วยเป็นพืชเสริมปลูก ทั้ง ๆ ไว้”(เวียจโป่ คลองวะ สัมภาษณ์ 2555)

ตัวผู้วิจัยได้ถามต่อไปอีกว่า การปลูกพืชเชิงเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ในปัจจุบันกับการปลูกพืช เพื่อยังชีพในอดีตอย่างไรจะดีกว่ากัน กำนันได้ตอบว่า “มันคืออย่างเสียอย่าง การปลูกพืชเชิง เศรษฐกิจในปัจจุบันเราลงทุนสูง ถ้าเหตุการณ์ปกติฝนฟ้าตกดีไม่แล้งก็พออยู่ได้ไม่ลำบาก แต่ถ้าแล้ง มากปัญหาตามมาทันที เพราะผลผลิตเสียหาย ปัจจัยเรื่องของฟ้าฝนสำคัญที่สุดเป็นตัวตัดสินใจผลผลิต กันเลยทีเดียว เพราะที่แก่นมะกรูดการเพาะปลูกอาศัยธรรมชาติอย่างเดียว ของดีและเสียมันก็อยู่ ตรงนี้แหละ และข้อดีอีกอย่างหนึ่งของการปลูกพืชเชิงเศรษฐกิจ คือ ทำให้กะเหรี่ยงแก่นมะกรูด ตื่นตัวและพัฒนาไปมาก แต่ก่อนทำอะไรไม่เป็น ทำอะไรก็ช้าไม่ทันกัน ปัจจุบันเข้ามาก็ต้องเข้าไร่ ทำกินกันทั้งวันต้องขยันดูแลตลอด ไม่ดูแลไม่เอาใจใส่ไม่ได้กันแน่นอน ตรงนี้ถือได้ว่าทำให้ กะเหรี่ยงปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเก่า ๆ คือ ช้ามากกลับเร็วขึ้นกว่าเก่าเยอะ ส่วนข้อเสียและลำบากมาก คือกะเหรี่ยงเป็นหนี้กันแทบทุกบ้าน เพราะการเพาะปลูกสมัยใหม่ต้องใช้เครื่องทุ่นแรง เช่น ต้องมี รถไถ รถขนส่งพืชผล เครื่องทุ่นแรงเหล่านี้มีราคาแพงและจำเป็นต้องมีเลยทำให้กะเหรี่ยงเป็นหนี้ บางครอบครัวเป็นหนี้อยู่หลายล้านบาท” (เวียจโป่ คลองวะ สัมภาษณ์ 2555)

ผู้วิจัยได้สอบถามครอบครัวที่มีรถไถ รถหกล้อ รถกระบะ เครื่องสีข้าวโพด ไปถามดูพบว่าเป็นหนี้อยู่ 2 ล้านกว่า ได้ยินแล้วตกใจเพราะเป็นหนี้มากอาศัยผลผลิตปีหนึ่ง ๆ ได้ไม่ทำอะไร ต้องเสีย ดอกเบี้ยหรืออะไรต่าง ๆ มากมาย ตรงนี้ถือได้ว่าลำบากมากที่ต้องแบกภาระหนี้สิน คนที่สบายคือ

นายทุน อาศัยเก็บเกี่ยวกำไรจากการทำไร่จากกะเหรี่ยงโดยไม่ต้องทำอะไร อาศัยเงินทุนเป็นปัจจัย ทำให้กะเหรี่ยงต้องขยันมากขึ้นหลายเท่าตัว เพราะอยู่ในสภาวะจำยอม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสอบถามเฝ้าดูมาหลายปี ระบบเศรษฐกิจทุนนิยมทำให้กะเหรี่ยงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมากที่สุด มากกว่าปัจจัยด้านการเมืองและสังคม ปัจจัยด้านอื่น ๆ ทำให้กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมแบบช้า ๆ ค่อย ๆ เป็นค่อย ๆ ไป แต่ระบบเศรษฐกิจทำให้กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดเปลี่ยนอย่างทันด่วน จากสังคมเกษตรกรรมแบบเก่าเข้าสู่สังคมเกษตรกรรมสมัยใหม่ การเปลี่ยนโครงสร้างแบบเก่า เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ทัศนคติ ระบบเศรษฐกิจมีส่วนผลักดันและพัฒนาให้กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดเปลี่ยนแปลงมากที่สุด

จากการวิเคราะห์อีกประการหนึ่ง ระบบเศรษฐกิจทำให้เกิดผลกระทบหลายอย่างเกิดขึ้นในพื้นที่ชุมชนแก่นมะกรูด เช่น มีการบุกรุกป่ามากขึ้น เพื่อต้องการพื้นที่เพาะปลูกเพื่อเพิ่มรายได้ให้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายซึ่งเพิ่มมากขึ้น การปลูกพืชเพื่อยังชีพในอดีตใช้พื้นที่ประมาณ 5 ไร่ ก็เพียงพอสำหรับปลูกข้าวและพริก ฯลฯ ไร่กินปีหนึ่ง ๆ เพราะมิได้มีหนี้สินอะไร แต่ปัจจุบันอยู่แบบอดิใจไม่ได้และการรุกป่ามีผลกระทบต่อส่วนรวม โดยเฉพาะทางราชการได้ทำการจับกุมผู้ที่รุกป่าทำให้เกิดปัญหาตามมามากมาย สำหรับผู้ที่ถูกจับกุมต้องขึ้นโรงขึ้นศาลเสียเวลาเสียเงินเสียทอง และเป็นปัญหาอยู่ในปัจจุบันกับการรุกที่ทำกินในเขตป่ามรดกโลกห้วยขาแข้ง ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ สาเหตุหลัก คือ ชาวบ้านต้องการเพิ่มผลผลิตเพื่อให้พอใช้หนี้เป็นประเด็นแรก

ผู้วิจัยเคยเสนอแนวคิดต่อทางรัฐที่เข้ามาดูแลพื้นที่แก่นมะกรูด เราได้จัดการประชุมใหญ่มีผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานี นายอำเภอบ้านไร่ พัฒนาการ ฯลฯ ได้ประชุมเรื่องการรุกป่ามรดกโลกห้วยขาแข้งจะหาทางจัดการการรุกป่าอย่างไร ผู้วิจัยได้เสนอว่าเราจะเอาพืชอะไรที่ใช้พื้นที่น้อยและให้ผลผลิตมาก ผู้วิจัยได้เสนอพืชเศรษฐกิจหลักของภาคใต้คือ ยางพารา ใช้พื้นที่น้อยและให้ผลผลิตมากและพอที่จะเลี้ยงให้กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดเอาตัวรอดโดยไม่เป็นหนี้ในอนาคตระยะยาวได้ ยางพารา 1,000 ต้น ใช้พื้นที่ปลูก 15 ไร่ สามารถเลี้ยงคนในครอบครัวใหญ่ที่มีอยู่ 15 คนได้ โดยใช้พื้นที่ 15 ไร่ 1 ไร่ปลูกได้ 70 ต้น ต้นหนึ่งในปัจจุบันให้ผลผลิตต้นละ 3 บาท (คิดแบบถูกที่สุด) 70 ต้นก็ได้แล้ว 210 บาท สามารถเลี้ยงได้ 1 คนแล้ว ปัจจุบันยางพาราภิโลกกรัมละ 100 กว่าบาท ยางพาราใช้เวลาปลูกประมาณ 5-6 ปี ก็สามารถให้ผลผลิตแล้วและประโยชน์มหาศาลจากยางพารา โดยเฉพาะประโยชน์ที่จะเกิดกับชุมชนแก่นมะกรูด พื้นที่เราเห็นเป็นเนินโล้นที่แก่นมะกรูดจะหมดไป พื้นที่กลับชุ่มชื้น สภาพแวดล้อมสดสวยเขียวขจี หนาวร้อนก็กลับเย็น สัตว์ป่าที่หายไปก็กลับมา รายได้ของชาวบ้านมั่นคงได้ทุกวันทำให้ชาวบ้านอยู่ดีกินดีและไม่รุกป่าอีกต่อไป และมีผลกระทบต่อส่วนรวม เศรษฐกิจ และสังคม แทบจะครบวงจรทีเดียว ตัวผู้วิจัยได้เสนอแนวคิดต่อที่ประชุมดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

การปลูกยางพาราเท่ากับเป็นการช่วยทางราชการปลูกป่า ยางพาราถึงแม้ว่าจะไม่แข็งแรงเหมือนไม้ป่าธรรมชาติ เช่น ประดู่ มะค่าโมง ก็จริงแต่ต้นยางพาราใบดกมรึ้น และอีกประการหนึ่ง ชาวบ้านแก่นมะกรูดปัจจุบันสุขภาพแย่เพราะผลกระทบจากการใช้ยาต่าง ๆ เช่น ยาฆ่าหญ้า ยาปราบศัตรูพืชต่าง ๆ และทำลายสภาพแวดล้อมของส่วนรวม เช่น แหล่งน้ำกินน้ำใช้ ชาวบ้านแก่นมะกรูดอาศัยน้ำจากลำห้วยใช้บริโภค พวกเขาฆ่าหญ้าบ้างครั้งเมื่อฉีดใหม่ ๆ ฝนเกิดตกลงมาฝนจะล้างเอายาฆ่าหญ้าลงไปในลำห้วย ตรงนี้ถือได้ว่าเป็นอันตรายอย่างคิดไม่ถึงสำหรับผู้นำไปบริโภคหรือล้าง และการปลูกยางพาราจะลดการใช้ยาฆ่าเท่ากับประหยัดรายจ่าย ประหยัดสุขภาพ ประหยัดเวลา และหยุดการเผาป่าลง ยางพาราเป็นพืชที่แพ้ไฟถ้าโดนไฟจะตาย ตรงนี้เท่ากับทำให้ชาวบ้านเลิกเผาไร่ ปกติถ้าปลูกข้าวโพดหลังเก็บเกี่ยวจะเผาไร่ ไร่ได้ที่อยู่ติดกับเขตป่าหวงห้ามไฟจะไหม้เข้าไปทุก ๆ ปี ถ้าปลูกยางพาราชาวบ้านจะไม่ยอมให้เผาไร่แน่นอน เพราะกลัวไฟจะลามมาไหม้ไร่ยางพารา ยางพาราให้ประโยชน์มหาศาลและยางพาราเป็นที่ต้องการของโลกในปัจจุบันเกือบจะพอ ๆ กับน้ำมันเลยที่เดียว ไม่ต้องต่อรองราคาเหมือนกับผลผลิตข้าวโพด มัน ฯลฯ ยางพาราจึงเป็นพืชทางเลือกที่จะทำให้กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดกลับฟื้นจากการเป็นหนี้ สุขภาพแย่ และจะเป็นพืชที่สร้างความกินคืออยู่ได้อย่างยั่งยืน นาย บุญช่วย น้าพ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3 ตำบลแก่นมะกรูด ได้ให้สัมภาษณ์ว่า “เป็นการกระทบต่อวิถีชีวิตเดิมๆ อย่างมากในด้านการทำกิน เมื่อรัฐส่งเสริมเราก็ทำตามไม่สามารถอยู่แบบเดิมๆ ได้ ทำให้ต้องดิ้นรนอย่างมาก วิถีเดิมๆ ทำข้าว ทำพริก ทำไร่หมุนเวียน มีต้องดิ้นรนมากมาย”(บุญช่วย น้าพ สัมภาษณ์ 2555)

ผู้วิจัยได้นำยางพารามาปลูกที่แก่นมะกรูดหลายพันต้นเมื่อ พ.ศ.2548 ปัจจุบันยางพาราเหล่านั้นได้ให้ผลผลิตแล้ว ซึ่งทำให้เจ้าของที่ปลูกอยู่แบบสบาย ๆ ได้ผลผลิตหลายแสนแล้วระยะเวลาเพียงปีเดียวเท่านั้น และปัจจุบันทางรัฐได้ให้การสนับสนุนในการปลูกยางพารา ปัจจุบัน (พ.ศ.2555) ได้ปลูกกันหลายหมื่นต้นคิดว่าอีก 2-3 ปี คงจะเต็มพื้นที่ ห้วยขาแข้งแก่นมะกรูดมรดกโลกคงจะกลับเขียวและสวยงามอีกครั้งหนึ่งคงไม่เกิน 10 ปี ข้างหน้าแน่นอน

ปัจจัยด้านการเมือง โดยเฉพาะประโยชน์ที่ได้จากการเมืองของชาวแก่นมะกรูด ปัจจัยด้านการเมืองมีส่วนผลักดันและพัฒนากะเหรี่ยงแก่นมะกรูดเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดั้งเดิม และมีความกระตือรือร้นในเรื่องสิทธิต่าง ๆ เช่น สิทธิในการแสดงออก แสดงความคิดเห็นกะเหรี่ยงแก่นมะกรูดในอดีตจะไม่สนใจการเมือง จะสนใจในการทำมาหากินอย่างเดียว กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดเป็นคนไทยสัญชาติกะเหรี่ยง คนเหล่านี้เกิดในเมืองไทยมีสิทธิความเป็นไทยเหมือนกับคนไทยทั่ว ๆ ไป อยู่ภายใต้กฎหมายไทย นายวันนพ ขอสุธ ราษฎรหมู่ที่ 3 ตำบลแก่นมะกรูดกล่าวว่า “การเมืองการปกครองเข้ามามีบทบาททำให้มีการพัฒนาในด้านต่างๆอย่างมาก มีการเปลี่ยนแปลงไปทั้งในทางดี

และทางไม่ดี ส่วนที่ดีก็คือได้รับสาธารณูปโภค การอนามัย การสื่อสารที่ดีขึ้น ส่วนที่ไม่ดีคือมีความวุ่นวายตามมา สังคมเปลี่ยนไปคนรุ่นเก่าๆไม่สามารถตามทันมีการทำเพื่อเอาหน้ามากขึ้น อีกอย่างคือนโยบายของรัฐไม่สามารถทำตามได้จริงหรือมีแต่นโยบายแต่ในทางปฏิบัติทำไม่ได้” (วันนพ ขอสุข สัมภาษณ์ 2555)

ในตำบลแก่นมะกรูดมี โรงเรียน อนามัย คอยดูแลเรื่องของความรู้สมัยใหม่และดูแลด้านสุขภาพของชาวบ้าน สังคมของชาวกระเหรี่ยงเป็นสังคมเกษตร มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย มีความเอื้ออาธรรมน้ำใจ รักสนุกสนานร้องรำทำเพลง มีภูมิปัญญาพื้นบ้านในการดำรงชีวิตมานานับพันปี ตัวแปรที่ทำให้กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดเปลี่ยนแปลงและปรับตัวคือ การศึกษาแบบสมัยใหม่ของไทยเป็นประการแรก

ประการที่สอง คือ ระบบการเมืองในตำบลแก่นมะกรูดมีการเลือกตั้งทุกระดับ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศ การเมืองเป็นตัวแปรทำให้ตำบลแก่นมะกรูดได้พัฒนาไปมากและพัฒนาแทบจะทุกด้าน โดยเฉพาะนโยบายของรัฐ หน่วยงานของราชการให้การดูแลชาวบ้านกลุ่มนี้เป็นกรณีพิเศษ เช่น ความเป็นอยู่ การทำมาหากิน ทางรัฐจะให้การช่วยเหลือแทบจะทุกด้าน ด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง เพื่อที่จะให้ชาวกระเหรี่ยงแก่นมะกรูดดูแลตัวเองได้ ทางรัฐจึงได้ให้การสนับสนุนเรื่องความเป็นอยู่ เช่น การทำมาหากิน กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดอาศัยการเกษตรเป็นอยู่ ทางรัฐก็การสนับสนุนในเรื่องของพันธุ์พืชที่ชาวบ้านต้องการ และให้ความรู้เกี่ยวกับการเพาะปลูก โดยให้นักวิชาการทางการด้านเกษตรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการเพาะปลูก ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องดินว่าจะปลูกพืชอะไรจึงจะเหมาะสมกับดินและอากาศ การเพาะปลูกของชาวกระเหรี่ยงแก่นมะกรูดจึงมีผลผลิตที่พอจะเลี้ยงตัวได้

ผู้วิจัยได้สอบถามกำนันเกี่ยวกับการเมืองว่าระบบการเมืองของไทยมีส่วนทำให้กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดพัฒนาอะไรไปบ้าง นายเวียงพะโพ คลองวะ ได้ตอบน่าสนใจว่า “การเมืองมีส่วนมากที่สุดในการพัฒนาแทบจะทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความเป็นอยู่ การศึกษา สุขภาพ เรื่องของความปลอดภัยและโดยเฉพาะเรื่องของการถนนหนทางของแก่นมะกรูดกับบ้านไร่ นักการเมืองแท้ ๆ เลยที่ได้ทำถนนเส้นนี้ให้สะดวกสบายไปไหนมาไหนคล่องตัวประหยัดเวลา ถนนสายแก่นมะกรูด-บ้านไร่ ระยะทาง 3.3 กิโลเมตร แต่ที่เป็นถนนดิน 13 กิโลเมตรเท่านั้น ต้องใช้เวลาเดินทางเป็นชั่วโมงและถ้าเป็นหน้าฝนจะสัญจรไม่ได้เลย เพราะถนนลื่นใช้ไม่ได้ ตรงนี้ผมถือว่าการเมืองได้ช่วยเราให้มีถนนเส้นนี้ ก่อนหน้านี้นี้ทางกรมทางจะสร้างแต่กรมป่าไม้ไม่ยอมมาให้สร้างเพราะไปกระทบกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและป่าไม้ที่สมบูรณ์ ได้ อาศัย ส.ส. ของพื้นที่ไปคุยกับกรมป่าไม้ จึงได้ข้อตกลง แต่กว่าจะได้สร้างใช้เวลาหลายปี”(เวียงพะโพ คลองวะ สัมภาษณ์ 2555)

ผู้วิจัยได้เฝ้าดูโดยเฉพาะนักการเมืองมีส่วนผลักดันในหลาย ๆ เรื่อง เช่น เรื่องการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น ยางพารา ต้นกล้าแพงจากปัจจุบัน พ.ศ. 2555 ต้นละ 40-50 บาท หนึ่งพันต้นตก 40,000 – 50,000 บาท ชาวบ้านไม่มีทุนพอจะซื้อกล้ายางพาราเลยไปขอกับ ส.ส. ให้การสนับสนุนโดยจัดงบประมาณสำหรับซื้อพันธุ์ยางพารา เมื่อ พ.ศ. 2549 ได้ทยอยส่งมอบให้ทางกำนันและผู้ใหญ่ให้กับผู้ที่ต้องการยางพาราที่ได้ทำเรื่องขอไว้ในปี พ.ศ. 2549 พันธุ์ยางพาราได้ส่งมาถึงชาวบ้านล่าช้าไปมาก มาถึงแก่นมะกรูดเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่ฝนกำลังจะหมด ชาวบ้านปลูกไม่ทัน แต่ก็ปลูกยางพาราที่ทาง ส.ส. มาแจกเกือบ 1 แสนต้น ที่ชาวบ้านปลูกตายเกือบหมด เหลืออยู่ไม่เกิน 2 พันต้น และในปีถัดมาได้นำมาแจกอีกและมาแจกประมาณเดือนพฤษภาคม ซึ่งเริ่มต้นหน้าฝนทำให้ยางพาราไม่ตาย และปัจจุบันยางพาราในตำบลแก่นมะกรูดกำลังปลูกเพิ่มขึ้นทุกปี คิดว่าคงจะเต็มพื้นที่อีกไม่เกิน 10 ปี ข้างหน้าแน่นอน

ยางพาราถือได้ว่าเป็นปัจจัยจากการเมืองที่ให้การช่วยเหลือชาวบ้าน และจะทำให้แก่นมะกรูดกลับมาร่มรื่นเหมือนเมื่ออดีตและทำให้ชาวบ้านอยู่ดีกินดีอย่างแน่นอน และนโยบายของรัฐอีกประการหนึ่ง คือการประกันราคาพืชไร่ บางอย่างเช่น ข้าว โปด มัน ทางรัฐให้การประกันราคาจึงทำให้ทางพ่อค้าที่รับซื้อพืชไร่ต้องปรับการซื้อ ต้องซื้อในราคาที่ทางรัฐประกันราคา ปกติแล้วทางพ่อค้าจะเป็นผู้กำหนดราคาซื้อ-ขายเองแต่เมื่อทางรัฐประกันราคาทางพ่อค้าต้องปรับการซื้อตามที่ทางรัฐประกันราคา นักการเมืองถ้ามองประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง ประเทศไทยคงจะพัฒนาได้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ส่วนในตำบลแก่นมะกรูด ถือได้ว่าชาวบ้าน โชคดีที่ทางรัฐและนักการเมืองมองประโยชน์ของชาวบ้านเป็นใหญ่ จึงได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐและนักการเมือง หน่วยงานของรัฐและนักการเมืองถือได้ว่าเป็นหัวใจของการพัฒนาในทุกด้าน ถ้านักการเมืองและหน่วยงานของรัฐมองเห็นประโยชน์ของประเทศเป็นที่ตั้งแล้ว ประโยชน์ที่จะเกิดกับประเทศมหาศาลในที่สุด

ผลวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยการเมืองอีกประการหนึ่ง การเมืองระดับท้องถิ่นของตำบลแก่นมะกรูด เช่น การเลือกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จากการเฝ้าดูของตัวผู้วิจัยเองและการสอบถามกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หลาย ๆ ท่าน ชาวบ้านแก่นมะกรูดจะให้ความร่วมมือกับการเลือกตั้งในทุกๆระดับตั้งแต่ระดับท้องถิ่นและระดับชาติ การเลือกในทุกๆระดับชาวบ้านแก่นมะกรูดจะไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ และเป็นการใช้สิทธิในฐานะเป็นหน้าที่เท่านั้น ความเข้าใจหรือบทบาทหน้าที่แนวทางการเมืองนั้นชาวบ้านแก่นมะกรูดยังไม่เข้าใจ อย่างเช่น การเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่อะไรบ้าง เป็นต้น

ชาวบ้านแก่นมะกรูดยังมีทักษะทางการเมืองน้อยมาก โดยเฉพาะการเมืองส่วนท้องถิ่นถือว่า เป็นหน้าที่ของชาวบ้านที่จะเข้ามาบริหารจัดการในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง การเข้าถึงการมีส่วนร่วมและการแสดงความเป็นเจ้าของของการจัดการ รัฐธรรมนูญฉบับ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการในชุมชนของตนเองเป็นการกระจายอำนาจจากภาครัฐมุ่งส่งเสริมบทบาทชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจบริหารจัดการชุมชนของตนเอง เช่น ในการคิด การตัดสินใจ การพัฒนาท้องถิ่น การแก้ปัญหาสังคม การอนุรักษ์ทรัพยากรทาง ธรรมชาติ การฟื้นฟูวัฒนธรรม ภูมิปัญญาพื้นบ้าน และการกำหนดอนาคตของชุมชน กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดยังต้องพัฒนาฝึกฝนทักษะของตนเองในการบริหารจัดการ คงต้องใช้เวลาอีกพอสมควร การเมืองส่วนท้องถิ่นมีส่วนผลักดันในการส่งเสริมกะเหรี่ยงแก่นมะกรูดมีทักษะเข้าใจใน ความหมายของการจัดการท้องถิ่นของตัวเองมากขึ้น อย่างน้อยก็เป็นบทเรียนแรกในการพัฒนา บทบาทการเมืองระดับท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วมทางการเมือง นายตี๋ ภักีครุ ครูประจำโรงเรียนบ้านใหม่คลองอั้งวะกล่าวว่า “การเลือกตั้งเป็นเรื่องที่ดี ในการสรรหาผู้ใดผู้หนึ่งมาทำหน้าที่เพราะมันในได้ว่าจะได้คนดีมาทำหน้าที่ สมัยก่อนทางการเข้ามา สอบถามความเห็นของชาวบ้านว่าคนนั้นคนนี้เหมาะหรือไม่ ถ้าเหมาะก็ตกลงเอาคนนั้นเป็นผู้นำ หรือเลือกผู้อาวุโสอันเป็นที่เคารพมาเป็นผู้นำ ทำให้การเลือกตั้งสมัยใหม่ไม่เป็นปัญหาอะไร ปัญหาการเลือกตั้งสมัยใหม่คือการซื้อเสียง ทำให้ไม่มั่นใจว่าจะได้คนดี” (ตี๋ ภักีครุ สัมภาษณ์ 2555)

ปัจจัยด้านการเมืองระดับท้องถิ่นและระดับชาติมีส่วนผลักดันทำให้กะเหรี่ยงแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี มีความเข้มแข็งและมีทักษะในการพูด คิด ทำ เพื่อ ประโยชน์ของ ชุมชนแก่นมะกรูดอย่างยั่งยืนต่อไป

ผลวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการเมืองของกะเหรี่ยงอีกประการหนึ่ง กะเหรี่ยงแก่นมะกรูด ได้ปฏิบัติตามกฎหมายรัฐธรรมนูญไทยอย่างเคร่งครัด เช่น ปฏิบัติตาม กฎหมายของรัฐเป็นอย่างดี ทางรัฐได้จัดอบรมให้ความรู้พื้นฐาน ด้านการเมือง การปกครอง และ กระบวนการเรียนรู้ในระบอบประชาธิปไตย เพื่อต้องการให้ชาวกะเหรี่ยงเข้าใจในการขับเคลื่อน บทบาทของกะเหรี่ยงแก่นมะกรูดให้มีความทันสมัย การเมืองสมัยใหม่ และการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีดั้งเดิมที่ดีงาม เพื่อสืบสานไว้ให้ชาวกะเหรี่ยงแก่นมะกรูดในรุ่นหลังสืบไป

ส่วนที่ 4 แนวทางการส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการเมืองของกะเหรี่ยง แก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

แนวทางการส่งเสริมประการแรก คือ การส่งเสริมด้านเศรษฐกิจสังคม โลกปัจจุบันเปลี่ยนแปลงมาก การเปลี่ยนแปลงมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของกะเหรี่ยงตำบลแก่นมะกรูด ตั้งแต่ พ.ศ. 2550 แก่นมะกรูด ระบบเศรษฐกิจได้เข้ามามีบทบาทในความเป็นอยู่เป็นอย่างมาก สังคมของกะเหรี่ยงต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอด จากการเฝ้าดูของตัวผู้วิจัย หน่วยงานหลักที่เข้ามาส่งเสริมเพื่อความอยู่รอดทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง คือ หน่วยงานของราชการแทบจะทุกกระทรวงกรมได้เข้ามาส่งเสริมความเป็นอยู่ เรื่องการทำมาหากิน เรื่องสุขภาพ การศึกษา การอนุรักษ์วัฒนธรรม และการเมือง เช่น การส่งเสริมในการเพาะปลูก กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดอาศัยการเกษตรกรรมเป็นหลัก ทางรัฐจึงได้ให้การส่งเสริมการเพาะปลูกโดยได้จัดนักวิชาการด้านการเกษตรมาให้ความรู้ในการเพาะปลูก การปรับปรุงดิน และทางรัฐได้รับประกันราคาพืชผลบางประเภท ทางรัฐได้ประกาศราคาพืชผลไว้ก่อน เพื่อเป็นทางเลือกในการเพาะปลูก อย่างประกันราคาข้าวโพดตันละ 12,000 บาท เพื่อให้กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดได้คำนวณรายรับรายจ่ายได้ล่วงหน้าว่าปลูกไปแล้วมีรายได้คุ้มค่าหรือไม่ การส่งเสริมการเพาะปลูกและประกันราคาพืชผลเป็นส่วนหนึ่งที่ทางรัฐได้ส่งเสริมและพัฒนาให้กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดอยู่ดีกินดี

แนวทางการส่งเสริมประการต่อมาคือ การส่งเสริมการศึกษาและวัฒนธรรมดั้งเดิมของกะเหรี่ยงแก่นมะกรูด หน่วยงานหลักก็เป็นหน่วยงานของรัฐที่ให้การส่งเสริม เช่น หน่วยงานด้านการศึกษาและวัฒนธรรม เช่น เน้นเรื่องการศึกษาสมัยใหม่และอนุรักษ์ประเพณีดั้งเดิม เช่น การอนุรักษ์การอ่านเขียนภาษากะเหรี่ยง การแต่งตัวแบบกะเหรี่ยง โดยทางกระทรวงศึกษาธิการได้ทำหลักสูตรให้กะเหรี่ยงเรียนภาษีกะเหรี่ยง แต่งตัวแบบกะเหรี่ยงมาโรงเรียนอาทิตย์ละ 1 วัน พระสมชัย โชติวโร ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า : วัฒนธรรมดั้งเดิมเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ตั้งแต่รัฐมีนโยบายกลืนวัฒนธรรมของพวกเราสมัยปัญหาผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ บวกกับการรับเอาอารยธรรมต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาพวกเราเกือบกลายเป็นพื้นราบเต็มร้อย เหลืออยู่บ้างก็เพียงเล็กน้อย เช่น ภาษาพูด ภาษาเขียนนั้นเกือบหมดอย่างสิ้นเชิงคนเขียนหนังสือได้เกือบไม่มี การแต่งตัวชุดประจำเผ่าก็จะแต่งกันแต่ในเทศกาลสำคัญเท่านั้น และ นาย จะอี เบ็ง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2 ตำบลแก่นมะกรูด ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “การเรียนการสอนเมื่อก่อนไม่มีโรงเรียน ต้องเรียนต้องสอนกันในวัด เมื่อนักเรียนต้องไปเรียนในโรงเรียน วัฒนธรรมต่างๆก็เริ่มหายไป ภาษาพูดเด็กๆ ใช้ภาษาราชการทำให้เด็กแทบไม่รู้ภาษากะเหรี่ยงยิ่งหนังสือกะเหรี่ยงไม่รู้เลย มีการรื้อฟื้นภาษาพูดภาษาเขียนบ้างในโรงเรียนคิดว่าเป็นเรื่องดีที่เด็กชาวเขารุ่นใหม่ยังคงวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้ได้บ้าง” ปัจจุบันกะเหรี่ยงแก่นมะกรูดจะเรียน

ภาษากะเหรี่ยง แต่งตัวแบบกะเหรี่ยงมาโรงเรียนในวันศุกร์ ปกติเด็กกะเหรี่ยงสมัยปัจจุบันจะเขียนอ่าน ภาษากะเหรี่ยงไม่ได้แล้ว สิ่งที่เหลืออยู่ในปัจจุบันคือ การพูดภาษากะเหรี่ยงเท่านั้น กะเหรี่ยงปัจจุบันยังพูดภาษากะเหรี่ยงกันอยู่ และส่งเสริมประเพณีแก่กับผู้สูงอายุให้สืบทอดภูมิปัญญาพื้นบ้าน ภูมิปัญญาพื้นบ้านดั้งเดิมของกะเหรี่ยงบางอย่างก็สูญหายไป ส่วนราชการให้การส่งเสริมในการสืบหาต้นตอสืบหาผู้รู้ในการสืบทอด เช่น เรื่องการผัดผิ การผัดป่า กะเหรี่ยงจะกลัวมากเรื่องของการผัดผิและผัดป่า ผัดผิ คือ การกระทำทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย เช่น ลักขโมย ทำร้ายผู้อื่น ให้ได้รับความเสียหาย หรือการผัดป่า เมื่อเข้าป่าแล้วจะไม่ล่าสัตว์ใหญ่ เช่น ช้าง เสือ กระทิง เป็นต้น ถ้าผู้ใดกระทำล่วงเกินต่อสิ่งเหล่านี้ถือว่าผัดผิ ผัดป่า จะทำให้ผีโกรธ ผีจะทำให้ตัวเองพร้อมครอบครัวจะได้รับความวิบัติตามมา โดยปกติกะเหรี่ยงจะนับถือผีอยู่แล้ว ประเพณีนี้ส่วนราชการให้การส่งเสริมและสนับสนุนเพราะเป็นประเพณีที่ช่วยส่วนราชการในการรักษาความเรียบร้อยของชุมชนเป็นอย่างดี”(จะอี เบ็ง สัมภาษณ์ 2555)

แนวทางการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมือง การเลือกตั้งถือได้ว่าเป็นการพัฒนาและส่งเสริมทางการเมืองโดยทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น เป็นแนวทางพัฒนาทางการเมือง กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดจะให้การสนับสนุนในการเลือกตั้งในทุกๆ การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจ อธิปไตย การเลือกตั้งเป็นส่วนที่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับนักการเมืองและพรรคการเมืองมีความใกล้ชิดกัน โดยเฉพาะระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งกับผู้เลือกตั้ง นักการเมืองพรรคการเมืองมีส่วนส่งเสริมและให้ความรู้ทางการเมืองและพัฒนาสิ่งที่เป็นสาธารณะประโยชน์ โดยเฉพาะนักการเมืองและนโยบายพรรคการเมืองมีส่วนในการพัฒนาในทุกด้าน พัฒนาประชาชนให้เข้าใจแนวทางหรือหลักของระบอบประชาธิปไตย พัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน หรือประโยชน์ของส่วนรวม โดยยึดหลักประโยชน์ส่วนรวมของชาติเป็นหลักใหญ่ของการพัฒนาตามวิถีทางของประชาธิปไตย

พรรคการเมืองถือได้ว่าเป็นสถาบันที่สำคัญทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นที่รวมของนักการเมืองที่มีอุดมการณ์เหมือน ๆ กัน พรรคการเมืองเป็นแหล่งผลิตนักการเมืองที่พร้อมจะเข้ามาทำงานให้กับประเทศชาติ โดยมองเห็นประโยชน์ของชาติเป็นหลัก พรรคการเมืองเป็นสถาบันที่เสนอนโยบายเพื่อประโยชน์ของชาติเป็นที่ตั้ง พรรคการเมืองในระบอบประชาธิปไตยเปรียบเสมือนโรงเรียนใหญ่ หรือ มหาวิทยาลัยในการเรียนการสอน หรือ ผลิตบุคคลากรให้มีคุณภาพและเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ และให้การอบรมให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจและทันต่อการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม ตามเจตนารมณ์ของประชาธิปไตยที่มีหลักการสำคัญ ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอิสระในการปกครอง

การพัฒนาทางการเมืองของตำบลแก่นมะกรูด อยู่ในเกณฑ์ต่ำอยู่ การพัฒนาทางการเมืองมิใช่การไปลงคะแนนเลือกตั้งอย่างเดียว กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดจะพร้อมใจและให้ความร่วมมือกับการเลือกตั้งในแต่ละครั้งไม่ว่าจะเลือกตั้งระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ พระอาจารย์ต่าย ยสินธโร ให้สัมภาษณ์ว่า “การเลือกตั้งทุกระดับเป็นเรื่องดี ชาวบ้านให้ความสนใจกันมากทุกครั้งพอใจที่ได้มีสิทธิ์ใช้สิทธิในการเลือกตั้งจากวิถรณ์ญาณของตนเองจะได้ผู้ที่คืออย่างแท้จริงมาทำงาน แต่ข้อเสียของการเลือกตั้งก็คือมีการใช้อิทธิพลและการซื้อเสียง ถ้ายังมีการซื้อเสียงอย่างนี้ น่าจะให้มีการซื้อเสียงอย่างถูกกฎหมาย แบบเต็มรูปแบบไปเลย อีกนัยหนึ่งคือให้มีการซื้อเสียงอย่างเสรีไปเลย ในตอนหาเสียงใครจะให้อะไรแก่ใคร หรือซื้อเสียงอย่างไรทำได้ตามสบาย แล้วค่อยไปเข้มงวดกับเรื่องการ โกงกินงบประมาณอีกทีตอนหลัง น่าจะดีกว่าการซื้อเสียงอย่างลับๆ”(พระอาจารย์ต่าย ยสินธโร สัมภาษณ์ 2555)

การเมืองระดับท้องถิ่นมีส่วนพัฒนาการเมืองพื้นฐานในการใช้สิทธิเลือกตั้งในระบบประชาธิปไตย โดยเฉพาะการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐมาให้การส่งเสริมและให้ความรู้การเมืองระดับท้องถิ่น เช่น การเลือกตั้ง องค์การบริหารส่วนตำบล มีความหมายและสำคัญอย่างไรต่อตำบลแก่นมะกรูด ทางหน่วยราชการหรือนักการเมืองท้องถิ่นมาฝึกอบรม เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานทางการเมืองกับชาวบ้าน เช่น ฝึกอบรมให้ชาวแก่นมะกรูดให้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของ สมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล ว่าได้ทำอะไรบ้างในแต่ละปี ได้ใช้งบประมาณในการทำงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล ไปเท่าไร หรือการส่งเสริมให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการดำเนินการเสนอขอโยกย้าย การวางแผน การพัฒนาโครงการต่าง ๆ ในตำบลให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตรงนี้ถือได้ว่าเป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมในการเรียนรู้ ในการพัฒนาทางการเมืองและเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาและสะสมประสบการณ์ทักษะอันจะเป็นการตกลึกทางการเมืองอย่างมีคุณภาพ

การส่งเสริมกระบวนการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวกะเหรี่ยงแก่นมะกรูด จากการเมืองระดับท้องถิ่น โดยให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ถือได้ว่าเป็นการสอนและการพัฒนาทางการเมือง และเป็นกุญแจหลักของการพัฒนาและเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวแก่นมะกรูดโดยสมบูรณ์ในที่สุด

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยกระบวนการการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการเมืองของกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ผู้วิจัยได้สรุปผลวิจัย การอภิปรายผลและ ข้อเสนอแนะดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย มี 2 ประการ ได้แก่

1.1.1 ศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวไทยเชื้อสาย กะเหรี่ยงตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

1.1.2 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวไทยเชื้อสาย กะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด กับการเมืองในระบบประชาธิปไตย

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ ชาวกะเหรี่ยงตำบลแก่นมะกรูด ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ การสัมภาษณ์ กลุ่มผู้นำ ชุมชนและตัวแทนราษฎรอย่างละเอียดย จำนวน 12 คน กับการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมของตัว อยู่วิจัยเอง ตั้งแต่ด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง และการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมือง และความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองของกะเหรี่ยงตำบลแก่นมะกรูดกับระบอบ ประชาธิปไตย ได้เก็บรวบรวมข้อมูลสอบถามผู้นำชุมชนอย่างละเอียด ช่วงเดือน มกราคม-เมษายน พ.ศ. 2555

1.3 ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1.3.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองของกะเหรี่ยงตำบลแก่นมะกรูด

จากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมจากกลุ่มผู้นำชุมชน ทั้งทางด้าน ส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง พบว่าปัจจัยที่ทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองของกะเหรี่ยง

แก่นมะกรูดเปลี่ยนแปลงมากที่สุดคือ ระบบราชการที่เข้ามามีบทบาททำให้วัฒนธรรมทางการเมืองของกะเหรี่ยงเปลี่ยนไป

สรุปปัจจัยด้านบุคคล “นายอ้วน คลองวะ” กำนันตำบลแก่นมะกรูด ได้กล่าวว่า ปัจจุบันชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูดรุ่นใหม่เริ่มมีการศึกษาในระดับสูงมากขึ้นกว่าอดีตที่ผ่านมา และมีการขยับขยายออกจากพื้นที่มากขึ้น ปกติชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูดรุ่นเก่าจะไม่ออกจากพื้นที่ ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงรุ่นใหม่ได้เข้ามาศึกษาในตัวเมืองเสียเป็นส่วนใหญ่ ตั้งแต่มัธยมปลายจนถึงระดับปริญญา เช่น จังหวัดนครสวรรค์ นครปฐม กรุงเทพฯ ทำให้เยาวชนชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงรุ่นใหม่ ต้องปรับตัวให้เข้ากับระบบการศึกษาสมัยใหม่ในเมืองใหญ่ จากเดิมที่อยู่กับธรรมชาติป่าเขาใช้ชีวิตแบบเรียบง่ายไม่มีการแข่งขัน

“ผู้วิจัย” ได้สอบถามเด็กรุ่นใหม่ที่เขาไปศึกษาในระดับปริญญาตรี ได้รับคำตอบจากเด็กชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงรุ่นใหม่ว่า ปัจจุบัน โลกได้พัฒนาไปมาก ชาวกะเหรี่ยงจะอยู่กับที่คงไม่ได้จะต้องพัฒนาตามโลก

“การศึกษาเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดประการหนึ่งของการพัฒนาทั้งด้านส่วนตัวและพัฒนาทุก ๆ อย่าง ปัจจุบันไม่ว่าสังคมไหนจะต้องทันโลกทันคนจึงจะอยู่รอดได้ ต้องปรับตัวให้ได้ การศึกษาในปัจจุบันเป็นสิ่งสำคัญที่สุดของการพัฒนาในทุกเรื่อง ชาวกะเหรี่ยงพยายามให้การสนับสนุนพวกลูก ๆ ให้ได้รับการศึกษาในระดับสูง ถ้าลูก ๆ มีกำลังพอที่จะศึกษาในระดับปริญญาโท, ปริญญาเอก พ่อแม่ก็จะยอมทำงานหนักเพื่อให้ลูก ๆ ศึกษาในระดับสูงสุด แต่ลูก ๆ จะเอาหรือเปล่า เพราะวัฒนธรรมของการศึกษาทำให้คนเราเปลี่ยนแนวคิดเปลี่ยนอะไรต่าง ๆ ไปในทางที่ดี ผมว่าการศึกษาเป็นปัจจัยที่แทบจะสำคัญที่สุด ปัจจุบันกะเหรี่ยงบ้านเราเปลี่ยนไปมาก โดยเฉพาะเด็กรุ่นใหม่ คงจะเป็นอนาคตและเป็นกำลังของการพัฒนาทั้งทางด้านความเป็นอยู่ สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง เพื่อความกินดีอยู่ดีอย่างยั่งยืน โลกปัจจุบันเปลี่ยนไปมากเราจะอยู่อย่างไร สังคม เศรษฐกิจ การเมือง ที่เข้ามามีบทบาทต่อความเป็นอยู่ของกะเหรี่ยงแก่นมะกรูด เราจะปรับตัวอย่างไรให้เอาตัวรอดให้ได้ และรักษาความเป็นกะเหรี่ยงให้คงอยู่ให้กับลูกหลานของเราสืบไป”(อ้วน คลองวะ สัมภาษณ์ 2555)

ที่เป็นคำตอบของกำนันที่ผู้วิจัยได้สอบถามรู้สึกประทับใจและจับใจ ปกติท่านกำนันแก่นมะกรูดก็เป็นคนรุ่นเก่าการศึกษาที่แค่อ่านออกเขียนได้เท่านั้น แต่ท่านเป็นคนทันสมัยทันโลกทันคน มองการณ์ไกลในแนวทางของการพัฒนาในทุกเรื่อง เพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมของกะเหรี่ยงตำบลแก่นมะกรูด และมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองของตำบลแก่นมะกรูด

สรุปปัจจัยด้านสังคม สังคมเก่าของกะเหรี่ยงแก่นมะกรูดเป็นสังคมเกษตรกรรมเพื่อยังชีพมากลายร้อยปี และเป็นสังคมแทบจะปิดตัวเอง และใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย สันโดษ และรักความสงบ ตรงกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา กะเหรี่ยงโดยทั่ว ๆ ไปไม่ชอบออกจากพื้นที่ซึ่งเป็นป่าเขา กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดก็เช่นกัน

ในปัจจุบันชาวไทยเชื้อชาติกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูดต้องปรับตัวปรับเปลี่ยนจากปัจจัยหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะปัจจัยจากระบบราชการ เป็นปัจจัยหนึ่งที่เข้ามาปรับความเป็นอยู่ของชาวเขาเชื้อชาติกะเหรี่ยง ทางภาครัฐจึงมีส่วนในการพัฒนาสังคมของชาวไทยเชื้อชาติกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด ได้ให้การช่วยเหลือแทบจะทุกเรื่อง โดยเฉพาะระบบการเมืองของรัฐได้เข้ามามีส่วนในการพัฒนาสังคมของชาวไทยเชื้อชาติกะเหรี่ยงเป็นอย่างมาก ตัวผู้วิจัยได้สอบถามจากหลายๆ ฝ่ายได้รับคำตอบเหมือนกันคือ ระบบราชการทำให้ชีวิตของเชื้อชาติกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูดดีขึ้น ทางราชการได้เข้ามาดูแลเอาใจใส่ต่อความเป็นอยู่

ส่วนสังคมใหม่ของชาวไทยเชื้อชาติกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูดคือ เด็กรุ่นใหม่ถือได้ว่า เป็นกำลังสำคัญของการพัฒนา โดยเฉพาะทางการเมือง ปัจจุบันเด็กกะเหรี่ยงรุ่นใหม่ได้เข้ามามีบทบาทในการทำหน้าที่ในการดูแลรักษาการศึกษาทางการเมือง เช่น ได้เข้าไปดูแลเรื่องของการเลือกตั้ง ในทุกระดับตั้งแต่ระดับท้องถิ่นและระดับชาติของตำบลแก่นมะกรูด ในอดีตการดูแลการเลือกตั้งทางราชการต้องนำบุคคลมาจากภายนอกตำบลแก่นมะกรูดเข้ามาทำหน้าที่ในการดูแลความเรียบร้อย ปัจจุบันอาศัยเด็กรุ่นใหม่จากตำบลแก่นมะกรูดดูแลการเลือกตั้งและความสงบเรียบร้อย และมีการทำหน้าที่ในการตรวจสอบการดำเนินงานของนักการเมืองระดับท้องถิ่น และเสนอแนวคิดด้านต่าง ๆ ของการพัฒนาตำบลแก่นมะกรูด เด็กรุ่นใหม่ของตำบลแก่นมะกรูดเป็นปัจจัยหลักในการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองไปในทางที่ดี เข้มแข็ง มีคุณภาพและพัฒนาอันยั่งยืน

สรุปปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ชาวกะเหรี่ยงแก่นมะกรูดอาศัยเกษตรกรรมเป็นปัจจัยหลักทางเศรษฐกิจ จากอดีตอาศัยเกษตรกรรมแบบพอเพียงเพื่อความเป็นอยู่ ปัจจุบันมาเป็นเกษตรกรรมแบบตลาดทุนนิยมสมัยใหม่ การปลูกพืชต้องอาศัยพื้นที่มาก ลงทุนมาก และต้องอาศัยเครื่องทุ่นแรง ผู้วิจัยได้สอบถามผู้นำชุมชนหลาย ๆ ท่านได้รับคำตอบคล้าย ๆ กัน ท่านตอบว่า การปลูกพืชเพื่อตลาดมีผลกระทบมากมายมหาศาล ผลกระทบทั้งชุมชนและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

ผลกระทบของชุมชน เมื่อมีการปลูกพืชเพื่อตลาดจำเป็นต้องใช้พื้นที่มาก ชาวบ้านบางท่านที่ไม่เคารพกติกาของรัฐได้มีการรุกพื้นที่ป่าสงวนเพื่อทำการเกษตร โดยเฉพาะการปลูกมัน ข้าวโพด จำเป็นต้องอาศัยพื้นที่มาก และต้องอาศัยพื้นที่ใหม่ที่มีความสมบูรณ์เพื่อผลิตจึงได้มีการรุกป่าสงวนเป็นวงกว้าง จึงทำให้เกิดปัญหาต่อชุมชนและเป็นปัญหากับทางราชการ เพราะการรุกป่าสงวน

ผิดกฎหมาย ตัวผู้นำชุมชน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับกาารดูแลป่าไม่สามารถทำอะไรได้มากนัก จึงเป็นปัญหาของชุมชนและมีผลกระทบต่อส่วนรวมทั้งชุมชน

ผลกระทบต่อคนและสภาพแวดล้อมในพื้นที่ การปลูกพืชเพื่อตลาดต้องอาศัยยาปราบศัตรูพืช ยาฆ่าหญ้า อะไรต่าง ๆ มากมาย และปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช ยาฆ่าหญ้า มีผลกระทบต่อผู้ใช้และสภาพแวดล้อมอย่างมาก ยาพวกนี้เป็นยาชนิดดูดซึม มันจะเข้าสู่ร่างกายได้ง่ายที่สุด ตามผิวหนัง หู ตา จมูก โดยเฉพาะตัวผู้ใช้นั้นรับไปเต็ม ๆ โดยไม่รู้ตัว ยาฆ่าหญ้าหรือยาฆ่าแมลงมันเปรียบเสมือนระเบิดเวลา รอเวลาจะระเบิดเมื่อใช้ไปบ่อย ๆ และนาน ๆ ไป มันจะทำให้ตัวผู้ใช้ ปวดกระดูก ปวดข้อ ปวดหัว ปวดท้อง โดยหาสาเหตุไม่ได้ เพราะยาพวกนี้ได้เข้าไปอยู่ในเส้นเลือด ชาวกะเหรี่ยงแก่นมะกรูด โดยเฉพาะว่าเป็นผู้ชายเกือบร้อยทั้งร้อยได้รับผลกระทบจากการใช้ยาพวกนี้ และมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม เช่น แหล่งน้ำกินน้ำใช้ ชาวกะเหรี่ยงแก่นมะกรูดอาศัยแหล่งน้ำจากธรรมชาติ คือ ลำห้วยน้อยใหญ่ไหลมารวมเป็นลำห้วยใหญ่ ซึ่งจะมีน้ำไหลตลอดปีเพราะมีสภาพป่าสมบูรณ์อยู่ ลำห้วยที่ชาวบ้านแก่นมะกรูดใช้บริโภคอยู่คือ ลำห้วยแม่ดินน้อย ซึ่งเป็นต้นน้ำของลำห้วยขาแข้ง ลำห้วยแม่ดินน้อยไหลสู่ป่าใหญ่มรดกโลกทางธรรมชาติไปรวมกับแม่ตีใหญ่ ซึ่งไหลมาจากอำเภอลานสัก แม่ตีใหญ่ไหลไปรวมกับห้วยขาแข้ง ซึ่งไหลมาจากเขตจังหวัดตาก นครสวรรค์ และกำแพงเพชร และไหลลงสู่เขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี

การใช้ยาจึงมีผลกระทบที่ทำลายสุขภาพทั้งคนและสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นวงกว้าง ตัวผู้วิจัยบางครั้งเดินเข้าหมู่บ้าน บางครั้งได้กลิ่นยาฆ่าหญ้า หายใจแทบไม่ออก มันเหม็นและอันตรายต่อระบบทางเดินหายใจ และถ้าฉีดยาใหม่ ๆ ถ้าเกิดมีฝนตกลงมาพวกยาฆ่าหญ้าจะไหลตามน้ำลงลำห้วย ชาวบ้านแก่นมะกรูดทั้งหมู่บ้านต้องอาศัยน้ำจากลำห้วย ผลกระทบจากน้ำที่มียาฆ่าหญ้าเจือปนอยู่ จะไปทำลายสุขภาพของชาวบ้านโดยไม่รู้ตัวและทำลายระบบนิเวศน์ทางธรรมชาติ เช่น หอย ปู ปลา ที่อาศัยอยู่ในลำห้วยตาย เหตุการณ์แบบนี้เกิดซ้ำแล้วซ้ำเล่าไม่รู้จบสิ้น トラวดชาวบ้านยังปลูกพืชเพื่อตลาด เพราะยาเป็นตัวกำหนดผลผลิตของชาวบ้าน

การปลูกพืชเพื่อตลาดมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดแทบทุกครัวเรือนเป็นหนี้รายทุน เพราะการปลูกพืชเพื่อตลาดต้องอาศัยเครื่องทุ่นแรง เช่น รถไถ เครื่องสีข้าว โปด รถหกล้อ รถกระบะ นายทุนในตัวเมืองได้ให้การสนับสนุนเงินทุน โดยการกู้ยืมในระบบในการซื้อเครื่องทุ่นแรง เพื่ออำนวยความสะดวก ตรงนี้เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดเป็นหนี้กันทั้งหมู่บ้าน การจ่ายพวกนายทุนให้กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดจ่ายในรูปแบบของผลผลิตแต่ละปี บางปีก็พอได้ใช้หนี้ บางปีถ้าเกิดแล้งผลผลิตไม่ได้ก็เป็นหนี้เพิ่มขึ้นโดยธรรมชาติ ผู้วิจัยสอบถามชาวบ้านแทบทุกคนที่ปลูกมันและข้าว โปด ส่วนใหญ่แล้วถ้ามาคำนวณรายได้แล้วไม่คุ้ม คนที่ได้คือนายทุนชาวบ้านทำฟรีเมยมเป็นหนี้

สรุปแล้วการปลูกพืชแบบตลาดทำให้กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดลำบากและเป็นหนี้สินตัว และจะเป็นหนี้ในลักษณะนี้อีกนานเท่าไร และผลกระทบที่ได้รับจากการใช้ยาฆ่าแมลง ยาฆ่าหญ้า ทำให้กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดได้รับความทุกข์ทรมานและต้องทนทรมานจากยาและต้องทนทุกข์ทรมานจากการเป็นหนี้ไปอีกนานเท่าไร ซึ่งบทสรุปนี้คงจะต้องเฝ้าดูไปอีกหลายปี เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขและเป็นแนวทางของการวิจัยต่อไป

สรุปปัจจัยทางการเมือง การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองของกะเหรี่ยงตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ปัจจัยที่มีส่วนในการเปลี่ยนแปลงคือ ระบบราชการ ซึ่งเป็นกลไกการทำงานของรัฐเป็นส่วนที่ทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองของกะเหรี่ยงเปลี่ยน และอีกส่วนหนึ่งคือ ระบบการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เพราะทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งในทุกระดับทางหน่วยงานของรัฐได้เข้ามาให้ความรู้ในการเลือกตั้งต่อชุมชนชาวกะเหรี่ยง ทั้งในเรื่องสิทธิและหน้าที่ของการเลือกตั้งและความสำคัญของการเลือกตั้งในทุกระดับ ตรงนี้เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดเข้าใจการเมืองและการเลือกตั้งและสิทธิของตนในการทำหน้าที่ของการมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของชุมชน

ชาวกะเหรี่ยงโดยปกติไม่ชอบการเป็นผู้นำ ชอบที่จะเป็นผู้ตามและไม่ค่อยจะมีความคิดริเริ่มในการพัฒนาทั้งทางด้านการเมือง เพราะเขามีความคิดว่าเรื่องของการเมืองเป็นเรื่องของผู้นำเป็นเรื่องของส่วนราชการ หรือเป็นเรื่องของรัฐ ตัวเองมีส่วนที่จะต้องปฏิบัติตามเท่านั้น กะเหรี่ยงรุ่นเก่าจะคิดแบบนี้ ส่วนกะเหรี่ยงรุ่นใหม่ที่ได้รับการศึกษาเริ่มปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพราะคิดว่าการเมืองเป็นเรื่องของคนทุกคนที่จะต้องมีส่วนร่วม โดยเฉพาะการเมืองระดับท้องถิ่นเป็นกฎหมายที่บังคับให้ชุมชนบริหารพัฒนาอะไรต่าง ๆ ด้วยตัวเอง ตรงนี้เป็นปัจจัยที่ทำให้ชุมชนกะเหรี่ยงแก่นมะกรูดได้เข้าใจความสำคัญของการเมืองท้องถิ่นในการจัดการปัญหาของตัวเอง และปัญหาต่าง ๆ ของชุมชน ในปัจจุบันชาวกะเหรี่ยงแก่นมะกรูดเริ่มแก้ปัญหาได้ในระดับหนึ่ง โดยมีหน่วยงานของภาครัฐคอยเป็นที่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำและการสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง ทั้งด้านการเมืองระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาตามแนวทางประชาธิปไตยต่อไป

สรุปปัจจัยหลักที่สำคัญของการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองของตำบลแก่นมะกรูดคือ ระบบราชการซึ่งเป็นกลไกของรัฐที่ให้ความรู้และเปลี่ยนทัศนคติดั้งเดิมของกะเหรี่ยง และการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่นเป็นปัจจัยอีกประการหนึ่งที่ทำให้กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และเข้าใจการเมืองมากขึ้น ซึ่งเป็นผลดีต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตยซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาของชุมชนทั่วประเทศ

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลวิจัยการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี พบว่า

ข้อมูลจากการวิจัยที่ ตัวผู้วิจัยได้เข้าไปคลุกคลีอยู่ร่วมกับกะเหรี่ยงแก่นมะกรูดนานถึง 15 ปี จนเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ได้เห็นวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ของกะเหรี่ยงบ้านไร่ มีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ด้านสังคม สังคมชาวไทยเชื้อชาติกะเหรี่ยงโดยเฉพาะกะเหรี่ยงโปว์แก่นมะกรูดจะเหมือนกับกะเหรี่ยงโปว์กลุ่มอื่นหรือเปล่าไม่ทราบ ในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี กาญจนบุรี อุทัยธานี ตาก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกะเหรี่ยงโปว์เหมือนกัน กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมของตนและสังคมดั้งเดิม โดยเฉพาะเด็กรุ่นใหม่ปัจจุบันอ่านเขียนภาษา กะเหรี่ยงไม่ได้เลยร้อยเปอร์เซ็นต์ และไม่ทราบรากเหง้าของตัวเอง เช่น ไม่ทราบว่าตัวเองเป็นกะเหรี่ยงเผ่าไหน และไม่ทราบว่ากะเหรี่ยงมีกี่เผ่าทุกคนเลยทั้งกะเหรี่ยงรุ่นเก่ารุ่นใหม่ ไม่ทราบว่ามาของเผ่าตัวเอง ตัวผู้วิจัยพยายามสอบถามเรื่องประเพณีและวัฒนธรรมที่ละเอียดต่าง ๆ ต่อชาวกะเหรี่ยงแก่นมะกรูด ไม่มีผู้ใดที่ทราบรายละเอียดและให้ความกระจ่างได้ รายละเอียดที่ผู้วิจัยได้ทราบอย่างกระจ่างแทบทุกกระเปาะนี้ของกะเหรี่ยงคือข้อมูลของ สมภพ ลาซโรจน์ นักวิจัย สังคมศาสตร์ สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

และปัจจัยอีกประการหนึ่งที่ทำให้สังคมกะเหรี่ยงเปลี่ยนคือ ระบบราชการของรัฐได้เข้าไปวางกฎเกณฑ์ทางสังคมของกะเหรี่ยงว่าต้องเป็นอย่างไรนั้นต้องเป็นอย่างไร สังคมกะเหรี่ยงมีความเป็นมายาวนานนับเป็นพัน ๆ ปี พอ ๆ กับสังคมไทย มีรูปแบบของกะเหรี่ยงเอง และเป็นสังคมที่มีรูปแบบแนวปฏิบัติอาศัยหลักธรรมทางพุทธศาสนาเป็นหลักและนับถือผีบรรพบุรุษ หลักสองประการนี้มีได้คิดหลักของการปกครองของรัฐแต่อย่างใด กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดถึงจะไม่ทราบว่าที่ไปของเผ่าก็จริง แต่ธรรมเนียมนิยม วัฒนธรรม ประเพณี ยังคงปฏิบัติอยู่แม้จะขาดไปบ้างแต่ยังคงรูปของกะเหรี่ยงให้เห็นอยู่ในสังคมของกะเหรี่ยง

2.2 ด้านเศรษฐกิจ ปัจจุบันกะเหรี่ยงแก่นมะกรูดได้ปลูกพืชเศรษฐกิจเพื่อตลาด เช่น ปลูกข้าวโพด ต้องอาศัยต้นทุนสูง ต้องดูแลตลาดการปลูกและใช้เวลานาน ปลูกได้ปีละครั้งเท่านั้น และเป็นพืชที่มีความเสี่ยงสูงมาก เพราะ โอกาสที่ผลผลิตจะเสียหายมิได้ตลอด อย่างช่วงเก็บเกี่ยวถ้าเกิดฝนตกมากผลผลิตจะเสียหายทันที เพราะจะมีความชื้นมากและขึ้นรา หรือแม้กระทั่งเมล็ดงอกหน่อออกมาก็ส่งขายไม่ได้แล้ว ความเสี่ยงกับการปลูกข้าวโพดมีมากตั้งแต่ผลผลิตราคาถูกแทบจะไม่คุ้มทุนในการปลูกข้าวโพด ปัจจุบันชาวกะเหรี่ยงแก่นมะกรูดเลิกปลูกข้าวโพดแล้วและได้หันมาปลูกมันสำปะหลังแทน ปัจจัยเสี่ยงของมันสำปะหลังมีน้อยกว่าข้าวโพดมาก การดูแลก็ไม่มากเท่าไร

รายได้ดีกว่าข้าวโพด ข้อเสียของการปลูกมันคือ ทำให้ดินเสียความอุดมสมบูรณ์ ถ้าปลูกไปนาน ๆ ผลผลิตจะได้น้อยเพราะต้องบำรุงดินโดยอาศัยปุ๋ย ซึ่งทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายมากไม่คุ้มทุน แต่ปัจจุบันดินยังมีความสมบูรณ์อยู่ ผลผลิตยังพอจะได้กำไรจากการปลูกอยู่คิดว่าอีกสักปีสองปีคงจะได้ผลผลิตน้อยลง และพืชเสริมที่สร้างรายได้ให้ชาวกะเหรี่ยงแบบเป็นกอบเป็นกำคือ พักทอง พักทองเป็นพืชที่ปลูกเสริมแต่บางครั้งได้ผลผลิตมากและราคาดี อย่างเช่น ปลูก 1 ไร่ป้องกันม ถ้าอากาศดี ๆ ไม้แห้งได้ผลผลิตมากจะได้เงินไม่ต่ำกว่า 4-5 หมื่นบาท ปลูก 3 ไร่ป้องกัน ได้เป็นแสนบาทในบางครั้ง ซึ่งง่ายกว่าปลูกข้าวโพดและมันสำปะหลัง ซึ่งการลงทุนปลูกพักทองลงทุนบางครั้งไม่เกิน 1 พันบาท และแทบจะไม่ต้องดูแลอะไรเลย

พืชเศรษฐกิจปัจจุบันอีกประการหนึ่งคือ มะละกอพันธุ์ฮอลแลนด์ ได้ราคาดีกำเงินให้กับแก่นมะกรูดปีหนึ่ง ๆ หลายล้านบาท การปลูกมะละกอต้องดูแลและลงทุนมากพอสมควร แต่มะละกอพวกนี้จะเป็นโรคได้ง่ายต้องคอยดูแลตลอดปล่อยไม่ได้เลย ถ้าเป็นโรคแล้วต้องตัดทิ้งทั้งต้น ต้องอาศัยทักษะมากในการปลูกมะละกอ ถ้าไม่มีปัญหาโรคผลผลิตจะดีออกลูกดกมากปลูกครั้งหนึ่งอาศัยเก็บลูกได้ประมาณ 2 ปี มะละกอแก่นมะกรูดหวาน อร่อย เนื้อแน่น เป็นที่ต้องการของตลาด ทำให้ชาวบ้านแก่นมะกรูดมีรายได้จากมะละกอเป็นกอบเป็นกำทีเดียว ผลผลิตทางการเกษตรกรรมของแก่นมะกรูดเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ชาวบ้านพออยู่ได้ในระดับหนึ่ง

และปัจจัยที่เป็นที่หนักอกหนักใจกะเหรี่ยงแก่นมะกรูดคือ ปัจจัยการเป็นหนี้ ปี พ.ศ. 2555 ชาวกะเหรี่ยงแก่นมะกรูดได้ซื้อรถไถนาคูโบต้าเป็นจำนวนมาก เท่าที่สอบถามกำนันท่านบอกว่า ชาวบ้านตำบลแก่นมะกรูดซื้อรถไถนาคูโบต้าเกือบ 100 คัน คันละเกือบ 6 แสนบาท ตัวผู้วิจัยเองฟังแล้วตกใจ คันละ 6 แสน 100 คัน รวมแล้วเป็นเงิน 60 ล้านบาท เป็นเงินก้อนโตทีเดียว ปกติถ้าอาศัยปลูกพืชหมุนเวียนดี ๆ เช่น พักทอง มะละกอ อะไรต่าง ๆ แก่นนี้ชาวบ้านก็อยู่ได้ แต่ถ้าเป็นหนี้ขนาดนี้ทำให้ชาวบ้านต้องทำงานหนักมากขึ้น และไม่รู้จะพอกันหรือเปล่า เพราะต้องรับภาระในการผ่อนรถแต่ละปีเป็นแสนบาท นายจื่อ เบ็ง ผู้ใหญ่บ้านหมู่สองได้ให้สัมภาษณ์ว่า “เหนื่อยมากและร่างกายไม่แข็งแรง จากการใช้สารเคมี ถ้าไม่ใช้สารเคมีทำให้การเกษตรไม่ดี มีการซื้อรถ สร้างบ้านสมัยใหม่ ต้องคืนรอนอย่างมาก เหนื่อยมากขึ้น คิดว่าการใช้ชีวิตแบบดั้งเดิมดีกว่าไม่ต้องคืนรอนมากและสงบสุขกว่า” กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดซื้อรถจะผ่อนเป็นปีปีละครั้ง แต่สรุปแล้วก็พอ ๆ กับเป็นเดือนคือ เดือนละเป็นหมื่นบาท ตรงนี้รายได้ของกะเหรี่ยงแต่ละวันแทบไม่มีรายได้อะไรเลย เพราะต้องอาศัยผลผลิตปีละครั้งจากการปลูกพืชหลัก เช่น ข้าวโพดและมันสำปะหลัง ปีหนึ่ง ๆ ก็พอได้หลายอยู่พอจะยังชีพให้ผ่านไปปีหนึ่ง แต่พอมาเป็นหนี้คือ อย่างน้อยต้องผ่อนรถไถ ปีละ 1 แสนบาทเป็นอย่างน้อยก็แทบจะไม่มีเงินเหลือเพื่อใช้ในต่อไป ตรงนี้ลำบากที่สุด เพราะรถไถแท้ ๆ นายอ้วน คลองวะ กำนันทตำบลแก่นมะกรูดคนปัจจุบัน ได้ให้สัมภาษณ์ว่า “การใช้เครื่องทุ่นแรง

การเกษตรไม่ว่าจะเป็นรถไถ รถกระบะ ยาน้ำหญ้า ทำให้เป็นหนี้ ต้องขยันมากขึ้น ไม่มีเวลาพักผ่อนเหนื่อยมากถ้าไม่ใช้ก็ไม่ทันกินต้องทนเหนื่อย” ตัวผู้วิจัยพยายามบอกอย่าไปซื้อเพราะมันไม่คุ้ม การไถไร่เราจ้างเขาก็ได้ไม่จำเป็นต้องไปซื้อรถเอง และหนี้มีใช้หนี้ผ่อนรถอย่างเดียว ปัจจุบันเป็นหนี้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หนี้เงินกองทุนหมู่บ้าน หนี้ผ่อนรถกระบะ ฯลฯ ยิ่งลำบากหนักเข้าไปอีกจนหายใจแทบไม่ออกกันเลย ทำงานกันไม่ต้องหยุด คายเมื่อไหร่จึงหยุดเหลือหนี้ไว้ให้เป็นสมบัติของลูกหลานต่อไป

2.3 ด้านการเมือง การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองของตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ภาครัฐเป็นกลไกที่สำคัญที่ทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองของชาวไทยเชื้อชาติกะเหรี่ยงเปลี่ยน ปัจจุบันอีกประการหนึ่งคือ การศึกษาของกะเหรี่ยงรุ่นใหม่และระบบเศรษฐกิจที่เป็นปัจจัยที่ผลักดันให้กะเหรี่ยงต้องปรับตัวให้เข้ากับการเมืองและเศรษฐกิจทุนนิยม ซึ่งมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ กะเหรี่ยงต้องขยันทำงานหนักและต้องทันต่อเหตุการณ์และปรับตัว การเปลี่ยนแปลงในทุกอย่างเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่ง เพราะไม่มีอะไรที่จะหยุดอยู่กับที่ที่ต้องเปลี่ยนแปลงไปตามเหตุตามปัจจัยอยู่เสมอ เป็นสังขรณ์ที่พระพุทธเจ้าได้แสดงไว้ 2500 ปี มาแล้ว

ชาวไทยเชื้อชาติกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด เมื่ออดีตไม่รู้เรื่องการเมืองและเศรษฐกิจ รู้อย่างเดียวคือ การทำมาหากินเพื่อความอยู่รอดไปวันหนึ่ง ๆ เท่านั้น และไม่ต้องทำงานหนักเหมือนปัจจุบัน อาศัยการใช้ชีวิตแบบเรียบง่ายพอเพียงไม่แข่งขันอะไร ความเป็นอยู่ของกะเหรี่ยงแก่นมะกรูดเมื่ออดีตสบายกว่าปัจจุบัน ปัจจุบันกะเหรี่ยงแก่นมะกรูดรู้การเมืองรู้เศรษฐกิจ แต่กลับเหนื่อยและทำงานหนักขึ้นแถมเป็นหนี้ล้นตัว มีทราบบว่ากระบวนการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองและระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ทุนนิยมจะเหมาะสมกับกะเหรี่ยงแก่นมะกรูดหรือไม่ หรือว่าวัฒนธรรมทางการเมืองและเศรษฐกิจกลายเป็นเรื่องผลประโยชน์ต่อระบบราชการและระบบเศรษฐกิจของกลุ่มนายทุน กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดในปัจจุบันถึงแม้จะพอรู้การเมืองและเศรษฐกิจ แต่ก็ยังไม่ทันต่อเล่ห์เหลี่ยมเหล่าหน่วยงานของราชการ นักการเมือง และกลุ่มนายทุน ส่วนนี้เป็นส่วนที่ตัวผู้วิจัยเป็นห่วงอนาคตของกะเหรี่ยงแก่นมะกรูดว่าจะตกเป็นเครื่องมือของกลุ่มที่คอยหาผลประโยชน์จากชาวกะเหรี่ยง เช่น การให้การสนับสนุนเครื่องทุ่นแรงต่าง ๆ เช่น รถไถ รถกระบะ รถหกล้อ รถสิบล้อ ผู้ที่ให้การสนับสนุนคือ นายทุน นายทุนเหล่านี้คือ นักการเมืองระดับท้องถิ่นและระดับชาติ พยายามป้อนทุกสิ่งทุกอย่างให้ชาวบ้านเพื่อผลประโยชน์ของตัวเองหรือกลุ่มของตัวเองแทบจะทุกด้าน ทั้งทางด้านการเมืองเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งในครั้งต่อไป หรือประโยชน์ทางเศรษฐกิจ กลุ่มนายทุนหรือนักการเมือง ได้ผลประโยชน์จากกลุ่มกะเหรี่ยงแก่นมะกรูดเป็นจำนวนเงินแต่ละปีมีใช้น้อย กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดเป็นหนี้ล้นตัวในปัจจุบัน เป็นหนี้เครื่องทุ่นแรงสมัยใหม่ เพราะไม่ทันเล่ห์เหลี่ยมทางเศรษฐกิจทุนนิยม และระบบการเมืองที่เอื้อประโยชน์

ต่อกลุ่มการเมือง การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองของกะเหรี่ยงแก่นมะกรูด ต้องเปลี่ยนแบบ
รู้เท่าทันต่อการเมือง และ เข้าใจการเมืองแล หิวพริบของนักการเมืองที่จะไม่ตกเป็นเครื่องมือใน
การหาผลประโยชน์ของระบบการเมืองและนักการเมืองที่ใช้ระบบเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือหา
ผลประโยชน์

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวไทยเชื้อชาติกะเหรี่ยง
ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้วิจัยพบว่า ทางรัฐหรือส่วนราชการควรจะมีนโยบายในการอบรมและให้ความรู้
ทางด้านการเมืองการปกครอง ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศกับชาวบ้านตำบลแก่นมะกรูด
โดยเฉพาะกับเยาวชนอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อย ๆ ส่วนราชการ เช่น กระทรวงมหาดไทยควรมาให้
ความรู้ด้านการเมืองในระดับพื้นฐานเดือนหนึ่งสักครั้ง น่าจะเกิดประโยชน์ และทำให้ชาวบ้านหรือ
กลุ่มเยาวชนเกิดความตื่นตัวและซึมซับเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ซึ่งทำให้เกิดประโยชน์ต่อ
ภาครัฐ ปัจจุบันตัวผู้วิจัยไม่เคยเห็นหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับการเมืองเข้ามาดูแลในเรื่องนี้ จึงได้
ขอเสนอแนะเชิงนโยบายให้ภาครัฐ ส่วนราชการ เข้ามาอบรมให้ความรู้ในด้านการเมืองการ
ปกครอง มิใช่ช่วงมีการเลือกตั้งครั้งหนึ่งจะเข้ามาให้ความรู้ด้านการเมืองสักครั้งหนึ่ง

3.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ผู้วิจัยพบว่าระบบราชการของรัฐทุกส่วนของภาครัฐควรจะสนใจในการแนะนำ
ความรู้ทางการเมืองมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ความรู้ด้านการเมืองส่วนใหญ่หน่วยราชการของ
กระทรวงมหาดไทยเข้ามาแนะนำเรื่องการเมือง และเป็นช่วงของการเลือกตั้งใหญ่และหลาย ๆ ปี จึง
จะมีสักครั้งหนึ่ง แต่ความรู้ด้านการเมืองของชาวบ้านแก่นมะกรูดคือ นักการเมือง เพราะส่วนใหญ่
จะมีความคุ้นเคยกับชาวบ้านและผู้นำชุมชนเป็นอย่างดี แต่นักการเมืองไม่มีใครจะนำความรู้ด้าน
การเมืองในแง่มุมมองต่าง ๆ ที่ชาวบ้านไม่รู้ เช่น การทำหน้าที่ของ ส.ส. ในสภา มีหน้าที่หลัก ๆ ที่
จะต้องทำมีอะไรบ้าง เช่น ช่วงเปิดปิดสภามีระยะเวลาานเท่าไร หน้าที่สำคัญของสภามีอะไรบ้าง
ประธานสภามีหน้าที่ทำอะไร สภามีกี่สภา เป็นต้น ตรงนี้ชาวบ้านแก่นมะกรูดไม่ทราบหรือกส่วนนี้
ผู้วิจัยอยากให้มีการส่งเสริมความรู้ทางการเมืองกับชาวบ้านให้มากกว่าที่เป็นอยู่

ผู้วิจัยอยู่ตำบลแก่นมะกรูดมาเกือบ 15 ปี ยังไม่เคยเห็นส่วนราชการของรัฐมาให้ความรู้ด้านการเมือง แต่ที่เห็นอยู่ตลอดทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งคือ การซื้อเสียงจากกลุ่มนักการเมือง มีทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง

ตัวผู้วิจัยมีความคิดอยากให้มีการซื้อเสียงโดยเสรี ใครอยากจะทำก็ซื้อเอาจะได้อะไรหมดตัวกันไปเลย แต่ระบบการควบคุมเมื่อไปเป็น ส.ส. แล้ว ต้องมีตัวบทควบคุมอย่างดี อย่างเช่น ผู้ที่ซื้อเสียงจะเป็นรัฐมนตรีไม่ได้เด็ดขาด อย่างนี้ เป็นต้น ข้อเสนอแนะที่เป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติ ได้แก่

3.2.1 การเสริมสร้าง “เวทีการเรียนรู้ชุมชนแก่นมะกรูด” อาจจะทำให้มีกลุ่มองค์กรของรัฐหรือเอกชน หรือหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่น หรือแม้กระทั่งสถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัย มาร่วมมือกันให้ความรู้เปิดเวทีพูดคุยอภิปรายเรื่องของการเมืองในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นถึงระดับชาติ หรือแม้กระทั่งมาให้ความรู้ในการทุจริตในการเลือกตั้งในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ชาวบ้านรู้เท่าทันต่อเล่ห์เหลี่ยมนักการเมืองในการแสวงหาผลประโยชน์ทางการเมืองที่จะสร้างความเสียหายต่อส่วนรวมทั้งประเทศ

3.2.2 การสร้าง “กลุ่มเยาวชนประชาธิปไตย” เช่นการทำกิจกรรมทางการเมืองของเยาวชนแก่นมะกรูดปลูกจิตสำนึกให้เป็นคนดี มีความซื่อตรงและการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ถูกต้อง รู้สิทธิหน้าที่ของตัวเองที่ต้องตามรัฐธรรมนูญการปกครองของรัฐ และเป็นคนรู้จักเสียสละเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมและสังคม

3.3 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

ควรมีการศึกษาการวิจัยเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวไทยเชื้อชาติกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยมีความแตกต่างกับชนกลุ่มใหญ่ของประเทศที่อยู่ในเขตชนบทห่างไกล ว่ามีระดับการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองมีความแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ (2548) *หลักรัฐศาสตร์* มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
กรุงเทพมหานคร
- ขจัดภัย บุรุษพัฒน์ (2524) "ชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่า" ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาการเมือง
ส่วนภูมิภาคและชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย* หน่วยที่ 11 สาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช นนทบุรี
- ..... (2528) *ชาวเขา* สำนักพิมพ์แพรววิทยา กรุงเทพมหานคร
- จุมพล นิมพานิช (2528) *การเปลี่ยนแปลงของปัญหาทางการเมืองในภูมิภาค* ในเอกสารการสอน
ชุดปัญหาการเมืองส่วนภูมิภาค และชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย หน่วยที่ 9 สาขาวิชา
รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช นนทบุรี
- นรนิติ เศรษฐบุตร (2524) "การมีส่วนร่วมทางการเมือง" ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาสถาบันและ
กระบวนการทางการเมืองไทย* หน่วยที่ 15 สาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช นนทบุรี
- ประวิตร โพธิาสัน (2538) *กะเหรี่ยงสะกอ* สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวง
แรงงานและสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร
- ประหยัด หงส์ทองคำ (2547) "การเลือกตั้งกับระบอบประชาธิปไตย" ใน *เอกสารการสอนชุด
วิชาการเมืองการปกครองไทย* หน่วยที่ 4 สาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช นนทบุรี
- พันธ์สุรีย์ ตดาวัลย์ (2528) "ชาวเขาในประเทศไทย" ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาการเมือง
ส่วนภูมิภาคและชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย* หน่วยที่ 12 สาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช นนทบุรี
- วรพันธ์ จันทรปัญญา (2550) "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวกะเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรใน พ.ศ.2540" วิทยานิพนธ์
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน (2547) "ชาวเขาในประเทศไทย" ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาวัฒนธรรมทาง
การเมืองกับพฤติกรรมทางการเมือง* หน่วยที่ 11 สาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช นนทบุรี

สถาบันพระปกเกล้า (2555) “ความเป็นพลเมืองในประเทศไทย” เอกสารเผยแพร่ในการประชุม

วิชาการ ครั้งที่ 13 ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ วันที่ 22 – 24 มีนาคม 2555

จากข้อมูล www.kpl.ac.th

สมเกียรติ จำลอง (2538) *กะเหรี่ยงภาคกลาง* กรุงเทพมหานคร กระทรวงแรงงานและสวัสดิการ
สังคม กรมประชาสงเคราะห์ สถาบันวิจัยชาวเขา

สมภพ ลาซโรจน์ (2538) *กะเหรี่ยงโป* กรุงเทพมหานคร กระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม
กรมประชาสงเคราะห์ สถาบันวิจัยชาวเขา

อมรา พงศาพิชญ์ (2538) "แนวคิดกับชนกลุ่มน้อย" ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาการเมือง
ส่วนภูมิภาคและชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย* หน่วยที่ 10 สาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช นนทบุรี

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คำถามสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

คำถามสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

1. ท่านมีความเห็นอย่างไรที่การเมืองการปกครอง เข้ามามีบทบาทต่อวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยง
2. ท่านมีความเห็นอย่างไรที่วัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยง อาจจะมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงไป เมื่อระบบการเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทมากขึ้น
3. ท่านมีความเห็นอย่างไร โดยปกติกะเหรี่ยงมีระเบียบกติกากฎการปฏิบัติ เพื่อควบคุมให้กลุ่มชาวกะเหรี่ยงอยู่ในกรอบของกติกาเมื่อทำผิดกติกาของสังคม จะถูกลงโทษ แต่เมื่อการเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทกติกาเดิมใช้ไม่ได้
4. ท่านมีความเห็นอย่างไร เมื่อปัจจัยด้านสังคมและบุคคลถูกปรับเปลี่ยนโดยการเมืองการปกครองไทย
5. ท่านมีความเห็นอย่างไร เมื่อปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มาเปลี่ยนแปลงระบบวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยง
6. ท่านมีความเห็นอย่างไร เมื่อระบบราชการของไทย เข้ามามีบทบาทกับความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยง
7. ท่านมีความเห็นอย่างไร เมื่อระบบราชการของไทย เข้ามามีบทบาทต่อการศึกษาสมัยใหม่
8. ท่านมีความเห็นอย่างไร เมื่อระบบกฎหมายของไทย เข้ามามีบทบาทต่อความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยง
9. ท่านมีความเห็นอย่างไร ต่อระบบราชการและกฎหมายไทย เข้ามามีบทบาทกับความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยง
10. ท่านมีความเห็นอย่างไร ที่กฎหมายรัฐธรรมนูญ (หรือกฎหมายเลือกตั้งของไทย) ที่กำหนดให้ มีการเลือกตั้งในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น ที่ท่านต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

ภาคผนวก ข

รายชื่อกลุ่มตัวอย่างที่สัมภาษณ์

รายชื่อกลุ่มตัวอย่างที่สัมภาษณ์

1. นาย เวียจะโพ่ คลองวะ
อดีตกำนัน ตำบลแก่นมะกรูด
2. นายอ้วน คลองวะ
กำนันตำบลแก่นมะกรูด
3. นายจะอี่ เป็ง
ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 2 ตำบลแก่นมะกรูด
4. นายบุญช่วย น้ำพุ
ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 3 ตำบลแก่นมะกรูด
5. นายแหลมทอง มองเชิง
ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 4 ตำบลแก่นมะกรูด
6. พระอาจารย์ต่าย ยสินธโร
เจ้าอาวาส สำนักสงฆ์ตำบลแก่นมะกรูด
7. พระ สมชัย โชติวิโร
พระลูกวัด สำนักสงฆ์ตำบลแก่นมะกรูด
8. นายวินัย กริ่งไกร
ปราชญ์ชาวบ้าน ราษฎรหมู่ที่ 4 ตำบลแก่นมะกรูด
9. นาย ดำรงพล เชียวโว่
ครูประจำโรงเรียนบ้านใหม่ คลองอ้งวะ ตำบลแก่นมะกรูด
10. นายตี๋ กักไคร้
ครูประจำโรงเรียนบ้านใหม่ ตำบลแก่นมะกรูด
11. นาย วันนพ ขอสุข
ราษฎรหมู่ที่ 3 ตำบลแก่นมะกรูด
12. นาย สหะ กริ่งไกร
ราษฎรหมู่ที่ 4 ตำบลแก่นมะกรูด

ภาคผนวก ค

คำสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างโดยละเอียด

คำสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างโดยละเอียด

คำสัมภาษณ์นาย เวียจะโพ คลองวะ อดีตกำนัน ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัด อุทัยธานี

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่การเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทต่อวิถีชีวิตดั้งเดิมของกะเหรี่ยง

ตอบ : มีทั้งข้อดีข้อเสีย ข้อดีคือการคมนาคมดี การศึกษาดีขึ้น ส่วนที่ไม่ดีคือชีวิตต้องเปลี่ยนจากเดิมหน้ามือเป็นหลังมือทำให้ชีวิตดูเดิมๆ ไม่ได้ ค่าใช้จ่ายประจำวันสูงขึ้น การศึกษาต้องใช้เงิน การศึกษาภาคบังคับต้องใช้เงินมาก การหาเงินในที่นี้ก็ลำบาก รัฐบาลบังคับให้มีความรู้ต้องลงทุนสูง ทำให้ต้องมีการทำผิดกฎหมายด้วยการบุกรุกทำลายป่าเพิ่มขึ้น เป็นปัญหาต่อการดำรงชีวิต การปรับตัวต้องมีมากขึ้น สำหรับพื้นที่นี้ไม่มีการขายที่ดินให้กับนายทุนโดยชาวบ้านมีการตั้งกฎห้ามขายที่ดิน ห้ามขายเนื้อและซากสัตว์ป่า เรื่องการศึกษาถ้าส่งลูกเรียนถึงปริญญาตรีจะต้องใช้เงินมาก

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่วัฒนธรรมดั้งเดิมของกะเหรี่ยงอาจมีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงเมื่อระบบการเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทมากขึ้น

ตอบ : ไม่ได้ทิ้งของเดิม ของใหม่ก็รับเข้ามาอะไรมีความสำคัญก็อนุรักษ์ไว้ เช่นการผูกข้อมือค้ายเหลียง ค้ายแดง บางอย่างรักษาไว้ยากเช่นการดื่มสุราซึ่งขัดกับประเพณีของค้ายเหลียงอย่างแรง

ประเพณีของค้ายเหลียงที่สำคัญคือ ไม่ดื่มเหล้า ไม่เลี้ยงไก่ หมู มีการรักษาไว้ได้บางหมู่บ้านเช่นบ้านเจ้าวัด การเมืองการปกครองเข้ามามีบทบาททำให้วัฒนธรรมบางอย่างหายไป เช่นการแต่งตัวของนักเรียนไม่ได้ใส่ชุดพื้นเมืองทางโรงเรียนให้ใส่ชุดพื้นเมืองอาทิตย์ละครั้ง แค่นั้น

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรโดยปกติกะเหรี่ยงมีระเบียบกติกากฎปฏิบัติเพื่อควบคุมให้กะเหรี่ยงอยู่ในกรอบกติกาเมื่อทำผิดกติกาของสังคมจะถูกลงโทษแต่เมื่อการเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทกติกาเดิมใช้ไม่ได้

ตอบ : ระเบียบกติกากบางครั้งมีการทิ้งกติกาเดิมบ้าง บางอย่างใช้กติกาเดิม เช่นการปรับค่าสินไหมตามประเพณีเดิมเมื่อไม่มีการยอมรับมีการสาปแช่งบ้าง อาจไม่มีการขึ้นโรงขึ้นศาล

เมื่อมีการทำผิดกติกาหนัก มีการขึ้นผู้ใหญ่ ให้ผู้ใหญ่ไกล่เกลี่ย ปรับ หรือสาปแช่งถ้าไม่มี
กำนันผู้ใหญ่บ้านจัดการ ก็ใช้เจ้าวัดหรือผู้อาวุโสจัดการแทนในเรื่องของการเจรจาไกล่เกลี่ย
บางครั้งมีการสาบาน คิดว่าการสาปแช่งรุนแรงกว่าโทษอย่างอื่น

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไร เมื่อปัจจัยด้านบุคคลและสังคมถูปรับเปลี่ยน โดยการเมือง
การปกครองไทย

ตอบ : คิดว่าไม่มีปัญหาอะไร

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มาเปลี่ยนแปลงระบบวัฒนธรรม
ดั้งเดิมของกะเหรี่ยง

ตอบ : ไฟฟ้า ถนนเข้ามาทำให้มีการกระทบทางไม่ดีมากทำให้ใจไม่สงบ มีหนี้สินมาก
ตองดินร่นสูงความต้องการมากขึ้น ความเสี่ยงมากขึ้น กระทบสิ่งแวดล้อมจากสารเคมี อายุสั้นลงมี
การเปลี่ยนการเกษตรเป็นเกษตรเคมี

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อระบบราชการของไทยเข้ามามีบทบาทกับความเป็นอยู่
ของกะเหรี่ยง

ตอบ : ระบบราชการไทยเข้ามามีบทบาทกับความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยง การใช้ชีวิต
แบบดั้งเดิมเช่นการล่าสัตว์ทำไม่ได้ กระทบกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ก็มีข้อดีกับสัตว์ป่า แต่ชาวบ้านอยู่
ยากขึ้นเพราะชีวิตเดิมเกี่ยวข้องกับป่ามาตลอด

การส่งเสริมทางการเกษตรกับการส่งเสริมทางอนามัยทำให้ชีวิตดีขึ้น เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ป่าไม้
ไม่อะลุ่มอล่วยกับชาวบ้าน กฎหมายไม่ศักดิ์สิทธิ์กับคนบางพวก

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่ระบบราชการของไทยเข้ามามีบทบาทต่อการศึกษ
สมัยใหม่

ตอบ : ต้องมีค่าใช้จ่ายสูงขึ้น การดิ้นรนมากขึ้นต้องมีการปรับตัวมาก แต่ก็มีข้อดีคือทำให้มี
ความรู้มีการงานที่ดีขึ้น

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อระบบกฎหมายของไทยเข้ามาควบคุมความเป็นอยู่ของ
ชาวกะเหรี่ยง

ตอบ : กฎหมายเข้ามาควบคุมความเป็นอยู่ บางครั้งควรมีการอนุโลมให้ชาวบ้านบ้าง

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อระบบราชการและกฎหมายของไทยเข้ามามีบทบาทต่อ
ความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยง

ตอบ : .....

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่กฎหมายรัฐธรรมนูญ(หรือกฎหมายการปกครองไทย) ที่กำหนดให้มีการเลือกตั้งในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศที่ท่านต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

ตอบ : คิดว่าเป็นเรื่องดี ไม่ว่าเผ่าไหนถ้ามีสิทธิเลือกตั้งเป็นการดีไม่มีผลกระทบทางไม่ดี ถึงจะมีการซื้อเสียงบ้าง แต่คิดว่าดีที่เรามีสิทธิเท่าคนอื่น

คำสัมภาษณ์ นายจื่อ อี้ เบ็ง ผู้ใหญ่บ้านหมู่สอง ตำบลแก่นมะกรูด

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่การเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทต่อวิถีชีวิตดั้งเดิมของกะเหรี่ยง

ตอบ : มีความยุ่งยากมากขึ้น ไม่ได้ใช้ชีวิตอิสระแบบเดิมและมีหนี้สินมากขึ้นถึงแม้จะมีความสะดวกสบายแต่คิดว่าชีวิตแบบเดิมดีกว่า

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่วัฒนธรรมดั้งเดิมของกะเหรี่ยงอาจมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงเมื่อระบบการเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทมากขึ้น

ตอบ : การเรียนการสอน แต่เดิมทำกันในวัด ไม่มีโรงเรียนเดี๋ยวนี้ต้องไปโรงเรียนประเพณีเดิมๆ หายไปเด็กๆ แทบไม่รู้ภาษากะเหรี่ยง หนังสือกะเหรี่ยงไม่มีใครรู้เลย มีการฟื้นฟูภาษาพูดภาษาเขียนบ้างในโรงเรียนคิดว่าเป็นเรื่องดีทำให้เด็กรุ่นใหม่ยังคงวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้ได้บ้าง

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรโดยปกติกะเหรี่ยงมีระเบียบกติกปฏิบัติเพื่อควบคุมให้กะเหรี่ยงอยู่ในกรอบกติกาเมื่อทำผิดกติกาของสังคมจะถูกลงโทษแต่เมื่อการเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทกติกาเดิมใช้ไม่ได้

ตอบ : ไม่เข้าใจกติกาเดิมมากนัก แต่ก็คิดว่ากฎหมายกับกติกาเดิมใช้ควบคู่กันได้บางครั้งไม่ขัดกัน กติกาเดิมที่ยังใช้อยู่คือห้ามขายเหล้า ห้ามยิงปืนก็ยังใช้อยู่ มีการแอบขายบ้าง การเล่นการพนันก็มีการห้ามด้วย

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไร เมื่อปัจจัยด้านบุคคลและสังคมถูปรับเปลี่ยนแปลงโดยการเมืองการปกครองไทย

ตอบ : ทำให้การใช้ชีวิตยากขึ้นขาดความเป็นอิสระ

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มาเปลี่ยนแปลงระบบวัฒนธรรมดั้งเดิมของกะเหรี่ยง

ตอบ : ทำให้เหนื่อยมากขึ้น ร่างกายไม่แข็งแรงเพราะใช้ยาฆ่าหญ้า ปุ๋ยเคมี ถ้าไม่ใช้ ทำให้การเกษตรไม่ดี มีการซื้อรถ ปลูกบ้านสมัยใหม่ เหนื่อยมาก คิดว่าการใช้ชีวิตแบบเดิมดีกว่า สงบสุขกว่า

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อระบบราชการของไทยเข้ามามีบทบาทกับความเป็นอยู่ของกะเหรี่ยง

ตอบ : ทำให้เกิดหนี้สินมาก ไม่ได้ใช้ชีวิตแบบเดิม ไม่มีอิสระต้องทำงานใช้หนี้ ไม่ได้มีส่วนดีกับการใช้ชีวิตเสมอไป กลับทำให้หนี้เยอะมาก หนี้มาก

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่ระบบราชการของไทยเข้ามามีบทบาทต่อการศึกษาสมัยใหม่

ตอบ : การศึกษาเข้ามาเป็นเรื่องที่ดี ทำให้มีความรู้ทันสมัย ท่านคน

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อระบบกฎหมายของไทยเข้ามาควบคุมความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยง

ตอบ : บางอย่างดี เพราะบางเรื่องสมัยนี้ควบคุมกันเองไม่ได้แล้วต้องพึ่งกฎหมายบ้านเมือง

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อระบบราชการและกฎหมายของไทยเข้ามามีบทบาทต่อความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยง

ตอบ :

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่กฎหมายรัฐธรรมนูญ(หรือกฎหมายการปกครองไทย) ที่กำหนดให้มีการเลือกตั้งในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศที่ท่านต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

ตอบ : คิดว่าการมีสิทธิเลือกตั้งดีในทุกระดับ ถ้ามีการเลือกตั้งผ่านชาวบ้านทุกคน แต่การเลือกตั้งบางอย่างที่ใช้ตัวแทนชาวบ้านเข้าไปเลือกแทนคิดว่าไม่ดี

คำสัมภาษณ์ นายอ้วน คลองวะ กำนันตำบลแก่นมะกรูด

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่การเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทต่อวิถีชีวิตดั้งเดิมของกะเหรี่ยง

ตอบ : วิถีชีวิตเปลี่ยนไปบ้าง จากการใช้ชีวิตเรียบง่าย ต้องดิ้นรนมากขึ้น และปรับตัวตามนโยบายของรัฐบาล

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่วัฒนธรรมดั้งเดิมของกะเหรี่ยงอาจมีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงเมื่อระบบการเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทมากขึ้น

ตอบ : การแต่งตัว และอื่นๆ เกือบหมดไป เริ่มจากการแต่งชุดไปโรงเรียน การตัดผมสมัยก่อนกะเหรี่ยงต้องไว้ผมยาว แต่ทางโรงเรียนให้ตัดผม ทำให้วัฒนธรรมต่างๆ หายไป

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรโดยปกติกะเหรี่ยงมีระเบียบกติกาศักดิ์ปฏิบัติเพื่อควบคุมให้กะเหรี่ยงอยู่ในกรอบกติกาเมื่อทำผิดกติกาของสังคมจะถูกลงโทษแต่เมื่อการเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทกติกาเดิมใช้ไม่ได้

ตอบ : สมัยก่อนเมื่อมีการทำผิด จะมีความกลัวเรื่องการสาปแช่ง สมัยก่อนยังห่างไกลจากกฎหมายจึงมีการใช้กติกาศุมชน สมัยนี้กฎหมายเข้ามาควบคุมหมดแล้ว แต่ถ้ายังมีการเจรจากันได้ก็ยังไม่ใช้กันอยู่บ้างเกี่ยวกับกติกาเดิม

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไร เมื่อปัจจัยด้านบุคคลและสังคมถูปรับเปลี่ยน โดยการเมืองการปกครองไทย

ตอบ : เป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ที่สังคมถูกปรับเปลี่ยนโดยการเมืองการปกครอง จำเป็นต้องยอมรับสภาพถึงแม้ว่าบางครั้งต้องเดือดร้อนบ้าง

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มาเปลี่ยนแปลงระบบวัฒนธรรมดั้งเดิมของกะเหรี่ยง

ตอบ : มีการใช้เครื่องทุนแรง และสารเคมีมากขึ้น ต้องขยันมากขึ้นเพื่อให้ทันกัน

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อระบบราชการของไทยเข้ามามีบทบาทกับความเป็นอยู่ของกะเหรี่ยง

ตอบ : บางเรื่องรับได้ บางเรื่องรับไม่ได้ บางครั้งรัฐบาลเข้ามาส่งเสริมการผลิต แต่ไม่มีตลาดรองรับและส่วนมากไม่ตรงกับวิถีชีวิตเดิม ซึ่งเรียบง่าย

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่ระบบราชการของไทยเข้ามามีบทบาทต่อการศึกษาศูนย์ใหม่

ตอบ : เห็นว่าเป็นเรื่องดี เพราะเป็นเรื่องจำเป็นต่อชีวิต ที่ต้องตามโลกให้ทัน และสามารถปรับใช้กับชีวิตประจำวันได้

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อระบบกฎหมายของไทยเข้ามาควบคุมความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยง

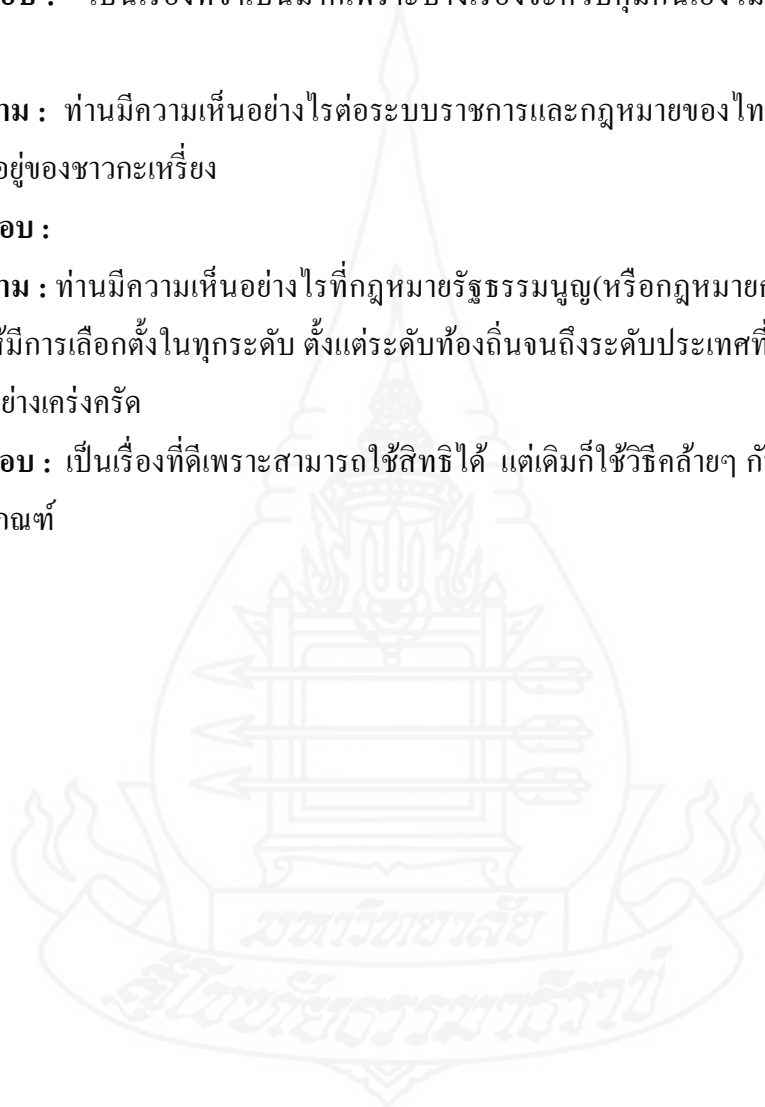
ตอบ : เป็นเรื่องที่จำเป็นมากเพราะบางเรื่องจะควบคุมกันเองไม่ได้ต้องพึ่งกฎหมายบ้านเมือง

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อระบบราชการและกฎหมายของไทยเข้ามามีบทบาทต่อความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยง

ตอบ :

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่กฎหมายรัฐธรรมนูญ(หรือกฎหมายการปกครองไทย) ที่กำหนดให้มีการเลือกตั้งในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศที่ท่านต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

ตอบ : เป็นเรื่องที่ดีเพราะสามารถใช้สิทธิได้ แต่เดิมก็ใช้วิธีคล้ายๆ กันนี้คือ ใช้เสียงส่วนใหญ่เป็นเกณฑ์

คำสัมภาษณ์ นายตี๋ ภักีครุ์ ครูประจำโรงเรียนบ้านใหม่คลองอ้งวะ

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่การเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทต่อวิถีชีวิตดั้งเดิมของกะเหรี่ยง

ตอบ : วิถีชีวิตเปลี่ยนไปมาก จากการทำกินในครัวเรือน เป็นการทำการเพื่อการค้า มีการศึกษาเข้ามามีบทบาทสำคัญของชีวิต การแข่งขันเพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงต่างๆ เร็วมาก ทั้งทางด้านจารีตประเพณี วัฒนธรรมการแต่งกายและความเป็นอยู่ การทอดผ้าปันค้าหายไปจากวิถีชีวิตกะเหรี่ยง

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่วัฒนธรรมดั้งเดิมของกะเหรี่ยงอาจมีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงเมื่อระบบการเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทมากขึ้น

ตอบ : สมัยก่อนการปกครองใช้การขึ้นผู้ใหญ่ หรือผู้อาวุโสในกลุ่มเป็นผู้นำและตัดสินความ คดีต่างๆ ช่วงหลังทางการเข้ามามีบทบาทแทนเป็นส่วนใหญ่

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรโดยปกติกะเหรี่ยงมีระเบียบกติกปฏิบัติเพื่อควบคุมให้กะเหรี่ยงอยู่ในกรอบกติกาเมื่อทำผิดกติกาของสังคมจะถูกลงโทษแต่เมื่อการเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทกติกาเดิมใช้ไม่ได้

ตอบ : การผิดถูกผิดเมียสมัยก่อนมีโทษต้องถูกขับออกจากหมู่บ้าน สามถึงห้าปี หรือถ้าฝ่ายชายต้องการภรรยาคืนในกรณีภรรยาไม่ชู้จะต้องซื้อภรรยาคืน สมัยนี้มีการใช้ระบบของทางราชการเข้ามาแทนอันมีการฟ้องร้อง กฎเดิมยังมีใช้อยู่บ้าง กรณีมีการฆ่ากันตายเกิดขึ้น ให้มีการขึ้นผู้ใหญ่ผู้ที่ทำความผิดต้องตายตกตากันเพราะทางการยังไม่ถึง ส่วนการสาปแช่งเป็นกาเรื่องที่ชาวกะเหรี่ยงกลัวมากที่สุด อาจมีการกินน้ำสาบานเพื่อหาตัวผู้กระทำความผิดในกรณีที่สอบสวนแล้วยังหาตัวผู้กระทำความผิดไม่ได้

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไร เมื่อปัจจัยด้านบุคคลและสังคมถูปรับเปลี่ยน โดยการเมืองการปกครองไทย

ตอบ : การรับนโยบายจากรัฐบาล มีทั้งข้อดีและข้อเสีย เช่นเรื่องการบุกกรุกทำลายป่าถ้าไม่มีระบบราชการเข้ามาป่าคงจะหมดแล้ว โครงการต่างๆ ที่มีงบประมาณเข้ามา มักจะทำกันไม่ค่อยจริงจังมีการโกงและใช้ประโยชน์ไม่ถูกทาง

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มาเปลี่ยนแปลงระบบวัฒนธรรมดั้งเดิมของกะเหรี่ยง

ตอบ : ชาวกะเหรี่ยงสมัยนี้ทำกินตัว จากการให้ความช่วยเหลือต่างๆ ของทางราชการ การแข่งขันสูง การบุกกรุกทำลายป่าสูงขึ้น แทบไม่มีเวลาส่วนตัว วิถีชีวิตเดิมๆ สูญหายไปหมด

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อระบบราชการของไทยเข้ามามีบทบาทกับความเป็นอยู่ของกะเหรี่ยง

ตอบ : ที่โรงเรียนครูส่วนมากไม่ได้สอนด้วยจิตใจที่แท้จริง ไม่ได้สอนกันอย่างจริงจัง หรือเจ้าหน้าที่ไปป่าไม่ทำอย่างจริงจังกับงานส่วนใหญ่ทำไปวันๆ

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่ระบบราชการของไทยเข้ามามีบทบาทต่อการศึกษาสมัยใหม่

ตอบ : การศึกษาสมัยใหม่เป็นเรื่องที่ดีมาก แต่กะเหรี่ยงตามไม่ทันเพราะไม่ใช่ภาษาของตนเอง ไม่สามารถเข้าใจภาษาได้อย่างลึกซึ้ง ทำให้เรียนไม่ทันเพื่อนเมื่อไปศึกษาต่อ

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อระบบกฎหมายของไทยเข้ามาควบคุมความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยง

ตอบ : บางส่วนเป็นเรื่องดี บางส่วนขัดกับวิถีชีวิตเดิมๆ ของชาวบ้าน ซึ่งก็เป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ระบบใหม่ไม่ได้ยุ่งยากอะไร เพราะแต่เดิมเราก็มักติดากอยู่แล้ว และใช้ควบคู่กับกฎหมายของทางราชการ

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อระบบราชการและกฎหมายของไทยเข้ามามีบทบาทต่อความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยง

ตอบ :

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่กฎหมายรัฐธรรมนูญ(หรือกฎหมายการปกครองไทย) ที่กำหนดให้มีการเลือกตั้งในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศที่ท่านต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

ตอบ : การเลือกตั้งเป็นการดี ในการสรรหาผู้ใดผู้หนึ่งมาทำหน้าที่ใดๆ เพราะมันใจได้ว่าจะได้คนดีมา สมัยก่อนทางการเข้ามาสอบถามความเห็นชาวบ้านว่าคนนั้นคนนี้เหมาะสมหรือไม่ถ้าชาวบ้านเห็นว่าเหมาะสมก็ตกลงแต่งตั้งกันเลย หรือเลือกเอาผู้อาวุโสอันเป็นที่เคารพของชาวบ้านมาเป็นผู้นำ ทำให้การเลือกตั้งสมัยใหม่ไม่มีปัญหาอะไร จะมีก็คือการซื้อเสียงทำให้ไม่แน่ใจว่าจะได้คนดีมาเป็นผู้นำ

คำสัมภาษณ์ นาย วันนพ ขอสุข ราษฎรหมู่สาม ตำบลแก่นมะกรูด

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่การเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทต่อวิถีชีวิตดั้งเดิมของกะเหรี่ยง

ตอบ : มีทั้งส่วนดีและไม่ดี ส่วนที่ดีคือได้รับสาธารณสุขไป การอนามัย การสื่อสารที่ดีขึ้น แต่ก็มีความวุ่นวายตามมา สังคมเปลี่ยนไป ไม่สามารถตามได้ทัน มีการทำเพื่อเอาน้ำมากขึ้น นโยบายของรัฐ ก็ไม่ได้ปฏิบัติตามกันอย่างจริงจัง หรือมีนโยบายแต่ไม่สามารถปฏิบัติตามได้จริง

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่วัฒนธรรมดั้งเดิมของกะเหรี่ยงอาจมีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงเมื่อระบบการเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทมากขึ้น

ตอบ : วัฒนธรรมดั้งเดิมเปลี่ยนไป เป็นการถูกกลืนวัฒนธรรม อย่างเช่นเรื่องของภาษามี การใช้ทับศัพท์สื่อต่างๆ ก็มีส่วนสำคัญที่ทำให้วัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไป เป็นเรื่องที่ไม่สามารถควบคุมได้รัฐไม่มีการควบคุมสื่อ อีกอย่างสมัยก่อนมีการแบ่งปันกันมีอะไรก็แบ่งกันกินใช้สมัยนี้ เหลือน้อยเต็มที

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรโดยปกติกะเหรี่ยงมีระเบียบกติกาปฏิบัติเพื่อควบคุมให้กะเหรี่ยงอยู่ในกรอบกติกาเมื่อทำผิดกติกาของสังคมจะถูกลงโทษแต่เมื่อการเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทกติกาเดิมใช้ไม่ได้

ตอบ : กฎต่างๆ ไม่เห็นด้วยกับกฎเดิมๆเท่าไร เพราะบางอย่างขาดความยุติธรรมอย่างเห็นได้ชัด กฎหมายสมัยใหม่เข้ามามีส่วนช่วยอย่างมาก สมัยก่อนคนทำความผิดอาจไม่ได้รับโทษ หรือเห็นว่าได้รับโทษไม่เป็นรูปธรรม เช่นการสาปแช่งคนทำความผิดอาจไม่ได้รับผลนั้นจริง

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไร เมื่อปัจจัยด้านบุคคลและสังคมถูปรับเปลี่ยนโดยการเมืองการปกครองไทย

ตอบ : คิดว่าทุกกลุ่มได้รับเหมือนกัน ไม่ใช่เรื่องเลวร้ายและไม่ใช่เรื่องสลักสำคัญอะไร มากมายคิดว่าไม่เคยคอยรับความช่วยเหลือจากภาครัฐเสมอไป

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มาเปลี่ยนแปลงระบบวัฒนธรรมดั้งเดิมของกะเหรี่ยง

ตอบ : เป็นเรื่องน่าเป็นห่วง เพราะกะเหรี่ยงหันมาสู่ระบบวัตถุนิยม เงินกู้เข้ามามีบทบาท เริ่มมีนายทุนเข้ามา มีการแข่งขันซื้อสินค้าเกษตร

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อระบบราชการของไทยเข้ามามีบทบาทกับความเป็นอยู่ของกะเหรี่ยง

ตอบ : ระบบราชการแย่มาก ยิ่งเรายู่ห่างไกลเรายังได้ข้าราชการที่ไม่ดี และระบบราชการก็ยังไม่ทันการ ทำงานไม่ต่อเนื่อง ไม่จริงจัง

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่ระบบราชการของไทยเข้ามามีบทบาทต่อการศึกษาศูนย์ใหม่

ตอบ : เป็นเรื่องดี แต่จบปริญญาแล้วไม่มีงานทำ ลงทุนไปก็มากไม่ยุติธรรมเลย ระบบอินเทอร์เน็ตทำให้ได้เข้าสู่โลกกว้าง คนก็ฉลาดขึ้นแต่บางทีกลัวว่าจะเป็นคาบสองคม

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อระบบกฎหมายของไทยเข้ามาควบคุมความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยง

ตอบ : ถ้าปฏิบัติเหมือนกันคิดว่าเป็นเรื่องดี แต่ไม่ได้ปฏิบัติในมาตรฐานเดียวกัน มีการเลือกปฏิบัติ เรื่องป่าไม้ การบุกรุกป่า เจ้าหน้าที่ละเลยปฏิบัติหน้าที่ บางครั้งเจ้าหน้าที่ไม่ทำตัวเสมอภาค

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อระบบราชการและกฎหมายของไทยเข้ามามีบทบาทต่อความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยง

ตอบ :

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่กฎหมายรัฐธรรมนูญ(หรือกฎหมายการปกครองไทย) ที่กำหนดให้มีการเลือกตั้งในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศที่ท่านต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

ตอบ : การเลือกตั้งคิดว่าเป็นเรื่องดี แต่ไม่ชอบการเลือกตั้งกำนันครั้งที่ผ่านมา ที่ให้ผู้ใหญ่บ้านเป็นตัวแทนชาวบ้านเลือกกำนัน คิดว่าชาวบ้านไม่ได้รับความยุติธรรม และการเลือกตั้งทั่วๆ ไปมีการซื้อเสียงเป็นประจำ

คำสัมภาษณ์ พระอาจารย์ต่าย ยลिनธโร เจ้าอาวาสสำนักสงฆ์แก่นมะกรูด

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่การเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทต่อวิถีชีวิตดั้งเดิมของกะเหรี่ยง

ตอบ : มีทั้งข้อดีข้อเสีย ข้อดีคือมีความเท่าเทียมกันทางด้านความเป็นอยู่ การศึกษาไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบ มีสิทธิเข้าร่วมกิจกรรมสังคม การรักษาพยาบาล การคมนาคม มีสิทธิเสนอโครงการต่างๆเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ข้อเสียคือพวกเราไม่ได้เข้าใจสิทธิต่างๆอย่างแท้จริง เกิดเกษตรเคมีกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอย่างมากวิถีชีวิตเปลี่ยนไปเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่วัฒนธรรมดั้งเดิมของกะเหรี่ยงอาจมีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงเมื่อระบบการเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทมากขึ้น

ตอบ : คิดว่าดี เสียหายมาก แต่ต้องยอมรับการเมืองการปกครอง ไม่สามารถแก้ไขได้ แม้แต่จิตวิญญาณก็เปลี่ยนไป วัฒนธรรมเดิมถูกลืมหมดสิ้น เห็นได้ว่าเด็กรุ่นใหม่ไม่รู้ภาษาท้องถิ่น การแต่งตัวก็เปลี่ยนไป ไม่มีการแต่งชุดประจำเผ่าอีกแล้ว

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรโดยปกติกะเหรี่ยงมีระเบียบกติกากฎปฏิบัติเพื่อควบคุมให้กะเหรี่ยงอยู่ในกรอบกติกาเมื่อทำผิดกติกาของสังคมจะถูกลงโทษแต่เมื่อการเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทกติกาเดิมใช้ไม่ได้

ตอบ : เมื่อกฎหมายยังไม่ถึง ก็มีกฎหมายบ้านควบคุมสังคมอยู่แล้ว เช่น เมื่อมีการทำผิดเช่นคนขี้ขลาดจะมีการขับไล่ออกไปจากหมู่บ้าน หรือเมื่อมีการลักเล็กขโมยน้อยจับได้จะมีการปรับโดยผู้เฒ่าที่ได้รับความเคารพจากหมู่บ้าน การฆ่าคนตายถ้ามีการทำชู้บ้อยๆ คนๆ นั้นอาจต้องถูกฆ่าให้ตาย หรือมีการสาปแช่งเมื่อหาผู้ทำความผิดไม่ได้

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไร เมื่อปัจจัยด้านบุคคลและสังคมถูปรับเปลี่ยนโดยการเมืองการปกครองไทย

ตอบ : ได้รับความสะดวกสบาย ทางด้านความเป็นอยู่ นโยบายส่วนใหญ่ดี

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มาเปลี่ยนแปลงระบบวัฒนธรรมดั้งเดิมของกะเหรี่ยง

ตอบ : ทำให้เกิดความโลภ เสียวทรัพย์ากรต้องใช้ทรัพย์ากรมากขึ้น ทำให้เสียวิถีชีวิตเดิมๆ วัฒนธรรมดั้งเดิมก็หายไป ระบบเศรษฐกิจบังคับให้เป็นอย่างนั้น ชาวบ้านเองก็ขาดการควบคุมตัวเอง

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อระบบราชการของไทยเข้ามามีบทบาทกับความเป็นอยู่ของกะเหรี่ยง

ตอบ : ส่วนใหญ่เป็นเรื่องดี แต่ทางราชการก็ไม่ได้เอาใจจริงเอาใจอะไร

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่ระบบราชการของไทยเข้ามามีบทบาทต่อการศึกษาสมัยใหม่

ตอบ : ระบบการศึกษาสมัยใหม่มีการบังคับเด็ก ขาดการส่งเสริมวัฒนธรรมทำให้เสียวัฒนธรรมเดิมไป เด็กรุ่นใหม่ขาดจิตสำนึกที่ดี เด็กๆ ไม่ได้รับการดูแลด้านขนบประเพณี

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อระบบกฎหมายของไทยเข้ามาควบคุมความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยง

ตอบ : เป็นเรื่องที่ดี ทำให้สังคมเป็นระเบียบมากขึ้น ถ้าไม่มีกฎหมายเข้ามาเกี่ยวข้องกับจะทำให้วุ่นวายเดือดร้อนมาก

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อระบบราชการและกฎหมายของไทยเข้ามามีบทบาทต่อความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยง

ตอบ :

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่กฎหมายรัฐธรรมนูญ(หรือกฎหมายการปกครองไทย) ที่กำหนดให้มีการเลือกตั้งในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศที่ท่านต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

ตอบ : การเลือกตั้งในทุกระดับเป็นเรื่องที่ดีมากจะได้มีสิทธิ และใช้สิทธิในการเลือกตั้งจากวิจาร์ณญาณของตัวเองจะได้คนดีอย่างแท้จริงเข้ามาทำงาน แต่ก็มีข้อเสียอยู่บ้างเพราะมีการซื้อเสียงถ้ามีการซื้อเสียงแบบนี้ น่าจะปล่อยให้มีการซื้อเสียงให้เต็มรูปแบบไปเลยตอนหาเสียงใครจะให้อะไรแก่ชุมชนก็ได้เต็มที่ไปเลยน่าจะดีกว่าการซื้อเสียงแบบลับๆ

คำสัมภาษณ์ นาย สหะ กรังไกร ราษฎรหมู่สี่ ตำบลแก่นมะกรูด

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่การเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทต่อวิถีชีวิตดั้งเดิมของกะเหรี่ยง

ตอบ : ความเป็นอยู่ดีขึ้น แต่ลำบากต้องดิ้นรนเมื่อก่อนปลูกข้าวไว้กินอย่างเดียว ตอนนี้ต้องทำอย่างอื่นเพิ่มขึ้นเพื่อค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เพิ่มขึ้น แต่การกินอยู่ก็ดีขึ้นแตกต่างกับการที่ต้องเหนื่อยยากทำอะไรก็ต้องเสียเงินทำงานทั้งปีไม่ได้หยุดพักผ่อน พวกนักการเมืองก็นำมือ

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่วัฒนธรรมดั้งเดิมของกะเหรี่ยงอาจมีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงเมื่อระบบการเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทมากขึ้น

ตอบ : วัฒนธรรมใหม่ก็เป็นของดี เด็กสมัยนี้ลืมภาษาของตัวเอง ไม่พูดภาษาของตัวเอง น่าเสียดาย สมัยก่อนไม่มีเหล้าขาย สมัยนี้มีขายทั่ว เมากันได้ตลอด

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรโดยปกติกะเหรี่ยงมีระเบียบกติกาปฏิบัติเพื่อควบคุมให้กะเหรี่ยงอยู่ในกรอบกติกาเมื่อทำผิดกติกาของสังคมจะถูกลงโทษแต่เมื่อการเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทกติกาเดิมใช้ไม่ได้

ตอบ : สมัยก่อนห้ามผู้ชายมีเมียสองคน ถ้ามีสองคนถือว่าผิด การลักขโมยหากจับได้ ไม่ยอมรับจะมีพิธีการแข่ง หรือกินน้ำสาบานบางทีบอกให้อาของมาคืนถ้าไม่มาคืนก็จะสาปแข่งต้องพึ่งพาสักสิทธิ์ บางทีรู้สึกว่าการกฎหมายสมัยใหม่ไม่ยุติธรรม กฎหมายไม่สักสิทธิ์จริง มีบ่อยๆที่คนดีต้องได้รับโทษ

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไร เมื่อปัจจัยด้านบุคคลและสังคมถูปรับเปลี่ยนแปลงโดยการเมืองการปกครองไทย

ตอบ : สมัยนี้กฎหมายบังคับให้เรียนภาคบังคับ เรียนมาไม่มีประโยชน์ เด็กที่ไปทำงานในเมืองก็ไม่พอกินพอใช้ สมัยก่อนเรียนในบ้านหรือไม่กี่ในวัด ก็พออ่านออกเขียนได้

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มาเปลี่ยนแปลงระบบวัฒนธรรมดั้งเดิมของกะเหรี่ยง

ตอบ : เป็นเรื่องที่ดีเพราะบางเรื่องเอามาปรับใช้กับชีวิตประจำวันได้ ทำให้ประสบความสำเร็จได้เหมือนกัน เรื่องการสร้างหนึ้นนั้นก็ลำบากใจมากเพราะบางคนไม่รู้จักประเมินกำลังตัวเอง

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อระบบราชการของไทยเข้ามามีบทบาทกับความ เป็นอยู่ของกะเหรี่ยง

ตอบ : ระบบราชการ ทำให้พวกเราอยู่อย่างมีระบบระเบียบมากกว่าเดิม ได้รับความสะดวกสบายมากกว่าแต่เก่า

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่ระบบราชการของไทยเข้ามามีบทบาทต่อการศึกษาสมัยใหม่

ตอบ : การศึกษาสมัยใหม่ ทำให้พวกเรามีความรู้ ทันเหตุการณ์ทันคน แต่ต้องลงทุนส่งเด็กเรียนลำบากเหมือนกัน

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อระบบกฎหมายของไทยเข้ามาควบคุมความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยง

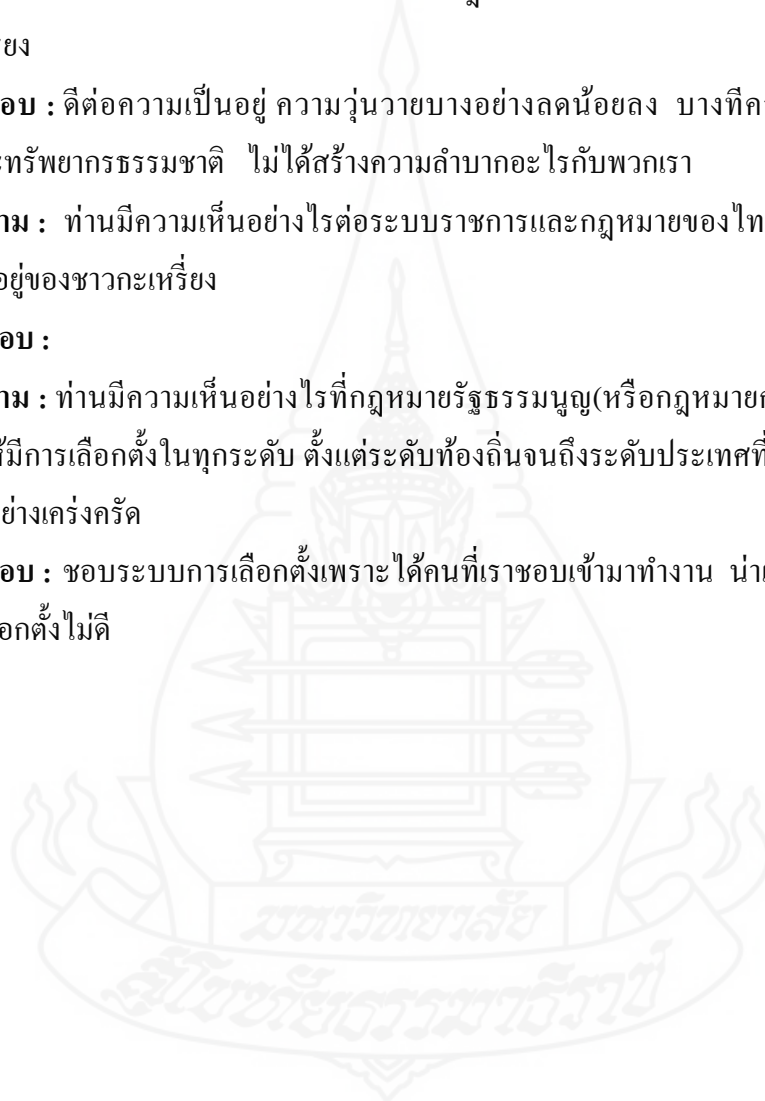
ตอบ : ดีต่อความเป็นอยู่ ความวุ่นวายบางอย่างลดน้อยลง บางทีความเสียหายน้อยลง โดยเฉพาะทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ได้สร้างความลำบากอะไรกับพวกเรา

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อระบบราชการและกฎหมายของไทยเข้ามามีบทบาทต่อความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยง

ตอบ :

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่กฎหมายรัฐธรรมนูญ(หรือกฎหมายการปกครองไทย) ที่กำหนดให้มีการเลือกตั้งในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศที่ท่านต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

ตอบ : ชอบระบบการเลือกตั้งเพราะได้คนที่เราชอบเข้ามาทำงาน น่าเบื่อการซื้อเสียง การโกงการเลือกตั้งไม่ดี

คำสัมภาษณ์ นาย ดำรงพล เชียวโว่ ครูประจำโรงเรียนบ้านใหม่คลองอ้งวะ

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่การเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทต่อวิถีชีวิตดั้งเดิมของกะเหรี่ยง

ตอบ : ดีที่ชาวบ้านได้อยู่อย่างมีระบบ การคมนาคมสะดวกสบายขึ้น แต่ค่าใช้จ่ายต่างๆก็สูงขึ้นด้วย ต้องทำงานหนักขึ้นผิดกับเมื่อก่อนที่พวกเราหาเช้ากินค่ำ

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่วัฒนธรรมดั้งเดิมของกะเหรี่ยงอาจมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงเมื่อระบบการเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทมากขึ้น

ตอบ : บางคนอยากอนุรักษ์ไว้ แต่ไม่สามารถต้านกระแสการเปลี่ยนแปลงได้ การรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้ทำได้ยาก แม้แต่การเข้าวัดในวันพระชาวบ้านก็ไม่มีเวลา การเข้าวัดลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรโดยปกติกะเหรี่ยงมีระเบียบกติกปฏิบัติเพื่อควบคุมให้กะเหรี่ยงอยู่ในกรอบกติกาเมื่อทำผิดกติกาของสังคมจะถูกลงโทษแต่เมื่อการเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทกติกาเดิมใช้ไม่ได้

ตอบ : ในเรื่องของกติกาปฏิบัติ สมัยก่อนการกระทำผิดมีน้อยมาก กติกาต่างๆ แทบไม่ได้ใช้เกี่ยวกับกฎหมายสมัยใหม่บางทีก็ไม่ได้ยุติธรรมเท่าไร

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไร เมื่อปัจจัยด้านบุคคลและสังคมถูปรับเปลี่ยน โดยการเมืองการปกครองไทย

ตอบ : ต้องยอมรับความเปลี่ยนแปลง ถึงแม้ว่าบางครั้งบางอย่าง อยากให้เป็นแบบเดิมๆ

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มาเปลี่ยนแปลงระบบวัฒนธรรมดั้งเดิมของกะเหรี่ยง

ตอบ : ระบบเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมดั้งเดิม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านความเป็นอยู่ บางครั้งได้ทุนมาจากการกู้ยืมก็ต้องมีการแข่งขัน ต้องมีการกระตือรือร้นไม่เฉื่อยชา

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อระบบราชการของไทยเข้ามามีบทบาทกับความเป็นอยู่ของกะเหรี่ยง

ตอบ : ได้รับความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ทำให้สะดวกสบาย เช่นด้านการเกษตรการคมนาคม การอนามัย การศึกษา ถึงแม้ว่าบางทีจะไม่ได้เต็มที่เท่าที่ควร

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่ระบบราชการของไทยเข้ามามีบทบาทต่อการศึกษาศูนย์ใหม่

ตอบ : ระบบการศึกษาเข้ามามีบทบาท ทำให้มีความรู้ทัดเทียมผู้อื่น เรียนจบมาถึงจะไม่ได้รับราชการ ก็ยังมีความรู้ติดตัว

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อระบบกฎหมายของไทยเข้ามาควบคุมความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยง

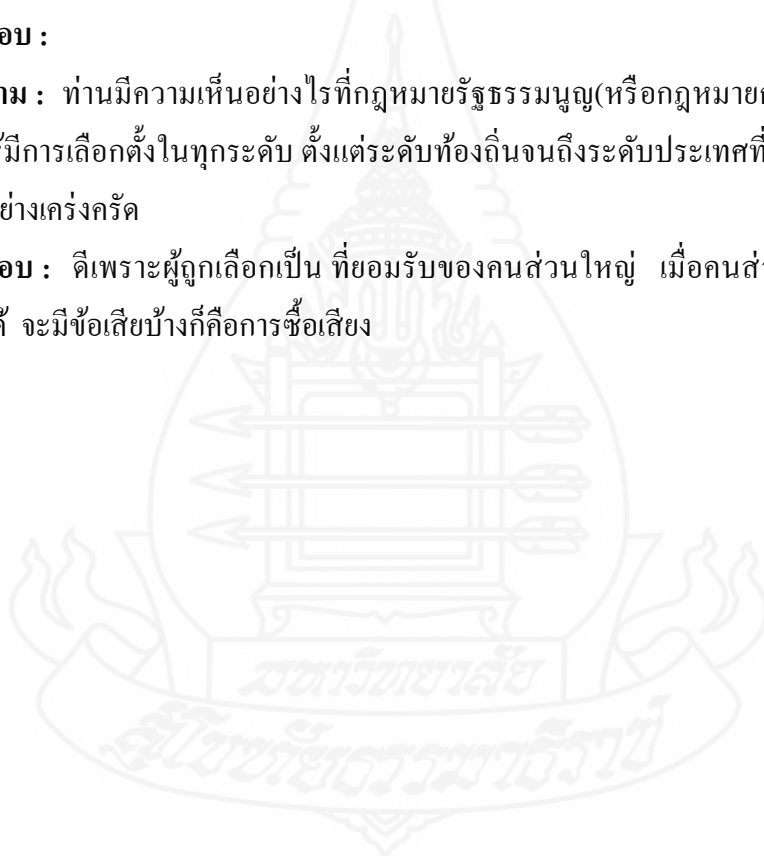
ตอบ : กฎหมายสมัยใหม่จำเป็นต่อชีวิตปัจจุบัน เพราะกติกาเดิมอาจไม่เป็นที่ยอมรับเรื่องบางเรื่องอาจจะง่ายขึ้น ข้อเสียคือ ไม่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่ทำให้บางเรื่องเกิดการเสียหายและเกิดการล่าช้า

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อระบบราชการและกฎหมายของไทยเข้ามามีบทบาทต่อความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยง

ตอบ :

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่กฎหมายรัฐธรรมนูญ(หรือกฎหมายการปกครองไทย) ที่กำหนดให้มีการเลือกตั้งในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศที่ท่านต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

ตอบ : ดีเพราะผู้ถูกเลือกเป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่ เมื่อคนส่วนใหญ่ยอมรับข่มนามจะใช้ได้ จะมีข้อเสียบ้างก็คือการซื้อเสียง

คำสัมภาษณ์ นายบุญช่วย น้ำพุ ผู้ใหญ่บ้านหมู่สาม ตำบลแก่นมะกรูด

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่การเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทต่อวิถีชีวิตดั้งเดิมของกะเหรี่ยง

ตอบ : เป็นการกระทบต่อวิถีชีวิตและประเพณีอย่างมาก ด้านการทำมาหากิน เมื่อรัฐส่งเสริมเราก็ทำตามไม่สามารถอยู่แบบเดิมๆได้ ทำให้ต้องดิ้นอย่างหนัก แต่เดิมปลูกข้าว ปลูกพริก ทำไร่หมุนเวียนไม่ต้องดิ้นรนมาก เดียวนี้คุณภาพชีวิตดีขึ้น ในทุกด้าน ได้แก่ การศึกษา อนามัย อาชีพ เมื่อคนต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก ก็ต้องหนี้อย่างมากขึ้น การแข่งขันมากขึ้น ความเห็นแก่ตัวมากขึ้น

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่วัฒนธรรมดั้งเดิมของกะเหรี่ยง อาจมีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงเมื่อระบบการเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทมากขึ้น

ตอบ : รุ่นก่อนยังคงรักษาไว้ได้ เช่นการสะเดาะเคราะห์ การแต่งตัว การใช้ภาษา ตอนนี้อย่าคิดว่าพวกเขายังใช้ภาษาท้องถิ่นได้คืออยู่ การเรียนภาษากะเหรี่ยง หนังสือกะเหรี่ยง แทบสาบสูญ อาจเกิดจากเห็นว่าไม่จำเป็น และสื่อต่างๆ กระตุ้นอย่างมาก เด็กรุ่นใหม่มักจะตามแฟชั่นตามยุคสมัย

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรโดยปกติกะเหรี่ยงมีระเบียบกติกปฏิบัติเพื่อควบคุมให้กะเหรี่ยงอยู่ในกรอบกติกาเมื่อทำผิดกติกาของสังคมจะถูกลงโทษแต่เมื่อการเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทกติกาเดิมใช้ไม่ได้

ตอบ : กติกาเดิม เช่นการผิดผี การลักขโมย การฆ่าคนมักไม่ค่อยได้ใช้ มากนัก การผิดผีในกรณีหนุ่มสาวให้ขึ้นบ้านผู้ใหญ่ มีการสอบสวนและลงโทษ การท้องไม่มีพ่อจะต้องถูกตีด้วยหวาย ไล่ออกจากหมู่บ้านตามที่ผู้ใหญ่กำหนด สมัยนี้ใช้กฎหมาย ก็เป็นที่ยอมรับร่วมกันได้ ไม่ขัดกับกฎเดิมที่มีอยู่

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไร เมื่อปัจจัยด้านบุคคลและสังคมถูกปรับเปลี่ยนโดยการเมืองการปกครองไทย

ตอบ : บางครั้งสับสนไม่รู้ว่าจะอย่างไรแน่ ได้แต่ทำตาม

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อปัจจัยด้านเศรษฐกิจมาเปลี่ยนแปลงระบบวัฒนธรรมดั้งเดิมของกะเหรี่ยง

ตอบ : ถ้าทางราชการชะลอการส่งเสริม อย่างค่อยเป็นค่อยไป ชาวบ้านจะไม่เดือดร้อนมากนักรวมทั้งการเข้ามามีบทบาทของนายทุน ทำให้เกิดหนี้สิน ข้อดีคือทำให้เกิดความ กระตือรือร้นจากการแข่งขัน และการเร่งรัดของหนี้สิน

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อระบบราชการของไทยเข้ามามีบทบาทกับความเป็นอยู่ของกะเหรี่ยง

ตอบ : ทำให้ได้รับการศึกษาในระดับสูง ไม่ถ่าหลังมีหลายคนที่จบปริญญา ระบบสาธารณสุขดีขึ้น คนแก่อายุยืนขึ้นเด็กตายน้อยลง

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่ระบบราชการของไทยเข้ามามีบทบาทต่อการศึกษาสมัยใหม่

ตอบ : การศึกษาสมัยใหม่ รู้สึกว่าเด็กจะตามไม่ทันอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้เสียส่วนใหญ่ผู้ระบบเก่าไม่ได้

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อระบบกฎหมายของไทยเข้ามาควบคุมความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยง

ตอบ : จำเป็นต้องมีกฎหมาย เข้ามาควบคุม ทำให้ได้รับความเสมอภาค ไม่ใช่กฎหมายเข้าข่มเหงกัน

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อระบบราชการและกฎหมายของไทยเข้ามามีบทบาทต่อความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยง

ตอบ :

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่กฎหมายรัฐธรรมนูญ(หรือกฎหมายการปกครองไทย) ที่กำหนดให้มีการเลือกตั้งในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศที่ท่านต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

ตอบ : การเลือกตั้งเป็นเรื่องที่ดี เพราะได้คนดีเข้ามา อันเป็นที่พอใจของเรา ตามความคิดเห็นของเรา และส่วนใหญ่จะได้คนดีเข้ามาทำงาน อาจจะมีบ้างการเลือกตั้งบางระดับมีการซื้อเสียง ขายเสียง

คำสัมภาษณ์ พระ สมชัย โชติวโร พระลูกวัดสำนักสงฆ์แก่นมะกรูด

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่การเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทต่อวิถีชีวิตดั้งเดิมของกะเหรี่ยง

ตอบ : มีความวุ่นวายเพิ่มขึ้น เดิมเราเคยใช้ชีวิตอิสระในผืนป่าอพยพโยกย้ายไปเรื่อยๆ ทำไร่ล่าสัตว์ ตอนนี้เรามีเพียงที่ดินไม่กี่ไร่ต่อครอบครัวไว้ทำกิน ชีวิตเรียบง่ายไม่เหลืออีกเลย

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่วัฒนธรรมดั้งเดิมของกะเหรี่ยงอาจมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงเมื่อระบบการเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทมากขึ้น

ตอบ : วัฒนธรรมดั้งเดิมเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ตั้งแต่รัฐมีนโยบายกลืนวัฒนธรรมของพวกเราสมัยปัญหาผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ บวกกับการรับเอาอารยธรรมต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาพวกเราเกือบกลายเป็นพื้นราบเต็มร้อย เหลืออยู่บ้างก็เพียงเล็กน้อย เช่นภาษาพูด ภาษาเขียนนั้นเกือบหมดอย่างสิ้นเชิงคนเขียนหนังสือได้เกือบไม่มี การแต่งตัวชุดประจำเผ่าก็จะแต่งกันแต่ในเทศกาลสำคัญเท่านั้น

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรโดยปกติกะเหรี่ยงมีระเบียบกติกากฎปฏิบัติเพื่อควบคุมให้กะเหรี่ยงอยู่ในกรอบกติกาเมื่อทำผิดกติกาของสังคมจะถูกลงโทษแต่เมื่อการเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทกติกาเดิมใช้ไม่ได้

ตอบ : กฎกติกาเดิมที่มีอยู่เดิมอาจทำให้ไม่เกิดความยุติธรรมอย่างแท้จริง กติกาใหม่อาจยุติธรรมกว่าเมื่อมีการผ่านขั้นตอนที่ถูกต้อง

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไร เมื่อปัจจัยด้านบุคคลและสังคมถูกปรับเปลี่ยนโดยการเมืองการปกครองไทย

ตอบ : ต้องมีการปรับตัวบ้าง แต่ก็ไม่มากนัก

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มาเปลี่ยนแปลงระบบวัฒนธรรมดั้งเดิมของกะเหรี่ยง

ตอบ : ต้องมีความกระตือรือร้นมากขึ้น วัฒนธรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นภาษาพูด ภาษาเขียน งานฝีมือเปลี่ยนไปเกือบหมด เพื่อความทันสมัย ทันเหตุการณ์

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อระบบราชการของไทยเข้ามามีบทบาทกับความเป็นอยู่ของกะเหรี่ยง

ตอบ : ระบบราชการเข้ามามีบทบาท ทำให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น คุณภาพชีวิตดีขึ้น พร้อมกับเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไปในตัว ตอนนี้มีบางหน่วยงานเข้ามาฟื้นฟู วัฒนธรรม แต่ดูเหมือนจะไม่ได้อะไร

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่ระบบราชการของไทยเข้ามามีบทบาทต่อการศึกษาสมัยใหม่

ตอบ : เด็กรุ่นใหม่ได้รับการศึกษาที่ดี อย่างน้อยที่สุดได้เรียนชั้นมัธยมต้นและมีอีกมากที่ได้มีโอกาสเรียนจนถึงระดับปริญญาตรี มีคนทั้งถิ่นฐานเข้าไปทำงานในเมืองเพิ่มขึ้นมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อระบบกฎหมายของไทยเข้ามาควบคุมความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยง

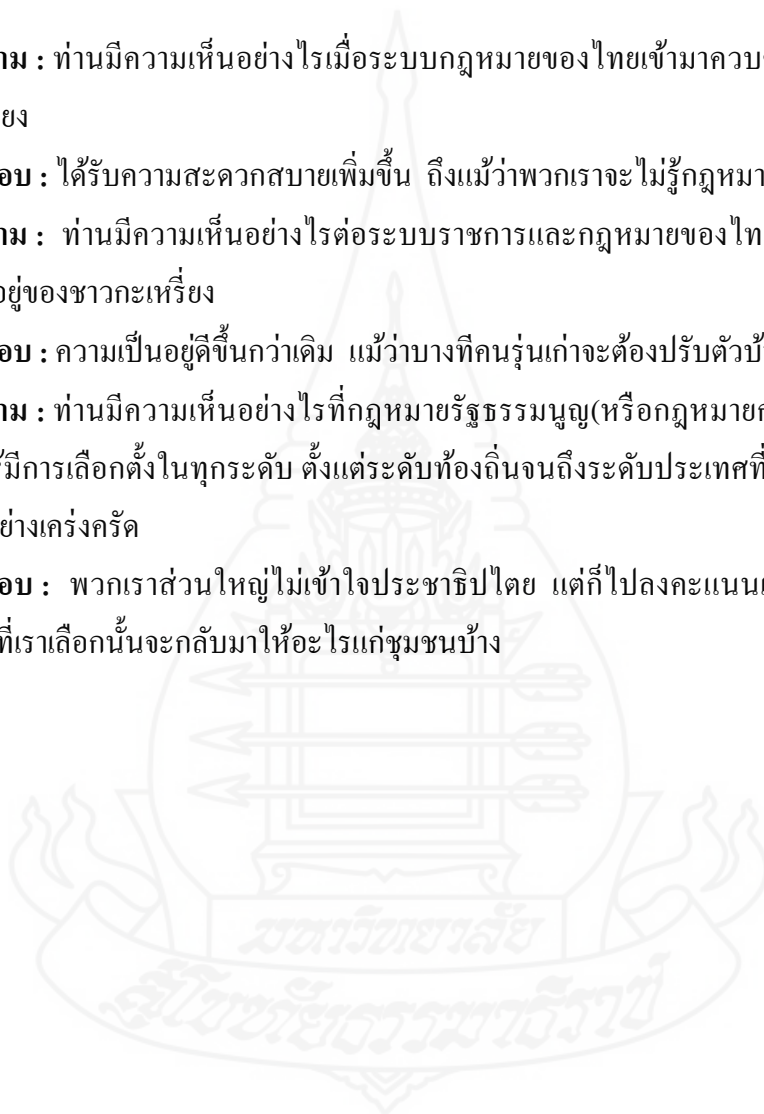
ตอบ : ได้รับความสะดวกสบายเพิ่มขึ้น ถึงแม้ว่าพวกเขาจะไม่รู้กฎหมาย ก็ตาม

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อระบบราชการและกฎหมายของไทยเข้ามามีบทบาทต่อความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยง

ตอบ : ความเป็นอยู่ดีขึ้นกว่าเดิม แม้ว่าบางทีคนรุ่นเก่าจะต้องปรับตัวบ้างก็ตาม

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่กฎหมายรัฐธรรมนูญ(หรือกฎหมายการปกครองไทย) ที่กำหนดให้มีการเลือกตั้งในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศที่ท่านต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

ตอบ : พวกเราส่วนใหญ่ไม่เข้าใจประชาธิปไตย แต่ก็ไปลงคะแนนเลือกตั้งทุกครั้ง ด้วยหวังว่าคนที่เราเลือกนั้นจะกลับมาทำอะไรแก่ชุมชนบ้าง

คำสัมภาษณ์ นายวินัย กริ่งไกร ราษฎรหมู่สี่ ตำบลแก่นมะกรูด ปราชญ์ชาวบ้าน

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่การเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทต่อวิถีชีวิตดั้งเดิมของกะเหรี่ยง

ตอบ : ทำให้ความสัมพันธ์ของชาติพันธุ์ลดลงมีการแบ่งแยกพวกจากระบบเลือกตั้ง ทำให้แตกความสามัคคีในกลุ่มชาติพันธุ์

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่วัฒนธรรมดั้งเดิมของกะเหรี่ยงอาจมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงเมื่อระบบการเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทมากขึ้น

ตอบ : วัฒนธรรมเดิมหายไป ขาดความบริสุทธิ์ใจมีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรโดยปกติกะเหรี่ยงมีระเบียบกติกาปฏิบัติเพื่อควบคุมให้กะเหรี่ยงอยู่ในกรอบกติกาเมื่อทำผิดกติกาของสังคมจะถูกลงโทษแต่เมื่อการเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทกติกาเดิมใช้ไม่ได้

ตอบ : สมัยก่อนมีความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ถ้ากฎหมายเข้ามาตีกรอบทำให้กฎเดิมหายไปทำให้เกิดความยุ่งยากเนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของกฎหมาย

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไร เมื่อปัจจัยด้านบุคคลและสังคมถูกปรับเปลี่ยนโดยการเมืองการปกครองไทย

ตอบ : พี่น้องชาติพันธุ์อยู่อย่างพอเพียง เมื่อมีการใช้ปัจจัยภายนอกเพื่อสนองความต้องการทำให้เกิดความยุ่งยาก

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มาเปลี่ยนแปลงระบบวัฒนธรรมดั้งเดิมของกะเหรี่ยง

ตอบ : ต้องดิ้นรนมากขึ้นอีกทั้งต้องเสียเปรียบนายทุนวัฒนธรรมก็ถูกทำลาย ต่อไปพี่น้องชาติพันธุ์จะลำบากบางที่มีบ้างที่ถึงกับต้องรับจ้างในที่ดินเดิมของตัวเองที่เสียไปถ้าใช้ระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียง ชาติพันธุ์อาจอยู่ได้นานขึ้น

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อระบบราชการของไทย เข้ามามีบทบาทกับความเป็นอยู่ของกะเหรี่ยง

ตอบ : คนชาติพันธุ์ส่วนใหญ่ไม่รู้กฎหมายเจ้าหน้าที่ก็ปฏิบัติตัวสองมาตรฐาน และกฎหมายก็เอื้อประโยชน์แก่นายทุน

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่ระบบราชการของไทยเข้ามามีบทบาทต่อการศึกษาศูนย์ใหม่

ตอบ : หลายหน่วยงานของรัฐดีแต่ก็มีหลายหน่วยงานไม่ดีการส่งเสริมอาชีพศึกษาศูนย์ใหม่

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อระบบกฎหมายของไทยเข้ามาควบคุม ความเป็นอยู่ของ ชาวกะเหรี่ยง

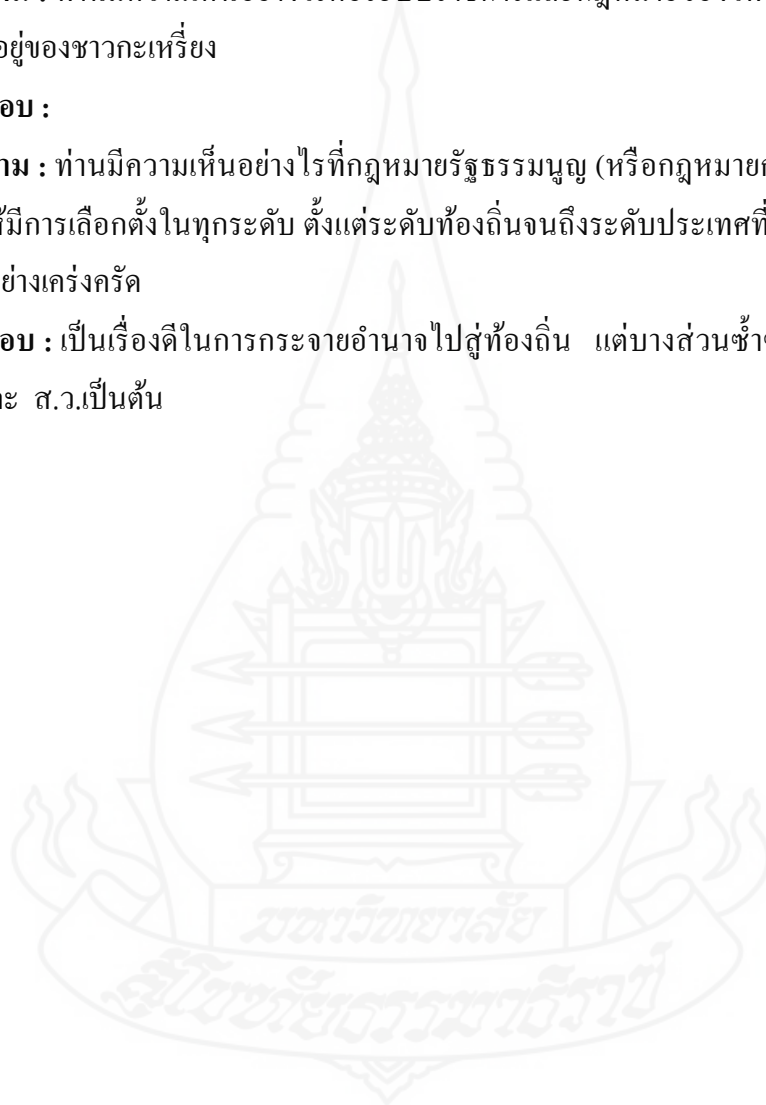
ตอบ : การศึกษาเป็นเรื่องดีแต่เพราะได้รู้เกี่ยวกับเรื่องทันสมัย แต่ควรอนุรักษ์วัฒนธรรม ไว้ควบคู่ไปกับการปรับสภาพให้ทันโลก

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อระบบราชการและกฎหมายของไทยเข้ามามีบทบาทต่อ ความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยง

ตอบ :

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่กฎหมายรัฐธรรมนูญ (หรือกฎหมายการปกครองไทย) ที่ กำหนดให้มีการเลือกตั้งในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศที่ท่านต้องปฏิบัติตาม กฎหมายอย่างเคร่งครัด

ตอบ : เป็นเรื่องดีในการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น แต่บางส่วนซ้ำซ้อน ไม่ชัดเจนเช่น อ.บ.จ. และ ส.ว. เป็นต้น

คำสัมภาษณ์ นายแหลมทอง มองเชิง ผู้ใหญ่บ้านหมู่สี่ ตำบลแก่นมะกรูด

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่การเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทต่อวิถีชีวิตดั้งเดิมของกะเหรี่ยง

ตอบ : คิดว่าดี เพราะทำให้กะเหรี่ยงมีระบบระเบียบมากขึ้นเพราะมีกฎหมายต่างๆเข้ามาควบคุมความประพฤติ แต่ก่อนยุ่งยากมากเพราะต้องอาศัยผู้นำจัดการเรื่องต่างๆ เดิมนั้นทางการเข้ามาจัดการให้เสร็จไม่ต้องยุ่งยากอะไร

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่วัฒนธรรมดั้งเดิมของกะเหรี่ยงอาจมีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงเมื่อระบบการเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทมากขึ้น

ตอบ : จริงๆแล้วระบบการเมืองการปกครองแทบไม่มีส่วนทำลายวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงเลย สิ่งที่ทำให้วัฒนธรรมเปลี่ยนไปคือคนรุ่นใหม่ต่างหาก และพวกสื่อต่างๆ ก็มีผลกับการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของเราอย่างมาก

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรโดยปกติกะเหรี่ยงมีระเบียบกติกาปฏิบัติเพื่อควบคุมให้กะเหรี่ยงอยู่ในกรอบกติกาเมื่อทำผิดกติกาของสังคมจะถูกลงโทษแต่เมื่อการเมืองการปกครองไทยเข้ามามีบทบาทกติกาเดิมใช้ไม่ได้

ตอบ : ปัจจุบันระบบราชการเข้ามามีบทบาทกับทุกเรื่อง และเรามีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมอยู่แล้ว

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไร เมื่อปัจจัยด้านบุคคลและสังคมถูกปรับเปลี่ยนโดยการเมืองการปกครองไทย

ตอบ : ตามที่เข้าใจคือต้องปฏิบัติตามระบบของทางราชการและยอมรับตามกฎที่มี

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มาเปลี่ยนแปลงระบบวัฒนธรรมดั้งเดิมของกะเหรี่ยง

ตอบ : ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจมีผลกระทบต่อสังคมกะเหรี่ยงมากที่สุด แต่ก่อน กะเหรี่ยงแก่นมะกรูดอยู่อย่างสบายไม่ต้องดิ้นรนอะไร แต่ตอนนี้จะอยู่แบบนี้ไม่ได้อีกแล้ว เพราะทุกบ้านเป็นหนี้ ตรงนี้ทำให้กะเหรี่ยงต้องปรับตัวมากที่สุด ต้องทำงานตลอดวันตั้งแต่เช้ายันค่ำ

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อระบบราชการของไทยเข้ามามีบทบาทกับความ เป็นอยู่ของกะเหรี่ยง

ตอบ : กฎหมายทำให้กะเหรี่ยงอยู่ในกรอบมากขึ้น เช่นกฎหมายห้ามบุกรุกป่า และกฎหมายอื่นๆ กะเหรี่ยงจะกลัวความผิดมากไม่กล้าทำผิดหมายเป็นเรื่องดีมากๆ

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่ระบบราชการของไทยเข้ามามีบทบาทต่อการศึกษาศูนย์ใหม่

ตอบ : การศึกษาเป็นเรื่องที่ดี แต่ก็ไม่น้อยที่เรียนจบแล้วไม่มีงานทำ

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรเมื่อระบบกฎหมายของไทยเข้ามาควบคุม ความเป็นอยู่ของ ชาวกะเหรี่ยง

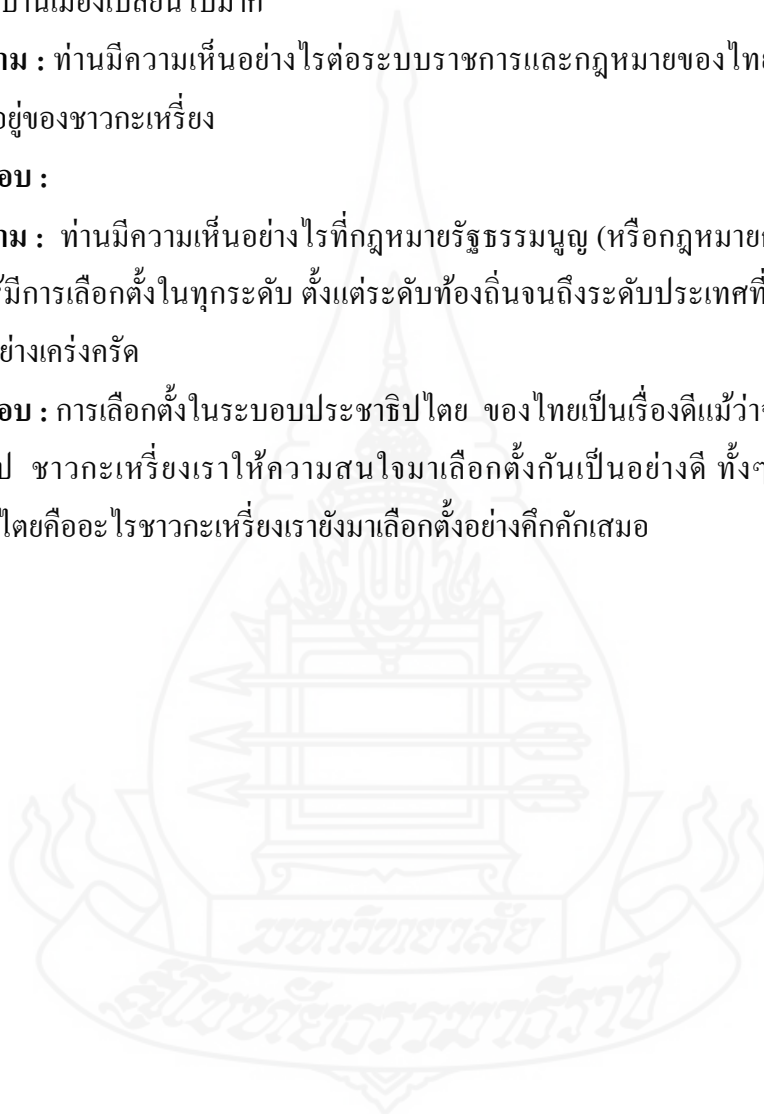
ตอบ : สมัยนี้ควบคุมกันเองไม่ได้แล้วต้องอาศัยทางการเข้ามาช่วย เพราะคนมีมากขึ้น และสภาพบ้านเมืองเปลี่ยนไปมาก

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อระบบราชการและกฎหมายของไทยเข้ามามีบทบาทต่อ ความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยง

ตอบ :

ถาม : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่กฎหมายรัฐธรรมนูญ (หรือกฎหมายการปกครองไทย) ที่ กำหนดให้มีการเลือกตั้งในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศที่ท่านต้องปฏิบัติตาม กฎหมายอย่างเคร่งครัด

ตอบ : การเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย ของไทยเป็นเรื่องดีแม้ว่าจะมีการซื้อเสียงบ้าง ก็ซื้อกันไป ชาวกะเหรี่ยงเราให้ความสนใจมาเลือกตั้งกันเป็นอย่างดี ทั้งๆที่ไม่รู้ด้วยซ้ำว่า ประชาธิปไตยคืออะไรชาวกะเหรี่ยงเรายังมาเลือกตั้งอย่างคึกคักเสมอ

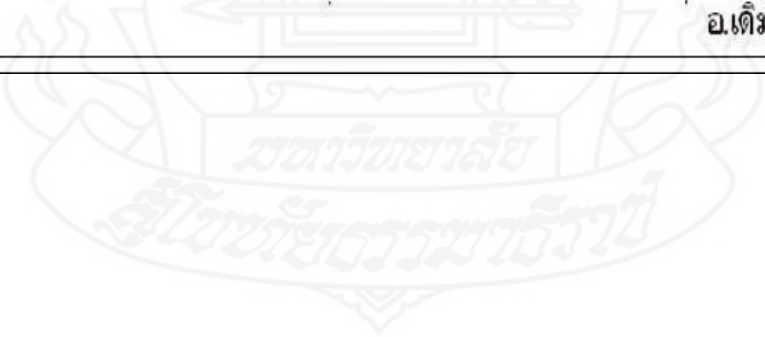
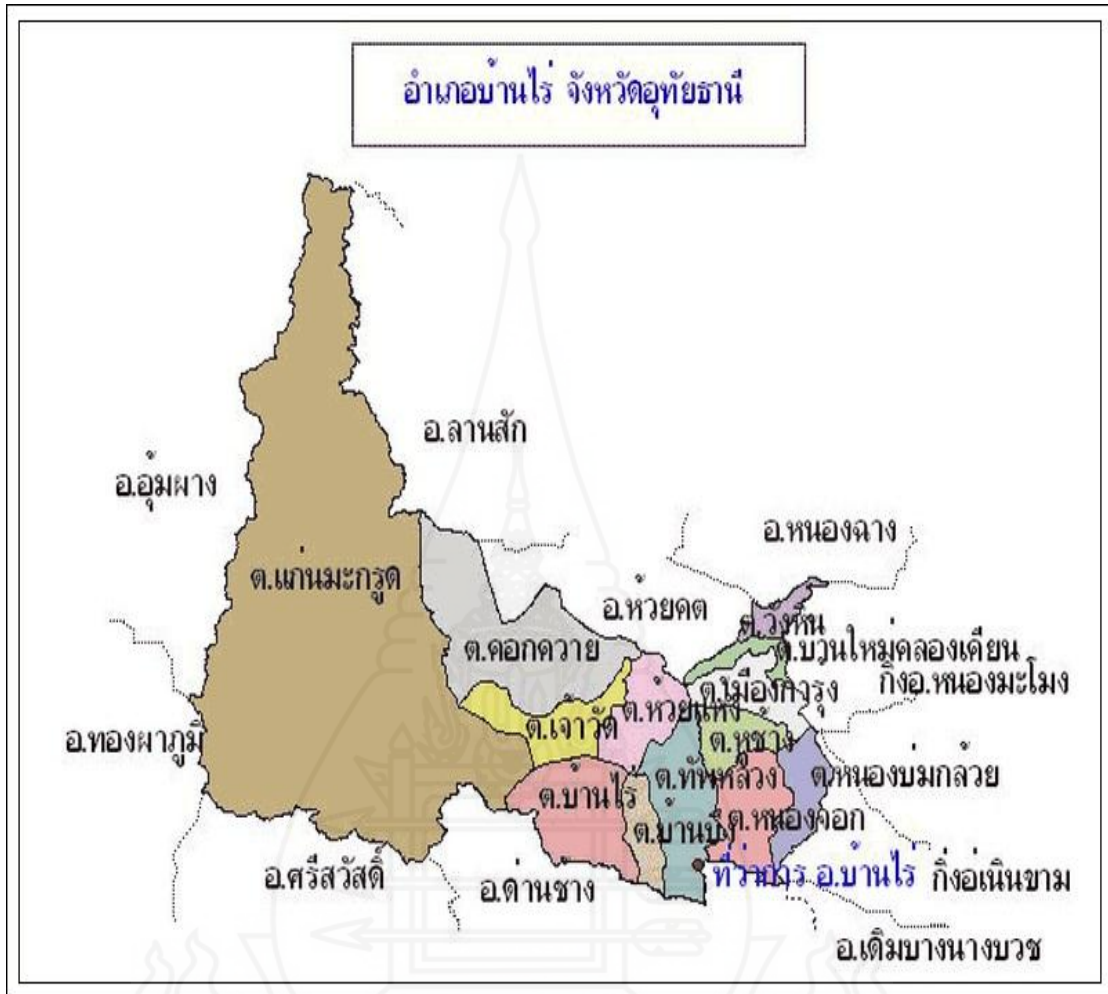
ภาคผนวก ง

แผนที่พื้นที่ตำบลแก่นมะกรูด

แผนที่พื้นที่ตำบลแก่นมะกรูด

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	พระมหาสุนทร จตุรพิชสุภาพ
วัน เดือน ปีเกิด	5 พฤศจิกายน 2501
สถานที่เกิด	อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง
ประวัติการศึกษา	รัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช พ.ศ. 2549
สถานที่ทำงาน	วัดชลประทานรังสฤษฎ์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
ตำแหน่ง	นักบวชในพุทธศาสนา

